

№ 3 (157) Березень 2009

Здано до друку 26.02.2009 р.

Засновник і видавець:
Національний банк України

Адреса: вул. Інститутська, 9,
Київ-8, 01008, Україна

Журнал рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана

Публікації в журналі Вищою атестаційною комісією
України визнано фаховими

Видається у комплекті з додатком "Законодавчі
і нормативні акти з банківської діяльності"

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна
тел./факс: (044) 524-96-25
тел.: (044) 527-39-44, 527-38-06, 525-38-25
E-mail: litvinova@bank.gov.ua
http://www.bank.gov.ua

Передплатний індекс 74132

© Вісник Національного банку України, 2009

ВІСНИК

Національного банку України

Щомісячний науково-практичний журнал
Національного банку України

Видається з березня 1995 року

ЗМІСТ

МАКРОЕКОНОМІКА

А.Шаповалов

Національний банк України діяв і діятиме адекватно
загальноекономічній ситуації3

А.Скрипник, С.Марченко

Основні аспекти і параметри оцінки ймовірності дефолту України
в умовах фінансової кризи10

С.Міщенко

Проблеми реалізації монетарної політики в умовах
структурних дисбалансів (на прикладі Ісландії)22

БАНКИ УКРАЇНИ

Р.Підвисоцький

Для виходу з кризи необхідні макроекономічні структурні зміни7

Зміни і доповнення до Державного реєстру банків, внесені у січні 2009 р.26

Основні показники діяльності банків України на 1 лютого 2009 року48

Структура активів банків України за станом на 01.01.2009 р.
(у розрізі банків)50

Структура зобов'язань банків України за станом на 01.01.2009 р.
(у розрізі банків)56

Структура власного капіталу банків України за станом на 01.01.2009 р.
(у розрізі банків)60

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

КІРЄВ О.І. (голова),
БУРЯК С.В.,
БАЖАЛ Ю.М.,
ГАЙДАР Є.Т.,
ГАЛЬ В.М.,
ГАЛЬЧИНСЬКИЙ А.С.,
ГЕСЬ В.М.,
ГРЕБЕНІК Н.І.,
ГРУШКО В.І.,
ДОМБРОВСЬКИЙ Марек,
ІЛАРІОНОВ А.М.,
КРАВЕЦЬ В.М.,
КРОТЮК В.Л.,
КРЮЧКОВА І.В.,
ЛАНДІНА Т.В.,
МАТВІЄНКО В.П.,
МЕЛЬНИЧУК М.О.,
МІЩЕНКО В.І.,
МОРОЗ А.М.,
ОСАДЕЦЬ С.С.,

ПАЛАМАРЧУК А.Б.,
ПАСІЧНИК В.В.,
ПАТРИКАЦ Л.М.,
ПЕТРИК О.І.,
ПОДОЛІВ І.В.,
РАЄВСЬКИЙ К.С.,
РИЧАКІВСЬКА В.І.,
САВЛУК М.І.,
САВЧЕНКО А.С.,
СЕНИЦЬ П.М.,
СМОВЖЕНКО Т.С.,
ФЕДОСОВ В.М.,
ХОФФМАНН Лутц,
ШАРОВ О.М.,
ШЕВЦОВА О.Й.,
ШЛАПАК О.В.,
ШУМИЛО І.А.,
ЮЩЕНКО В.А.,
ЯРЕМЕНКО С.О.,
ЯЦЕНЮК А.П.

РЕДАКЦІЯ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ НБУ

Головний редактор **ПАТРИКАЦ Л.М.**
Заступник головного редактора **КРОХМАЛЮК Д.І.**
Начальник відділу з випуску журналу "Вісник НБУ" **ПАПУША А.В.**
Заступник начальника відділу — редактор з питань діяльності банків України, інформаційно-програмного забезпечення та розрахунків **ЗАЄЦЬ О.С.**
Редактор з питань валютного регулювання та міжнародних банківських зв'язків **ПАЦЕРА М.М.**
Редактор з питань законодавчого забезпечення діяльності банків та економічної освіти **ПІДВИСОЦЬКИЙ Р.В.**
Відповідальний секретар **ЛІПІНСЬКА С.М.**
Головний художник **КОЗИЦЬКА С.Г.**
Літературний редактор **КУХАРЧУК М.В.**
Дизайнери: **ПЛАТОНОВА Н.Г., ХАРУК О.В.**
Коректор **СІЛЬВЕРСТОВА А.І.**
Оператор **ЛИТВИНОВА Н.В.**
Реклама і розповсюдження: **ГРИЦЕНКО М.Р., НЕВСЬКИЙ Д.О.**
Фото: **НЕГРЕБЕЦЬКИЙ В.С., ПІДВИСОЦЬКИЙ Р.В.**
Черговий редактор **ПІДВИСОЦЬКИЙ Р.В.**

Журнал зареєстровано Держкомвидавком України
09.06.1994 р., свідоцтво КВ № 691

Дизайн: Редакція періодичних видань НБУ
Надруковано з готового оригінал-макета
відділом видавничого обслуговування
Господарсько-експлуатаційного управління НБУ

Адреса друкарні:
просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна

Формат 60 × 90 / 8
Друк на цифровому обладнанні
Фіз. друк. арк. 9.0
Умовн. друк. арк. 9.0
Обл.-вид. арк. 8.6
Тираж 2000 прим.

При передруку матеріалів, опублікованих у журналі,
посилання на "Вісник Національного банку України"
обов'язкове.

Редакція може публікувати матеріали
в порядку обговорення, не поділяючи думку автора.
Відповідальність за точність викладених фактів
несе автор, а за зміст рекламних матеріалів —
рекламодавець

Фінансові результати діяльності банків України за станом на 01.01.2009 р.
(у розрізі банків) 66

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється
Національним банком України один раз на місяць (за січень 2009 року) 19
Офіційний курс гривні щодо іноземних валют, який встановлюється
Національним банком України щоденно (за січень 2009 року) 20
Заборгованість за довгостроковими кредитами в іноземній валюті
від нерезидентів (за станом на 31.12.2008 р.) 36
Ринок державних цінних паперів України у січні 2009 року 40
Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України
у січні 2009 року 49

БАНКИ, ПРАВО, КОНСУЛЬТАЦІЇ

Л.Війтева
Деякі практичні питання банківської діяльності 27

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗРАХУНКИ

О.Герасимова, В.Денисов
Спеціалізований підхід для оцінок економічної ефективності
основних бізнес-процесів на прикладі платіжної системи
комерційного банку 28
Підсумки роботи НСМЕП у 2008 році 37
Транскордонні перекази у 2008 році 42

НУМІЗМАТИКА І БОНІСТИКА

Про введення в обіг пам'ятної монети "Василь Симоненко" 46
Про введення в обіг ювілейної монети "Марія Примаченко" 46
Про введення в обіг пам'ятної монети "Рік Бика" 47
Про введення в обіг ювілейної монети "Павло Чубинський" 47
АНОТАЦІЇ 72

Із перших вуст/

Анатолій ШаповаловПерший заступник Голови
Національного банку України

Національний банк України діяв і діятиме адекватно загальноекономічній ситуації

26 січня 2009 року на пленарному засіданні Верховної Ради України виступив із доповіддю виконуючий обов'язки Голови Національного банку України, перший заступник Голови НБУ А.В.Шаповалов. Цей виступ викликав значний резонанс у суспільстві, зацікавленість аналітиків, фахівців банківської справи, широких кіл громадськості. З огляду на це пропонуємо увазі читачів "Вісника НБУ" повний виклад матеріалів, які стали основою для доповіді А.В.Шаповалова на засіданні Верховної Ради.

ГРОШІ ЛЮБЛЯТЬ СПОКІЙ

В останні кілька місяців Національний банк України працює у вкрай складних умовах. Економіка України перебуває в стані кризи, і це не може не відобразитися на грошово-кредитній сфері, яка є частиною економіки та опосередковує рух товарів і послуг у ній.

Утім, не менше, ніж криза, на діяльність Національного банку України впливають суб'єктивні чинники. Весь цей час Національний банк України перебуває під пресом цинічних, образливих та безпідставних звинувачень. Проте жодне з цих обвинувачень не підтверджується реальними фактами. Все це безпосередньо позначається на стабільності функціонування банківської системи, оскільки загострює негативні очікування в суспільстві та провокує нові хвилі відпливу депозитів із банків.

Відомо, що гроші люблять спокій, і жоден банк, яким би надійним він не був, не зможе встояти, якщо переважна більшість вкладників раптом забажає відкликати свої депозити. Відповідно не може бути мови і про активну кредитну діяльність банків у період панічних настроїв з боку вкладників. І це в той час, коли економіка

зараз як ніколи потребує кредитних ресурсів — для виходу з кризи та відновлення темпів зростання.

Хочу наголосити, що навіть у такій нездоровій атмосфері Національний банк України виконував і надалі виконуватиме покладені на нього функції. У своїй діяльності НБУ керується виключно чинним законодавством і робить усе від нього залежне для забезпечення стабільності грошової одиниці та підтримання банківської системи. Незважаючи на всі об'єктивні та суб'єктивні труднощі, банківська система продовжує забезпечувати розрахунки в економіці та в міру можливого надає їй кредитну підтримку.

ОСОБЛИВОСТІ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В УКРАЇНІ

Слід особливо наголосити на тому, що криза в Україні є передусім економічною, і лише потім — фінансовою. Якщо в світовій економіці кризові явища первісно зародилися у фінансовій сфері і лише потім знайшли відображення в діяльності реального сектору економіки, то в Україні все сталося з точністю до навпаки.

Проведення економічної політики на засадах соціального популізму, зволікання з проведенням необхідних

структурних реформ в економіці, консервація неефективної податкової системи, нерозважлива бюджетна політика — ось основні причини формування макроекономічних дисбалансів та накопичення кризового потенціалу.

За значного стимулювання споживання майже нічого не робилося для стимулювання інвестицій та виробництва, що неминуче призводило до прискореного погіршення зовнішньої позиції країни. Україна впродовж значного часу споживала зовнішніх товарів та послуг значно більше, ніж продавала. Якщо у 2004 р. *сальдо поточного рахунку платіжного балансу* було позитивним і *становило плюс 6.9 млрд. доларів США*, то в 2008 р. — *мінус 12.3 млрд. доларів!*

Для фінансування такого зовнішнього дефіциту запозичувалися значні кошти на зовнішніх ринках. Це призводило до прискореного накопичення зовнішнього боргу України, обсяг якого вже перевищив *100 млрд. доларів США*. Переважна частина величезної суми зовнішніх приватних запозичень була використана вкрай неефективно.

Урядом так і не були визначені пріоритети інвестиційної політики та не розроблені відповідні стимули. Як результат — замість спрямування отриманих ресурсів на інвестиційні цілі,

на розвиток нових та вдосконалення діючих виробництв, значну частку отриманих у борг коштів елементарно “проїли”. В умовах надмірної соціалізації економічної політики істотний обсяг таких коштів був перезапозичений населенню, яке в умовах дефіциту якісних товарів вітчизняного виробництва спрямувало їх на купівлю товарів та автомобілів імпортного виробництва.

Зрозуміло, що такий стан справ не міг тривати безкінечно, адже рано чи пізно за боргами треба платити. Утім на макроекономічному рівні фактично нічого не було зроблено, аби зменшити зовнішню вразливість економіки. За останні роки не відбулося істотних змін у спрямованості економічної політики. На жаль, *в умовах перманентної політичної кризи та постійних виборчих кампаній в Україні не знайшлося політичної сили, яка могла б узяти на себе відповідальність за проведення непопулярних заходів.*

Таким чином, світова фінансова криза стала лише каталізатором загострення тих негативних процесів, які впродовж значного часу накопичувалися в нашій економіці.

Ситуація ускладнювалася тим, що в Україні досі повною мірою не сформовані базові засади функціонування ринкової економіки, зокрема — належний захист приватної власності.

Саме неспроможність держави належним чином забезпечити захист приватної власності від незаконних зазіхань, по суті, спровокувала поштовх, який матеріалізував внутрішні та зовнішні ризики в реальні загрози для економіки і фінансового ринку. Адже початок несприятливих змін на фінансовому ринку був покладений рейдерською атакою на Промінвестбанк, що спровокувало посилення недовіри вкладників до банківської системи в цілому та вплив коштів із банків.

Гадаю, всі на цьому прикладі мали змогу пересвідчитися, що економічні закони — це не якісь глибоко теоретичні постулати, які не стосуються реального життя. Нехтування їх елементарними нормами рано чи пізно призводить до цілком реальних наслідків.

Завдяки діям Національного банку України Промінвестбанк вдалося врятувати від банкрутства. Однак це не могло зупинити негативні процеси, які почали поширюватися на фінансовому ринку.

Динаміка показників стану грошово-кредитного ринку (зокрема, показників вартості грошової одиниці)

прямо залежить від показників розвитку реального сектору економіки, а не навпаки, як би цього комусь не хотілося. За наявності тиску з боку фундаментальних чинників Національний банк, застосовуючи відповідні монетарні механізми та інструменти, може лише тимчасово втримувати національні гроші від знецінення.

При цьому чим довше тривають спроби штучно втримати вартість грошей, тим більші дисбаланси виникають в економіці й тим болючішим є подальше коригування вартості грошей до рівноважного рівня.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК ДІЯВ АКТИВНО І ПРОФЕСІЙНО

Хочу рішуче відкинути звинувачення на адресу Національного банку в бездіяльності. Розуміючи, що вирішення переважної більшості фундаментальних питань перебуває поза межами можливостей центрального банку, Національний банк неодноразово звертав увагу на різних рівнях на ризики внутрішнього і зовнішнього характеру, які постійно наростали і несли вагому загрозу стабільності економіки та грошової одиниці. Зокрема, зазначені питання знаходили відображення в інформації про стан грошово-кредитного ринку, яка регулярно (двічі на рік) надається Верховній Раді України відповідно до статті 51 Закону України “Про Національний банк України”.

Світова фінансова криза стала лише каталізатором загострення негативних процесів, які впродовж значного часу накопичувалися в українській економіці.

На жаль, унаслідок різних причин у Верховній Раді дуже нечасто доходили руки до ухвалення економічних законів. А закони про державний бюджет лише консервували той вектор економічної політики, який фактично призвів до тієї ситуації, що ми маємо на сьогодні. Навіть у період загострення кризи за три місяці було ухвалено лише кілька антикризових законів. Та й ті є вкрай незбалансованими і такими, що суперечать іншим законам, унаслідок чого немає змоги реалізувати благородні цілі, які ставили перед собою їх розробники.

Закон України “Про Державний бюджет України на 2009 рік” не лише

не дав відповіді на нагальні питання економічного розвитку, а навпаки — суттєво ускладнив Національному банку виконання ним основної конституційної функції щодо забезпечення стабільності грошової одиниці.

Зі свого боку, в міру можливостей Національний банк намагався вживати заходів щодо нівелювання зовнішніх ризиків, а саме:

- ♦ посилював пруденційні нормативи діяльності банків (у тому числі в частині вимог до адекватності капіталу), стимулюючи банки укладати угоди в національній валюті і більш зважено підходити до управління ризиками;

- ♦ розширював можливості банків щодо підтримання їх ліквідності. Навіть в умовах інфляційного тиску обсяг операцій Національного банку з рефінансування перевищував обсяги проведення мобілізаційних операцій;

- ♦ проводив адекватну процентну політику, яка була спрямована на стимулювання заощаджувальної активності населення;

- ♦ нарощував валютні резерви, які знадобилися надалі та дали змогу збалансувати попит і пропозицію на іноземну валюту в період загострення. Лише в січні — серпні 2008 р. Національний банк викупив у резерви 6.5 млрд. доларів США.

За станом на початок жовтня банківська система мала досить значний запас ліквідності — обсяги ліквідних коштів банків удвічі перевищували їх потреби для проведення поточної діяльності. Однак жодна банківська система не може залишатися стабільною в умовах штучно спровокованої недовіри вкладників, які почали масово знімати кошти зі своїх рахунків. Починаючи з жовтня минулого року населення та юридичні особи вилучили з банківської системи коштів на суму майже 60 млрд. грн. Крім того, майже на 5 млрд. грн. скоротилися кошти бюджету і позабюджетних фондів, які перебували в банках.

Одночасно відбулося суттєве звуження доступу до зовнішніх ресурсів через розгортання міжнародної фінансової кризи, а вітчизняні підприємства виявилися неспроможними гідно конкурувати з іноземними виробниками, що призвело до формування дефіциту іноземної валюти на внутрішньому ринку.

Ситуація погіршувалася також через зниження суверенних кредитних рейтингів України, яке почалося задовго до жовтневого загострення і було зумовлене значним інфляційним тиском, в основі якого лежали бюд-

жетні дисбаланси, пов'язані з прийняттям державою надмірних соціальних зобов'язань.

Як результат, почав відчуватися тиск на обмінний курс гривні. Лише населення, починаючи з жовтня, купило на готівковому ринку іноземної валюти на суму 8.3 млрд. доларів США. За підсумками 2008 р., офіційний обмінний курс гривні щодо долара США знизився на 52.5%.

Зазначу, що, окрім України, суттєва девальвація національних валют відбулася більш як у 20 розвинутих країнах та країнах, що розвиваються. Зокрема, за 2008 рік та 22 дні 2009 року девальвація англійського фунта щодо долара США становила 45.3%, російського рубля — 33.1%, польського злотого — 35.8%, ісландської крони — 268%, турецької ліри — 41%.

Уже в 2009 році (за станом на 22 січня) відбулася суттєва девальвація щодо долара США: євро — 7.2%, англійського фунта — 6.2%, російського рубля — 11.1%, польського злотого — 13.6%, ісландської крони — 7.2%, турецької ліри — 7%.

Кредити рефінансування надавалися банкам із використанням прозорих процедур на підставі Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків.

З метою забезпечення стабільності банківської системи України Національний банк України запровадив додаткові заходи щодо діяльності банків, які були спрямовані на забезпечення належного рівня ліквідності банків, стабілізацію їх фінансового стану, недопущення впливу коштів клієнтів із банківської системи, безперерйне здійснення платежів, збалансування попиту і пропозиції на іноземну валюту тощо.

Для підвищення довіри вкладників до банківської системи Національний банк відповідно до ухвалених рішень перерахував 1 млрд. грн. для поповнення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що дало змогу збільшити максимальну суму відшкодування закладами до 150 тис. грн.

Для підтримання ліквідності банків Національний банк надав банкам кредитів рефінансування на загальну суму близько 105 млрд. грн., у тому числі кредитів "овернайт" — на суму 43 млрд. грн. *Надання банкам кредитів*

рефінансування в умовах відпливу коштів та підвищеного попиту клієнтів на іноземну валюту сприяло вчасному виконанню ними своїх зобов'язань та забезпеченню обслуговування банківською системою економічного обороту.

РЕФІНАНСУВАННЯ БАНКІВ

Національний банк повністю відкидає звинувачення в преференційному ставленні до окремих банків під час надання кредитів рефінансування. Починаючи з жовтня кредити рефінансування отримали 135 банків. За станом на 1 січня 2009 року 97 банків мали заборгованість за кредитами рефінансування в сумі 60.5 млрд. грн. Із них 38% припадає на державні банки, хоча їх частка в загальних активах банків становить лише 11.5%. При цьому на них припадає лише 2% загального відпливу коштів із банків у період кризи. Наявний залишок за наданими банкам кредитами рефінансування практично відповідає обсягу відпливу коштів із банків.

Кредити рефінансування надавалися банкам із використанням прозорих процедур на підставі Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків, яке пройшло реєстрацію в Міністерстві юстиції України і передбачає рівні можливості отримання коштів для всіх банків.

У період найбільшого загострення ситуації (у жовтні та листопаді 2008 р.) Національний банк застосовував також додаткові механізми рефінансування банків, які передбачали ширший перелік можливої застави та більш оперативну процедуру ухвалення рішень, оскільки в той період для недопущення краху банківської системи була важлива кожна хвилина. Обсяг кредитів рефінансування для підтримання ліквідності того чи іншого банку в рамках цих процедур визначався з урахуванням наданої банками інформації щодо обсягу відпливу коштів, динаміки негативних кредитів тощо.

Тим часом уряд зі свого боку не зробив нічого для того, щоб забезпечити стабільність банківської системи. І це тоді, коли в усьому цивілізованому світі саме уряди були головними розробниками програм порятунку банків. Ці програми передбачають як виділення значних бюджетних коштів для рекапіталізації банків, так і викуп спеціалізованими державними банками або агенціями негативних банківських активів. Робиться це все для того, щоб "очистити" баланси банків від тягара негативних активів та дати банкам мож-

ливість відновити кредитування економіки. Адже без цього неможливо вести мову про подолання рецесії.

На жаль, український уряд проблемами вітчизняних банків особливо не переймається. Усі проблеми зі стабілізації банківської системи планується вирішувати за рахунок емісійних коштів, і нікого не цікавить те, які це може мати інфляційні та девальваційні наслідки.

В умовах загострення фінансової кризи Національний банк України, стурбований станом банківської системи й окремих банків, прийняв рішення про здійснення за участю аудиторських компаній діагностичного обстеження банків з метою визначення їх поточної та перспективної платоспроможності і життєздатності в таких умовах.

На сьогодні вже завершено перший етап цієї роботи. Здійснено обстеження банків I групи (17 банків), у яких сконцентровано 66% активних операцій у банківській системі. Визначено необхідні обсяги докапіталізації, розпочався інтенсивний діалог із власниками та керівництвом банків щодо результатів діагностики, ситуації, що склалася в банках, та подальших перспектив їх діяльності.

За попередніми результатами діагностики, лише декілька банків, можливо, потребуватимуть участі держави в їх капіталізації. На сьогодні в Укрпромбанку вже призначено тимчасову адміністрацію. Загалом з початку розгортання кризи тимчасова адміністрація призначена ще в двох банках (Промінвестбанк та "Національний кредит"). За станом на сьогодні¹ в Україні не збанкрутував жоден банк, тоді як навіть в економічно розвинутих країнах світу цього уникнути не вдалося. Зокрема, у Росії припинили роботу більш як 100 банків.

КУРСОВА ПОЛІТИКА

З початку жовтня 2008 року для підтримання обмінного курсу гривні Національний банк продав уже 11 млрд. доларів США¹. Це дало змогу не лише збалансувати попит і пропозицію на валютному ринку, а й забезпечити виконання резидентами своїх зобов'язань перед нерезидентами, зокрема з погашення та обслуговування зовнішніх позик.

Водночас це дозволило не повною мірою уповільнити темпи девальвації

¹ За станом на 26 січня 2009 р., тобто в день виступу А. Шаповалова на засіданні Верховної Ради.

гривні, оскільки ефект від проведення Національним банком інтервенцій значною мірою нівелювався деструктивними заявами представників влади щодо ситуації на валютному ринку, які формували девальваційні очікування та підігрівали ажіотажний попит на іноземну валюту.

Природно, що в умовах значного девальваційного тиску курс гривні зни-

Звинувачення на адресу Національного банку в бездіяльності безпідставні. Центральний банк вжив цілу низку заходів, спрямованих на нівелювання зовнішніх ризиків.

зився. Теоретично Національний банк міг би певний час усупереч ринковим тенденціям забезпечувати стабільність курсу гривні на докризовому рівні. Але в умовах невжиття жодних дієвих заходів для збалансування ситуації на макроекономічному рівні така політика призвела б лише до прискореного зниження міжнародних резервів України до рівня, який би вже не давав змоги вчасно здійснювати навіть критично значущі для країни платежі в іноземній валюті. Глибина падіння курсу гривні після цього була б на кілька порядків більша, а наслідки для економіки — ще драматичніші.

Розуміємо, що від зниження курсу гривні значна частина населення та суб'єктів господарювання зазнала втрат. Однак необхідно розуміти, що це є ціна, яку Україна платить за економічну політику, що призвела до зниження стимулів до праці та занурила країну в боргову яму перед зовнішнім світом.

Також необхідно розуміти, що, з іншого боку, зниження курсу гривні, яке відбулося, дасть змогу амортизувати зовнішні шоки для економіки України та вирівняти зовнішню позицію країни. Уже за даними листопада 2008 року було помітно певне поліпшення динаміки показників платіжного балансу України.

Курс національної валюти фактично є індикатором, який відображає загальну ефективність роботи економіки. Звинувачувати курс у неадекватності економічного розвитку все одно, що звинувачувати термометр у поганому стані пацієнта. З таких позицій Національний банк України не може погодитися з тим, що Прем'єр-міністр України постійно намагається відмежувати уряд від відповідальності за

стабільність курсу гривні.

Не знімаючи відповідальності із себе, хотілося б усе ж запитати в шановних урядовців:

♦ хіба Національний банк винен у тому, що, зібравши рекордний урожай, Україна не змогла ним належним чином розпорядитися? Заборона експорту зерна, з одного боку, не привела до істотного поліпшення ситуації з внутрішніми цінами, а з іншого — не дала змоги збільшити валютні надходження в країну, які в період девальваційного тиску сталися б у нагоді. Те ж саме стосується запровадження квотування на експорт олії, якої Україна виробляє в 7 разів більше, ніж споживає;

♦ хіба Національний банк винен у тому, що в період істотного зростання світових цін на продукцію основних експортних галузей України отримані надприбутки не були спрямовані на інвестиції, модернізацію та енергозбереження, що дозволило б підвищити конкурентоспроможність наших виробників і не призвело б до драматичного зменшення виробництва в період кризи на світовому ринку?

♦ хіба Національний банк винен у тому, що в період надсприятливої зовнішньої кон'юнктури в Україні так і не було створено стабілізаційного фонду, який би дав змогу значно амортизувати вплив зовнішніх шоків? А можливості для цього були! І не лише за рахунок податкового акумулювання надприбутків експортерів. Достатньо лише згадати, як бездарно були використані величезні кошти, отримані від реприватизації "Криворіжсталі". Також нічого не чути про стабілізаційний фонд, створення якого передбачено так званім антикризовим законом. Воно й не дивно, адже реальних джерел його наповнення як не було, так і немає;

♦ хіба Національний банк винен у тому, що уряд ще у першому півріччі, коли ситуація на світових фінансових ринках була сприятливою, здійснивши світове роад-шоу і заплативши величезні кошти іноземним банкам-агентам, так і не зміг залучити кошти для фінансування дефіциту бюджету? У кінцевому підсумку, коли закінчилися валютні ресурси, отримані у спадок від попереднього уряду, всі проблеми почали вирішуватися через використання міжнародних резервів Національного банку. Звичайно, державні потреби для Національного банку є найбільшим пріоритетом. Але ж на суму валютних витрат уряду авто-

матично зменшувалися можливості Національного банку зі здійснення інтервенцій для підтримання обмінного курсу гривні!

♦ хіба Національний банк винен у тому, що уряд не може належним чином розпорядитися тими коштами, які вже виділені на доволі вигідних умовах міжнародними фінансовими інституціями? Зокрема, Світовий банк виділив Україні 150 млн. доларів США терміном на 20 років для підтримання малого підприємництва в сільській місцевості. Але зараз цей проект під загрозою закриття через те, що Міністерство фінансів України не може організувати використання цих коштів;

♦ хіба Національний банк винен у тому, що в Україні й досі не розвинутий фондовий ринок, що значно знижує ефективність перерозподільних процесів в економіці та спонукає підприємства залучати кошти за кордоном, наражаючи себе на валютні ризики?

♦ хіба Національний банк винен у тому, що закладені у бюджет 2008 року державні гарантії Державній іпотечній установі в 1 млрд. грн. так і лишилися на папері і під них не було залучено жодної копійки для фінансування проектів у будівництві?

♦ хіба Національний банк винен, що окремі державні підприємства не узгоджують свій вихід на валютний ринок із великими обсягами купівлі валюти, дестабілізуючи ситуацію на ньому? Саме так вчинив НАК "Нафтогаз України" 23 січня;

♦ насамкінець, хіба Національний банк винен у тому, що Україна знову не спромоглася вчасно вирішити газові проблеми, що є ключовим питанням під час визначення прогнозу платіжного балансу та відповідно перспектив курсової динаміки?

31 жовтня минулого року Націо-

Національний банк України далекій від того, аби опускатися до банального зведення рахунків. НБУ завжди підтримував і підтримуватиме уряд у питаннях, які стосуються забезпечення національних економічних інтересів України.

нальний банк разом із Президентом України й урядом підтримував започаткування в Україні стабілізаційної програми "Стенд-бай", яка підтримується коштами Міжнародного ва-

лютного фонду. Отримання позик від МВФ має вагоме значення для стабілізації ситуації в економіці та на фінансовому ринку.

Як відомо, за цією програмою передбачається виділення Україні в 2008 – 2010 роках 16.5 млрд. доларів США. Перший транш обсягом 4.5 млрд. доларів був перерахований Україні у листопаді минулого року. Цим самим Міжнародний валютний фонд засвідчив світовій спільноті, що, незважаючи на труднощі, економіка України перебуває на правильному шляху.

Отримання першого траншу позики від МВФ дало змогу не допустити значного зниження обсягу міжнародних резервів Національного банку. Незважаючи на значні обсяги інтервенцій з продажу валюти у жовтні – грудні, міжнародні резерви в 2008 році скоротилися лише на 2.8%.

Національний банк забезпечив виконання всіх узятих на себе зобов'язань у межах цієї програми. Однак наразі вона під загрозою зриву через невиконання урядом своїх зобов'язань у фінансовій сфері та в час-

тині здійснення структурних реформ. Чи, може, і в цьому випадку буде винесено Національний банк?

Усе зазначене вище, що вже істотно вплинуло на курс гривні і найближчим часом може впливати ще, є прямою компетенцією Кабінету Міністрів України. Уряд має нести за це відповідальність і не намагатися власні прорахунки та непрофесіоналізм перекладати на Національний банк України.

СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ ГІЛКАМИ ВЛАДИ

Хочу зауважити, що Національний банк України далекий від того, аби опускатися до банального зведення рахунків. НБУ завжди підтримував і підтримуватиме уряд у питаннях, які стосуються забезпечення національних економічних інтересів України.

Так, Національний банк підтримував уряд під час газового конфлікту з Росією, відігравши головну роль у забезпеченні розрахунків за спожитий у 2008 році газ. Національний банк підтримував уряд, коли виникла загроза

крос-дефолту за зобов'язаннями Укр-автодору.

Національний банк підставив плече уряду і під час забезпечення найнагальніших внутрішніх видатків бюджету. Це і викуп на вторинному ринку великого обсягу внутрішніх боргових зобов'язань уряду, і авансове перерахування до бюджету наприкінці минулого року 3.5 млрд. грн. від перевищення доходів над видатками Національного банку, це і забезпечення роботи банківських установ у період новорічних та різдвяних свят для забезпечення вчасної виплати пенсій.

Безумовно, Національний банк і надалі виконуватиме свій конституційний обов'язок із забезпечення стабільності гривні. Для виконання покладених на нього функцій Національний банк України готовий співпрацювати з усіма гілками влади. І ця співпраця має ґрунтуватися виключно на нормах Конституції України та чинного законодавства.

Кризу подолаємо спільними зусиллями.

Нотатки з прес-конференції/

Для виходу з кризи необхідні макроекономічні структурні зміни

Більшість громадян, підприємців і виробників у повсякденному житті тісно пов'язана з банківською системою, котра забезпечує циркуляцію фінансових потоків, обслуговуючи різні галузі економіки. Стабільність банків є запорукою економічного зростання, а в умовах кризи фінансові установи першими зазнали серйозних випробувань, взявши на себе функцію компенсатора макроекономічних дисбалансів. Підсумки діяльності банківської системи у 2008 році та перспективи виходу з кризи у нинішньому році окреслили на прес-конференції президент Асоціації українських банків Олександр Сугояко та голова Ради АУБ, перший заступник голови Комітету Верховної ради України з питань фінансів і банківської діяльності Станіслав Аржевітин.

У 2008 році банківська система збільшила капіталізацію на 51.5 млрд. гривень, завершивши рік із балансовим капіталом в обсязі 121.4 млрд. гривень. Активи банківської системи України в 2008 році збільшилися на 54.9% – до 927.2 млрд. гривень, а в 2007 році зростання становило понад 70%. Банківський капітал торік зріс на 72%. Експерти зазначають, що саме в період фінансової кризи банки збільшили власний капітал на 24 млрд. гривень, отож запас міцності в системі є. Проте динаміка розвитку суттєво уповільнилася, що свідчить про поступове вичерпування цього потенціалу.

Обсяг кредитів фізичним особам 2008 року зріс на 26%,

тоді як у 2007-му цей показник становив 96%. Очевидно, що коло потенційних споживачів банківських позик також поступово зменшується. Темпи кредитування реального сектору економіки зросли в минулому році на 28%. Водночас обсяг ризикових кредитів, з високою ймовірністю неповернення, збільшився у 2.4 раза. Звичайно, економічна криза і девальвація гривні призвели до зменшення обсягів погашення кредитів. Але прорахунки банківського менеджменту, котрий у гонитві за своєю часткою на ринку нехтував якісним прогнозуванням ризиків, суттєво вплинули на дестабілізацію системи.

Загальний борг за валютними банківськими кредитами

в Україні становить 56 млрд. доларів. Додаткові витрати позичальників на курсовій різниці, пов'язані з девальвацією гривні від "історичного курсу" 5.05 до 7.7 за долар, сягнули 150 млрд. гривень. Фактично валютна заборгованість зросла більш як в 1.5 раза, отже, для кінцевого споживача імпортовані товари та валютні кредити значно подорожчали. Через це кількість проблемних позик в активах банків зростає, зменшуючи їхню ліквідність.

КРИЗА У ДВОХ ПЛОЩИНАХ: ГЛОБАЛЬНА — ПЕРЕВИРОБНИЦТВА, ВІТЧИЗНЯНА — СТРУКТУРНА

За словами президента Асоціації українських банків **Олександра Сугоняка**, нинішня фінансово-економічна криза розпочалася з фінансових інститутів та інструментів у США. Активи й цінні папери найбільших банків та фінансових груп унаслідок іпотечної кризи знецінилися і втратили свою ліквідність, діяльність банків стала збитковою. Уряди провідних країн намагалися викупити неліквідні активи, але зрештою стало очевидно, що їх обсяги були суттєво завищені через спекулятивні операції із цінними паперами на фондовому ринку. Після цього розпочалася націоналізація фінансових інститутів.

Виявилося, що в глобальному масштабі нинішня криза фактично є кризою перевиробництва, зазначив **Олександр Сугоняко**. Обсяги промислового виробництва у світі значно перевищували попит на продукцію. Висока купівельна спроможність стимулювалася переважно за рахунок кредитування. Коли у США сталася іпотечна криза, її наслідком був крах глобальної фінансової системи, яка вичерпала свої можливості фінансувати випереджаюче зростання виробництва. Попит, що стимулювався завдяки доступним кредитам, раптово і дуже швидко зменшився в кілька разів. Після цього почалося згортання промислового виробництва. Отже, в глобальному масштабі — це типова криза перевиробництва.

В Україні першопричиною економічних та фінансових негараздів, за словами **Олександра Сугоняка**, були макроекономічні фактори. Структурну економічну кризу спричинила диспропорція між обсягами, номенклатурою виробництва та попитом на різні види продукції. Значна частина внутрішнього споживчого попиту задовольнялася за рахунок імпортованих товарів, які не виробляються в Україні. Як наслідок, на внутрішньому ринку виник макроекономічний дисбаланс, що компенсувався за рахунок валютних надходжень від експорту продукції гірничо-металургійного комплексу.

Коли попит на зовнішніх ринках чорних металів упав, інших джерел для покриття розриву не було. Отже, недовиробництво вітчизняних споживчих товарів та надмірне споживання імпортованої продукції стали каталізатором диспропорції на внутрішньому ринку, яка підірвала макроекономічну стабільність і спричинила девальвацію національної валюти.

Об'єктивним чинником падіння курсу гривні експерти вважають негативне зовнішньоторговельне сальдо, яке сягнуло 17 млрд. доларів. У 2008 році країна імпортувала автомобілів на 9.5 млрд. євро, або на 12 млрд. доларів. Пристрасть українців до придбання сучасних імпортованих авто в кредит була одним із ключових факторів дестабілізації торговельного балансу. Другим важливим чинником девальвації гривні є спекулятивний попит на іно-

земну валюту серед населення і підприємців. Нині регулювати курсові коливання необхідно не монетарними, а насамперед економічними важелями, переконаний президент АУБ.

Для 2008 року характерними були три етапи діяльності банківської системи. У першому кварталі АУБ намагалася попередити комерційні банки щодо перспективи сповільнення зростання та зменшення обсягів споживчого кредитування населення. Другий період розпочався у травні й тривав до жовтня — для нього характерне уповільнення обсягів кредитування та інших операцій. Завершальний етап характеризувався роботою в умовах кризи.

В активах банківської системи наприкінці жовтня 2008 року цінні папери становили мінімальну кількість — 3%, падіння курсів на фондових біржах не мало значного впливу на ліквідність банків. Якість активів у той час була нор-

Олександр Сугоняко і Станіслав Аржевітін окреслили перспективи виходу з кризи.

мальною, але у вересні-жовтні почалося падіння темпів промислового виробництва і ВВП. Саме ці негативні чинники реального сектору економіки, а також вилучення 60 млрд. гривень депозитних вкладів із комерційних банків найбільше вплинули на стабільність системи.

Клієнти банків — юридичні та фізичні особи почали зазнавати збитків, що прямо позначилося на ліквідності активів. Таким чином, переконаний **Олександр Сугоняко**, першоджерелом кризи була не банківська система, а реальний сектор економіки.

У рішенні Ради АУБ від 8 лютого 2008 року йшлося про загрози тенденції в економіці країни та фінансово-банківській сфері. В макроекономіці найбільше занепокоєння викликали від'ємне сальдо зведеного бюджету і поточного рахунку платіжного балансу, стрімке зростання зовнішнього боргу, індексу споживчих цін. Перевищення обсягів кредитної заборгованості над грошовою масою в банківській сфері було одним з основних факторів, які вплинули на зниження ліквідності. Зростання обсягів ризикового споживчого кредитування призвело до накопичення неліквідних активів.

ГОЛОВНЕ — ДОВІРА І СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

У такій ситуації наведення порядку в сфері курсової політики та жорсткий контроль за валютною виручкою є необхідною умовою виходу з кризи, наголосив **Олек-**

Невже і криза
нас не об'єднає?

сандр Сугоняко. Також президент АУБ пропонує у державному бюджеті передбачити кошти для зменшення процентних ставок з кредитування аграрно-промислового комплексу, малого та середнього бізнесу, які розвиватимуть виробництво споживчих товарів, що замінять імпортовану продукцію.

Основна підтримка держави має бути спрямована в ті сектори економіки, продукція яких має платоспроможний попит на внутрішньому і зовнішньому ринках. Стимулювання попиту на внутрішньому ринку шляхом зменшення оподаткування фізичних осіб та запровадження єдиного соціального податку також є важливим елементом антикризового менеджменту, адже це сприятиме розвитку виробництва. Надходження до державної скарбниці можна збільшити, запровадивши податок на надлишкову нерухомість. Також необхідно проводити зважену курсову політику, мінімізувати попит на іноземну валюту і зміцнити гривню.

Потрібно забезпечити стабільність в корпоративному секторі. Зважаючи на те, що в Україні дефіцит сальдо платіжного балансу становить близько 17 млрд. грн., а кредитна заборгованість перевищує обсяг грошової маси, активи українських компаній швидко знецінюються. Доступ до зовнішнього капіталу в умовах кризи обмежений; крім того, вітчизняні підприємці не мають достатніх власних коштів, аби вчасно повернути кредити. Отже, незабаром транснаціональні корпорації матимуть змогу скупити знецінені активи українських підприємств за мінімальними цінами.

Рефінансування комерційних банків Національним банком України, за словами Олександра Сугоняка, було

цілком виправданим у цій скрутній ситуації. Дані кошти — не подарунок, це ресурс, який надається на певний період з умовою повернення. Зважаючи на вплив ресурсів з банківської системи, рефінансування покликане підтримати ліквідність банку на час вилучення населенням депозитних вкладів. Норма статті 85 Державного бюджету на 2009 рік про обов'язкове затвердження урядом обсягів і ставки рефінансування для комерційних банків суттєво обмежила можливості підтримання ліквідності, що створює додаткові ризики для банківської системи.

Наприкінці 2004 року банківська система також зазнала значного впливу депозитних вкладів. Проте у першому кварталі 2005 року обсяги депозитних вкладів відновилися, а вже за півроку банківська система сягнула втрачених темпів зростання. Отже, довіра до банків як психологічний чинник має дуже велике значення.

Голова ради АУБ **Станіслав Аржевітін** наголосив, що вплив політичної складової на макроекономічну стабільність є визначальним. Різні гілки влади вирішують не системні проблеми в економіці та банківській сфері, а здебільшого локальні. Публічне заслуховування звіту НБУ в парламенті, за словами Станіслава Аржевітіна, мало негативний вплив на ринок. Якщо в грудні 2008 року з банківських депозитів вкладники забрали 100 млн. гривень, то після різноманітних телевізійних та публічних шоу і непередбачених заяв деяких політиків обсяг вилучених банківських депозитів сягнув у січні 2009 року 16 млрд. грн.

Перманентна боротьба Кабінету Міністрів з Національним банком, а також намагання впливати на його рішення вкрай негативно позначилися на банківській системі. Безпідставні звинувачення банківської системи в усіх економічних негараздах у країні не мають жодних аргументованих підстав. Цілковитий популізм — це шлях до руйнування банківської системи, наголосив Станіслав Аржевітін.

У цілому в 2008 році вкладники вилучили третину депозитних вкладів. Загальна сума строкових депозитів у банківській системі напередодні кризи становила близько 170 млрд. грн. Якщо вклади повністю будуть вилучені з банків і перейдуть у готівковий обіг, врятувати банківську систему і забезпечити курсову стабільність буде вкрай важко. Нині поза банками, за оцінками експертів, перебуває близько 100 млрд. грн. Серед найбільших ризиків такої ситуації — активізація тіньових економічних відносин та заморожування інвестиційних інфраструктурних проєктів, які фінансувалися за рахунок залучених на депозити ресурсів.

Сьогодні необхідно якомога швидше відновити довіру громадян до банків та забезпечити їх стабільну роботу. Для повернення довіри потрібна дієва програма економічного розвитку й рішучі кроки, які б дали реальний результат. В Україні є потенціал для швидкого виходу з кризи, немає «інерції гальмування», отже, можна провести реструктуризацію економіки і фінансової сфери, переконані експерти. Для цього насамперед треба з'ясувати справжні причини кризових явищ та застосувати дієві методи їх подолання. Оскільки майбутнє банківської системи безпосередньо пов'язане з макроекономічною ситуацією, для подолання негараздів необхідні також концентрація економічної влади і політично незалежний монетарний центр.

□

Роман Підвисоцький,
«Вісник НБУ».

Андрій Скрипник

Доктор економічних наук,
професор кафедри економічної
кібернетики Національного
університету біоресурсів і
природокористування України
(НУБіПУ)

Сергій Марченко

Здобувач Науково-дослідного
фінансового інституту при
Міністерстві фінансів України

Дослідження/

Основні аспекти і параметри оцінки ймовірності дефолту України в умовах фінансової кризи

Світова фінансова криза стала каталізатором поглиблення диспропорцій в українській економіці, яка збільшує ризики, зокрема, щодо вчасного обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань. Провідні світові експертно-аналітичні агентства Standard & Poor's, Moody's та Fitch суттєво погіршили кредитно-рейтингові позиції України, а також відносять нашу державу до групи країн із високою ймовірністю дефолту.

У статті досліджуються головні чинники такого становища та проаналізовано ймовірність дефолту України на основі часових рядів середів єврооблігацій України і кредитно-дефолтних свопів, котрі в умовах фінансової кризи слугують індикаторами суверенного ризику та дають змогу адекватно оцінити спроможність країни забезпечувати виконання боргових зобов'язань.

Фінансова криза — не нове явище в історії світової економіки. Водночас нинішня криза має свої унікальні риси, які заслуговують ретельної уваги. Негативні наслідки цієї кризи відчувають практично всі країни світу. Першими зазнали її впливу економічно розвинуті країни, для ринків яких характерна наявність значного асортименту фінансових інструментів. Перші ознаки кризових явищ з'явилися ще в 2007 році, коли установи, котрі здійснювали іпотечне кредитування в США, поставили перед суттєвими проблемами на ринку нерухомості.

Сьогодні відносний рівень падіння цін на нерухомість в економічно розвинутих країнах вимірюється двозначними цифрами. Наприклад, згідно з

дослідженнями британської іпотечної компанії Halifax з початку 2008 року за станом на 1 грудня 2008 року ціни на нерухомість у Великобританії знизились на 15%, що є найбільшим падінням з 1991 року¹. Ринок житлової нерухомості США зазнав найбільшого спаду з часів Великої депресії. За даними Національної асоціації ріелтерів США (National Association of Realtors)/, за 2008 рік загальне зниження цін на нові будівлі може сягнути 25.4%, що також є рекордним показником для країни². Це пояснюється тим, що учасники ринку обрали експансіоністську та надзвичайно ризикову стратегію кредитуван-

ня, яка зрештою призвела до падіння цін на житло та до значних втрат кредиторів. В результаті ринок нерухомості, а згодом і інші ринки, виявилися не готовими до реальної оцінки кредитних ризиків.

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Причини нинішньої глобальної фінансової кризи аналізуються провідними економістами та фінансистами, науковцями. Сучасні проблеми в світовій та українській економіці повернули увагу також вітчизняним науковцям до визначення причин світової фінансової кризи та масштабів і наслідків її впливу на економіку України. Серед останніх публікацій необхідно

¹ <http://www.halifax.co.uk/mortgages/home.asp>.

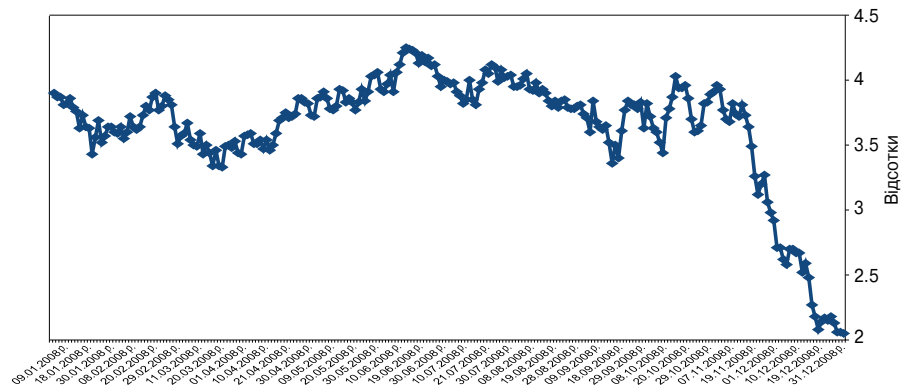
² <http://www.realtor.org/research/research/reportsstatistics>.

відзначити статтю В.В.Корнеєва³ “Фінансові спекуляції та стійкість економічних систем”. У ній досліджуються питання впливу фінансових спекуляцій на стійкість економічних систем, насамперед реального сектору економіки, обґрунтовано заходи щодо нівелювання ризиків дестабілізації фінансової системи України. Проте, на жаль, даним заходам, як засвідчив проведений у статті аналіз, не було приділено належної уваги вітчизняним урядом, а деякі з них є відверто запізнілими та надмірно компромісними, тому не дадуть бажаного результату в умовах стрімкого наростання фінансової кризи.

У статті В.Мішенка та В.Жупанина “Проблеми збалансованості внутрішніх заощаджень та зовнішніх запозичень банків в умовах нестабільності фінансових ринків”⁴ досліджуються актуальні питання оптимізації співвідношення внутрішніх заощаджень і зовнішніх запозичень банків в умовах нестабільності фінансових ринків з метою протистояння можливим фінансовим кризам. Однак такий підхід має більше теоретичний, ніж прикладний характер, тому що за умов наростання кризи суттєво обмежені запозичення на міжнародному ринку капіталу.

Найпослідовніше проаналізовано можливі наслідки світової фінансової кризи для України в праці О.І.Барановського⁵, який ще на початку 2008 року попереджав про можливість подорожчання залучення ресурсів для українських підприємств та банківських установ за рубежом, обґрунтовуючи власну точку зору наявністю значних суверенних ризиків як для країн, що розвиваються, так і для України зокрема. Ризики впливу світової фінансової кризи на банківський сектор розглянуто в праці Л.А.Клюсько⁶, яка зазначала, що недостатність ре-

Графік 1. Динаміка дохідності десятирічних облігацій Казначейства США за 2008 рік (за станом на 02.01.2009 р.)⁹

сурсної бази вітчизняних банків спричинила їх фінансову залежність від міжнародних ринків капіталів через накопичення боргів.

Зарубіжні вчені значну увагу приділяють розробці апарату досліджень, який може дати об’єктивну відповідь щодо причин та спільних рис кризових явищ. Одним із найпоширеніших методів є розклад часових рядів спредів за головними компонентами (Principal Component Analysis), який дає змогу виділити спільні та національні риси кризових явищ. Зокрема, в праці Pan J. та Singleton K.⁷ показано, що перша компонента визначає понад 90% дисперсії спредів та свопів, тоді як внесок другої компоненти незначний. Такий підхід дає змогу виявити загальні риси поведінки інвесторів, що характерні для більшості країн та змінюються з часом при зміні уявлень щодо фінансової вартості ризику.

Повертаючись до причин нинішньої кризи, необхідно зазначити, що вже на початку другої половини 2008 року стало зрозуміло: наслідки кризи мають значно масштабніший характер і поширилися не тільки на іпотечний сегмент. Сьогодні одним з основних негативних джерел фінансової кризи вважається зниження довіри між банківськими установами, що суттєво впала після оголошення 15 вересня 2008 року банкрутства провідного міжнародного інвестиційного банку Lehmann Brothers⁸.

Якщо до вересня 2008 року в ролі цільової функції використовувалась дохідність інвестиційних операцій, то після банкрутства ряду установ інвестори прийшли до висновку, що попередні припущення щодо рівня ризику інвесту-

вань були надмірно оптимістичними. Це призвело до того, що в ролі цільової функції став використовуватися принцип мінімізації кредитного ризику. В результаті суттєво підвищився попит інвесторів на боргові цінні папери з мінімальним ризиком — облігації Казначейства США (US treasuries), що призвело до суттєвого зменшення їх дохідності. Після банкрутства Lehmann Brothers дохідність десятирічних облігацій знизилась з 3.5–4% до середнього рівня 2–2.5% (див. графік 1). Ставки LIBOR у доларах США також знизилися до мінімального рівня з вересня 2004 року.

Масштаби нинішньої кризи вважаються одними з найбільших за останні століття. Провідні економіки стикнулися з кризою ліквідності, обмеженістю ресурсів та рецесійними тенденціями. Способи подолання кризових явищ розробляються всіма урядами світу. Недовіра, що виникла після вересневих подій, призвела до суттєвого обмеження кредитних ресурсів, які направлялись у ризикові сегменти. І навіть політика провідних центральних банків світу зі зниження ставок рефінансування не відновила кредитну активність. Проте якщо в економічно розвинутих країнах достатньо методів та ресурсів для боротьби з кризою, то в країнах, що розвиваються, арсенал методів боротьби з кризою обмежений.

Зрештою, найбільшого руйнівного впливу від фінансової кризи зазнали країни, що розвиваються, адже кредитування їхніх економік віднесено до найризиковіших. Сьогодні інвестори переглянули свої інвестиційні стратегії та суттєво обмежили кредитні ліміти для ринків, що розвиваються.

Однак хибним є твердження про те, що всі економіки, які розвивають-

³ Корнеєв В.В. Фінансові спекуляції та стійкість економічних систем // Економіка і прогнозування. — 2008. — № 2. — С. 24–48.

⁴ Мішенко В., Жупанин В. Проблеми збалансованості внутрішніх заощаджень та зовнішніх запозичень банків в умовах нестабільності фінансових ринків // Вісник Національного банку України. — 2008. — № 7 — С. 8–12.

⁵ Барановський О.І. Іпотечна криза в США: уроки для України: Збірник наукових праць. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. — Львів, 2008. — Вип. 1 (69). — С. 328–336.

⁶ Клюсько Л.А. Кризи світових фінансових ринків та їх вплив на банківську систему України: Збірник наукових праць. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. — Львів, 2008. — Вип.1 (69). — С. 337–345.

⁷ Pan.J Singleton K. Default and Recovery Implicit in the Term Structure of Sovereign CDS Spreads. — 2006. — November 15.

⁸ <http://www.reuters.com/article/marketsNews/idUSLF2328620080915>.

⁹ <http://www.ustreas.gov/offices/domestic-finance/debt-management/interest-rate/yield.html>.

ся, є однаково ризикованими. Оцінка кількісних параметрів кредитування доводить, що ризики цієї групи країн оцінюються фінансовим ринком надзвичайно диференційовано.

Встановлено, що для об'єктивної оцінки наслідків кризи існують різноманітні інтегральні та індексні показники, які характеризують вплив кризи. Серед таких показників необхідно виділити: зниження темпів зростання ВВП, промислового виробництва, обсягів будівництва, збільшення рівня безробіття, банкрутства і дефолти суб'єктів господарювання та суверенних урядів тощо.

МЕТОДИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Водночас в умовах фінансової кризи особливої актуальності набувають показники оцінки платоспроможності суверенних урядів, або ймовірності оголошення дефолту. Вичерпне поняття дефолту надає міжнародне кредитно-рейтингове агентство Moody's, яке визначає суверена як такого, що допустив дефолт, якщо має місце хоча б одна з умов¹⁰:

1. Пропущені або прострочені процентні платежі та/або платежі з погашення основної суми боргу;

2. Проведення вимушеного обміну (реструктуризації):

а) позичальник пропонує кредиторам (власникам облігацій) нові боргові зобов'язання з меншим купоном та номінальною вартістю, що зменшують фінансові зобов'язання;

б) обмін мав на меті допомогу позичальнику з метою уникнення важчих наслідків дефолту (наприклад, пропущений процентний платіж або погашення основної суми боргу).

Як свідчить аналіз міжнародної практики, існують показники, які дають змогу оцінити ймовірність настання дефолту, і показники, котрі демонструють рівень інвестиційної привабливості країни, рівень захищеності вкладених інвестицій. **Саме цим показникам приділяється найбільша увага при здійсненні інвестицій, оцінці кредитоспроможності й перспектив повернення наданих кредитних ресурсів.** Премія за ризик невиконання зобов'язань (default risk premium) насамперед визначає рівень спреда облігацій до базового орієнтира, який

приймається за "еталон надійності", тобто характеризується мінімально можливим кредитним ризиком (risk-free bond)¹¹.

У міжнародному інвестиційно-банківському середовищі у цій групі показників виділяють **спред боргових зобов'язань країни деномінованих у доларах США в індексі міжнародного інвестиційного банку J.P.Morgan Chase EMBI+¹², та плату (спред) за страхування інвестицій від можливого дефолту — кредитно-дефолтні свопи, або кредитні свопи на дефолт (credit default swap — CDS).**

До індексу EMBI+ входять боргові зобов'язання близько 20 країн, що розвиваються, зокрема і єврооблігації України. Структура EMBI+ змінюється щоденно залежно від котирувань. Частка кожної країни — відношення капіталізації її боргових зобов'язань, які входять до індексу, до його загальної капіталізації. Індеси показують, наскільки дохідність паперів на ринках, що розвиваються, вища від дохідності відповідних за строками казначейських облігацій США.

У свою чергу, ринок кредитно-дефолтних свопів в основному визначає динаміку і тренд зміни спреда за облігаціями. Для довгострокових інструментів свопи визначають також зміну суверенного ризику. В умовах розгортання кризових явищ ліквідність і обсяги ринку кредитно-дефолтних свопів мають тенденцію до підвищення, тоді як ринок облігацій має протилежну тенденцію¹³.

УКРАЇНА ПОТРАПИЛА ДО ГРУПИ РИЗИКУ

Повертаючись до ситуації в нашій країні, зазначимо, що практично до жовтня 2008 року в наукових та фінансових колах панувала точка зору про несуттєвість впливу світової фінансової кризи на параметри економічного розвитку України. Тільки деякі вчені та фінансисти наголошували на необхідності моніторингу, більшої уваги проблемам світової еко-

номіки. Вони попереджали, що кризові явища поширюються на весь фінансовий ринок, тому впливатимуть на розвиток більшості країн світу. Водночас на фінансовому ринку вже з травня 2008 року суттєво погіршувалося ставлення інвесторів до кредитування економіки України.

За станом на 31 грудня 2008 року ставлення інвесторів до вкладень інвестицій в нашу країну погіршилось до рекордно негативного рівня. Спред України в індексі EMBI+ становив 2725 базисних пунктів (б. п.) і з початку 2008 року збільшився в 10 разів. За повідомленням агентства Bloomberg¹⁴, Україна зі 105 мільярдами доларів сукупного боргу, зважаючи на вартість кредитних свопів на дефолт, посіла третє місце за рівнем кредитного ризику в усьому світі після Еквадору, який 15 грудня 2008 року оголосив дефолт, та Аргентини. З початку минулого року витрати на захист інвестицій від можливого дефолту України (кредитні свопи на дефолт) досягли історичних максимумів та зросли у 13.2 раза до 32% від суми захищеної заборгованості. Для порівняння: в Еквадорі цей рівень сягнув 59%, в Аргентині — 46%. Це характеризує суттєве зниження довіри інвесторів до кредитоспроможності України та її емітентів. Таких незадовільних показників не було навіть у період після вимушеної реструктуризації, або технічного дефолту України 2000 року.

Провідні світові експертно-аналітичні агентства вже перемістили Україну до групи країн із високою ймовірністю дефолту за власними борговими зобов'язаннями (ймовірність дефолту оцінюється на річному часовому інтервалі). Зокрема, аналітики "Financial Times" зазначають, що Україна перебуває в ситуації високої ймовірності дефолту (на рівні 60–80%)¹⁵ унаслідок незадовільної економічної політики. Крім того, протягом 2008 року провідні міжнародні рейтингові агентства Standard & Poor's, Moody's та Fitch суттєво погіршили також кредитно-рейтингові позиції України.

Водночас принципи наукового дослідження передбачають перевірку достовірності викладених фактів, тобто кількісну оцінку об'єктивності на-

¹⁰ Default and Recovery Rates of Sovereign Bond Issuers, 1983–2005 Moody's Special Comment April 2006.

¹¹ Марченко С.М. Спред боргових зобов'язань як показник рівня суверенного ризику // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 3. — С. 65–74.

¹² Основним кількісним орієнтиром для інвесторів на ринках, що розвиваються, є індекс EMBI+(Emerging Markets Bond Index Plus), який розраховується банком J.P.Morgan Chase.

¹³ Beck Roland. The CDS market: A primer Including computational remarks on "Default Probabilities online" Risk Analysis Group Deutsche Bank Research.

¹⁴ Hryvnia Pares Loss as Ukraine Calls Dollar Rate 'Unacceptable' by Laura Cochrane and Emma O'Brien December 18, 2008 // <http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=az5XpyFqGgs4>.

¹⁵ Oakley David. Emerging nations hit by growing debt fears // Financial Times. — 2008. — October 13.

ведених даних. Тому метою даної статті є аналіз динаміки ризику кредитування економіки України та оцінки ймовірності оголошення дефолту з боку фінансового ринку. Поставленої мети можна досягти за допомогою вирішення таких завдань:

— визначити кількісні характеристики наближення переддефолтного стану;

— порівняти позиції кредитоспроможності України та інших країн, що розвиваються;

— дослідити вплив загальноринкових тенденцій на зміну платоспроможності України та інших країн, що розвиваються;

— встановити ключові події, котрі призвели до зміни ставлення інвесторів до перспектив кредитування української економіки;

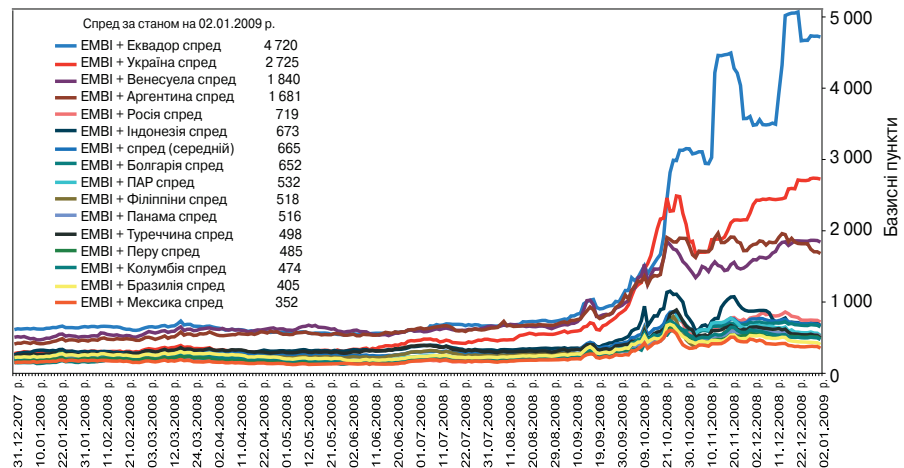
— обґрунтувати ймовірність оголошення дефолту Україною як такої, що встановлюється фінансовим ринком;

— оцінити адекватність встановлених фінансовим ринком високих показників ймовірності оголошення дефолту України.

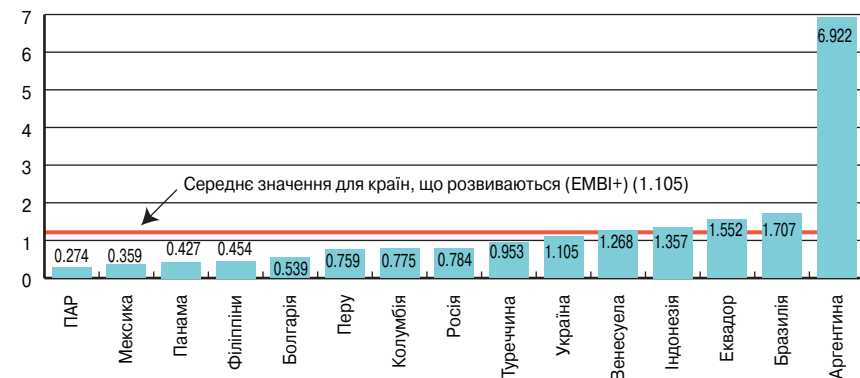
Проведений аналіз впливу світової фінансової кризи на країни, які розвиваються, за допомогою зазначених індексів дає змогу зробити висновок, що Україна належить до групи країн, для яких вплив світової фінансової кризи виявився найбільш руйнівним. На ринках капіталу втратили свої позиції й інші країни у зв'язку з фінансовою кризою. Але позиції України значно гірші порівняно з іншими країнами. Якщо на початку 2008 року єврооблігації України оцінювалися в групі “середняків” поміж країн, що розвиваються, то на 2 січня 2009 року ризики нашої країни оцінюються вище, ніж, наприклад, ризики Аргентини і Венесуели (країн, які вже тривалий період мають низьку платоспроможність і ще кілька років тому оголошували дефолти за своїми зобов'язаннями). Проте вони виявилися стійкішими до подолання наслідків світової фінансової кризи. Для порівняння: спред Венесуели — 1840 базисних пунктів, Аргентини — 1681 б. п., Росії — 719 б. п., Індонезії — 673 б. п. EMBI+ спред (середній показник для країн, що розвиваються) — 665 б. п., Болгарії — 652 б. п., Парагваю — 532 б. п., Філіппін — 518 б. п., Панами — 516 б. п., Туреччини — 498 б. п., Перу — 485 б. п., Колумбії — 474 б. п., Бразилії — 405 б. п., Мексики — 352 б. п. (див. графік 2). Гірші позиції лише в Еквадорі, який 15 грудня 2008 року оголосив дефолт.

Якщо премія за ризик країн, що

Графік 2. Динаміка спреда країн, що розвиваються, за 2008 рік (за станом на 02.01.2009 р.)

Графік 3. Розподіл країн за рівнем (коефіцієнтом) чутливості до зміни середнього значення для країн, які розвиваються (EMBI+), за 2001 – 2008 роки

розвиваються, зросла порівняно з початком року в 2–3 рази, то для України — в 10–13 разів, що свідчить про глибину недовіри інвесторів до перспектив економічної та політичної стабілізації.

Для більшої обґрунтованості твердження про те, що Україна виявилась найбільш не готовою до подолання наслідків світової фінансової кризи порівняно з іншими країнами, що розвиваються, ми провели розрахунки чутливості кредитних спредів України та інших країн, що розвиваються, до зміни загальноринкової ситуації (середній показник індексу EMBI+).

Коефіцієнт чутливості кредитного спреда до загальноринкових тенденцій:

$$\beta_i = \frac{\sum (S_i(t) - \bar{S}_i)(S(t) - \bar{S})}{\sum (S(t) - \bar{S})^2}, \quad (1)$$

де $S_i(t)$ — кредитний спред i країни на час t ;

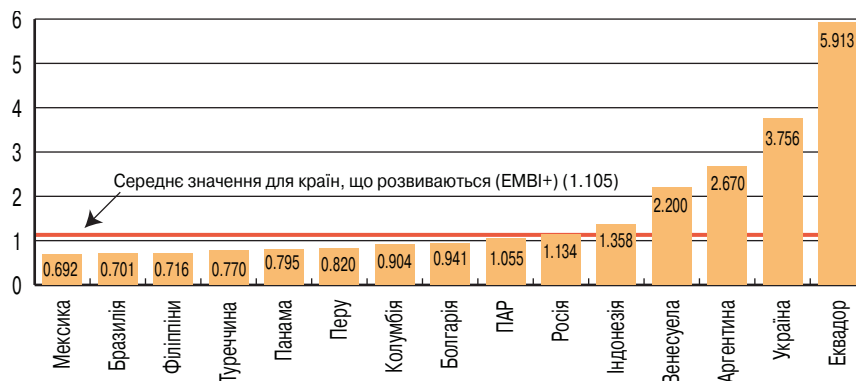
$S(t)$ — загальноринковий показник спреда на час t ;

Враховуючи, що Україну було включено до індексу EMBI+ у серпні

2001 року, проведемо аналіз для повної вибірки даних на часовому інтервалі з 2001 року по 2009 рік. Із часу включення України до індексу EMBI+ до 1 січня 2009 року коефіцієнт чутливості України до зміни середнього значення для країн, які розвиваються, становить 1.105 і наближався до медіанного значення для цієї групи країн (див. графік 3). Тобто на всьому проміжку часу показник України погіршувався, практично як і загальна ситуація на ринку.

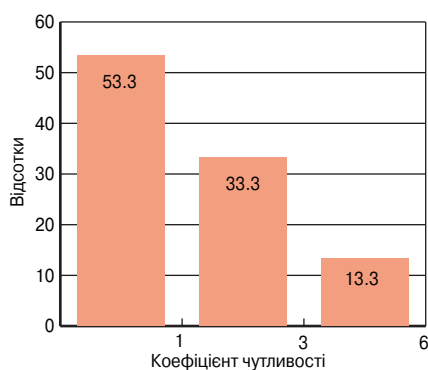
Повертаючись до графіка 2, зазначимо: нами було встановлено, що починаючи з травня 2008 року відбулося найбільше розширення кредитних спредів як для України, так і для інших країн, що розвиваються (період розгортання фінансової кризи). Тому для вирішення завдань, поставлених у нашій статті, доцільно буде оцінити розподіл коефіцієнта чутливості саме у період значної фінансової волатильності (червень — листопад 2008 року). В цей період коефіцієнт чутливості для України становив уже 3.7556, гірша ситуація була лише в Еквадорі — 5.913 (див. графік 4).

Графік 4. Розподіл країн за рівнем (коефіцієнтом) чутливості до зміни середнього значення для країн, що розвиваються (EMBI+), за червень – листопад 2008 року

Якщо 53.3% вибірки країн, що розвиваються, в зазначений період реагували краще за ринкові тенденції, 33.3% країн – несуттєво погіршили свої позиції, то 13.3% країн вибірки (серед яких і Україна) виявилися найбільш уразливими до зміни ринкової ситуації (див. графік 5).

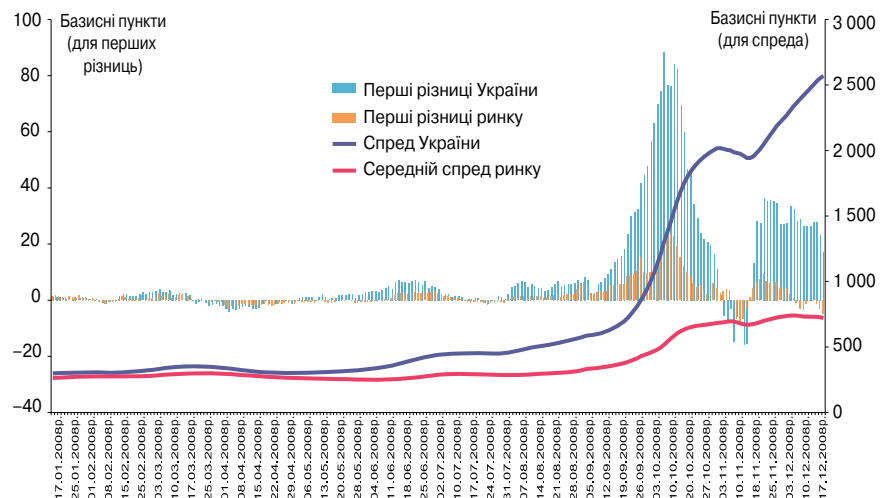
Графік 5. Розподіл коефіцієнта чутливості спреда країн, що розвиваються, за червень – листопад 2008 року

Для детального аналізу впливу різних факторів на показник спреда України проаналізуємо щоденні дані спреда за період із початку 2008 року. Для виявлення стабільних тенденцій динаміки спреда часові ряди нами було згладжено ковзним середнім по 21 точці, що приблизно відповідає місячному часовому інтервалу (див. графік 6).

Аналіз згладжених рядів з початку 2008 року виявив таку тенденцію: якщо до початку травня значення спреда України практично відповідало середньому значенню для країн, що розвиваються, то з травня зростання спреда України характеризувалося значно вищими темпами. Порівняно з показником України середній показник залишався стабільним аж до вересня 2008 року, коли ринок вступив у фазу різкого загострення фінансової кризи, що стало логічною реакцією на низку

Графік 6. Згладжені характеристики спреда для України та для середнього показника ринку, ряд перших різниць для згладжених спредів України та середньоринкового показника за 2008 рік

банкротств та націоналізацію провідних фінансових інституцій світу.

Однак швидкість зростання тренда для України була істотно вищою, ніж для середнього показника. Якщо з початку року середнє значення спреда для країн, що розвиваються, перебувало в межах 300–350 б. п., в цих же межах перебувало і значення України до травня 2008 року. Після травня спред України розширився в геометричній прогресії. Якщо 100 б. п. з початку інтервалу зростання нараховувалися більш як за один місяць, то в кінці інтервалу досліджень 500 б. п. зросли практично за тиждень. Це свідчить про динамічний експоненційний характер зростання недовіри до боргових цінних паперів України.

Відповідно аналіз перших різниць (щоденних змін) як для спреда України, так і для середнього спреда для ринку країн, що розвиваються (див. графік 6), також підтверджує, що рівень недовіри до боргових цінних па-

перів України зростав значно швидше порівняно з іншими країнами, що розвиваються. Перші ознаки кризи з'явилися на початку травня 2008 року, коли щоденні показники приросту спреда для України досягли величин 0.6–1.9 базисного пункту за добу. Причому недовіра до України суттєво перевищувала середні показники для країн, що розвиваються. В цей період загальноринкова ситуація поліпшувалася: щоденні значення спреда звужувалися на 0.2–1 базисний пункт за добу. Тенденція набула загрозливої динаміки у червні, коли спред України щоденно погіршувався в середньому

на 5–7 б. п., тоді як ситуація на ринку почала погіршуватися лише з другої декади червня на 2–3 базисних пункти за добу.

Ситуація погіршувалася практично до початку другої декади липня, коли настав нетривалий період затишшя, який тривав не більше одного місяця. Після цього почалося стрімке зростання спреда України, що відбувалося синхронно зі зростанням загальноринкових тенденцій. Починаючи з вересня, відбувається стрімке зростання як середнього показника, так і показника для України. Проте якщо з кінця вересня спред індексу EMBI+ зростав у межах 27 базисних пунктів за добу, то спред України – зі швидкістю понад 80 базисних пунктів за добу. Орієнтовно в середині жовтня темпи зростання спреда досягли максимуму як для України, так і для всього сегмента країн, що розвиваються.

Ситуація дещо стабілізувалася для всього ринку наприкінці жовтня після проведення урядами різних країн світу

заходів щодо пожвавлення фінансових ринків. Це привело до того, що для загальноринкових показників ситуація стабілізувалась на рівні спреда 670–690 б. п. наприкінці жовтня – на початку листопада. **Можна зробити висновок, що рівень 650–700 б. п. став новим рівноважним показником в умовах фінансової кризи для ринків, що розвиваються.** Тобто з початку року плата за кредитний ризик зросла в середньому на 300–350 б. п. для сегмента країн, що розвиваються. Водночас у грудні для більшості цих країн була характерна тенденція до поступового зниження показників спреда. Це дає підстави зробити припущення, що для більшості країн фінансова криза, ймовірно, залишилася позаду.

Утім, для України ситуація не стабілізувалась, хоча в певний момент ринок позитивно відреагував на отримання кредиту від МВФ, що призвело до звуження спреда. 31 жовтня 2008 року Верховна Рада України прийняла антикризовий закон, який відкрив доступ до дешевих кредитів МВФ. 6 листопада 2008 року Рада директорів Міжнародного валютного фонду схвалила надання Україні кредиту за програмою “стенд-бай” терміном на два роки на суму 16,4 млрд. доларів США, що еквівалентно 802% квоти України у фонді. Це рішення дало змогу одержати перший транш у розмірі 4,5 млрд. доларів США. Завдяки цьому в період із 31 жовтня по 6 листопада 2008 року позиції України порівняно з іншими країнами, що розвиваються, суттєво змінилися. Загалом позитивні тенденції тривали до 13 листопада 2008 року.

Прийняття антикризового закону й отримання першого траншу кредиту МВФ ненадовго переламали тенденцію зростання спреда України. Однак цей позитивний процес тривав лише два тижні, після чого спред України знову почав зростати випереджаючими темпами відносно середньоринкового показника (див. графік 6). **Тобто відновлення галоупучого тренда зростання спреда є надзвичайно небезпечною тенденцією, оскільки це не зумовлено ринковими тенденціями для країн, що розвиваються.**

Поясненням цього є відсутність будь-яких реальних кроків щодо поліпшення ситуації в економіці, а також зростання кредитних і валютних ризиків країни. Це поставило під загрозу виконання боргових зобов'язань як урядом, так і суб'єктами господарювання. В результаті суттєво зросли побоювання інвесторів, що за більшістю кредитів може бути оголошено дефолт.

Тоді як уряди більшості країн світу почали впроваджувати заходи для пожвавлення фінансової активності та зниження впливу світової фінансової кризи, в Україні через відсутність політичного консенсусу фактично **жоден з антикризових заходів не було реалізовано.**

Крім того, бюджетна політика уряду на 2009 рік також викликала в інвесторів занепокоєння щодо спроможності виконати прогностичні показники. Якщо більшість міжнародних фінансових організацій, зокрема Світовий банк¹⁶ та МВФ¹⁷, прогнозує падіння ВВП в Україні у 2009 році на рівні 3–5%, то показник зростання ВВП, закладений у бюджеті на рівні 0,4%, свідчить про нереальність його досягнення. **Це було додатковим чинником зростання спредів.**

Такі оцінки дають нам підстави зробити висновок, що інвестори сумніваються у спроможності України подолати нагальні проблеми. Сьогодні в Україні відсутня цілісна економічна політика та надійні захисні резерви для ефективного подолання наслідків фінансової кризи.

Показник спреда єврооблігацій України демонструє інвестиційну оцінку України та інвестиційні перспективи, які згідно з проведенням вище аналізом є не надто оптимістичними, що пов'язано із цілим рядом причин. Щоб оцінити реальну платоспроможність України, існує вже згаданий показник свопів на дефолт, який також дає можливість оцінити ймовірність виникнення дефолту.

МЕХАНІЗМ ДІЇ КРЕДИТНО-ДЕФОЛТНИХ СВОПІВ

Для початку, враховуючи відносну новизну свопів, необхідно проаналізувати сутність цього ринку та його особливості. Кредитно-дефолтні свопи вперше були запроваджені в 1997 році робочою групою міжнародного інвестиційного банку JP Morgan Chase¹⁸. Проте активного розвитку ринку кредитно-дефолтних свопів набув тільки в останні 4–5 років. Кредитно-дефолтні свопи були законодавчо дозволені до використання 21 грудня 2000 року відповідно до Акта про модер-

нізацію товарних ф'ючерсів США (Commodity Futures Modernization Act of 2000). Проте в цьому акті були відсутні регулятивні вимоги, що фактично дозволило використовувати ці інструменти для спекулятивних цілей.

Фактично кредитно-дефолтні свопи є фінансовим деривативом, який схожий на придбання страховки проти настання дефолту для покриття кредитної події. Проте існують відмінності між традиційними страховими інструментами та свопами. Серед основних: свопи дають можливість ухилитися від регулювання відповідними контролюючими органами; покупець кредит-дефолт-своп-контракту не має потреби володіти застрахованим борговим зобов'язанням, що дає змогу цим цінним паперам безперешкодно торгуватися на позабіржовому фондовому ринку¹⁹. Також вважається, що дефолтний своп не є договором страхування, оскільки платіж за свопом не пов'язаний із виникненням втрат у покупця захисту²⁰.

Міжнародний інвестиційний банк J.P. Morgan²¹, інформаційне агентство Cbonds²² та інші джерела²³ дають визначення кредитно-дефолтного свопу як контракту, відповідно до якого продавець кредитного захисту погоджується виплатити покупцю певну суму (як правило, номінал з вирахуванням відновленої вартості боргу) в разі настання кредитної події (дефолту). Натомість покупець здійснює періодичні платежі продавцю кредитного захисту та передає базове зобов'язання продавцю. На практиці покупець захисту надає актив (облігацію, кредит) продавцю й отримує 100% номіналу, записаного в кредит-дефолт-

¹⁹ Garbowski Mark. “United States: Credit Default Swaps: A Brief Insurance Primer”. Retrieved on 2008–11–03.

²⁰ Туктаров Ю. Синтетическая секьюритизация // Рынок ценных бумаг. – 2007. – № 13. – С. 28–31.

²¹ Blythe Masters, Jane Herring, Oldrich Masek, Muneto Ikeda, Sarah Xie, Rob Fraser. Th J.P. Morgan guide to credit derivatives with contributions from the riskmetrics group. – Published by risk.

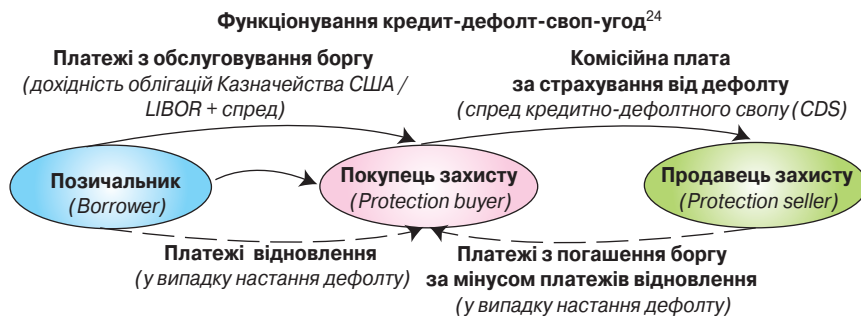
²² www.cbonds.info.

²³ Derivatives and Alternative Investments // CFA Institute. – 2008. – pg G-11. Boston: Pearson Custom Publishing. ISBN 0-536-34228-8;

Ковалев А.П. Кредитные деривативы: купля-продажа кредитных рисков в Украине // Банковская практика за рубежом. – 2006. – № 4. – С. 58–64;

Туктаров Ю. Синтетическая секьюритизация // Рынок ценных бумаг. – 2007. – № 13. – С. 28–31;

Feldman Craig, Blitzer David M., Bo Chung Ph.D., Rieger J.R. . Credit Default Swap (CDS) Indices – Frequently Asked Questions // S&P U.S.

своп-контракті (див. схему). Платежі, які сплачує покупець захисту, мають назву дефолт-своп-премії, або спреда та виражаються в базисних пунктах.

Свопи на дефолт часто є індикаторами зміни оцінки ризику інвестицій у той або інший актив. Найбільш ліквідними є свопи на 5 років²⁵. Це також стосується України, контракт CDS 5Y якої є індикатором, на який орієнтуються інвестори при оцінці ймовірності дефолту України.

Наприклад, якщо спред свопу на дефолт України на 31 грудня 2008 року становив 3200 б. п, то це означає, що у випадку дефолту України продавець захисту отримає від покупця захисту облігації та зобов'язання сплатити 100% залишку боргу. За умови дотримання Україною планового графіка обслуговування та погашення боргу продавець захисту отримуватиме щорічні своп-премії в розмірі 32% від суми застрахованих облігацій. Тобто спред 3200 б. п. на п'ятирічний борг України означає, що дефолтний захист номіналу в 1 млрд. доларів США коштуватиме 320 млн. доларів США щорічно. Це відповідно матиме відображення у вищому рівні доходності нових боргових інструментів та суттєвому зниженні довіри до емітентів походженням з України.

Ринок свопів на дефолт прискорено розвивався на початку нинішнього століття. Згідно зі звітом щодо кредитних деривативів Британської банківської асоціації (British Bankers Association) кредитно-дефолтні свопи є найліквіднішими кредитними деривативами. Торгівля ними здійснюється на позабіржовому ринку (Over-the-counter (OTC)). Відповідно до щорічного огляду ринку, який проводить Міжнародна асоціація свопів та деривативів (International Swaps and Derivatives Association, ISDA), номінальна кількість кредитно-дефолтних свопів, що перебува-

ли в обігу на кінець 2007 року, становила 62.2 трлн. доларів США²⁶ і порівняно з 2006 роком зросла в 1.8 раза (див. таблицю 1). Для порівняння: ВВП США в 2007 році становив 13.8 трлн. доларів США²⁷, а світовий ВВП у 2007 році орієнтовно становив 54.3 трлн. доларів США²⁸.

Таблиця 1. Кредитно-дефолтні свопи в обігу (за даними Міжнародної асоціації свопів та деривативів)²⁹

Рік	Кредитно-дефолтні свопи (млрд. дол. США)	Приріст (% до попереднього року)	Приріст (% до 2001 року)
2001	918.87	–	–
2002	2 191.57	238.5	238.5
2003	3 779.40	172.5	411.3
2004	8 422.26	222.8	916.6
2005	17 096.14	203.0	1 860.6
2006	34 422.80	201.3	3 746.2
2007	62 173.20	180.6	6 766.3

Враховуючи, що величина суверенного кредитного свопу визначається очікуваними втратами та ймовірністю дефолту, рівень спреда свопу на дефолт можна зобразити у вигляді такої залежності³⁰:

$$S = p(1 - R), \quad (2)$$

де S – величина кредитного свопу;
 p – ймовірність дефолту позичальника;

R – коефіцієнт покриття, або ставка відновлення (recovery rates) позичальника ($0 < R < 1$), що показує ринкову вартість активу після оголошення дефолту. Тоді очікувані втрати позичальника на одиницю активу дорівнюють $p(1 - R)$.

Оцінка ймовірності дефолту за величи-

²⁶ ISDA – International Swaps and Derivatives Association, Inc.: www.isda.org/.

²⁷ Kroft S. A Look At Wall Street's Shadow Market: How Some Arcane Wall Street Financial Instruments Magnified Economic Crisis // 60 Minutes, CBS News. – Retrieved on (2008-10-05).

²⁸ Derivatives and Alternative Investments // CFA Institute. – 2008. – pg G-11. Boston: Pearson Custom Publishing. ISBN 0-536-34228-8.

²⁹ ISDA – International Swaps and Derivatives Association, Inc.: www.isda.org/.

³⁰ Roland Beck. The CDS market: a primer, including computational remarks on "Default Probabilities online" Risk Analysis Group Deutsche Bank Research.

ною свопу та коефіцієнтом покриття:

$$p = \frac{S}{1-R}. \quad (3)$$

Для того щоб здійснити ринкову оцінку ймовірності дефолту України відповідно до наведеної формули, необхідно визначити ставку відновлення (recovery rates) для України. Зокрема міжнародне рейтингове агентство Standard & Poor's визначає recovery rate як відношення / коефіцієнт / ставку відновлення коштів кредиторам, що визначає граничну межу, яку суверенний уряд матиме бажання та змогу виплатити кредиторам після оголошення дефолту за облігаціями, деномінованими в іноземній валюті³¹. Ставка відновлення, як правило, характеризує відношення приведеної

вартості (Net Present Value) коштів, сплачених після оголошення дефолту позичальником, до його боргових зобов'язань, дискontованих на безризикову ставку доходності. Такий підхід здійснюється на підставі даних про історичні дефолти, які відбулися в цій країні. У разі відсутності такої інформації чинники, що визначають ставку відновлення залежно від сценаріїв дефолту, або реструктуризація характеризуються такими параметрами³²:

1. Спроможність суверена поновити платежі після оголошення дефолту;
2. Ініціативи суверена щодо відшкодування коштів кредиторам;
3. Вплив офіційних кредиторів.

Міжнародне рейтингове агентство Moody's пропонує два методи визначення ставки відновлення у випадку дефолту суверена³³.

Перший метод визначає середньозважену вартість суверенних боргових зобов'язань за 30 днів після першого

³¹ David T. Beers Cristian Esters Sovereign Foreign Recovery Ratings // Standard & Poor's Credit FAQ (Frequently Asked Questions) 12-Jun-07.

³² David T. Beers Cristian Esters Criteria: Introduction Of Sovereign Recovery Ratings // Standard & Poor's viewpoint 12-Jun-07.

³³ Default and Recovery Rates of Sovereign Bond Issuers, 1983-2005 Moody's Special Comment April 2006.

²⁴ Roland Beck. The CDS market: a primer, including computational remarks on "Default Probabilities online" Risk Analysis Group Deutsche Bank Research.

²⁵ http://www.cbonds.info/index/index_detail/group_id/38/.

Таблиця 2. Ставки відновлення та випуски суверенних боргових зобов'язань, за якими були оголошені дефолти³⁶

Рік оголошення дефолту	Країна	Сума боргу, за якою оголошено дефолт (млн. доларів США)	Середня вартість облігацій* (% від номіналу)	Ставка поточної вартості ** (PV) потоків платежів (у %)
2001	Аргентина	82 268	33	30
2005	Домініканська Республіка	1 100	92	95
1999	Еквадор	6 603	44	60
2004	Гренада	–	65	–
2000	Кот-д'Івуар	–	18	–
2001	Молдова	145	66	–
1998	Пакистан	750	65	65
1998	Росія	73 336	18	50
2000	Україна	1 063	69	60
2003	Уругвай	5 500	66	85
Середньозважена за емітентом ставка відновлення			54	64
Середньозважена за вартістю ставка відновлення			33	41
* 30-денна ціна боргових зобов'язань після оголошення дефолту, або ціна обміну перед скрутним економічним становищем.				
** Відношення поточної вартості потоків платежів, отриманих у результаті вирішення дефолту щодо запланованих платежів, дисконтованих з використанням дохідності до погашення безпосередньо напередодні дефолту.				

пропущеного процентного платежу. Як-що початковою подією перед оголошенням дефолту було скрутне економічне становище та відповідно обмін боргових зобов'язань, тоді враховується середня ціна до оголошення вимушеного обміну³⁴.

Другий метод базується на відношенні вартості існуючих цінних паперів до нових цінних паперів, отриманих у результаті обміну, шляхом дисконтування очікуваних потоків платежів з використанням дохідності до погашення існуючих цінних паперів під час оголошення пропозиції про обмін, яка сталася через місяць після оголошення дефолту.

У таблиці 2 наведено ставки відновлення боргових зобов'язань країн, що допустили дефолти. При цьому необхідно зазначити, що середньозважена за вартістю ставка відновлення є суттєво нижчою від середньозваженої за емітентом ставки відновлення через декілька значних дефолтів з низькими ставками відновлення. Наприклад, Аргентина, що допустила найбільший суверенний дефолт, мала одну з найнижчих ставок відновлення, також як і Росія, котра допустила другий за величиною дефолт. У результаті середньозважена ставка відхилилась у бік зменшення³⁵.

Тобто історично визначена міжна-

³⁴ Там само.

³⁵ Там само.

Таблиця 3. Історичні ставки відновлення за 1998–2005 роки (визначені за допомогою чистої приведеної вартості)³⁸

Країна	За розрахунками Банку Англії (Bank of England) ³⁹	За розрахунками МВФ ⁴⁰	
	Середня ставка відновлення	Середня ставка відновлення	Діапазон відновлення
Аргентина	30	27	18–36
Беліз	70	Немає даних	Немає даних
Домініканська Республіка	>95	Немає даних	Немає даних
Еквадор	60	73	53–81
Гренада	60	Немає даних	Немає даних
Пакистан	65	69	68–71
Росія ⁴¹	50	37	37
Росія	50	47	46–48
Україна⁴²	60	72	65–78
Уругвай	85	87	80–95

родним рейтинговим агентством Moody's ставка відновлення залежно від способу оцінювання становила 60% для методу приведеної вартості та 69% — для методу, що визначає середню вартість облігації після оголошення дефолту. У дослідженні, проведеному іншим міжнародним рейтинговим агентством Standard & Poor's³⁷, середня ставка відновлення за 1998–2005 роки для України характеризувалася в діапазоні 65–78%

³⁶ Там само.

³⁷ Там само.

(Україна порівняно з іншими країнами — див. таблицю 3).

Спираючись на зазначені розрахунки провідних міжнародних рейтингових агентств, відповідно до характеристик дефолтів за попередній проміжок часу (таблиці 2, 3) ми можемо зробити висновки, що ставка відновлення для України перебуває у діапазоні 60–80%. Причому для більшої адекватності проведених розрахунків припустимо, що ставка відновлення становить 60%.

Тоді за допомогою формули (3) можна визначити ймовірність дефолту для України. Враховуючи, що показник спреда свопу на дефолт на 31.12.2008 р. становить 3200 б. п., маємо результат: імовірність дефолту для України впродовж року за ставки відновлення 60% становить 80%, що повністю відповідає вже згадуваному на початку нашої статті коментарям експертів "Financial Times"⁴³.

Необхідно підкреслити, що до другої половини 2008 року ситуація була дещо іншою. Зокрема, в період із 2004 року по вересень 2008 року премія свопу на дефолт не перевищувала 5%,

³⁸ Там само.

³⁹ Bedford Paul, Adrian Penalver, and Chris Salmon Resolving The Sovereign Debt Crises: The Market-Based Approach And The Role Of The IMF, Financial Stability Review, Bank of England, June 2005.

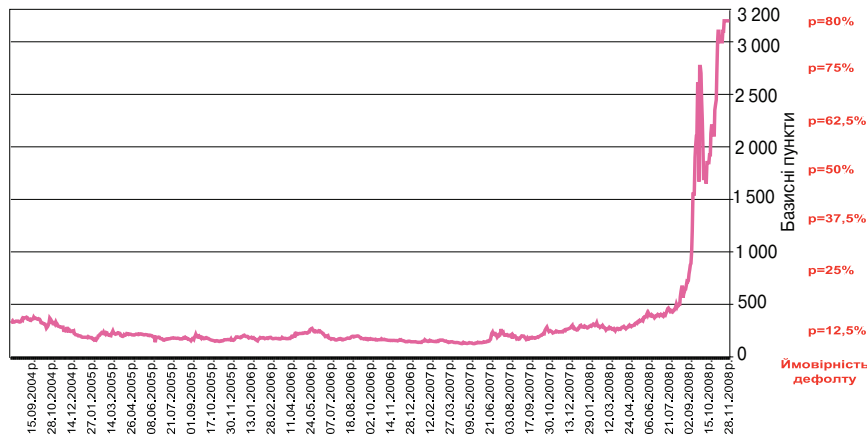
⁴⁰ Sturzenegger Federico, Jeromin Zettelmeyer Haircuts: Estimating Investor Losses In Sovereign Debt Restructurings 1998–2005, IMF Working Paper, 2005.

⁴¹ Внутрішні облігації, деноміновані в доларах США (MinFin3).

⁴² Міжнародні облігації України (International bonds).

⁴³ David Oakley. Emerging nations hit by growing debt fears // Financial Times. — 2008 (October 13).

Графік 7. Динаміка спреда кредитно-дефолтних свопів України (CDS 5Y) впродовж 2004–2008 років та оцінка ймовірності дефолту України

а це означає, що ймовірність дефолту була не вищою 12.5% (див. графік 7).

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз допускає досить високу ймовірність настання дефолту України за борговими зобов'язаннями в іноземній валюті через політичну та економічну кризу, низьку спроможність поновити платежі після оголошення дефолту і недостатні ініціативи з відшкодування коштів, за якого вимоги зовнішніх кредиторів можуть бути не першочерговими.

Попри вплив світової фінансової кризи, ми вважаємо, що внутрішні чинники є основними при визначенні ступеня ризику інвестування в економіку України.

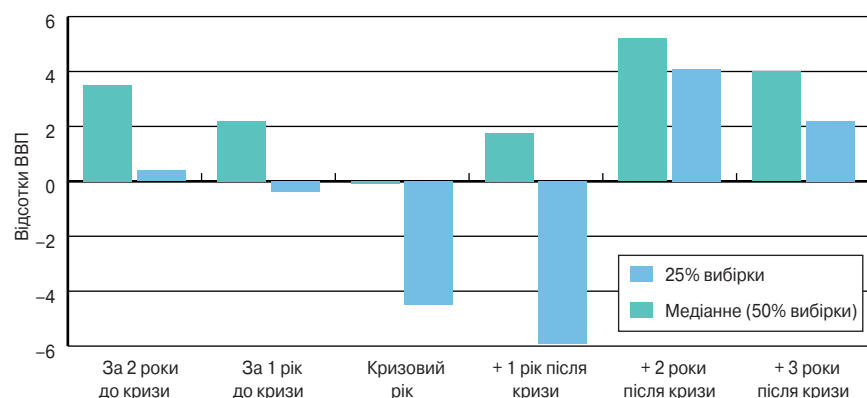
Основними внутрішніми причинами стали:

- нестабільності політичного циклу;
- неузгодженість дій різних гілок влади;
- проведення непродуманої бюджетної політики та неефективна соціальна політика уряду;
- стрімке зростання від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі;
- найвищі показники інфляції серед країн СНД⁴⁴;
- проблеми банківського сектору через надмірні зовнішні запозичення;
- відсутність структурних реформ;
- обмеження експортних джерел надходження валюти в Україну;
- зменшення міжнародних резервів НБУ;
- швидка девальвація гривні та невизначеність курсової політики тощо.

Негативна економічна динаміка,

⁴⁴ Социально-экономическое положение стран Содружества независимых государств в 2008 году // Пресс-релиз. — 03.02.2009 г. — Статкомитет СНГ. — <http://www.cisstat.com/rus/>.

Графік 8. Оцінка впливу дефолту на економічний розвиток країни (розрахунки Standard & Poor's)⁴⁸

що спостерігалася впродовж IV кварталу 2008 року, також погіршує перспективи України. Про це свідчать інформація Держкомстату⁴⁵ щодо падіння реального ВВП у жовтні — на 2.1% та листопаді — на 14.4% (порівняно з аналогічним періодом 2007 року), промислового виробництва у жовтні — на 19.8%, листопаді — на 28.6% та грудні — на 26.6% (порівняно з аналогічним періодом 2007 року) при зростанні інфляції на 5.4% (за жовтень — грудень 2008 року) та збільшенні до 11.9 млрд. доларів США, або 6.7% від ВВП, від'ємного сальдо поточного рахунку платіжного балансу (за даними НБУ⁴⁶).

Дослідження 21-го випадку суверенної економічної кризи, проведене агентством Standard & Poor's,⁴⁷ дає змогу оцінити наслідки можливого

⁴⁵ <http://www.ukrstat.gov.ua>.

⁴⁶ Аналітичний огляд Національного банку України "Оцінка стану платіжного балансу України в 2008 році" (за попередніми даними). — <http://www.bank.gov.ua>.

⁴⁷ David T. Beers Cristian Esters Criteria: Introduction Of Sovereign Recovery Ratings // Standard & Poor's viewpoint 12-Jun-07.

дефолту для економічного розвитку України (див. графік 8).

Якщо для 50% вибірки оголошення дефолту призвело до незначного падіння ВВП країн лише у кризовий рік, то для 25% вибірки падіння ВВП мало затяжний характер, тривало три роки та призвело до важчих наслідків для економіки країни. Враховуючи згадані вище внутрішні чинники, ймовірність розгортання подій в Україні за останнім сценарієм є досить високою.

Зазначений аналіз дає підстави зробити висновок, що в умовах найгіршої глобальної фінансової кризи за останні 80 років зовнішнє кредитування вітчизняної економіки

на найближчі 1.5–2 роки практично неможливе. В 2009 році інвестори також відмовлятимуться рефінансувати існуючу заборгованість, що суттєво підвищує ризик дефолту вітчизняних суб'єктів господарювання. Крім того, в Україні очікується черговий передвиборчий цикл, який може відкинути Україну на декілька років назад і традиційно суттєво погіршить оцінки інвестиційної привабливості України. Необхідно пам'ятати, що втрата довіри відбувається миттєво і носить лавиноподібний характер, а для відновлення довіри інвесторів необхідно буде в майбутньому докласти набагато більше зусиль.

Водночас, незважаючи на сукупність негативних чинників, використання наведеного вище алгоритму (див. формулу (3)) дещо спрощує оцінку платоспроможності вітчизняного уряду. І хоча зазначена методика оцінювання є популярною в середовищі експертів та аналітиків фінансового ринку, про що свідчать публікації в провідних фінансових ча-

⁴⁸ Там само.

сописах⁴⁹ та коментарі експертів, проте обмежене коло професійних учасників ринку капіталу — **провідні міжнародні інвестиційні банки, оцінюючи кредитні ризики та ймовірність дефолту, використовують складніші методики, які базуються на розв'язанні інтегральних рівнянь. Це підтверджується, наприклад, дослідженням міжнародного інвестиційного банку Deutsche bank, який оцінює ймовірність оголошення дефолту Україною при 60-відсотковій ставці відновлення в межах 20%**⁵⁰.

Існують також об'єктивні чинники, які необхідно враховувати при визначенні ймовірності дефолту, серед яких насамперед слід зазначити:

1. Низьку зовнішню заборгованість держави;

2. Низьку ліквідність ринку єврооблігацій України, що призводить до заниження цін та завищення доходності;

3. Дефіцит ліквідності, зростаючу недовіру та високу чутливість до ризику на ринку капіталу після вже згаданих на початку статті подій (банкрутство Lehman Brothers);

Також необхідно зазначити, що нерегульованість ринку кредитно-дефолтних свопів демонструє **завищений рівень ризику для нашої країни**. Загальна номінальна вартість відкритих по-

зицій щодо кредитно-дефолтних свопів України становить 1080% від сукупного обсягу емісії українських єврооблігацій. У Росії цей показник становить 370%, у Румунії — 670%. Такі показники свідчать про високий рівень спекуляцій українськими свопами. Ситуація, коли активність торгів на ринку свопів (загальний обсяг контрактів з українським CDS на початок листопада минулого року становив 51 мільярд доларів) у багато разів перевищує обсяг угод за базовим активом (у даному випадку це держоблігації), на думку експертів, може свідчити про необ'єктивність ціноутворення на цьому ринку⁵¹.

Ми вважаємо, що реальна оцінка ймовірності оголошення дефолту України з боку професійних учасників є більш об'єктивною, тому ймовірність суверенного дефолту України протягом 2009 року перебуватиме в межах 20%. Проте і 20-процентна, і тим паче 80-процентна ймовірність дефолту є досить високими показниками, які суттєво впливають на поведінку інвесторів при прийнятті рішень під час вкладення коштів у боргові цінні папери України. Сьогодні урядові необхідно докладати максимальних зусиль для того, щоб повернутися на цільовий рівень оцінки дефолту в межах 5%. Тільки в такому разі можна сподіватися на залучення додаткових інвестиційних ресурсів для прове-

дення невідкладних соціально-економічних реформ.

Водночас в умовах надмірної залежності економіки країни від зовнішніх запозичень та зростаючої політичної нестабільності цілком ймовірно, що можуть справдитися навіть вельми песимістичні прогнози експертів про оголошення дефолту. Визначаючи ризики, необхідно враховувати високу зовнішню заборгованість таких державних підприємств, як “Нафтогаз України”, “Укравтодор” та “Південмаш”, платоспроможність яких гарантується державою.

Повертаючись до визначення глобальних причин, котрі призвели до фінансової кризи, необхідно зазначити, що на саміті двадцятки (G-20), який відбувся 15–16 листопада 2008 р. у м. Вашингтоні, однією з причин нинішньої фінансової кризи було названо **нерівномірність регулювання**: одні сектори перебували під контролем регулятивних органів, інші — практично не регулювалися, тому привертали увагу шахраїв фінансового ринку. Серед ринків похідних фінансових інструментів, або деривативів на саміті значну увагу приділяли проблемі **нерегульованості ринку кредитно-дефолтних свопів**. За підсумками саміту було запропоновано запровадити біржову торгівлю цими інструментами, що дасть змогу вивести з тіні трильйонні обороти й підвищити відповідальність учасників ринку.

⁴⁹ David Oakley. Emerging nations hit by growing debt fears // Financial Times. — 2008 (October 13).

⁵⁰ <http://www.dbresearch.com>.

⁵¹ Давиденко Б. Наскільки близька Україна к дефолту // Дело. — 2008. — № 747.

ОФІЦІЙНИЙ КУРС ГРИВНІ ЩОДО ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ, ЯКИЙ ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ ОДИН РАЗ НА МІСЯЦЬ (за січень 2009 року)*

№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс
1	100 BGL	100 левів (Болгарія)	561.8110
2	986 BRL	100 бразильських реалів	324.0741
3	051 AMD	10000 вірменських драмів	249.9919
4	410 KRW	1000 вонів Республіки Корея	6.0093
5	704 VND	10000 в'єтнамських донгів	4.4071
6	981 GEL	100 грузинських ларі	462.4625
7	344 HKD	100 доларів Гонконгу	99.3490
8	818 EGP	100 єгипетських фунтів	139.3035
9	376 ILS	100 ізраїльських нових шекелів	199.7924
10	356 INR	1000 індійських рупій	158.9103
11	364 IRR	1000 іранських ріалів	0.7830
12	368 IQD	100 іракських динарів	0.6649
13	417 KGS	100 киргизьких сомів	19.5342
14	414 KWD	100 кувейтських динарів	2788.8446
15	422 LBP	1000 ліванських фунтів	5.1248

№ п/п	Код валюти	Назва валюти	Офіційний курс
16	434 LYD	100 лівійських динарів	617.4820
17	484 MXN	100 мексиканських нових песо	57.6632
18	496 MNT	10000 монгольських тугриків	60.4851
19	554 NZD	100 новозеландських доларів	447.4083
20	586 PKR	100 пакистанських рупій	9.7222
21	604 PEN	100 перуанських нових сол	244.6775
22	642 ROL	100 румунських лейв	270.3117
23	682 SAR	100 саудівських ріялів	205.1801
24	760 SYP	100 сирійських фунтів	16.7210
25	901 TWD	100 нових тайваньських доларів	23.3284
26	972 TJS	100 таджицьких сомоні	223.6357
27	952 XOF	1000 франків КФА	16.4974
28	152 CLP	1000 чилійських песо	12.2602
29	191 HRK	100 хорватських кун	149.6214
30	255	100 доларів США за розр. із Індією	616.0000

* Курс встановлено з 01.01.2009 р.

Підготовлено департаментом валютного регулювання Національного банку України.

Офіційний курс гривні
який встановлюється Національним банком

№ п/п	Код валюти	Назва валюти						
			01.01.2009 р.	02.01.2009 р.	03.01.2009 р.	04.01.2009 р.	05.01.2009 р.	
1	036 AUD	100 австралійських доларів	531.2190	531.2190	531.2190	531.2190	531.2190	
2	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	1114.2948	1114.2948	1114.2948	1114.2948	1114.2948	
3	031 AZM	100 азербайджанських манатів	961.2984	961.2984	961.2984	961.2984	961.2984	
4	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0350	0.0350	0.0350	0.0350	0.0350	
5	208 DKK	100 датських крон	145.6991	145.6991	145.6991	145.6991	145.6991	
6	840 USD	100 доларів США	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	
7	233 EEK	100 естонських крон	69.3790	69.3790	69.3790	69.3790	69.3790	
8	352 ISK	100 ісландських крон	3.7433	3.7433	3.7433	3.7433	3.7433	
9	124 CAD	100 канадських доларів	626.3609	626.3609	626.3609	626.3609	626.3609	
10	398 KZT	100 казахстанських тенге	6.3758	6.3758	6.3758	6.3758	6.3758	
11	428 LVL	100 латвійських латів	1533.4737	1533.4737	1533.4737	1533.4737	1533.4737	
12	440 LTL	100 литовських літів	314.3959	314.3959	314.3959	314.3959	314.3959	
13	498 MDL	100 молдовських лейв	74.0178	74.0178	74.0178	74.0178	74.0178	
14	578 NOK	100 норвезьких крон	110.3197	110.3197	110.3197	110.3197	110.3197	
15	985 PLN	100 польських злотих	261.7981	261.7981	261.7981	261.7981	261.7981	
16	643 RUB	10 російських рублів	2.6208	2.6208	2.6208	2.6208	2.6208	
17	702 SGD	100 сингапурських доларів	534.0940	534.0940	534.0940	534.0940	534.0940	
18	792 TRL	100 турецьких лір	502.4280	502.4280	502.4280	502.4280	502.4280	
19	795 TMM	100 туркменських манатів	0.0540	0.0540	0.0540	0.0540	0.0540	
20	348 HUF	1000 угорських форинтів	40.7594	40.7594	40.7594	40.7594	40.7594	
21	860 UZS	100 узбецьких сумів	0.5528	0.5528	0.5528	0.5528	0.5528	
22	203 CZK	100 чеських крон	40.7640	40.7640	40.7640	40.7640	40.7640	
23	752 SEK	100 шведських крон	99.1366	99.1366	99.1366	99.1366	99.1366	
24	756 CHF	100 швейцарських франків	725.4869	725.4869	725.4869	725.4869	725.4869	
25	156 CNY	100 юанів женьмінбі (Китай)	112.6506	112.6506	112.6506	112.6506	112.6506	
26	392 JPY	1000 японських єн	85.2077	85.2077	85.2077	85.2077	85.2077	
27	978 EUR	100 євро	1085.5460	1085.5460	1085.5460	1085.5460	1085.5460	
28	960 XDR	100 СПЗ	1186.0076	1186.0076	1186.0076	1186.0076	1186.0076	
			16.01.2009 р.	17.01.2009 р.	18.01.2009 р.	19.01.2009 р.	20.01.2009 р.	21.01.2009 р.
1	036 AUD	100 австралійських доларів	508.3989	508.3989	508.3989	521.0290	517.1255	506.3625
2	826 GBP	100 англійських фунтів стерлінгів	1123.7397	1123.7397	1123.7397	1148.9823	1121.9343	1069.2836
3	031 AZM	100 азербайджанських манатів	957.7114	957.7114	957.7114	957.8306	958.1882	958.1882
4	974 BYR	10 білоруських рублів	0.0290	0.0290	0.0290	0.0290	0.0290	0.0289
5	208 DKK	100 датських крон	135.2192	135.2192	135.2192	137.1254	136.2270	133.6138
6	840 USD	100 доларів США	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000
7	233 EEK	100 естонських крон	64.3939	64.3939	64.3939	65.3043	64.8712	63.6311
8	352 ISK	100 ісландських крон	3.4743	3.4743	3.4743	3.5234	3.5000	3.4331
9	124 CAD	100 канадських доларів	615.3698	615.3698	615.3698	621.7537	615.4584	608.4148
10	398 KZT	100 казахстанських тенге	6.3442	6.3442	6.3442	6.3474	6.3484	6.3479
11	428 LVL	100 латвійських латів	1430.5623	1430.5623	1430.5623	1451.6124	1442.8060	1415.6263
12	440 LTL	100 литовських літів	291.8052	291.8052	291.8052	295.9308	293.9684	288.3486
13	498 MDL	100 молдовських лейв	73.8985	73.8985	73.8985	73.7760	73.4922	73.3676
14	578 NOK	100 норвезьких крон	106.8730	106.8730	106.8730	110.9134	111.2954	108.3186
15	985 PLN	100 польських злотих	238.2128	238.2128	238.2128	244.4181	233.6857	227.4640
16	643 RUB	10 російських рублів	2.3903	2.3903	2.3903	2.3638	2.3398	2.3043
17	702 SGD	100 сингапурських доларів	514.1060	514.1060	514.1060	518.1491	515.4187	510.0722
18	792 TRL	100 турецьких лір	475.3243	475.3243	475.3243	478.9715	466.2872	459.6750
19	795 TMM	100 туркменських манатів	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754
20	348 HUF	1000 угорських форинтів	35.7984	35.7984	35.7984	36.7683	35.7966	34.6721
21	860 UZS	100 узбецьких сумів	0.5515	0.5515	0.5515	0.5515	0.5506	0.5506
22	203 CZK	100 чеських крон	36.8956	36.8956	36.8956	37.6073	36.6325	35.6913
23	752 SEK	100 шведських крон	91.6575	91.6575	91.6575	94.9046	94.0960	91.4284
24	756 CHF	100 швейцарських франків	684.2411	684.2411	684.2411	687.4722	685.2647	672.3914
25	156 CNY	100 юанів женьмінбі (Китай)	112.6340	112.6340	112.6340	112.6163	112.6404	112.5975
26	392 JPY	1000 японських єн	86.1370	86.1370	86.1370	85.0712	85.1808	85.1677
27	978 EUR	100 євро	1007.5450	1007.5450	1007.5450	1021.7900	1015.0140	995.6100
28	960 XDR	100 СПЗ	1163.4970	1163.4970	1163.4970	1166.1507	1166.1507	1166.1507

*Примітка. Із 01.01.2009 року на території Словаччини замість словацької крони в ролі нової грошової одиниці запроваджено євро.

щодо іноземних валют, України щоденно (за січень 2009 року)

Офіційний курс										
	06.01.2009 р.	07.01.2009 р.	08.01.2009 р.	09.01.2009 р.	10.01.2009 р.	11.01.2009 р.	12.01.2009 р.	13.01.2009 р.	14.01.2009 р.	15.01.2009 р.
	545.0070	545.0070	548.1732	541.6692	541.6692	541.6692	543.9409	529.4887	513.8241	513.0867
	1117.5614	1117.5614	1118.7489	1173.7479	1173.7479	1173.7479	1177.5458	1151.5610	1120.6914	1116.7247
	960.6987	960.6987	960.0998	960.0998	960.0998	960.0998	960.4590	959.3820	959.0235	958.0689
	0.0290	0.0290	0.0290	0.0291	0.0291	0.0291	0.0291	0.0291	0.0291	0.0291
	140.4003	140.4003	137.7384	140.6847	140.6847	140.6847	141.3883	138.3845	137.0335	136.1359
	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000
	66.8397	66.8397	65.6094	67.0119	67.0119	67.0119	67.3417	65.9145	65.2649	64.8269
	3.6063	3.6063	3.5399	3.6155	3.6155	3.6155	3.6333	3.5563	3.5213	3.4977
	634.7885	634.7885	647.6744	641.5253	641.5253	641.5253	650.9749	643.7413	625.7194	628.2960
	6.3710	6.3710	6.3663	6.3642	6.3642	6.3642	6.3636	6.3615	6.3563	6.3500
	1479.2277	1479.2277	1452.0000	1483.2494	1483.2494	1483.2494	1491.1803	1461.2326	1448.2683	1438.7532
	302.8887	302.8887	297.3135	303.6692	303.6692	303.6692	305.1633	298.6961	295.7524	293.7677
	74.0370	74.0370	74.0370	74.0370	74.0370	74.0370	74.0370	74.0698	74.0335	73.9837
	111.3160	111.3160	109.3835	110.5731	110.5731	110.5731	110.9416	109.5653	107.9750	107.5518
	252.8564	252.8564	255.3642	260.0791	260.0791	260.0791	260.5187	255.0923	246.5532	244.7686
	2.6198	2.6198	2.6198	2.6198	2.6198	2.6198	2.6198	2.4840	2.4662	2.4397
	523.2471	523.2471	520.5964	519.5525	519.5525	519.5525	520.2785	518.3124	516.9454	515.8264
	500.4613	500.4613	506.7950	493.8343	493.8343	493.8343	496.7320	488.4617	480.9372	481.0628
	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754
	39.1500	39.1500	38.4957	38.5807	38.5807	38.5807	38.1584	36.9126	36.7686	36.5587
	0.5528	0.5528	0.5520	0.5520	0.5520	0.5520	0.5520	0.5515	0.5515	0.5515
	39.0812	39.0812	38.8703	40.0225	40.0225	40.0225	39.8212	38.8159	38.1533	37.6833
	97.6712	97.6712	97.1435	97.8817	97.8817	97.8817	98.2762	95.8448	93.4781	92.6532
	694.4316	694.4316	683.5557	701.7663	701.7663	701.7663	702.5390	687.3296	687.2890	687.1628
	112.7186	112.7186	112.6384	112.6605	112.6605	112.6605	112.6460	112.6222	112.6701	112.6523
	82.4709	82.4709	81.5769	84.3260	84.3260	84.3260	84.7000	85.6024	86.1459	86.2078
	1045.8140	1045.8140	1026.5640	1048.5090	1048.5090	1048.5090	1053.6680	1031.3380	1021.1740	1014.3210
	1169.9478	1169.9478	1159.5879	1174.4142	1174.4142	1174.4142	1182.1492	1171.6693	1166.6066	1163.9701
	22.01.2009 р.	23.01.2009 р.	24.01.2009 р.	25.01.2009 р.	26.01.2009 р.	27.01.2009 р.	28.01.2009 р.	29.01.2009 р.	30.01.2009 р.	31.01.2009 р.
	498.6056	504.9588	504.9588	504.9588	496.6803	505.8565	510.1579	515.2763	506.2416	506.2416
	1059.0987	1058.9641	1058.9641	1058.9641	1049.5526	1064.6408	1084.6856	1101.1270	1100.6236	1100.6236
	957.1162	957.2352	957.2352	957.2352	956.0467	956.2842	956.7594	956.7594	955.5721	955.5721
	0.0288	0.0287	0.0287	0.0287	0.0286	0.0285	0.0285	0.0285	0.0283	0.0283
	133.4197	134.1448	134.1448	134.1448	132.1815	134.1960	136.1115	137.0037	135.4697	135.4697
	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000	770.0000
	63.5327	63.8968	63.8968	63.8968	62.9667	63.9263	64.8318	65.2551	64.5218	64.5218
	3.4278	3.4475	3.4475	3.4475	3.3973	3.4491	3.4979	3.5208	3.4812	3.4812
	608.1799	609.9122	609.9122	609.9122	612.4293	630.5030	626.5584	631.7802	632.4294	632.4294
	6.3474	6.3469	6.3469	6.3469	6.3322	6.3296	6.3270	6.3265	6.3343	6.3343
	1414.4422	1421.3364	1421.3364	1421.3364	1399.0557	1420.7813	1442.9559	1454.6517	1444.6866	1444.6866
	287.9026	289.5528	289.5528	289.5528	285.3380	289.6866	293.7900	295.7078	292.3850	292.3850
	73.3354	73.2176	73.2176	73.2176	73.1696	73.1807	73.1988	73.2092	73.2051	73.2051
	109.7753	110.7163	110.7163	110.7163	109.5414	112.4675	114.0093	114.8892	114.7212	114.7212
	228.7059	231.1335	231.1335	231.1335	221.8703	230.3085	232.9807	234.9873	230.2799	230.2799
	2.3589	2.3476	2.3476	2.3476	2.3410	2.3403	2.3335	2.3182	2.2200	2.2200
	511.9322	514.6016	514.6016	514.6016	510.9506	513.6760	512.3222	513.8759	511.7850	511.7850
	463.3279	466.0054	466.0054	466.0054	459.6720	468.9091	474.5278	476.9339	475.5509	475.5509
	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754	270.1754
	34.9311	35.3575	35.3575	35.3575	33.9905	35.0454	35.5530	35.8504	35.1416	35.1416
	0.5506	0.5506	0.5506	0.5506	0.5506	0.5498	0.5498	0.5498	0.5498	0.5498
	36.0379	36.0927	36.0927	36.0927	35.0535	36.0938	36.7030	37.3303	36.7375	36.7375
	92.3171	93.5193	93.5193	93.5193	92.0263	94.3613	96.2655	96.1911	95.8361	95.8361
	673.3067	664.9162	664.9162	664.9162	658.7864	665.4447	675.4998	673.3628	670.2164	670.2164
	112.6093	112.6207	112.6207	112.6207	112.6063	112.6055	112.6058	112.6059	112.6060	112.6060
	85.6145	86.9515	86.9515	86.9515	86.6885	86.3607	86.2657	86.1112	85.5041	85.5041
	994.0700	999.7680	999.7680	999.7680	985.2150	1000.2300	1014.3980	1021.0200	1009.5470	1009.5470
	1147.9584	1152.1772	1152.1772	1152.1772	1145.6441	1150.4815	1159.5704	1163.6482	1148.7805	1148.7805

Підготовлено департаментом валютного регулювання Національного банку України.

Світлана Міщенко

Аспірантка кафедри фінансів,
грошового обігу та кредиту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Дослідження /

Проблеми реалізації монетарної політики в умовах структурних дисбалансів (на прикладі Ісландії)

Досвід буває різним. Зазвичай ми знайомимо читачів з новаціями, успішно апробованими в банківській сфері економічно розвинутих країн. Та буває і негативний досвід, який, до речі, теж треба вивчати. Адже він – не меншою мірою повчальний.

У цій статті авторка аналізує причини фінансових негараздів у Ісландії, яка найбільше серед західноєвропейських країн потерпіла від нинішньої глобальної кризи.

На основі проведеного аналізу розглядаються особливості монетарної політики в умовах зростання глобальних диспропорцій, досліджуються механізми взаємодії фінансової та економічної систем, вивчається роль мега-регуляторів і центральних банків у забезпеченні ефективного розвитку фінансових систем.

ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ З МЕТОЮ ВИЯВЛЕННЯ ТА УСУНЕННЯ ДИСБАЛАНСІВ У ЇХ РОЗВИТКУ

Високий рівень інтернаціоналізації економіки зумовлює необхідність розгляду світової фінансової системи як сукупності взаємозалежних у глобальному масштабі національних фінансових секторів, що розвиваються під дією зовнішніх (глобальних) і внутрішніх (фундаментальних) чинників.

Кризи останніх років переконливо довели важливість переосмислення механізмів взаємодії фінансової та економічної систем, методів монетарної політики, а також функцій регуляторів та центральних банків у забезпеченні фінансової стабільності.

Незважаючи на посилення взаємозв'язків між національними фінансовими системами та інтенсифікацію зусиль міжнародних фінансових організацій у сфері протидії наслідкам глобальних дисбалансів, методи та механізми монетарної політики залишаються прерогативою центральних банків і реалізуються в рамках національних або регіональних фінансових сис-

тем. Проте в умовах функціонування глобальних ринків капіталу проведення окремими країнами відособленої монетарної політики, заснованої на обмеженому наборі методів, і відсутність відповідної координації на міжнародному рівні посилюють вплив глобальних потрясінь на економічну систему.

Фінансові кризи останніх років переконливо доводять, що національні системи забезпечення фінансової стабільності відстають від інновацій на фінансових ринках, а центральні банки не мають у своєму розпорядженні достатніх можливостей впливу на наслідки фінансових потрясінь.

З метою розробки ефективного механізму протидії кризовим явищам на макrorівні експертами МВФ запропоновано такі напрями дослідження національних фінансових систем:

1. Аналіз фінансового сектору, який включає оцінку стійкості його інституційної та функціональної структури, ефективності функціонування, здатності абсорбувати фінансові шоки, а також правила регулювання і нагляду за діяльністю установ зазначеного сектору;

2. Вивчення взаємозв'язку стану фінансової системи та макроекономічних умов, зокрема виявлення симптомів структурних дисбалансів, удосконалення механізмів управління ризиками, розробка моделей раннього реагування на можливі потрясіння;

3. Оцінка базових вразливих місць в економіці і тригерних подій (trigger action), тобто явищ, які в поєднанні з внутрішніми диспропорціями здатні спричинити кризу.

Зазначені вище напрями досліджень забезпечують раннє виявлення та усунення дисбалансів у їх розвитку, що, в свою чергу, сприяє забезпеченню стабільності світової фінансової системи.

ПОВЧАЛЬНИЙ ДОСВІД ІСЛАНДІЇ

Наочним прикладом того, як взаємодія грошово-кредитної політики, циклічної динаміки національної економіки та глобальних фінансових ринків може створити дестабілізуючий ефект і спричинити неспроможність країни самотійно протистояти наслідкам фінансових дисбалансів, є досвід Ісландії. В результаті потрясінь на світових фінансових ринках вона за лічені дні перетворилася з вільного економічного партнера з

вигідними умовами для інвестування на країну з націоналізованими банками та замороженими рахунками іноземних вкладників, а запропоновані державою методи монетарної політики виявилися неефективними в боротьбі з наслідками фінансової кризи.

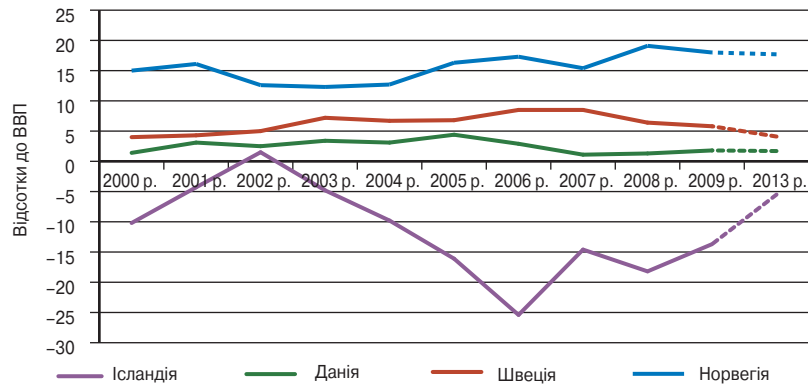
Модель розвитку фінансової системи Ісландії є банкоцентричною, що характерно для більшості європейських країн. Тому при аналізі її структури основну увагу слід приділяти показникам розвитку саме банківського сектору.

Загалом упродовж останніх років фінансова система Ісландії розвивалася досить динамічно, демонструючи найкращі показники серед скандинавських країн. Так, показники рентабельності активів і власного капіталу банків порівняно з аналогічними показниками в країнах Європи були доволі високими і в 2007 році становили відповідно 1.5 та 6.9%. Протягом останніх років у банківській системі Ісландії спостерігалось скорочення частки проблемних кредитів, а рівень їх забезпечення постійно підвищувався. Показник адекватності регулятивного капіталу в 2007 році становив 12.1% (див. таблицю), що на 4.1 в. п. вище від рекомендованого Базельським комітетом з банківського нагляду.

Нині особливої актуальності набуває консолідація систем нагляду за діяльністю фінансових установ на основі концентрації функцій регулювання окремими спеціалізованими органами.

Аналізуючи значення показника адекватності регулятивного капіталу, фахівці зазначають, що в періоди спадів і рецесій банкам складніше, ніж у звичайних умовах, збільшувати свій капітал, а тому зменшуються і їхні можливості нарощувати резерви. Емісія субординованих боргових зобов'язань також ускладнюється через зростання невизначеності. В умовах глобальних дисбалансів поєднання вищих вимог до капіталу та ускладнення мобілізації нових фінансових ресурсів призводить до скорочення обсягів кредитування, що ще більше посилює рецесію та уповільнює економічне зростання. Оскільки світова фінансова криза настала в умовах дії старих Угод про капітал (Базель I), то це додатково посилює необхідність якнайшвидшого запровадження Базеля II.

Фактична та прогнозна динаміка рахунку поточних операцій платіжного балансу в скандинавських країнах у 2000 – 2013 роках

Однак незважаючи на наявний запас фінансової міцності і достатньо високий рівень ліквідності банків (який, щоправда, виявився фіктивним), упродовж останніх років спостерігалось певне погіршення показників розвитку банківської системи Ісландії, що обмежувало її здатність протидіяти можливим потрясінням.

Аналізуючи взаємозв'язок змін у структурі фінансової та економічної систем, важливо підкреслити, що починаючи з 2003 року реалізація значних інвестиційних проектів в Ісландії (передусім в енергетичній сфері) призвела до збільшення дефіциту рахунку поточних операцій [1] (див. графік).

Завдяки лібералізації фінансово-кредитної сфери банки Ісландії, починаючи з 2001 року, активно залучали позичкові ресурси. У 2008 році обсяг зовнішнього боргу трьох найбільших банків країни (Kaupthing, Landsbanki та Glitnir) у шість разів перевищив ВВП і становив понад 50 млрд. євро (або 160 тис. євро в розрахунку на одного жителя Ісландії) [6].

Крім того, за період із 2003 по 2006 рік спостерігалось збільшення боргу домашніх господарств і корпорацій, внаслідок чого обсяг запозичень приватного сектору потроївся. У зв'язку із запровадженням жорсткої грошово-кредитної політики зросли процентні ставки, підвищився курс національної валюти — ісландської крони. В умовах, що склалися, банки здійснювали запозичення в євро, хеджуючи таким чином свої відкриті позиції, а кредити надавали в кронах. Поєднання високих процентних ставок і високої якості кредитів (на рівні AAA) привернуло іноземних портфельних інвесторів, які фінансували свої довгі позиції за борговими зобов'язаннями в кронах шляхом залучення позик у валютах із нижчою прибутковістю, тобто проводячи процентні арбітражні

операції.

З метою підтримки ліквідності банківської системи Центральний банк Ісландії надавав банкам кредити на основі непокритих облігацій нових емісій, по суті стимулюючи інфляцію. В результаті такої політики її рівень у вересні 2008 року досяг 14% (у річному вимірі), що більш як у п'ять разів перевищувало встановлене значення цільового показника (2.5%). У відповідь на зростання цін Центральний банк Ісландії підвищив процентну ставку до 15.5%, що стимулювало зарубіжних інвесторів розміщувати кошти на депозитах в ісландських кронах, проте це призвело до монетарної інфляції. Національна валюта девальвувала більш як у 2.5 раза, валютні операції були припинені, а ринкова капіталізація фондової біржі Ісландії скоротилася майже на 90%.

ІСЛАНДІЯ: НЕЕФЕКТИВНІСТЬ МОДЕЛІ ЄДИНОГО РЕГУЛЯТОРА

Важливо зазначити, що фінансова криза 2008 року виявила також серйозні недоліки і в механізмах регулювання та нагляду за діяльністю фінансових інститутів. На думку експертів ООН, нині з метою підвищення ефективності фінансового нагляду особливу увагу слід приділяти розвитку таких напрямів регуляторної політики центральних банків:

1. Згідно з новим підходом до регулювання фінансових систем, який базується на Нових базельських угодах про капітал, питаннями регулювання повинні займатися не лише мега-регулятори та центральні банки, а й самі фінансові організації;

2. У міру появи нових фінансових продуктів і ускладнення механізмів торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими активами значно посилюється роль агентств із оцінки кре-

дитного ризику, які під час наростання кризових явищ не впоралися зі своїм завданням у повному обсязі. Як з'ясувалося пізніше, запропоновані ними методики оцінки ризику мали проциклічний характер і були нездатні виявляти диспропорції в розвитку фінансової системи;

3. Існуючі підходи до механізму регулювання фінансових систем теж мають проциклічний характер. У періоди економічного буму, коли ціна фінансових активів і вартість застави підвищуються, кількість проблемних кредитів знижується, що стимулює подальше нарощування обсягів кредитування і стає передумовою появи нових диспропорцій [5].

Протягом останніх років у світовій практиці особливої актуальності набувають питання консолідації систем нагляду за діяльністю фінансових установ на основі концентрації функцій регулювання окремими спеціалізованими органами. Залежно від особливостей функціонування національної фінансової системи виділяють такі три основні моделі нагляду:

а) **секторну**, засновану на чіткому розподілі завдань і функцій нагляду за діяльністю окремих сегментів фінансового сектору — банківського, страхового та фондового;

б) **модель за завданнями**, відповідно до якої регулювання здійснюється у формі пруденційного нагляду за діяльністю фінансових посередників і у формі регулювання бізнесу у фінансовій сфері з метою забезпечення його прозорості;

в) **модель єдиного регулятора**, для якої характерна концентрація функцій нагляду в єдиному органі. Ці функції можуть бути покладені як на центральний банк, так і на єдиний незалежний орган — мегарегулятор.

В Ісландії застосовується модель єдиного регулятора, і виконання функцій нагляду за діяльністю фінансового сектору покладено на Адміністрацію фінансового нагляду. Вона є незалежним державним органом, який встановлює та контролює показники розвитку фінансового сектору, зокрема рівень ліквідності й розмір капіталу, а також дотримання правил доброчесної конкуренції та економічно обґрунтованої банківської практики. До функцій Центрального банку Ісландії не належить регулювання і надгляд за функціонуванням банківської системи [7]. Центральний банк наділений повноваженнями та високим рівнем незалежності у здійсненні мо-

Ісландський досвід засвідчує: виокремлення банківського нагляду зі структури центрального банку та передача його іншому регулятору може призвести до втрати частини вже накопиченого досвіду та до послаблення довіри до фінансових посередників.

нетарної політики, що полягає в забезпеченні стабільності цін, утриманні показника інфляції на рівні не вище 2,5% за рік і виконанні функції кредитора останньої інстанції.

На думку голови ради директорів Центробанку Ісландії Давида Оддссона, така модель нагляду виявилася не ефективною [2]. Криза 2008 року довела, що єдиний незалежний наглядовий орган не в змозі забезпечити однаковий ступінь розвитку та стабільного функціонування фінансових інститутів різного виду. У свою чергу, виокремлення банківського нагляду зі структури центрального банку та передача його іншому регулятору може призвести до втрати частини вже накопиченого досвіду банківського нагляду та до послаблення довіри до фінансових посередників. Водночас у разі виконання функцій регулювання фінансового сектору центральним банком високий ступінь його незалежності та підзвітності підвищує довіру до регулятивних заходів і стійкість фінансової системи в цілому.

Отже, глобальні структурні дисбаланси в поєднанні з наслідками подій, тригерів суттєво посилюють диспропорції в структурі фінансової системи не тільки Ісландії, а й багатьох інших країн світу. Ці дисбаланси характерні як для розвинутих, так і для країн із ринками, які розвиваються, що обумовлює необхідність їх детального вивчення з метою розробки механізму оперативного реагування й усунення потенційних загроз.

ОСНОВНІ ДИСПРОПОРЦІЇ І СТРУКТУРНІ ДИСБАЛАНСИ У СВІТОВІЙ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ

Проведене дослідження досвіду Ісландії дає змогу виявити основні диспропорції в світовій фінансовій системі, характерні для більшості країн світу:

♦ широке використання фінансових інновацій, зокрема офшорна емі-

сія виражених у ісландських кронах єврооблігацій (glacier bonds) іноземними установами, які проводили своїми зобов'язання у кронах на зобов'язання ісландських банків у євро [3]. Прибутковість цих операцій після коригування на обмінний курс істотно зростала (з 9% в 2003 році до 18% в 2005-му). За оцінками експертів, у IV кварталі 2008 року іноземні інвестори утримували глетчерні облігації на суму понад 2 млрд. євро;

♦ обмежені можливості внутрішніх ринків, унаслідок чого велику частину фінансових операцій банки проводили за межами Ісландії. Так, у 2007 році найбільша банківська група країни Kaupthing одержала 31% прибутку від операцій у Великобританії, 26% — у Скандинавії, 8% — у Люксембурзі. Інтернаціоналізація банківського бізнесу лише підсилювала негативні наслідки фінансової кризи, а банки внаслідок проведення ризикових операцій і прагнення до збільшення прибутку виявилися не жертвами, а винуватцями кризи;

♦ характерною особливістю банківської системи Ісландії є значний обсяг електронних операцій. У 2007—2008 рр. найдинамічніше розвивався інтернет-банкінг, забезпечуючи зростання активів банківської системи на 35% за рік. Лідерами в цій сфері електронного бізнесу були банки Landsbanki та Kaupthing [8, 9]. Операції із залучення грошових коштів нерезидентів на банківські депозити здійснювалися ними лише через Інтернет, що істотно підсилило кризові явища в банківському секторі;

♦ виокремлення функцій банківського нагляду зі структури Центрального банку Ісландії та передача їх Адміністрації фінансового нагляду знизили ефективність регулювання фінансового сектору. В результаті кризи зовнішній борг банківської системи перевищив обсяг офіційних золотовалютних резервів країни, і Центральний банк не міг гарантувати погашення боргів банківського сектору, що практично призвело до націоналізації комерційних банків.

Таким чином, вивчення структурних дисбалансів у фінансовій системі Ісландії дає змогу узагальнити отримані результати і на їх підставі зробити такі висновки:

1. Фінансові дисбаланси, що беруть свій початок у банківському секторі, як правило, більш негативно впливають на економіку, ніж кризи на фондових чи валютних ринках, а їх

дія посилюється внаслідок використання принципу незалежності сторін у фінансовому посередництві, стимулюючи системні кризи [1];

2. Збільшення заборгованості державного та корпоративного секторів економіки відносно ВВП є передвісником фінансового стресу, що призводить до зниження ділової активності, а потім і до рецесії. Висока залежність фінансових установ від зовнішніх джерел фінансування підвищує їх уразливість у фазі зниження фінансового циклу і призводить до скорочення витрат під час спаду, що посилює вплив фінансових дисбалансів на економіку країни;

3. Орієнтація фінансових установ на отримання короткострокового прибутку (short-termism), переважання спекулятивних фінансових інструментів і операцій суттєво посилюють наслідки фінансових дисбалансів.

В умовах, коли значні нерегульовані потоки капіталу підвищують вірогідність коливань обмінних курсів і процентних ставок, розробка та впровадження ефективної монетарної політики є доволі проблематичним завданням. Унаслідок наростання кризових явищ на світових фінансових ринках монетарна політика Центрального банку Ісландії полягала в підвищенні процентних ставок, що спричинило масштабний приплив іноземного капіталу, зростання обсягів банківського кредитування і, зрештою, збільшення дефіциту рахунку поточних операцій платіжного балансу. Проте наростаючи структурні диспропорції в поєднанні з наслідками світової фінансово-економічної

Основною метою монетарної політики та реформування нинішньої системи контролю за фінансовими ринками має стати впровадження суворих, узгоджених на міжнародному рівні механізмів, проциклічних правил, підтриманих відповідною макроекономічною політикою.

кризи викликали ефект синергії. Уряд і центральний банк виявилися неспроможними самостійно подолати наслідки світової фінансової кризи. В результаті три найбільші банки країни Landsbanki, Kaupthing і Glitnir, які є основою фінансової системи, були націоналізовані. За даними експертів, фінансові втрати внаслідок кризи за станом на січень 2009 року перевищили 80% ВВП Ісландії.

З метою подолання наслідків фінансової кризи уряд і Центральний банк Ісландії спільно з міжнародними фінансовими організаціями розробили економічну програму, спрямовану на відновлення довіри до банківської системи та стабілізацію курсу крони. Для цього міжнародними організаціями та урядами низки країн Ісландії була надана допомога, зокрема:

♦ МВФ надав кредит у розмірі 2.1 млрд. доларів США для підтримки програми пожвавлення економіки, відновлення довіри до банківської системи та стабілізації курсу ісландської крони [10];

♦ центральні банки Данії, Норвегії та Швеції надали термінову фінансову допомогу в розмірі 1.5 млрд. євро

(внесок кожної із країн становив 500 млн. євро);

♦ скандинавські країни для надання екстреної підтримки економіці та національній валюті Ісландії створили спеціальний фонд у розмірі 2.3 млрд. доларів США. Кошти фонду можуть бути використані Центральним банком Ісландії в екстрених випадках для проведення інтервенцій на валютному ринку;

♦ Німеччина, Нідерланди та Великобританія надали кредит у розмірі 6.3 млрд. доларів США для вирішення проблем гарантування банківських вкладів.

Розвиток фінансової кризи посилив структурні дисбаланси у світовій фінансовій системі. Ослаблення регулювання фінансового сектору, а також поява нових фінансових інструментів і методів управління ризиками сприяли збільшенню обсягів фінансових активів і зростанню загальної заборгованості споживчого, корпоративного та державного секторів. На думку експертів, стрімке збільшення заборгованості характерне для багатьох країн і було зумовлене переходом від традиційної моделі банківської стратегії довгострокового інвестування до динамічної моделі трансформації активів у цінні папери [5].

Фінансові кризи останніх років переконливо доводять, що національні системи забезпечення фінансової стабільності відстають від інновацій на фінансових ринках, а центральні банки не мають у своєму розпорядженні достатніх можливостей впливу на наслідки фінансових потрясінь. В умовах, що склалися, основною метою монетарної

Показники розвитку банківських систем скандинавських країн у 2003 – 2007 роках

Показники	Ісландія					Швеція					Норвегія					Данія				
	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.
Адекватність регулятивного капіталу	12.3	12.8	12.8	15.1	12.1	9.9	10.1	10.1	10.0	10.3	12.2	11.9	11.2	11.7	Н. д.	13.9	13.4	13.2	13.8	Н. д.
Рентабельність активів	1.3	1.8	2.3	2.6	1.5	0.5	0.6	0.7	0.7	0.7	0.6	0.9	0.9	0.8	Н. д.	0.9	0.9	1.0	1.0	Н. д.
Рентабельність власного капіталу	7.1	7.1	7.4	7.8	6.9	12.3	14.6	17.4	18.0	17.0	5.9	5.9	5.2	5.0	Н. д.	5.6	5.2	5.0	5.8	6.1
Частка проблемних кредитів у загальній сумі кредитів	2.1	0.9	1.1	0.8	Н. д.*	1.2	0.9	0.7	0.6	0.5	1.7	1.1	0.8	0.6	0.6	1.5	1.1	0.8	0.6	Н. д.
Рівень забезпечення проблемних кредитів	77.5	80.9	112.9	99.6	84.1	73.9	78.9	84.7	78.5	79.9	59.0	66.1	52.5	52.9	Н. д.	63.0	66.0	75.7	Н. д.	Н. д.

Джерело: [4].

*Н. д. – немає даних.

політики та реформування існуючої системи контролю за фінансовими ринками повинно стати впровадження суворих, узгоджених на міжнародному рівні механізмів, проциклічних правил, підтриманих відповідною макроекономічною політикою.

ВИСНОВКИ

Отже, зробимо загальні висновки:

1. В умовах нестабільного функціонування світової фінансової системи та високого ступеня інтеграції національних економік з метою запобігання наслідкам глобальних потрясінь необхідні розробка та впровадження надійного й ефективного механізму координації монетарної політики як на регіональному, так і на міжнародному рівнях;

2. Вирішення проблем ліквідності фінансових інститутів в умовах кризових явищ можливе не тільки шляхом створення спеціальних фондів, а й за допомогою об'єднання валютних резервів. Для забезпечення припливу

кредиту й підтримки рекапіталізації банків потрібні скоординовані дії на фінансових ринках з боку центральних банків і міжнародних фінансових організацій;

3. З метою попередження повторення кризових ситуацій потрібна фундаментальна реформа існуючої системи регулювання і нагляду за діяльністю фінансового сектору, а також інтенсифікація міжнародної співпраці у сфері розробки систем регулювання і нагляду за міжнародними потоками капіталу.

Література

1. Перспективы развития мировой экономики. Финансовый стресс. Экономические спады и подъемы. МВФ. — Октябрь 2008. — 309 с. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/weo/2008/02/pdf/textr.pdf>.

2. Address by David Oddsson, Chairman of the Board of Governors of the Central Bank of Iceland, at a breakfast meeting of the Iceland Chamber of Commerce, November 18, 2008. Режим доступу:

<http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6604>.

3. Iceland's Króna Continues to Fall / Iceland Review Onlin. — 18.09.2008. Режим доступу: http://www.icelandreview.com/icelandreview/search/news/Default.asp?ew_0_a_id=312225.

4. Global Financial Stability Report. Financial Stress and Deleveraging, Macroeconomic Implications and Policy. IMF, October 2008. — 227 p. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2008/02/pdf/text.pdf>.

5. World Economic Situation and Perspectives 2009. — United Nations. — New York, 2009. — 160 p. Режим доступу: <http://www.un.org/esa/policy/wesp/wesp2009files/wesp2009.pdf>.

6. <http://fme.is/?PageID=165>.

7. <http://www.sedlabanki.is/?PageID=178>.

8. <http://www.kaupthing.is/?PageID=3433>.

9. <http://www.landsbanki.is/english/aboutlandsbanki/internetbanking>.

10. <http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/survey/so/2008/car102408ar.pdf>.

Інформація з першоджерел

Зміни і доповнення до Державного реєстру банків, внесені у січні 2009 р.¹

Назва банку	Вид товариства	Зареєстрований статутний капітал, грн.	Дата реєстрації банку	Реєстраційний номер	Юридична адреса
м. Київ і Київська область					
Відкрите акціонерне товариство "Державний ощадний банк України"	БАТ	13 892 000 000	31.12.1991 р.	4	м. Київ, вул. Госпітальна, 12-г
Акціонерний банк "Енергобанк"	БАТ	219 450 840	31.10.1991 р.	68	м. Київ, вул. Лютеранська, 9/9
Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк (закрите акціонерне товариство)	ЗАТ	1 300 175 000	26.08.1992 р.	125	м. Київ, пров. Шевченка, 12
Товариство з обмеженою відповідальністю "Банк Ренесанс Капітал"	ТОВ	201 400 000	29.01.2003 р.	285	м. Київ, вул. Раїси Окіпної, 8-б
Товариство з обмеженою відповідальністю комерційний банк "ЄВРОБАНК"	ТОВ	26 670 000	18.01.2005 р.	297	м. Київ, бул. Т.Шевченка, 35
Товариство з обмеженою відповідальністю "ПАРТНЕР-БАНК"	ТОВ	95 890 000	06.05.2006 р.	306	м. Київ, вул. Солом'янська, 33
Відкрите акціонерне товариство "ВЕСТ ФАЙНЕНС ЕНД КРЕДИТ БАНК" (колишня назва – ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВЕСТ ФАЙНЕНС ЕНД КРЕДИТ БАНК")	БАТ	72 175 000	04.10.2006 р.	311	м. Київ, вул. Ковпака, 17
Львівська область					
Відкрите Акціонерне Товариство "КРЕДОБАНК"	БАТ	526 869 469	31.03.1992 р.	96	м. Львів, вул. Сахарова, 78
Одеська область					
АКЦІОНЕРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПОРТО-ФРАНКО"	БАТ	99 153 560	17.10.1991 р.	39	м. Одеса, вул. Пушкінська, 10
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІНРОСТБАНК"	ТОВ	70 000 000	29.01.1993 р.	147	м. Одеса, просп. Академіка Глушка, 13
Чернігівська область					
Відкрите акціонерне товариство "Банк "Демарк"	БАТ	152 000 000	10.07.1992 р.	122	м. Чернігів, вул. Комсомольська, 28

¹ "Офіційний список банків України, включених до Державного реєстру банків" опубліковано у "Віснику НБУ" № 2, 2009 р. Зміни і доповнення, внесені до Державного реєстру банків, виділено червоним кольором. Назви банків подаються за орфографією статутів.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготувала головний економіст департаменту реєстрації та ліцензування банків Національного банку України Олена Сілецька.

Деякі практичні питання банківської діяльності

На запитання наших читачів відповідає фахівець юридичного департаменту Національного банку України.

На вклад, розміщений у банківських металах, дія Закону “Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб” не поширюється

Яким чином комерційний банк сплачує до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (надалі – Фонд) відрахування із загальної суми вкладів, розміщених фізичними особами у банківських металах? Чи передбачено виплату гарантованої суми відшкодування за такимикладами?

Порушені в зверненні питання врегульовано Законом України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” (надалі – Закон “Про Фонд...”), суть якого зводиться до гарантування громадянам повернення коштів, внесених ними на вкладні (депозитні) банківські рахунки.

Відповідно до статті 1 цього закону термін “вклад (депозит)” вживається зокрема як кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті, які згідно із чинним законодавством розміщені вкладником на договірних засадах в учасника Фонду. При цьому поняття “кошти” визначене як “гривня або іноземна валюта” відповідно до пункту 1.3 статті 1 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”. Отже, гарантування повернення вкладів стосується лише таких коштів у національній та іноземній валютах, як гривня та грошова одиниця іноземної держави, що знаходиться в обігу і є законним платіжним засобом на її території.

Слід зазначити, що згідно зі статтею 2 Закону “Про Фонд...” його учасниками є банки та філії іноземних банків, включені до Державного реєстру банків, який веде Національний банк України, та мають банківську ліцензію на право здійснення банківської діяльності. Учасники зобов'язані сплачувати збори до Фонду. Статтею 23 зазначеного Закону встановлено регулярний збір до Фонду, нарахування якого здійснюється його учасниками (тимчасовими учасниками) двічі на рік по 0.25 відсотка від загальної суми вкладів, у тому числі нараховані закладами відсотки, за станом на 31 грудня року, що передує поточному, та 30 червня поточного року. Перерахування цього збору здійснюється щоквартально рівними частками до 15 числа місяця, наступного за звітним періодом.

Згідно з вимогами статті 30 Закону “Про Фонд...” вкладники набувають право на одержання гарантованої суми відшкодування коштів за депозитами за рахунок коштів Фонду в грошовій одиниці України з дня настання недоступності вкладів у комерційному банку. Таким чином,

відшкодування вкладів можливе лише у національній валюті України незалежно від того, в якій валюті розміщено вклад фізичної особи.

Проте оскільки банківські метали не належать ні до грошових знаків України, ні до грошових одиниць іноземної держави, то, керуючись зазначеними вище положеннями законодавства, на вклад, розміщений у банківських металах, дія Закону “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб” не поширюється.

Договір про вклад у банку може бути змінено лише за згодою обох сторін, якщо цим договором не встановлено інше

Чи може спадкоємець вкладника внести зміни до договору про вклад, строк якого ще триває?

Відповідно до статей 1216, 1218 Цивільного кодексу України (надалі – ЦКУ) успадкування – це перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавець), до інших осіб (спадкоємців). До складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті.

Громадянин, котрий визнаний у передбаченому законодавством порядку спадкоємцем вкладника, є повноправною стороною договору банківського вкладу. Він має право звернутися до банку з пропозицією продовжити строк дії договору. Проте згідно зі статтями 651, 652 ЦКУ договір може бути змінено лише за згодою обох сторін, якщо інше не встановлено цим договором або законом.

Крім того, відповідно до статті 1058 ЦКУ договір банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, – це публічний договір. Згідно зі статтею 633 ЦКУ умови публічного договору однакові для всіх споживачів, за винятком тих, кому за законом надано відповідні пільги, і підприємств (тобто банк) не має права надавати переваги одному споживачеві перед іншими щодо укладення публічного договору.

Отже, керуючись зазначеними нормами законодавства, спадкоємець банківського вкладу має право пропонувати банку продовжити дію договору тільки в тому разі, коли в договорі немає умови щодо неможливості продовження його дії на інший термін.

Лариса Війтева,

головний юрисконсульт юридичного департаменту Національного банку України.

Олена Герасимова

Голова правління АКБ "Імекс-банк"

Віктор Денисов

Директор департаменту технологій платіжних систем компанії "Автор"

Теорія і практика/

Спеціалізований підхід для оцінок економічної ефективності основних бізнес-процесів на прикладі платіжної системи комерційного банку

Однією з ключових характеристик універсальності комерційного банку є його присутність і функціонування на ринку платіжних систем. У такому важливому сегменті банківських послуг, особливо коли йдеться про карткові проекти, кредитна установа, поза сумнівом, проходить як кількісний, так і якісний етапи свого розвитку. Орієнтуючись на певну клієнтську базу, банк спочатку ініціює для неї деякі маркетингові рішення, спрямовані передусім на збільшення емісії.

Перехід кількості в якість у практичній реалізації "пластикових" проектів, очевидно, визначається не так значущим рівнем емісії, як удосконаленням і розвитком уже існуючих технологій обслуговування клієнтів та впровадженням і пропозицією нових і новітніх. Якісний бік у реалізації проекту однозначно має на увазі і якісне управління для нього, де на перший

план виходить маркетингова політика банку у відношенні насамперед клієнтської бази, і де для банку виникає комплекс спеціальних задач, вирішення яких дає змогу не тільки обґрунтовано уточнити маркетингову стратегію розвитку проекту, а й пов'язати її з доходуотворюючими бізнес-процесами платіжної системи.

ВСТУП. ЗАГАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА

Головний критерій для задачі оцінки економічної ефективності основних бізнес-процесів кредитної установи, спрямованих у першу чергу на обслуговування клієнтів, поза сумнівом, визначається чинником прибутковості цих процесів. Одним із підходів розв'язання такої задачі, що найбільше заслуговує уваги, може бути використання спеціального CRM-підходу [1, 6], заснованого на обчисленні суперпозицій клієнтсь-

кої бази [1–5], котрі апріорі визначають прибутковість (дохідність) клієнтоорієнтованих бізнес-процесів комерційного банку. В основу методології такого підходу [1, 4] поставлена нетривіальна ідея щодо таксономічного розбиття універсальної множини X (у нашому випадку елементи X – це деякі комплексні економічні показники, що характеризують клієнтську базу, або квазі-групу такої бази), яка полягає в тому, що з неоднорідної за своїми характеристиками генеральної вибірки елементів $\{x_k\} \in X$ за певних умов можна виділити таксономічні класи $\{X_n, X_r, X_l\}$, що характе-

ризують дане розбиття $X: \{X_n \cup X_r \cup X_l\}$ з точки зору наявності в ньому "максимальних" $x_n \in X_n$, "середніх" $x_r \in X_r$ і "мінімальних" $x_l \in X_l$ елементів, $n + r + l = k$,

де n, r, l – обсяги таксонів, для яких вірно:

$$m = l + n \leq k/2 \leq r, \quad (1)$$

$$\sum_{i=1}^r x_i + \delta = \sum_{i=1}^l x_i + \sum_{i=1}^n x_i, \quad (2)$$

$$\text{де } \delta = o\left(\sum_{i=1}^k x_i\right). \quad (3)$$

Як буде представлено в основному розділі публікації, найважливішою ха-

рактеристикою розбиття $X: \{X_n \cup X_r \cup X_i\}$ є також те, що складові такого розбиття X_n, X_r, X_i відносяться до класу *нечітких* множин [8–11].

Нечітка множина (*fuzzy sets*) $A \subset X$ є сукупність пар виду $(x; \mu_A(x))$, де $x \in X$, $\mu_A(x)$ – функція належності $x \in A$, і де значення $\mu_A(x)$ для конкретного x – ступінь належності цього елементу нечіткій множині A . Для подальшого розгляду важливо зазначити, що в основі визначення нечіткої множини лежить розуміння її як сукупності елементів, котрі проявляють у тому або іншому ступені певну загальну властивість. Відносно нечіткого таксономічного розбиття $X: \{X_n \cup X_r \cup X_i\}$ це твердження можна інтерпретувати наведеним нижче чином.

Один і той же елемент $x \in X$, розташований на межі таксонів, може належати одночасно кільком таксонам, але з різним ступенем. Виявити і структурувати таку невизначеність – один із найважливіших аспектів подальших розглядів [13]. Важливо також підкреслити, що теорія нечітких множин, заснована на розробках всесвітнього відомого кібернетика Л.Заде (США), дає змогу ефективно заповнити прогалину в області *невизначеності*, що структурується, там, де не можна коректно застосовувати статистичні та ймовірнісні методи [8].

Стосовно задач оцінки економічної ефективності бізнес-процесів для кредитної установи універсальну множину пропонується розглядати у вигляді $\{R\}$ наборів комплексних економічних показників як інтегральних характеристик щодо сегментів клієнтської бази [1], де кожен елемент $R_{ij}(t) \in \{R\}$ розглядається в ролі *рейтингу* функціонування j -клієнта i -групи в рамках, скажімо, платіжної смарт-системи банку.

Обчислення таких рейтингів $R_{ij}(t)$ у розрізах j -клієнтів i -груп на момент $t = t_m$ на часовому інтервалі $[t_0, t_m] \in [0, T_n]$ на основі провідних економічних показників платіжної системи можна здійснити так [1]:

$$R_{ij}(t) = [K_{ij}(t) + D_{ij}(t) + P_{ij}(t) - Z_{ij}(t)]\eta, \quad (4)$$

де, для складових рейтингу j -клієнта i -групи на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$ (див. таблицю):

$K_{ij}(t)$, $D_{ij}(t)$ – кредитові і дебетові показники j -клієнтів i -груп; $P_{ij}(t)$ – непряма прибутковість на базі клієнтських залишків; $Z_{ij}(t)$ – витрати; η – масштабуючий коефіцієнт (функція):

$$K_{ij}(t) = [K^{2620}_{ij}(t)/K^{2620}_{\Sigma}(t)]\beta_{j1} + [K^{2625}_{ij}(t)/K^{2625}_{\Sigma}(t)]\beta_{j2}, \quad (5)$$

$$D_{ij}(t) = [D^M_{ij}(t)/D^M_{\Sigma}(t)]\beta_{j3} + [D^{6/h}_{ij}(t)/$$

$$/D^{6/h}_{\Sigma}(t)]\beta_{j4} + [D^{k/o}_{ij}(t)/D^{k/o}_{\Sigma}(t)]\beta_{j5} - [D^B_{ij}(t)/D^B_{\Sigma}(t)]\beta_{j6}, \quad (6)$$

$$P_{ij}(t) = S_{ij}(t) P^{mb}_{ij}(t) / K^{mb}_{\Sigma}(t) P_{\Sigma}(t), \quad (7)$$

$$Z_{ij}(t) = (Z^*_{ij}(t) / Z_{\Sigma}(t))\beta_{j7}, \quad (8)$$

де $\{\beta_{jn}\}$ – вагові коефіцієнти щодо трансакційності як провідного чинника основного бізнес-процесу платіжної системи.

Легко помітити, що в основі (4) для розрахунків клієнтських рейтингів $R_{ij}(t)$ опосередковано лежить системний чинник прибутковості (дохідності) як першооснови функціонування кредитної установи. Вочевидь, такі рейтинги повинні враховувати також і чинник непрямої прибутковості (дохідності), скажімо, від використання залишків на рахунках клієнтів (7). Як основний приклад непрямої прибутковості від залишків на рахунках клієнтів пропонується розглядати як прибутковість, одержану банком у результаті операцій, пов'язаних із міжбанківськими кредитами (типу *овернайт*), як правило, короткостроковими (не більше 1–30 днів) і які оперативно можуть бути враховані в клієнтських рейтингах щодо платіжної системи.

Цілком очевидно, що клієнтські рейтинги є необхідним і найважливішим інформаційним базисом, на основі якого ефективно можна вирішувати задачу *репрезентативного* аналізу клієнтської бази, де основний акцент робиться на розв'язанні задач, пов'язаних із *сегментацією* такої бази, і де повного присутній чинник невизначеності [8–12].

З цієї точки зору репрезентативний аналіз клієнтської бази і розробка на його основі як комплексних, так і унікальних банківських пропозицій для виявлених сегментів клієнтів – найважливіші складові в реалізаціях основних клієнтоутворюючих і клієнтоорієнтованих бізнес-процесів будь-якої кредитної установи. Найперше (початкове) рішення щодо сегментації клієнтської бази в комерційному банку для платіжної системи, як правило, присутнє у вигляді стандартного розбиття такої бази на формальні групи (підгрупи): зарплатні, пенсійні, студентські (учнівські), соціальні (соціально-транспортні), корпоративні, клубні, нейтральні, VIP-обслуговування тощо.

Взявши до уваги таку первинну формалізацію щодо груп клієнтів, у наших подальших міркуваннях ми виходитимемо зі спеціалізованих постановок задач щодо сегментації клієнтської бази, реалізація яких, у свою чергу, буде основою для вирішення задач оцінки еко-

номічної ефективності основних бізнес-процесів платіжної системи кредитної установи. Базис таких рішень, поза сумнівом, визначається встановленим у банку функціоналом взаємовідносин із клієнтами, який можна чітко формалізувати основними і допоміжними (забезпечення й управління) бізнес-процесами [1, 7]. Сучасний стан існуючих технологій ведення банківського бізнесу, їх постійний розвиток у бік підвищення функціональності, наприклад, розробка і впровадження нових технологій потребують від комерційного банку очевидної регламентації технологічних ланок як мінімум основних клієнтоорієнтованих бізнес-процесів. Для банківської справи давно є сталим фактом: у тому або іншому вигляді, в тому або іншому ступені технологічні ланцюжки, пов'язані з реалізацією основних бізнес-процесів, формалізуються і фіксуються банком в обов'язковому порядку.

З цієї точки зору етап формалізації позначених вище бізнес-процесів для кредитної установи носить системний характер, де визначаються цикли *PDCA (Plan-Do-Check-Act)* [14] постійного поліпшення бізнес-процесів, і необхідні ресурси для досягнення економічної ефективності від функціонування таких процесів, орієнтованих на певні сегменти клієнтської бази. Поза сумнівом, тут присутній певний комплекс банківських програмно-технічних і технологічних задач, особливо з позиції платіжної системи банку, розв'язання яких пов'язане перш за все з макрозадачами управління основними бізнес-процесами платіжної системи і здійсненням заходів щодо їх якісного управління і вдосконалення [1].

Отже, маючи в своєму розпорядженні такі потужні економічні характеристики для основних бізнес-процесів кредитної установи у вигляді клієнтських рейтингів, котрі зокрема об'єктивно відображають прибутковість (дохідність) таких процесів, введемо в розгляд ряд взаємопов'язаних задач, розв'язання яких дасть змогу середній і вищій управляючій ланці комерційного банку оцінити як економічну ефективність основних бізнес-процесів платіжної системи, так і одержати структуру необхідних оцінок для їх експертного аналізу [5, 15, 16].

Основна мета даної публікації – визначити й уточнити постановку задач для означеної проблематики, включаючи принципово нові підходи до їх розв'язання, засновані на таксоно-

Базові елементи економічних складових клієнтських рейтингів на прикладі платіжної системи комерційного банку

п/п	Елементи складових клієнтських рейтингів	Економічна характеристика складових клієнтських рейтингів
1	$K_{ij}^{2620}(t) = \sum_{k=0}^m K_{ij}^{2620}(t_k)$	Безготівкові кредитові обороти (надходження) j -клієнта i -групи на р/р 2620 на інтервалі $[t_0, t_m]$
2	$K_{\Sigma}^{2620}(t) = \sum_{i=1}^N \sum_{k=0}^m K_{ij}^{2620}(t_k)$	Безготівкові кредитові обороти (надходження) в розрізі всіх N клієнтів платіжної системи на р/р 2620 на інтервалі $[t_0, t_m]$
3	$K_{ij}^{2625}(t) = \sum_{k=0}^m K_{ij}^{2625}(t_k)$	Кредитові обороти (завантаження готівкою інструментів чіпа – чека, гаманця на р/р 2625) j -клієнта i -групи на інтервалі $[t_0, t_m]$
4	$K_{\Sigma}^{2625}(t) = \sum_{i=1}^N \sum_{k=0}^m K_{ij}^{2625}(t_k)$	Кредитові обороти (завантаження готівкою на інструменти чіпа) в розрізі всіх N клієнтів платіжної системи на інтервалі $[t_0, t_m]$
5	$D_{ij}^u(t) = \sum_{k=0}^m D_{ij}^u(t_k)$	Міжбанківські дебетові обороти (готівкою) j -клієнта i -групи на інтервалі $[t_0, t_m]$
6	$D_{\Sigma}^u(t) = \sum_{i=1}^N \sum_{k=0}^m D_{ij}^u(t_k)$	Міжбанківські дебетові обороти (готівкою) в розрізі всіх N клієнтів платіжної системи на інтервалі $[t_0, t_m]$
7	$D_{ij}^{6/h}(t) = \sum_{k=0}^m D_{ij}^{6/h}(t_k)$	Дебетові безготівкові обороти (оплати, перекази) j -клієнта i -групи на інтервалі $[t_0, t_m]$
8	$D_{\Sigma}^{6/h}(t) = \sum_{i=1}^N \sum_{k=0}^m D_{ij}^{6/h}(t_k)$	Дебетові безготівкові обороти (оплати, перекази) в розрізі всіх N клієнтів платіжної системи на інтервалі $[t_0, t_m]$
9	$D_{ij}^{k/o}(t) = \sum_{k=0}^m D_{ij}^{k/o}(t_k)$	Внутрібанківські дебетові обороти (готівкові / безготівкові) в рамках кредитної лінії (овердрафту) j -клієнта i -групи на інтервалі $[t_0, t_m]$
10	$D_{\Sigma}^{k/o}(t) = \sum_{i=1}^N \sum_{k=0}^m D_{ij}^{k/o}(t_k)$	Внутрібанківські дебетові обороти (готівкові / безготівкові) в рамках кредитної лінії (овердрафту) в розрізі всіх N клієнтів платіжної системи на інтервалі групи $[t_0, t_m]$
11	$D_{ij}^g(t) = \sum_{k=0}^m D_{ij}^g(t_k)$	Внутрібанківські дебетові обороти (готівкою) j -клієнта i -групи на інтервалі $[t_0, t_m]$
12	$D_{\Sigma}^g(t) = \sum_{i=1}^N \sum_{k=0}^m D_{ij}^g(t_k)$	Внутрібанківські дебетові обороти (готівкою) в розрізі всіх N клієнтів платіжної системи на інтервалі $[t_0, t_m]$
13	$S_{ij}(t_m)$	Середній залишок j -клієнта i -групи на розрахунковому інтервалі $[t_0, t_m]$
14	$P^{MO}(t_m)$	Загальний дохід (прибуток) від міжбанківських кредитів (МБК) у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$
15	$K^{MO}(t_m)$	Видані МБК у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$
16	$P_{\Sigma}(t_m)$	Чистий балансовий прибуток банку в розрізі платіжної системи у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$
17	$Z_{\Sigma}(t_m)$	Загальні балансові витрати в платіжній системі у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$
18	$Z_{ij}^*(t_m) = [Z_{\Sigma}(t_m) + NC_{ij}(t_m) - C_{\Sigma}(t_m)]/N$	Усереднені витрати банку на обслуговування j -клієнта i -групи на інтервалі $[t_0, t_m]$
19	$C_{\Sigma}(t_m)$	Нараховані відсотки за залишками р/р 2620 (поточний) і р/р 2625 (чек) в рамках платіжної системи у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$
20	$C_{ij}(t_m)$	Нараховані відсотки за залишками р/р 2620 і р/р 2625 j -клієнта i -групи в рамках платіжної системи у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$
21	$\beta_{jn} = T^{hv} q_{\Sigma}(t) / T^{hv} q_{ij}(t)$	Вагові коефіцієнти
22	$T_{qij}^{hv}(t_m) = \sum_{k=0}^m T_{qij}^{hv}(t_k)$	Кількісний показник обсягів трансакцій певних hv -типів, де внутрібанківські або міжбанківські трансакції (тип h) враховуються з v -підтипом, наприклад: – надходження коштів на р/р 2620 – завантаження чека, гаманця з р/р 2620 – оплата товарів і послуг – соціальні оплати тощо; щодо q -операції (кредит, дебет) j -клієнта i -групи у момент часу $t = t_m$ на інтервалі $[t_0, t_m]$; у разі розрахунку вагових коефіцієнтів для витратної складової $Z_{ij}(t_m)$ рейтингу j -клієнта i -групи враховується вся сукупність q -операцій і їх hV -типів: $T_{qij}^{hV}(t_m) = \sum_{h=1}^2 \sum_{v=0}^p \sum_{q=1}^2 \sum_{k=0}^m T_{qij}^{hv}(t_k)$
23	$T_{q\Sigma}^{hV}(t_m) = \sum_{h=1}^2 \sum_{v=0}^p \sum_{q=1}^2 \sum_{j=1}^N \sum_{k=0}^m T_{qij}^{hv}(t_k)$	Кількісний показник обсягів трансакцій за всіма hV -типами щодо q -операцій всіх N клієнтів платіжної системи на інтервалі $[t_0, t_m]$

метрії [1, 4], теорії нечітких множин [8–11] і застосуванні теорії стійких поліномів [17, 18], а також розглянути відповідний таким підходам методологічний базис.

КОМПЛЕКС ЗАДАЧ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСНОВНИХ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ І МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ. РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ АНАЛІЗ КЛІЄНТСЬКОЇ БАЗИ

У подальшому розгляді ми оперуватимемо поняттям клієнтської бази як стандартизованим (див. вище) набором груп (квазі-груп) клієнтів, котрі обслуговуються в платіжній системі банку і яким відповідають певні бізнес-процеси у цій системі.

Загальна задача: виокремити з клієнтської бази позитивну *суперпозицію* груп клієнтів, яка визначає прибутковість (дохідність) платіжної системи банку.

Зазначимо, що для репрезентативного аналізу клієнтської бази як основи розв'язання задач оцінки економічної ефективності бізнес-процесів поняття суперпозиції клієнтської бази несе в собі основоположне значення [1].

Суперпозиція – це перетинання, в загальному випадку всіх (або окремо взятих) груп клієнтів, формування меж якого відповідає певним бізнес-правилам з погляду інтегральної ефективності супутніх бізнес-процесів, і суперпозиціям груп клієнтів, котрі взаємно однозначно відповідають суперпозиції грошових потоків, що належать їм, як вхідних, так і вихідних.

Важливий аспект даного визначення полягає в тому, що формалізовані групи клієнтів у банку (див. вище) трансформуються в певну клієнтську *квазі-групу* (суперпозицію) не за формальними ознаками, а за обґрунтованими економічними критеріями.

Цілком очевидно, що одержана у такий спосіб структура суперпозиції апіорі дає змогу проводити для неї економіко-математичний аналіз на предмет розбиття суперпозиції на власні групи (підгрупи), і для яких оцінка їх економічного потенціалу ставиться на перше місце:

♦ для сукупності одержаних клієнтських рейтингів $\{R_{ij}(t_m)\}$ на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$, де $i \leq M, j \leq N$, визначаються оцінки $R_{ij}(t_m) \leq 0$;

♦ для отримання загальної позитивної суперпозиції X на основі N ви-

браних клієнтів, виокремлюються клієнти, для яких $R_{ij}(t_m) \leq 0$:

$$\{R_{ij}(t_m)\} \rightarrow \{R_{ik}^*(t_m)\}, R_{ik}^*(t_m) > 0, \max(k) = L = \dim(X) \leq N;$$

♦ на основі принципів таксонометрії [4] та із залученням апарату нечітких множин [8-11] структура суперпозиції клієнтської бази кредитної установи поділяється на групи (таксономічні класи) клієнтів $X: \{X_n \cup X_r \cup X_l\}$, які забезпечують йому максимальний, середній (базово-номінальний) і мінімальний рівні в сукупній прибутковості (дохідності) від функціонування бізнес-процесу.

Тоді, визначивши загальну таксономічну структуру суперпозиції таким чином і інтерпретуючи її як нечітку множину, необхідно також визначити правила наповнення (формування) таксонів, котрі визначають суперпозицію. В основі механізму наповнення таксонів, очевидно, лежить основоположне поняття нечітких множин – поняття функції належності, що характеризує ступінь належності певного елемента (об'єкта) нечіткій множині.

Уведемо такі позначення:

$$\Psi(t_m) / \varphi_j(t_m) = \tau_j, \quad (9)$$

$$\{\varphi_j(t_m) / \Psi(t_m) = \tau_j^{-1}, \quad (10)$$

$$\text{де } \Psi(t_m) = [\sum_{i=1}^M \sum_{j=1}^{L_i} R_{ij}^*(t_m)] / L, \quad (11)$$

$$\varphi_j(t_m) = R_{ij}^*(t_m), \quad (12)$$

$$L = \sum_{i=1}^M L_i. \quad (13)$$

Тоді для введеної таксономічної структури суперпозиції функцію належності клієнта певному таксономічному класу пропонується формалізувати так:

$$\mu_X(\varphi_j, \Psi) = \varphi_j(t_m) / \Psi(t_m). \quad (14)$$

Для практичної реалізації задачі структуризації невизначеності приналежності клієнта визначеному таксону оперуватимемо поняттям τ -розрізів (τ -рівнів) нечітких множин і відповідних їм характеристичних функцій χ належності [10], що визначають наповнення таксона. Тоді на основі $\mu_X(\varphi_j, \Psi) = \tau_j$ необхідні логічні умови для досягнення чіткої деталізації таксономічної структури суперпозиції можна визначити так [4]:

1. Для $\varphi_j(t_m) \in X_n \subset X$:

$$1.1. \varphi_j(t_m) > \Psi(t_m), p < 1 < q, 0 < p < q < 1, j \in \{v^1_i\} \in [1, k], i = \overline{1, n_1}, n_1 \geq 0;$$

$$\chi_{X_n} = \begin{cases} 1, \tau_j \in (q^{-1}, p^{-1}] \\ 0, \tau_j^{-1} \in [p, q) \end{cases}; \quad (15)$$

$$1.2. \varphi_j(t_m) > \Psi(t_m), 1 < p < q, j \in \{v^2_i\} \in [1, k], i = \overline{1, n_2}, n_2 \geq 0;$$

$$\chi_{X_n} = \begin{cases} 1, \tau_j \in (p, q) \\ 0, \tau_j^{-1} \notin (q^{-1}, p^{-1}) \end{cases}; \quad (16)$$

2. Для $\varphi_j(t_m) \in X_l \subset X$:

$$2.1. \varphi_j(t_m) < \Psi(t_m), 0 < p < 1 < q, 0 < p < q < 1, j \in \{v^3_i\} \in [1, k], i = \overline{1, l_1}, l_1 \geq 0;$$

$$\chi_{X_l} = \begin{cases} 1, \tau_j \in (p, q) \\ 0, \tau_j^{-1} \notin (q^{-1}, p^{-1}) \end{cases}; \quad (17)$$

$$2.2. \varphi_j(t_m) < \Psi(t_m), 1 < p < q, j \in \{v^4_i\} \in [1, k], i = \overline{1, l_2}, l_2 \geq 0$$

$$\chi_{X_l} = \begin{cases} 1, \tau_j \in (q^{-1}, p^{-1}) \\ 0, \tau_j^{-1} \notin (p, q) \end{cases}. \quad (18)$$

Для (15–18), залежно від визначення p, q вірно:

$$m = n + 1 > 0, \text{ де } n = n_1 \vee n_2, l = l_1 \vee l_2.$$

Елементи p і q в (15–18) розглядаються фіксованими, і такі умови (15–18) за визначенням називатимемо умовами $(pq)_m$ – порівнянності для елементів $\varphi_j(t_m)$ і $\Psi(t_m)$, де формально $(pq)_m = (pq)_n + (pq)_l$ [4]. Тоді, на основі (15–18) умови $(pq)_r$ – порівнянності для елементів $\varphi_j(t_m)$ і $\Psi(t_m)$:

3. Для $\varphi_j(t_m) \in X_r \subset X$:

$$3.1. \varphi_j(t_m) > \Psi(t_m), p < 1 < q, 0 < p < q < 1, j \in \{v^5_i\} \in [1, k], i = \overline{1, r_1}, r_1 \geq 0;$$

$$\chi_{X_r} = \begin{cases} 1, \tau_j \notin (q^{-1}, p^{-1}) \\ 0, \tau_j^{-1} \in [p, q]; \end{cases} \quad (19)$$

$$3.2. \varphi_j(t_m) > \Psi(t_m), 1 < p < q, j \in \{v^6_i\} \in [1, k], i = \overline{1, r_2}, r_2 \geq 0;$$

$$\chi_{X_r} = \begin{cases} 1, \tau_j \notin [p, q) \\ 0, \tau_j^{-1} \in (q^{-1}, p^{-1}); \end{cases} \quad (20)$$

$$3.3. \varphi_j(t_m) < \Psi(t_m), 0 < p < 1 < q, 0 < p < q < 1, j \in \{v^7_i\} \in [1, k], i = \overline{1, r_3}, r_3 \geq 0;$$

$$\chi_{X_r} = \begin{cases} 1, \tau_j \notin [p, q) \\ 0, \tau_j^{-1} \in (q^{-1}, p^{-1}); \end{cases} \quad (21)$$

$$3.4. \varphi_j(t_m) > \Psi(t_m), 1 < p < q, j \in \{v^8_i\} \in [1, k], i = \overline{1, r_4}, r_4 \geq 0;$$

$$\chi_{X_r} = \begin{cases} 1, \tau_j \notin [q^{-1}, p^{-1}) \\ 0, \tau_j^{-1} \in (p, q], \end{cases} \quad (22)$$

де $r = r_1 \vee r_3$, або $r = r_2 \vee r_4$, $r \geq 0$, $\{v^c_i\}$ – впорядковані підпоследовності індексів, поставлені у взаємодозначну відповідність елементам $\{\varphi_j(t_m)\}$, і область визначення для параметрів p і q може бути представлена таким чином [4]:

$$q = [\Psi \min\{\varphi_j\}] \leq \Psi \min\{\varphi_j\} + \rho_i, \quad 0 < \rho_i < 1, \rho_i = \text{const} \quad (23)$$

$$p \approx |q^2 - 1| / 2q. \quad (24)$$

Цілком очевидно, що отримання загальної позитивної таксономічної структури $X: \{X_n \cup X_r \cup X_l\}$ клієнтської бази – тільки перший крок у розв'язанні задачі її сегментації. Цінність

такого початкового розбиття для кредитної установи полягає вже у тому, що для експертного аналізу з'являється можливість об'єктивно оцінити рівень прибутковості (дохідності) для кожного узагальненого клієнтського сегмента: “мінімального”, “середнього”, “максимального”. Зі свого боку на основі принципу корозбивок [1, 4], для одержаного розбиття розв'язується задача його декомпозиції.

На основі (15–27) для одержаної загальної таксономічної структури $X: \{X_n \cup X_r \cup X_l\}$ провести її деталізацію.

$$(X_{ni}^n \supset X_{ni+1}^n \supset \dots \supset X_{ni+\alpha}^n) \cup (X_{ri}^r \supset X_{ri+1}^r \supset \dots \supset X_{ri+\beta}^r) \cup (X_{li}^l \supset X_{li+1}^l \supset \dots \supset X_{li+\gamma}^l) \subset X_n; \quad (25)$$

$$(X_{ni}^r \supset X_{ri+1}^r \supset \dots \supset X_{ri+\alpha}^r) \cup (X_{ri}^r \supset X_{ri+1}^r \supset \dots \supset X_{ri+\beta}^r) \cup (X_{li}^r \supset X_{li+1}^r \supset \dots \supset X_{li+\gamma}^r) \subset X_r; \quad (26)$$

$$(X_{ni}^l \supset X_{li+1}^l \supset \dots \supset X_{li+\alpha}^l) \cup (X_{ri}^l \supset X_{ri+1}^l \supset \dots \supset X_{ri+\beta}^l) \cup (X_{li}^l \supset X_{li+1}^l \supset \dots \supset X_{li+\gamma}^l) \subset X_l, \quad (27)$$

де, $i \geq 1$, $\alpha = \alpha(N)$, $\beta = \beta(N)$, $\gamma = \gamma(N)$ – певні порогові значення, що визначають межі збіжності ітераційного процесу сегментації, основним результатом якого є виявлення як явних, так і відносних рівнів прибутковості (дохідності) в розрізі вкладених клієнтських сегментів (25–27) і відповідних їм обсягів наповнення.

Отже, базисом для експертного аналізу ефективності основних (доходоутворюючих) бізнес-процесів кредитної установи є наявність загальної і деталізованої таксономічної структури клієнтської бази, де кожному класу (групі, підгрупі) поставлений у відповідність його (її) об'єктивний рівень прибутковості.

З погляду маркетингового аналізу і прийняття рішень на його основі, а також з погляду програмно-технічних задач управління бізнес-процесами платіжної системи [1], зазначена вище методологія аналізу клієнтської бази в своїй основі має додаткову і важливу аналітику:

♦ аналітичні зрізи для клієнтських груп (підгруп), окремо взятих клієнтів у рамках одержаної структури клієнтської бази і конструкції рейтингу щодо його складових: кредитових, дебетових, трансакційності тощо (див. таблицю);

♦ рівні прибутковості (дохідності) виявлених клієнтських сегментів у розрізі таксономічної структури суперпозиції клієнтської бази з урахуванням її декомпозиції;

♦ у рамках маркетингових дослід-

жень стійкості клієнтської бази — аналітичні оцінки для буферних сегментів між клієнтськими групами (підгрупами) й уточнення меж таких сегментів, і як результат — отримання якісних і кількісних оцінок перетікань клієнтів у розрізах певних груп.

Очевидно, з практичної точки зору репрезентативний аналіз клієнтської бази є сенс віднести до категорії статичного (пасивного) аналізу, тобто аналізу структури клієнтської бази, що де-факто склалася в певний момент часу. Одержані результати такого аналізу розглядатимемо як інформаційний базис для подальшого — динамічного (активного) аналізу, де як провідна задача розглядається унікальна задача для кредитної установи щодо оцінки недоотриманого прибутку (доходу) в рамках основного бізнес-процесу.

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСНОВНОГО БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ

Поза сумнівом, розв'язання задач, пов'язаних із фінансово-економічними оцінками доходуотворюючих бізнес-процесів, завжди буде актуальним і затребуваним для будь-якої кредитної установи. Питання тільки в реалізації таких задач і в підходах до таких нетривіальних реалізацій. Із системної точки зору один із підходів для вирішення даної проблеми в рамках платіжної системи, який заслуговує на увагу, можна знайти в [15, 16]. Він заснований на застосуванні *нелінійних* економіко-математичних задач для ретроспективного аналізу фінансової складової основного бізнес-процесу. Тоді, взявши до уваги [15, 16], головну задачу оцінки економічної ефективності основного бізнес-процесу є сенс розглядати як задачу визначення недоотриманого прибутку (доходів) від бізнес-процесу [1], що відбувся. В цьому випадку в рамках платіжної системи механізми, запропоновані в [15, 16], можна розглядати як один із компонентів комплексного аналізу для економічної оцінки ефективності бізнес-процесів.

Якщо взяти до уваги, що конструкція рейтингової оцінки (4) безпосередньо відображає фінансову складову основного бізнес-процесу в платіжній системі і прямо враховує чинник прибутковості, то функціональне представлення синтетичних клієнтських рейтингів $R(t)$ в інтервалі $[t_0, t_m]$ можна інтерпретувати як узагальнену фінансову характеристику бізнес-процесу на $[t_0, t_m]$ у

вигляді часового ряду, який, у свою чергу, характеризується *трендом* $P(a, t)$.

Цілком очевидно, що у такому випадку задачі репрезентативного аналізу клієнтської бази й оцінки економічної ефективності бізнес-процесу взаємозв'язані, оскільки спираються на єдину інформаційну базу у вигляді клієнтських рейтингів і їх похідних.

Позиціонуючи тренд як *провідний* об'єкт дослідження щодо задачі визначення *недоотриманого* прибутку (доходів) від бізнес-процесу, що відбувся, розглянемо ряд постановок економіко-математичних задач, в основу розв'язання яких поставлено принципово новий підхід до трендового аналізу, насамперед з економічної точки зору: *тренд* для випадкового економічного процесу є його *синтетичною* (інтегральною) оцінкою, де функція, що описує тренд, опосередковано враховує як прямі, так і *непрямі* чинники, як правило, також випадкові, що впливають на даний процес. Таким чином, в основу *експертного* аналізу фінансових реалізацій певного бізнес-процесу в нашому випадку встановлене спеціальне дослідження тренда, що описує такі реалізації, де кожен елемент тренда інтерпретується як *інформативна* складова такого процесу в певний момент часу.

Важливою передумовою для вибору тренда як провідного об'єкта досліджень служить також те, що тренд, котрий описує сукупну залежність математичних очікувань від часу для випадкового процесу на основі відомих для нього реалізацій часових рядів [19], несе в собі поняття “згладжувальної” функції, тобто апроксимується в загальному випадку досить гладкою (безперервною) функцією $F(t)$. З урахуванням цього для подальшого розгляду дуже важливе також те, що $F(t)$ може бути наближена певним поліномом $P(a, t)$ з наперед заданою точністю (теорема апроксимації Вейерштрасса [20]).

У такому разі задача оцінки економічної ефективності бізнес-процесу, для якого його фінансова складова характеризується поліноміальним трендом, може бути розглянута як загальна задача визначення *стійкості* полінома [17], розв'язання якої складе необхідний базис для подальшого економічного аналізу такої оцінки.

Отже, визначивши загальні методологічні аспекти для реалізації оцінки економічної ефективності бізнес-процесу, розглянемо й уточнимо необхідний спектр задач для такої реалізації в додатку до платіжної системи.

1. Визначення елементів часового ряду $R(t)$ на інтервалі $[t_0, t_m]$.

На основі розрахованих клієнтських рейтингів (4–8) для задачі репрезентативного аналізу клієнтської бази кожен елемент ряду $R(t)$ визначається в момент $t_k \in [t_0, t_m]$ підсумовуванням відповідних клієнтських рейтингів $R_{ikj}(t_k)$:

$$R_k^{\Sigma}(t_k) = \sum_{i=0}^m \sum_{j=1}^M R_{ikj}(t_k) \quad (28)$$

$$t_k = t_0 + kh, k = \overline{1, m-1}, \text{ де } h=1 \text{ (день)}.$$

2. Визначення тренда для $R(t)$.

На основі елементів часового ряду (28) в кожен момент $t_k \in [t_0, t_m]$ визначаються елементи тренда (тенденції):

$$P_k^{\Sigma}(t_k) = R_k^{\Sigma}(t_k) / L \quad (29)$$

як вузлові точки для апроксимуючого тренд полінома $P(\bar{\alpha}, t)$, де коефіцієнти полінома $\{\bar{\alpha}_n\}$ уточнюються за допомогою стандартного методу якнайменших квадратів¹.

3. Аспекти дослідження тренда $P(\bar{\alpha}, t)$ на стійкість.

Як відомо, тренди знайшли найширше застосування як базові інструменти для *технічного* аналізу тенденцій різних котирувань на валютних, брокерських, фондових і ф'ючерсних біржах [26]. Без жодного перебільшення можна стверджувати, що відносно трейдингу (гри на біржі) *технічний* аналіз фактично оформився як новий напрям в економічній науці. На жаль, у сфері розв'язання деяких задач *технічного* аналізу й особливо *практичної* банківської аналітики методологічні аспекти щодо стійких поліноміальних трендів випали з поля зору дослідників і дотепер не знайшли свого належного застосування. Водночас з економіко-математичної точки зору використання фундаментальних положень теорії стійких поліномів для деяких задач, що стосуються кредитної установи, насамперед задач оцінки економічної ефективності властивих йому бізнес-процесів, абсолютно правомірне й актуальне. Тоді в курсі таких задач дослідження поліноміального тренда на стійкість — базова задача, результат якої визначає напрями досліджень у *ретроспективному* і *перспективному* оцінюванні економічної ефективності бізнес-процесу, що відбувся.

Історично поняття *стійкого* полінома (многочлена) прийшло з теорії автоматичного регулювання [17], де такі поліноми, як *характеристичні*, вико-

¹ Для формалізації тренда також очевидне використання методів простого ковзного середнього і/або зваженого ковзного середнього [26].

ристовуються для визначення умов стійкості положення *рівноваги* динамічної системи. Фундаментальні результати в цій галузі були досягнуті ще в XIX–XX ст. і належать ученим зі світовим ім'ям: Дж.Максвеллу, Ш.Ерміту, І.А.Вишнеградському, Е.Раусу, А.Гурвіцу, А.Стодолі [17].

У короткому й узагальнюючому математичному формулюванні: поліном, у нашому випадку $P(\bar{\alpha}, t)$, є стійким, якщо дійсні частини його коренів від'ємні [17].

Якщо поліноміальний тренд позиціонується як *характеристичний* для фінансової складової основного бізнес-процесу, то в такому випадку аспекти його стійкості об'єктивно можуть поширюватися на власне бізнес-процес.

Бізнес-процес за своїми реалізаціями є *фінансово-стійким* (або фінансово-стабілізованим) процесом, якщо для його фінансової складової *характеристичний* поліноміальний тренд стійкий. Тоді економіко-математичну інтерпретацію фінансово-стійкого бізнес-процесу можна запропонувати в наведеній нижче формі.

Припустимо, $P(\bar{\alpha}, t)$ – поліноміальний тренд (гладка функція), що характеризує певну випадкову фінансову складову $R(t) > 0$ бізнес-процесу на основі часового ряду його реалізацій в інтервалі $[t_0, t_m]$, і для цього часового інтервалу існує розбиття Z : $0 = t_0 < t_1 < \dots < t_m = T$. Тоді для *фінансово-стійкого процесу* на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$ для деяких замалих $\varepsilon > 0$, $\delta = \delta(\varepsilon)$ вірно:

$$1) |P(\bar{\alpha}, t_k) - P(\bar{\alpha}, t_{k-1})| \leq \varepsilon; \quad (30)$$

$$2) V(P(\bar{\alpha}, t), [t_0, t_m]) = \sup_Z (P(\bar{\alpha}, t), Z) \leq \delta = m\varepsilon, \quad (31)$$

де $V(P(\bar{\alpha}, t), [t_0, t_m])$ – повна варіація $P(\bar{\alpha}, t)$ на інтервалі $[t_0, t_m]$, $t_k \in [t_0, t_m]$, $1 \leq k \leq m$.

Як відомо, умови стійкості для полінома визначаються в класичному критерії Рауса–Гурвіца на основі досліджень коефіцієнтів полінома у вигляді так званих матриць Гурвіца [17, 18]. Виходячи із запропонованої економіко-математичної інтерпретації фінансово-стійкого бізнес-процесу, можна стверджувати, що у разі стійкого $P(\bar{\alpha}, t)$ на інтервалі $[t_0, t_m]$, тренд, як правило, може варіюватися тільки в допустимих межах. У такому разі дослідження стійкого тренда фактично зводиться до уточнення меж зміни його коефіцієнтів у рамках критерію Рауса–Гурвіца.

Важливо відзначити, що під визначення стійкого полінома підпадає як поліном, що має тільки додатні зна-

чення в *правій* півплощині (див. графік 1), але також і поліном з тільки від'ємними значеннями у тій же півплощині (див. графік 2). Очевидно, що поліном із додатно-від'ємними значеннями в правій півплощині згідно з визначенням інтерпретується як нестійкий (див. графік 3). Тоді з економічної точки зору “від'ємність” поліноміального тренда як характеристичного для фінансової складової бізнес-процесу очевидним чином указує на збитковість такого процесу. Якщо фінансова складова певного бізнес-процесу характеризується нестійким трендом, то в рамках певних тимчасових інтервалів бізнес-процес може демонструвати як прибутковість, так і збитковість. Отже, з економічної точки зору в подальший розгляд є сенс ввести поняття стійкості тренда в позитивному (додатному) значенні (позитивно-стійкий тренд) і стійкості тренда в негативному (від'ємному) значенні (негативно-стійкий тренд).

4. Задачі практичного дослідження тренда.

Головна ідея, покладена в основу підходу для спеціального дослідження тренда, полягає в таких міркуваннях. Вище було визначено, що тренд може бути охарактеризований як позитивно-стійкий, нестійкий і негативно-стійкий. Можна стверджувати, що з економічної точки зору ефективність бізнес-процесу, близька до максимальної, досягається у разі позитивно-стійкого тренда. Тоді як у разі нестійкого, тим більше – негативно-стійкого трендів виникає питання: чи можливо оцінити параметри таких трендів для бізнес-процесу, що відбувся, на певному часовому інтервалі з погляду їх теоретичної стійкості в позитивному значенні? Іншими словами, використовуючи початкові дані, на основі яких були розв'язані апроксимаційні задачі для таких трендів $P(\bar{\alpha}, t)$, єдиним чином поставити їм у взаємодозначну відповідність деякі гіпотетичні поліноміальні функції $P(\bar{\alpha}^*, t)$, для яких виконувалися б умови стійкості в позитивному значенні.

Нижче запропоновано варіант реалізації такого підходу.

Задача знаходження оцінок параметрів $P(\bar{\alpha}^*, t)$ формалізується у вигляді нелінійної задачі оптимального управління із застосуванням відповідних методів для її вирішення [22–25]. Цілком очевидно, що коли такі оцінки будуть одержані, то інтерес вони становитимуть перш за все в теоретичному плані як базис для експертного аналізу.

Водночас однією з головних характеристик $P(\bar{\alpha}, t)$ є те, що для $P(\bar{\alpha}, t)$ на певному часовому інтервалі $[t_0, t_m]$ завжди можуть бути поставлені у взаємодозначну відповідність об'єктивно досягнуті рівні прибутковості (дохідності) $P(t_m)$ і витратної складової $Z(t_m)$ для бізнес-процесу, що відбувся. У такому випадку в рамках такого інтервалу зовсім не важко визначити наближені рівні прибутковості (дохідності) $P^*(t_m)$ і витрат $Z^*(t_m)$ як характеристик для оптимізованого тренда $P(\bar{\alpha}^*, t)$. Тоді на основі імітаційної моделі фінансової складової $R(t)$ основного бізнес-процесу платіжної системи банку [15, 16], де $P^*(t_m)$ і $Z^*(t_m)$ визначаються як рівні, що плануються, на інтервалі $[t_0, t_m]$, для експертного аналізу можуть бути виявлені деталізовані економічні оцінки для базових, у загальному випадку для всіх, компонентів, що визначають $R^*(t)$, тобто оцінки параметрів платіжної системи [16], за *теоретичного* досягнення яких бізнес-процес на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$ був би стійкий у позитивному значенні.

Графік 1. Узагальнене уявлення щомісячно усереднених синтетичних клієнтських рейтингів на прикладі НСМЕП (2008 р.) в АКБ “Імекс-банк”. Приклад позитивно-стійкого тренда

Очевидно, що у разі коректного розв'язання розглянутих вище задач головним підсумком експертного аналізу буде оцінка *недоотриманого* прибутку (доходу) від бізнес-процесу, що відбувся, на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$:

$$\Delta P(t_m) = P^*(t_m) - P(t_m). \quad (32)$$

Розглянемо перелік необхідних задач, що актуалізують запропонований підхід з погляду нелінійних задач оптимального управління.

Загальна задача: визначити **максимальну** (мінімальну) оцінку тренда, що характеризує фінансову складову

бізнес-процесу.

Або в ширшому форматі [4]: для поліноміального тренда $P(\bar{\alpha}, t)$, який характеризує тенденцію певного фінансового процесу на інтервалі $[t_0, t_m]$, визначити:

а) значення повної варіації $V(P(\bar{\alpha}, t), [t_0, t_m])$;

б) $P(\bar{\alpha}^*, t)$ як результат оптимізації функції обмеженої варіації $P(\bar{\alpha}, t)$ для $t \in [t_0, t_m] \in Z$.

Тоді деталізовані постановки задач для трендів з позначеними вище характеристиками можна подати в такому вигляді:

4.1. Випадок позитивно-стійкого тренда.

Цілком очевидно, що формалізація загальної задачі у разі *позитивно-стійкого* тренда (див. графік 1) може бути актуалізована як нелінійна задача оптимального управління:

$$V(P(\bar{\alpha}, t), [t_0, t_m]) = \sum_{k=1}^m |P(\bar{\alpha}, t_k) - P(\bar{\alpha}, t_{k-1})| \rightarrow \max; \quad (33)$$

$$0 < E_{\min} \leq (P(\bar{\alpha}, t_k) \leq E_{\max} + \lambda_k, k = 0, 1, \dots, m); \quad (34)$$

$$\text{Det } H_j(\bar{\alpha}) = D_j > 0, j = 1, 2, \dots, n, \quad (35)$$

де $H_j(\bar{\alpha})$ – матриці Гурвіца [17, 18]. Обмеження (34) характеризуються як *стабілізаційні*, тобто значення тренда можуть варіювати тільки у визначених і достовірних межах у разі конкретної кредитної установи, де на основі сукупних значень $\{\lambda_k\}$, $\lambda_k = \lambda_k(H_j)$ визначається рівень верхньої межі стійкості $P(\bar{\alpha}^*, t)$, де $P(\bar{\alpha}^*, t) = (P(\bar{\alpha}, \lambda, t))$. Водночас обмеження (35) як умови стійкості для $P(\bar{\alpha}, t)$ формалізують критерій Рауса–Гурвіца. В рамках узагальнюючих досліджень $P(\bar{\alpha}^*, t)$ обмеження (34–35) можуть бути доповнені таким чином:

$$P(\bar{\alpha}, t_0) = E_0; \quad (36)$$

$$P(\bar{\alpha}, t_m) = E_m; \quad (37)$$

де обмеження (36–37) характеризують закріплення кінців тренда для задачі оптимізації, і їх застосування може бути зумовлене наведеними нижче міркуваннями.

В умовах кредитної установи процедура аналізу тренда регламентується вибором часового інтервалу, який обмежується, наприклад, декадою, календарним місяцем, кварталом, і де дослідження відбувається покроково за наростаючою часовою шкалою в міру накопичення інформації. У такому разі узагальнюючий тренд по оброблених раніше інтервалах об'єктивно може бути наданий у вигляді поліноміального сплайна [21], де виконання обмежень (36–37) вирішує проблему “склеювання” оптимізованих трендів на відпо-

відних їм інтервальних межах.

4.2. Випадок нестійкого тренда.

Цілком очевидно, що нестійкий поліноміальний тренд (див. графік 3) може характеризувати фінансову складову бізнес-процесу як з погляду позитивного, так і негативного балансу. Приведення параметрів *нестійкого* тренда на основі його значень $(P(\bar{\alpha}, t_k))$ до теоретичних параметрів *позитивно-стійкого* тренда може бути формалізовано таким варіантом нелінійної задачі оптимального управління:

$$F = \sum_{k=0}^m [P(\bar{\alpha}, t_k) - (P_k^{\Sigma}(t_k))]^2 \rightarrow \max \quad (38)$$

$$P_k^{\Sigma}(t_k) + (P(\bar{\alpha}, t_k) > 0, k = 0, 1, \dots, m; \quad (39)$$

$$P(\bar{\alpha}, t_k) > 0, k = 0, 1, \dots, m; \quad (40)$$

$$\text{Det } H_j(\bar{\alpha}) = D_j > 0, j = 1, 2, \dots, n, \quad (41)$$

де для шуканого $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$ виконується:

$$\sum_{k=0}^m P(\bar{\alpha}^*, t_k) \approx \sum_{k=0}^m (P(\bar{\alpha}^*, t_k) + \theta_k), \theta_k \geq 0,$$

де $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$ у правій півплощині приймає тільки позитивні (додатні) значення.

4.3. Випадок негативно-стійкого тренда.

Однозначно, під збитковістю основного бізнес-процесу для кредитної установи криються як об'єктивні, так і суб'єктивні чинники, можливо, пов'язані з маркетинговими й організаційно-технічними прорахунками вищого і середнього менеджменту банку. Поза сумнівом, організаційно-технічна сторона в реалізації будь-якого банківського бізнес-проекту обов'язково передбачає ретельний облік ризиків і деталізацію реально можливих форс-мажорних обставин, що впливають на основний бізнес-процес. У цьому ключі цінність пропонуваної методології для оцінки економічної ефективності бізнес-процесу полягає у тому, що комплекс економіко-математичних задач, який знаходиться в її основі, дає змогу оперативно виявити і локалізувати небажану для бізнес-процесу тенденцію: “*позитивно-стійкий* тренд” $\rightarrow$ “*нестійкий* тренд” $\rightarrow$ “*негативно-стійкий* тренд”. Проте якщо такий результат на певному часовому інтервалі для банку все-таки виявився зафіксованим, тоді виникає завдання оцінки *негативно-стійкого* тренда $P(\bar{\alpha}, t_k)$ (див. графік 2) на предмет теоретичної можливості приведення його параметрів спочатку до параметрів нестійкого тренда, де загальний баланс фінансової складової бізнес-процесу цілком може бути по-

Графік 2. Узагальнене уявлення негативно-стійкого поліноміального тренда на часовому інтервалі $[T_0, T_m]$

зитивним (див. графік 3), з подальшим розв'язанням задачі (38–41). Один із варіантів формалізації нелінійної задачі щодо реалізації ланцюжка “*негативно-стійкий* тренд” $\rightarrow$ “*нестійкий* тренд” можна подати так:

$$F = \sum_{k=0}^m [P(\bar{\alpha}, t_k) - (P_k^{\Sigma}(t_k))]^2 \rightarrow \max_z \quad (42)$$

$$P(\bar{\alpha}, t_k) \geq P_k^{\Sigma}(t_k), k = 0, 1, \dots, m, \quad (43)$$

$$\text{Det } H_j(\bar{\alpha}) = D_j < 0, j = 1, 2, \dots, n, \quad (44)$$

де для шуканого $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$ виконується:

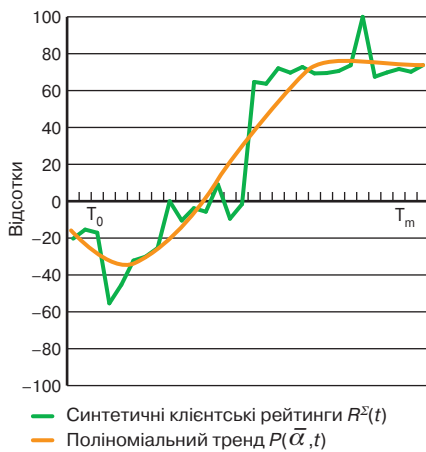
$$\sum_{k=0}^m P(\bar{\alpha}^*, t_k) \approx \sum_{k=0}^m (P(\bar{\alpha}^*, t_k) + \theta_k), \theta_k \geq 0,$$

де $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$ у правій півплощині набуває як позитивних (додатних), так і негативних (від'ємних) значень.

При практичній реалізації для задач (33–37), (38–41) і (42–44) очевидним чином присутні вельми важливі і специфічні аспекти, пов'язані зі збіжністю і єдиністю [24, 25] шуканого розв'язання $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$, які, зрештою, визначають коректність подальших досліджень на основі імітаційної моделі фінансової складової основного бізнес-процесу [15, 16]. У тому ж ракурсі аспекти збіжності і єдиності, до задачі знаходження $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$ безпосередньо примикає нетривіальна задача, пов'язана з експертним аналізом фінансової складової бізнес-процесу: на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$ визначаються аналітичні оцінки складових елементів оптимізованого тренда $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$.

Цінність результатів розв'язання такої задачі для експертного аналізу визначається перш за все тим, що на базі оптимізованого тренда $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$ на інтервалі $[t_0, t_m]$ виконується відновлення й уточнення елементів фінансової складової $R^{\Sigma}(t)$ бізнес-процесу, формально оптимізованої за допомогою $P(\bar{\alpha}^*, t_k)$.

Графік 3. Узагальнене уявлення нестійкого поліноміального тренда на часовому інтервалі $[T_0, T_m]$

Якщо взяти до уваги, що елементи $R^*(t)$, в основі утворення яких лежать клієнтські рейтинги, в нашому випадку однозначно характеризуються як *індикативні* відносно прибутковості (дохідності) основного бізнес-процесу, то одним із головних результатів розв'язання такої задачі можна вважати отримання для експертного аналізу динамічного розподілу *гіпотетичної* $R^*(t)$ на часовому інтервалі $[t_0, t_m]$. Як було показано в [4], дана задача належить до класу нелінійних задач обробки і відновлення інформації і може бути також реалізована як задача оптимального управління.

ВИСНОВОК

Застосування методів нечіткої логіки (*fuzzy logic*) і результатів теорії нечітких множин (*fuzzy sets*), які вони мають у своїй основі, для вирішення задач фінансово-економічного аналізу, — один із новітніх напрямів в економічній науці, який інтенсивно розвивається.

Цілком очевидно, що основні фінансові показники, котрі характеризують діяльність кредитної установи, формуються в умовах невизначеності, зумовленої багатьма чинниками, скажімо, політичною і соціально-економічною ситуацією в країні, станом ринку банківських послуг, конкурентним середовищем тощо. З цієї точки зору ухвалення бізнес-рішень у банку, пов'язаних насамперед з управлінням і розвитком основного бізнес-процесу, може здійснюватися і, як правило, здійснюється в умовах неповної або неточної (нечіткої) інформації. У такому разі процес обґрунтування прийняття даних рішень повинен спиратися на певний методологічний базис, що дає змогу достатньо

точно оцінити й оптимізувати для банку як прибуткові, так і витратні складові щодо стратегій управління бізнес-процесами. Поза сумнівом, для банку головним об'єктом аналізу й управління в розрізі основних (доходоутворюючих) бізнес-процесів є його клієнтська база як першооснова формування прибутковості кредитної установи. У цьому ключі на базі фундаментальних понять теорії нечітких множин у розділі “Репрезентативний аналіз клієнтської бази” в загальному вигляді розглянута методика фінансово-економічного аналізу клієнтської бази, заснована на об'єднанні ряду окремих фінансових показників у єдиний комплексний показник фінансового стану досліджуваного об'єкта. Принципова новизна запропонованої методики для фінансово-економічного аналізу клієнтської бази полягає в тому, що на додаток до існуючої в банку формальної сегментації такої бази єдиним способом може бути одержана її таксономічна структура у вигляді суперпозицій груп клієнтів, де кожному клієнтському таксону в рамках такої структури взаємооднозначно поставлений об'єктивний рівень прибутковості, який досягається на його основі в межах основного бізнес-процесу. У загальному випадку така реалізація фактично здійснюється методом перебору клієнтських рейтингів для віднесення клієнта до тієї або іншої групи з використанням деяких вирішальних бізнес-правил. Якщо виходити з аспектів єдності і коректності побудови клієнтських суперпозицій, то важливий аспект застосування елементів теорії нечітких множин і побудови на їх основі логістики в задачах аналізу клієнтської бази полягає перш за все у визначенні об'єктивної *належності* (неналежності) клієнта до тієї чи іншої таксономічної групи в розрізі суперпозицій клієнтської бази.

Цілком очевидно, одержані результати із сегментації клієнтської бази, в основі якої лежить комплексна оцінка економічної ефективності бізнес-процесу, крім своєї цінності в плані аналітики, реально можуть бути використані в задачах фінансового управління на рівні кредитної установи. У нашому випадку, в розрізі задач управління, акцент було поставлено на дослідженні фінансової складової основного бізнес-процесу платіжної смарт-системи банку. АКБ “Імекс-банк” як один із лідерів Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП), в рамках якої має в своєму розпорядженні значну клієнтську базу² і розвинутий еквайринг, найуважнішим чином розглядає

спеціальні можливості смарт-технологій у питаннях розвитку й управління платіжною системою [1].

У цьому ключі реалізація на чіпі клієнтської картки НСМЕП банківського бізнес-додатка³, орієнтованого на вирішення як загальних задач системи, так і профільних задач конкретного банку-учасника системи, відкриває для банку принципово нові перспективи, перш за все — в розв'язанні задач управління еквайрингом. У такому разі результати репрезентативного аналізу клієнтської бази, з погляду її таксономічної структури, реально можуть скласти базис інформаційного наповнення спеціального бізнес-додатка чіпа, де будуть враховані як загальносистемні аспекти еквайрингу, так і конкретні оперативні аспекти управління в банку відносно окремо взятого клієнта чи клієнтської групи (підгрупи). Такі технології також заслуговують на увагу, якщо йдеться, скажімо, про реалізацію дисконтно-бонусних проектів в обслуговуванні клієнтів — власників платіжних карток як у рамках банку-емітента, так і в загальносистемному (клубному) значенні.

Як було доведено в розділі “Аналіз економічної ефективності основного бізнес-процесу”, результати репрезентативного аналізу клієнтської бази є основою для загальної задачі оцінки економічної ефективності бізнес-процесу, де її реалізація розглядалася в унікальному ракурсі *недоотриманого* прибутку щодо фінансової складової основного бізнес-процесу. Найефективнішим підходом для такої нетривіальної реалізації і, можливо, єдиним з практичної точки зору, нам бачиться підхід, заснований на застосуванні методів імітаційного моделювання економічних процесів.

В основу такого підходу авторами був покладений спеціалізований трендовий аналіз, де в ракурсі фінансово-економічних задач поліноміальні тренди трактуються як характеристичні функції для фінансової складової бізнес-процесу, що дозволило розв'язання порушеної проблеми розглядати з позиції

² За станом на 01.02. 2009 р. АКБ “Імекс-банк” обслуговував більш як 1 млн. активних карток НСМЕП.

³ У рамках НСМЕП чіпи виробництва компанії Infineon Technologies (Німеччина) з контактним інтерфейсом сімейства SLE66CxxxPE функціонують на базі операційної системи “УкрКОС v.2.1” і фінансових додатків “УкрКОІН v.2.0”, для чіпів с дуальним інтерфейсом сімейства SLE66C1xxxPE передбачені “УкрКОС v.2.2”, “УкрКОІН v.2.0”. Операційні системи “УкрКОС v.2.1, v.2.2 розроблені компанією “Автор” (м. Київ), фінансові додатки “УкрКОІН v.2.0” — спільна реалізація Національного банку України і компанії “Автор”.

єдиного і взаємозв'язаного інформаційного базису комплексних економічних показників. Завдяки цьому з'явилася можливість сформулювати ряд оптимізаційних задач, розв'язання яких є основою для теоретико-практичного дослідження вказаних трендів за різних умов їх існування, головний підсумок якого — розв'язання задачі комплексної оцінки економічної ефективності для бізнес-процесу, що відбувся. Цілком очевидно, що розглянуті задачі в рамках вказаного підходу також поширюються на виявлені сегменти таксономічної структури клієнтської бази для оцінювання їх складових у загальній економічній ефективності бізнес-процесу, що відбувся.

Водночас, виходячи з того, що тренд узагалі позиціонується як оцінка тенденції розвитку процесу, можна стверджувати, що аспекти ретроспективного аналізу тренда в запропонованому розгляді цілком очевидно поширюються і на його перспективне дослідження. Тоді важливо підкреслити: дослідження стійкого (нестійкого) тренда в разі перспективного аналізу на предмет теоретичного виконання для нього умов стійкості в негативному значенні можна інтерпретувати як розв'язання задачі оцінки загальних фінансових ризиків відносно основного бізнес-процесу.

На закінчення. Для сучасної банківської справи як прикладного розділу економічної науки фундаментальні аспекти, пов'язані з аналізом прийняття фінансово-економічних рішень у тому або іншому сегменті банківської діяльності, актуалізовані досить давно і, без сумніву, є усталеним науково-практичним напрямом, який інтенсивно розвивається. Значний внесок у розвиток такого напрямку роблять високі банківські технології, для яких характерний постійний розвиток у бік підвищення їх функціональності. Яскравим підтвердженням цього можуть служити “пластикові” технології і похідні від них — такі, як розв'язання проблеми безготівкових платежів.

Саме в додатку до неординарних задач платіжної системи, в якій банк або обслуговується, або має безпосереднє відношення до управління її основними технологічними циклами (приклад НСМЕП), були розглянуті в практичній площині основні положення публікації. І все ж, як добре видно, основні аспекти, пов'язані з репрезентативним аналізом клієнтської бази з погляду її таксономічної структури й оцінювання на її основі економічної ефективності супутніх бізнес-процесів, можуть бути по-

ширені й на інші найважливіші сфери банківської діяльності, пов'язані, наприклад, з обслуговуванням клієнтської бази юридичних осіб.

Література

1. Герасимова О. Макроуправління бізнес-процесами банку як результат формоутворень клієнтської бази // Вісник Національного банку України. — 2008. — № 4. — С. 41–45.
2. Герасимова О.В. Економіко-математичні аспекти в завданнях обслуговування банківської платіжної системи // Збірник наукових праць. Спеціалізований випуск за матеріалами XI Міжн. наук.-практ. конф. 24–25 листопада 2005 р., Т. 1. — К.: Вид-во Європейського університету, 2006. — С. 105–107.
3. Скорик М., Герасимова О. Функціонування кредитної установи в Національній системі масових електронних платежів: досвід Імексбанку // Вісник Національного банку України. — 2002. — № 5. — С. 47–51.
4. Михайленко В.М., Денисов В.М., Герасимова О.В. Економіко-математичне моделювання завдань обслуговування платіжних систем у комерційному банку // Економіка і управління. — 2006. — № 2. — С. 87–99.
5. Михайленко В.М., Герасимова О.В. Імовірнісні моделі та оцінки ефективності платіжної системи // Економіка і управління. — 2005. — № 1. — С. 72–77.
6. Именитов Е.Л. CRM-системы: теория и практика // Современные ИТ-решения для финансовой индустрии. М.: Издательская группа “БДЦ-пресс”, 2004. — С. 192–211.
7. Шеер А.В. Бизнес-процессы. Основные понятия. Теория. Методы / Пер. с англ. — М.: Вест-метаТехнология, 1999.
8. Zadeh L.A. Fuzzy Sets. Information and Control, 1965, V.8, P. 338–353.
9. Кофман А. Введение в теорию нечетких множеств. — М.: Радио и связь, 1982.
10. Рыжов А.П. Элементы теории нечетких множеств и измерения нечеткости. М.: Диалог-МГУ, 1998.

11. Недосекин А.О. Применение теории нечетких множеств к задачам управления финансами // Аудит и финансовый анализ. — 2000. — № 2.

12. Найт Ф.Х. Риск, неопределенность и прибыль. Пер. с англ. — М.: Дело, 2003.

13. Скорняков Л.А. Элементы теории структур. — М.: Наука, 1982.

14. Исигава К. Японские методы управления качеством: Сокр. пер. с англ. / Под. ред. А.В.Гличева. — М.: Экономика, 1988. — 215 с.

15. Денисов В.Н. Реализация методики оценки платежной системы на примере smart-технологий // Банковские технологии. — 1998. — № 4. — С. 53–58.

16. Дьяченко Б.П., Денисов В.Н. Оценка эффективности платежной системы // Корпоративные системы. — 2000. — № 1. — С. 59–67.

17. Постников М.М. Устойчивые многочлены. М.: Наука, — 1981.

18. Ланкастер П. Теория матриц. — М.: Наука, 1982.

19. Айвазян С.А. и др. Прикладная статистика: исследование зависимостей. — М.: Финансы и статистика, 1985.

20. Фихтенгольц Г.М. Курс дифференциального и интегрального исчисления: Учеб. пособие: В 3 т. М.: Наука, 1969–1970. — Т. 3.

21. Малоземов В.Н., Певный А.Б. Полиномиальные сплайны. Л.: Изд-во ЛГУ, 1986.

22. Зойтендейк Г. Методы возможных направлений. — М.: Иностранная литература, 1963.

23. Voh M.J. A new method of constrained optimization and a comparison with other methods // The Comp. Journal. — 1965. — № 8, P. 42–52.

24. Ляшенко И.Н. и др. Линейное и нелинейное программирование. — К.: Вища школа, 1975.

25. Зангвилл У.И. Нелинейное программирование. Единый подход. Пер. с англ. — М.: Советское радио, 1973.

26. Демарк Т. Технический анализ — новая наука. Пер. с англ. — М.: Диаграмма, 2006.

Офіційна інформація/

Заборгованість за довгостроковими кредитами в іноземній валюті від нерезидентів¹

За станом на 31.12.2008 р., млрд. доларів США

Заборгованість за довгостроковими кредитами (А + Б)	74.7 ²
А. Заборгованість за кредитами, залученими або гарантованими державою у тому числі за кредитами МВФ	18.5
Б. Заборгованість за приватними не гарантованими державою кредитами	56.1

¹ Довгостроковий кредит — кредит із первісним або продовженим терміном погашення понад один рік.

² У загальній сумі зовнішнього довгострокового боргу враховано прострочену заборгованість за основною сумою та відсотками.

Матеріал підготовлено департаментом валютного регулювання НБУ.

Підсумки роботи НСМЕП у 2008 році

У 2008 році тривала робота щодо розвитку Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП), банками та Платіжною організацією системи впроваджувалися інноваційні проекти й технології.

Минулий рік став четвертим роком промислової експлуатації НСМЕП. За чотири роки система довела свою технічну, технологічну, а також комерційну успішність. Концептуальною метою побудови та розвитку НСМЕП є здобуття нею соціально-орієнтованого та загальнодержавного значення.

Огляд роботи НСМЕП у 2008 році підготовлено департаментом платіжних систем Національного банку України.

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НСМЕП

На виконання Програми розвитку Національної системи масових електронних платежів на 2006–2008 роки, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 30.03.2006 р. № 121, а також Концепції поширення безготівкових розрахунків з використанням спеціальних платіжних засобів, схваленої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 26.06.2006 р. № 753, торік реалізовано низку проектів як загальнодержавного, так і галузевого значення.

ПРОЕКТ “ЕЛЕКТРОННИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КВИТОК”

Упродовж минулого року Міністерство освіти і науки України спільно з Національним банком України продовжували роботу над пілотним проектом “Електронний студентський квиток” для вузів I–IV рівня акредитації на базі державної інформаційно-виробничої системи “Освіта” з використанням технології НСМЕП. Спільна розробка дала змогу впровадити багатофункціональний електронний студентський квиток єдиного зразка з використанням технології НСМЕП, який поєднує в собі функції студентського квитка та банківської платіжної картки.

На початок 2009 року емітовано майже 70 тисяч електронних студентських квитків (торік – 31 тисячу). Емісію здійснюють такі банки – члени НСМЕП: АКБ “Імекс-банк”, АБ “Експрес-банк”, ВАТ “Мегабанк”, ВАТ “Банк “Демарк”, АКБ “Меркурій”, ЗАТ АКБ “Львів”, ВАТ АБ “Столичний”.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 14.05.2008 р. № 411 “Про впровадження інформа-

ційно-аналітичної системи обліку та відшкодування пільг студентам (учням)” також прийнято рішення розпочати експеримент щодо впровадження електронних учнівських квитків серед навчальних закладів системи професійно-технічної освіти у 2008–2009 навчальному році. В рамках цього проекту торік було емітовано близько 500 електронних учнівських квитків.

Виготовляє електронні студентські та учнівські квитки Державний центр прикладних інформаційних технологій Міністерства освіти і науки України спільно з Науково-дослідним інститутом прикладних інформаційних технологій Кібернетичного центру Національної академії наук України.

Електронні студентські та учнівські квитки реалізовано на базі карток НСМЕП-2, в яких використовується чіп-модуль нового покоління, що має низку технологічних і функціональних переваг.

Нині тривають роботи щодо впровадження інформаційно-аналітичної системи обліку та відшкодування пільг під час обслуговування за електронними студентськими квитками в установах “Укрзалізниці”.

ІНТЕРНЕТ-ПЛАТЕЖІ НСМЕП

У грудні 2008 року “Укрзалізниця” розпочала перший етап послуги оформлення проїзних документів через мережу Інтернет за допомогою платіжних карток, зокрема, НСМЕП. Тепер держателі цих карток мають змогу отримувати інформацію щодо наявності вільних місць у потягах, вартості проїзду та оформлення броні замовлення через веб-сайт “Укрзалізниці” з наступною купівлею проїзних документів у квитковій касі. У січні 2009 року розпочато надання послуги з оплати вартості проїзних документів через мережу Інтернет з їх відкладеним друком.

У цілому впродовж 2008 року спостерігався динамічний розвиток ринку Інтернет-платежів НСМЕП. Із цією метою відкриті й функціонують два спеціалізованих платіжних сайти, технологічні можливості яких аналогічні оплаті за послуги через касу банку: <http://www.smartpay.com.ua> та <http://interplat.com.ua>, а також сайти окремих банків-членів НСМЕП (<http://www.banklviv.com/page/nsmer>, <http://www.megabank.net> та інші).

Нині платіжний сайт <http://www.smartpay.com.ua> дає змогу здійснити за допомогою карток НСМЕП у мережі Інтернет такі операції:

1) погашення кредитів, наданих АКБ “Імекс-банк”, ЗАТ “Альфа-банк”, ТОВ “Банк Ренессанс-капітал”, ЗАТ “Міжнародний іпотечний банк”, ТОВ “Комерційний банк “Дельта”, ЗАТ “Хоум-кредит-банк”, ТОВ “Унікредит-банк”;

2) оплата комунальних послуг у м. Одесі через систему “ГЕРЦ”;

3) інтернет-перекази на адресу фізичних та юридичних осіб;

4) оплата карток мобільного зв'язку для контрактних абонентів та абонентів передплатеного зв'язку (оператори “Київстар”, Djuiсe, Life:), МТС, Sim-Sim, Jeans, Beeline, МОБІ);

5) оплата рахунків за телекомунікаційні послуги, надані Одеською, Волинською, Закарпатською, Чернігівською філіями ВАТ “Укртелеком”;

6) оплата послуг інтернет-провайдерів;

7) перегляд накопичень Першого Національного відкритого пенсійного фонду;

8) оплата інших товарів та послуг інтернет-магазинів.

За допомогою платіжного сайту <http://interplat.com.ua> держателі платіжних карток НСМЕП мають змогу здійснювати через мережу Інтернет такі операції:

1) інтернет-поштові перекази (сис-

тема електронних переказів УДППЗ “Укрпошта”);

2) оплата за комунальні послуги та спожиту електроенергію в м. Києві через систему “ГІОЦ”;

3) оплата рахунків за телекомунікаційні послуги, надані Київською міською філією ВАТ “Укртелеком”;

4) оплата за послуги кабельного цифрового та аналогового телебачення, а також за інтернет-послуги компанії “Воля-кабель”;

5) оплата карток мобільного зв'язку для контрактних абонентів та абонентів передплатеного зв'язку (оператори “Київстар”, Djuiсe, Life:), МТС, Sim-Sim, Jeans, Beeline, МОБІ), доступу до Інтернету, ІР-телефонії і телебачення НТВ+, хостингу та доменних імен;

6) замовлення поздоровлень та подарунків через Інтернет;

7) оплата за інші товари та послуги інтернет-магазинів.

З метою поширення безготівкових розрахунків населення з використанням платіжних карток НСМЕП за житлово-комунальні послуги, спожиту електричну енергію, природний газ, послуги зв'язку банками — членами НСМЕП (ВАТ “Мегабанк”, АКБ “Імекс-банк”) у містах Харків, Одеса, Кіровоград, Полтава, Чернігів, Черкаси, Нова Каховка, Львів, Донецьк, Котовськ запроваджено системи та встановлено розрахунково-касові вузли для проведення таких розрахунків.

МОБІЛЬНІ ПЛАТЕЖІ НСМЕП

15 травня 2008 року ЗАТ “Центр обслуговування мобільних платежів” (ЗАТ “ЦОМП”) оголосив про початок комерційної експлуатації системи мобільних платежів (МПП), яка дає змогу контролювати й управляти банківським рахунком, а також здійснювати платежі за допомогою мобільного телефону.

Зазначена послуга відома українському споживачу під торговельною маркою “BANK-O-PHONE — мобільні платежі” і впроваджується ЗАТ “ЦОМП” спільно з Національним банком України, котрий виконує у проєкті функції розрахункового банку.

У рамках пілотного проєкту впровадження системи мобільних платежів 18.06.2008 р. було проведено першу міжбанківську транзакцію з використанням МПП. Транзакцію здійснено між банками — членами НСМЕП ВАТ КБ “Іпобанк” (банк-емітент) і ВАТ КБ “Укргазбанк” (банк-еквайр). Клірингові розрахунки між учасниками також виконано успішно.

Нині в пілотному проєкті беруть

участь 10 банків — членів НСМЕП: ТОВ “Український промисловий банк”, ВАТ “Кредитпромбанк”, АКБ “Форум”, ВАТ АБ “Укргазбанк”, ВАТ КБ “Іпобанк”, ТОВ КБ “Фінансова ініціатива”, АБ “Український комунальний банк”, ЗАТ КБ “Кредит-Дніпро”, ЗАТ “Донгорбанк”, ВАТ “Родовід-банк”.

Стратегічний напрям розвитку сервісу “BANK-O-PHONE — мобільні платежі” — підключення системних постачальників послуг, зокрема комунальних служб, міського телефонного зв'язку, провайдерів Інтернету і кабельного телебачення та операторів мобільного зв'язку. Паралельно до цього підключаються роздрібні пункти в торговельній мережі.

У 2008 році також презентовано систему мобільних та інтернет-платежів “ПлатиМО!”, розробником якої є ТОВ “Автор”. Система побудована на базі технології НСМЕП і ставить за мету об'єднати в єдину інфраструктуру обслуговування платежів комерційних банків, операторів мобільного зв'язку, торговельно-сервісних і транспортних підприємств.

Еквайрингова мережа, побудована на основі системи “ПлатиМО!”, покликана створити умови банкам, торговельним підприємствам і організаціям щодо приймання оплати за товари та послуги через Інтернет, а також за допомогою кіосків самообслуговування і платіжних терміналів SAGEM Monetel (Франція) інтегрованих до торговельно-касової системи Маркет+.

Як засоби оплати можуть бути використані платіжні картки НСМЕП (контактні і безконтактні), мобільні телефони із SIM-карткою “ПлатиМО!”, мобільні телефони з інтерфейсом NFC і SIM-карткою “ПлатиМО!”, готівка (у кіосках самообслуговування).

У грудні 2008 року в Національному банку України успішно завершилися комплексні сертифікаційні випробування інтернет-терміналу “ПлатиМО-ІТ”.

БОНУСНІ ПРОГРАМИ НСМЕП

У 2008 році Платіжна організація НСМЕП надала дозвіл банкам — членам системи на емісію кобрендових платіжних карток НСМЕП з клубним додатком “Бон-картка”.

Постачальникам (виробникам) термінального обладнання НСМЕП рекомендовано доопрацювати власне програмне забезпечення для підтримки додаткових функцій клієнтингової системи “Бон-картка”. Доопрацювання програмне забезпечення терміналь-

ного обладнання НСМЕП не потребує додаткових випробувань та сертифікації Платіжною організацією.

Клієнтингова система “Бон-картка” побудована за принципом банківської автоматизованої карткової системи з використанням платіжних карток НСМЕП і спрямована на організацію стійких відносин “продавець — покупець”, побудованих на взаємовигідних умовах. Розпорядником клубного додатка “Бон-картка” є ТОВ “НМТ Груп”.

ПРОЕКТ “СОЦІАЛЬНА КАРТКА”

У квітні 2008-го АКБ “Імекс-банк” спільно з управлінням соціального захисту населення та праці Одеської міськради було розроблено та запущено проєкт “Соціальна карта одесита”.

На першому етапі проєкту передбачалося видати понад 60 тисячам мешканців Одеси платіжні картки НСМЕП для оплати хлібобулочних виробів, гарячого харчування, лікарських препаратів та комунальних послуг за рахунок коштів міського бюджету. Відповідно до проєкту запроваджено такі програми:

- програма “Дешевий хліб” — виплати на придбання хлібобулочних виробів у торговельних мережах;
- програма “Домашня аптека” — виплати на придбання лікарських препаратів у визначених аптеках міста;
- програма “Гаряче харчування” — виплати на харчування у визначених їдальнях;
- програма “ЖКП” — виплати на адресну оплату житлово-комунальних послуг.

Упровадження зазначених програм дає змогу перейти від системи надання дотацій незаможним верствам населення до системи надання адресної допомоги, що має забезпечити якісно новий рівень соціальної допомоги населенню в Одеській області.

ПРОЕКТ “МИТНА КАРТКА”

У рамках укладених між Національним банком України, Державним казначейством України та Державною митною службою України договорів про спільну діяльність розроблено нормативні документи, зокрема — фінансову схему і технологію оброблення документів для реалізації пілотного проєкту “Система митних та інших платежів, що вносяться під час митного оформлення, та розрахунків із бюджетами з використанням технологій НСМЕП”.

Проведення експерименту з використання технологій НСМЕП для сплати митних платежів заплановано на початок 2009 року.

НОВІ ПРОЕКТИ І ТЕХНОЛОГІЇ У НСМЕП

Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) спільно з Національним банком України ведуться роботи щодо використання технології та програмно-технічних засобів НСМЕП для виплати відшкодування вкладів та процентів фізичним особам ліквідованих банків.

Упродовж минулого року підготовлено нормативний документ “Система забезпечення виплати ФГВФО відшкодувань коштів вкладникам банків. Загальний опис (версія 3.00, редакція від 05.12.2008)” та розпочато його виконання.

У рамках впровадження розширених операцій НСМЕП було розроблено і затверджено такі нормативні документи:

– “НСМЕП. Розширені операції. Платіж за рахунок клієнта. Фінансова схема (версія 1.00, редакція від 20.05.2008 р.)”;

– “НСМЕП. Розширені операції. Операція “Платіж з даними вільного формату”. Фінансова схема (версія 1.00, редакція від 20.06.2008 р.)”;

– “НСМЕП. Розширені операції. Операція перерахування коштів. Фінансова схема (версія 2.00, редакція від 25.05.2008 р.)”;

– “Порядок створення, впровадження та супроводження типів груп та груп учасників у Національній системі масових електронних платежів”;

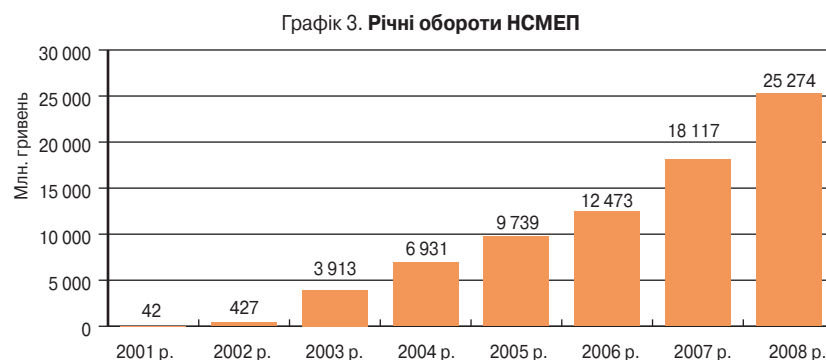
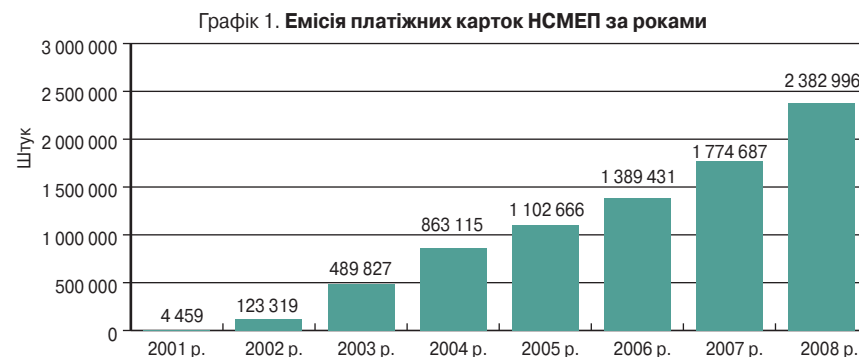
– “Порядок розроблення, впровадження та супроводження загальних операцій, побудованих за технологією розширеної структури, в Національній системі масових електронних платежів”.

ПРОГРАМНО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ НСМЕП

У березні 2008 року для використання в НСМЕП було адаптовано нові види терміналів та банкоматів, зокрема:

1) універсальний мікропроцесорний термінал “Sagem EFT” моделі SMART+ (розробник програмного забезпечення – BAT “Українська національна розрахункова картка”);

2) платіжний термінал “MARKET 700S” на базі терміналу Sagem Moneitel (розробник програмного забезпечення – ТОВ “Автор”);

3) банкомат “Diebold” серії Opteva 5xx та 7xx (розробник програмного забезпечення – ТОВ СНВФ “Аргус”).

Розроблене програмне забезпечення дає змогу приймати на одному термінальному пристрої картки НСМЕП та міжнародних платіжних систем.

Зокрема, торік в АКБ “Львів” запроваджено в експлуатацію банкомат Diebold Opteva 720 з установленим програмним забезпеченням АТМ “Аргус” для НСМЕП із функцією завантаження готівкою. Це перший в Україні депо-

зитний (cash-in) банкомат, що працює з картками НСМЕП.

Платіжною організацією НСМЕП було надано дозвіл на використання програмного забезпечення для мікроконтролерів SLE66CL80PEM з подвійним інтерфейсом виробництва компанії “Infineon Technologies” (Німеччина) та емісію платіжних карток НСМЕП з використанням мікроконтролерів SLE66CL80PEM.

Для забезпечення емісії карток із подвійним інтерфейсом у центрах

ініціалізації НСМЕП буде розроблено та впроваджено відповідні образи карток із застосуванням цих смарт-чипів.

Програмне забезпечення для мікроконтролерів SLE66CL80PEM з подвійним інтерфейсом виробництва компанії Infineon Technologies (Німеччина) розробило ТОВ “Автор”.

Запровадження в НСМЕП комбінованої картки (з контактним і безконтактним інтерфейсом) дасть змогу виконувати швидкі безпечні платежі на транспорті (зокрема в метрополітені) та використовувати її у соціальних проектах.

ЧЛЕНИ ТА УЧАСНИКИ НСМЕП

За станом на початок 2009 року НСМЕП налічувала 52 члени (включаючи Національний банк України) та 7 учасників. При цьому з початку 2008 року до НСМЕП вступило 12 банків, серед яких 4 – із груп найбільших та великих банків за класифікацією Національного банку України (ВАТ АБ “Укргазбанк”, ВАТ “Кредитпромбанк”, ЗАТ “Донгорбанк”, ВАТ “Родовід-банк”).

КІЛЬКІСТЬ КАРТОК У СИСТЕМІ

Упродовж 2008 року емісія платіжних карток НСМЕП сягнула рекордного рівня (за рік було випущено 608,3 тис. карток). Отже, на початок 2009 року загальна кількість емітованих платіжних карток НСМЕП становить майже 2,4 млн. штук (річний приріст – 34%). За результатами року лідерами з емісії платіжних карток НСМЕП залишилися такі банки: АКБ “Імекс-банк” (1 004 тис. карток), АБ “Експрес-банк” (973 тис. карток), ВАТ “Мегабанк” (187 тис. карток), ВАТ “Банк “Демарк” (93 тис. карток) (див. графік 1).

ТЕРМІНАЛЬНА МЕРЕЖА НСМЕП

На кінець 2008 року термінальна мережа НСМЕП (банкомати і термінали) налічувала 5 706 одиниць (упродовж року кількість термінального обладнання збільшилася на 1 245 одиниць, або майже на 28%). Динаміку зростання кількості термінального обладнання НСМЕП відображено на графіку 2.

За кількістю одиниць термінального обладнання за результатами 2008 року лідирували такі банки: АКБ “Імекс-банк” (1 819 одиниць), АБ “Експрес-банк” (1 682 одиниці), ВАТ КБ “Хрещатик” (715 одиниць), ВАТ “Мегабанк” (349 одиниць).

ОБОРОТИ НСМЕП

Про постійне збільшення завантаження системи свідчать зростаючі річні обороти НСМЕП. У 2008-му вони становили майже 25,3 млрд. грн., перевищивши аналогічний показник 2007 року на 39%.

На кінець року зростаючі обороти НСМЕП сягнули 76,7 млрд. грн. Отже,

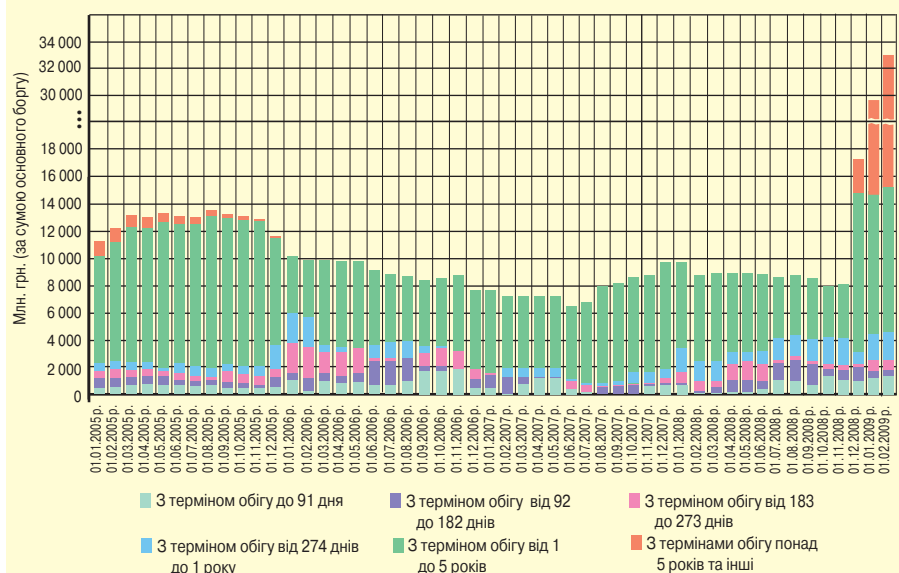
впродовж року цей показник збільшився на 45% (див. графік 3).

Упродовж року в НСМЕП було здійснено 2 575 031 міжбанківських операцій, при цьому середня сума однієї операції становила 786,1 грн. (тобто зросла на 193,3 грн. порівняно з аналогічним показником 2007 року) (див. графік 4).

□

Ринок державних цінних паперів України у січні 2009 року

Обсяг облігацій внутрішніх державних позик, які перебувають в обігу (на 1 лютого 2009 року)

Обсяг розміщення облігацій внутрішніх державних позик за січень 2009 року*

Період	Обсяг розміщених облігацій, шт.	Обсяг розміщених облігацій, тис. грн.		
		Усього	Залучено коштів до держбюджету, тис. грн.	Випуск ОВДП для збільшення формування статутного капіталу банків
Січень	3 880 000	3 876 434.00	176 434.00	3 700 000.00
Лютий				
Березень				
I квартал	3 880 000	3 876 434.00	176 434.00	3 700 000.00
Квітень				
Травень				
Червень				
II квартал				
I півріччя	3 880 000	3 876 434.00	176 434.00	3 700 000.00
Липень				
Серпень				
Вересень				
III квартал				
Жовтень				
Листопад				
Грудень				
IV квартал				
Усього з початку року	3 880 000	3 876 434.00	176 434.00	3 700 000.00

*За станом на 01.02.2009 р.

(Закінчення на с. 41).

Ринок державних цінних паперів України у січні 2009 року

Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик у січні 2009 року

Номер розміщення	Дата проведення розрахунків за придбані облігації	Пропозиція				Результати розміщень					
		Встановлені обмеження на загальний обсяг розміщення облігацій, шт.	Номинал облігацій, грн.	Розмір купона на одну облігацію, грн.	Термін погашення облігацій	Обсяг розміщених облігацій, шт.	Усього	Залучено коштів до державного бюджету від розміщення облігацій, тис. грн.	Випуск ОВДП для збільшення статутного капіталу банків	Встановлений рівень дохідності облігацій, %	Середньозважений рівень дохідності облігацій, %
1	14.01.2009 р.	–	1 000	–	11.03.2009 р.	20 000	19 396.60	19 396.60	–	20.00	20.00
2	14.01.2009 р.	–	1 000	16.20	01.04.2009 р.	60 000	58 802.40	58 802.40	–	17.50	17.50
3	14.01.2009 р.	–	1 000	–	03.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
4	14.01.2009 р.	–	1 000	–	24.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
5	14.01.2009 р.	–	1 000	–	02.09.2009 р.	–	–	–	–	–	–
6	14.01.2009 р.	–	1 000	–	07.10.2009 р.	–	–	–	–	–	–
7	14.01.2009 р.	–	1 000	–	16.12.2009 р.	–	–	–	–	–	–
8	14.01.2009 р.	–	1 000	–	05.05.2010 р.	–	–	–	–	–	–
9	14.01.2009 р.	–	1 000	–	23.10.2013 р.	–	–	–	–	–	–
10	14.01.2009 р.	–	1 000	–	06.11.2013 р.	–	–	–	–	–	–
11	19.01.2009 р.	–	1 000	–	11.03.2009 р.	–	–	–	–	–	–
12	19.01.2009 р.	–	1 000	16.20	01.04.2009 р.	100 000	98 235.00	98 235.00	–	17.50	17.50
13	19.01.2009 р.	–	1 000	–	03.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
14	19.01.2009 р.	–	1 000	–	24.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
15	19.01.2009 р.	–	1 000	–	02.09.2009 р.	–	–	–	–	–	–
16	19.01.2009 р.	–	1 000	–	07.10.2009 р.	–	–	–	–	–	–
17	19.01.2009 р.	–	1 000	–	16.12.2009 р.	–	–	–	–	–	–
18	19.01.2009 р.	–	1 000	–	05.05.2010 р.	–	–	–	–	–	–
19	19.01.2009 р.	–	1 000	–	23.10.2013 р.	–	–	–	–	–	–
20	19.01.2009 р.	–	1 000	–	06.11.2013 р.	–	–	–	–	–	–
21	21.01.2009 р.	–	1 000	–	11.03.2009 р.	–	–	–	–	–	–
22	21.01.2009 р.	–	1 000	–	01.04.2009 р.	–	–	–	–	–	–
23	21.01.2009 р.	–	1 000	–	03.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
24	21.01.2009 р.	–	1 000	–	24.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
25	21.01.2009 р.	–	1 000	–	02.09.2009 р.	–	–	–	–	–	–
26	21.01.2009 р.	–	1 000	–	07.10.2009 р.	–	–	–	–	–	–
27	21.01.2009 р.	–	1 000	–	16.12.2009 р.	–	–	–	–	–	–
28	21.01.2009 р.	–	1 000	–	05.05.2010 р.	–	–	–	–	–	–
29	21.01.2009 р.	–	1 000	–	23.10.2013 р.	–	–	–	–	–	–
30	21.01.2009 р.	–	1 000	–	06.11.2013 р.	–	–	–	–	–	–
31	26.01.2009 р.	–	1 000	–	11.03.2009 р.	–	–	–	–	–	–
32	26.01.2009 р.	–	1 000	–	01.04.2009 р.	–	–	–	–	–	–
33	26.01.2009 р.	–	1 000	–	03.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
34	26.01.2009 р.	–	1 000	–	24.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
35	26.01.2009 р.	–	1 000	–	02.09.2009 р.	–	–	–	–	–	–
36	26.01.2009 р.	–	1 000	–	07.10.2009 р.	–	–	–	–	–	–
37	26.01.2009 р.	–	1 000	–	16.12.2009 р.	–	–	–	–	–	–
38	26.01.2009 р.	–	1 000	–	05.05.2010 р.	–	–	–	–	–	–
39	26.01.2009 р.	–	1 000	–	23.10.2013 р.	–	–	–	–	–	–
40	26.01.2009 р.	–	1 000	–	06.11.2013 р.	–	–	–	–	–	–
41	28.01.2009 р.	–	1 000	–	11.03.2009 р.	–	–	–	–	–	–
42	28.01.2009 р.	–	1 000	–	01.04.2009 р.	–	–	–	–	–	–
43	28.01.2009 р.	–	1 000	–	03.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
44	28.01.2009 р.	–	1 000	–	24.06.2009 р.	–	–	–	–	–	–
45	28.01.2009 р.	–	1 000	–	02.09.2009 р.	–	–	–	–	–	–
46	28.01.2009 р.	–	1 000	–	07.10.2009 р.	–	–	–	–	–	–
47	28.01.2009 р.	–	1 000	–	16.12.2009 р.	–	–	–	–	–	–
48	28.01.2009 р.	–	1 000	–	05.05.2010 р.	–	–	–	–	–	–
49	28.01.2009 р.	–	1 000	–	23.10.2013 р.	–	–	–	–	–	–
50	28.01.2009 р.	–	1 000	–	06.11.2013 р.	–	–	–	–	–	–
Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 №1116		–	1 000	–	15.06.2016 р.	3 700 000	3 700 000.00	–	3 700 000.00	9.50	9.50
Разом						3 880 000	3 876 434.00	176 434.00	3 700 000.00		

(Закінчення. Початок на с. 40).

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено працівниками департаменту монетарної політики Національного банку України.

Звіт

Транскордонні перекази у 2008 році

Аналітичні дані щодо обсягів транскордонних переказів, здійснених в Україні впродовж 2008 року з використанням міжнародних систем переказу коштів між фізичними особами

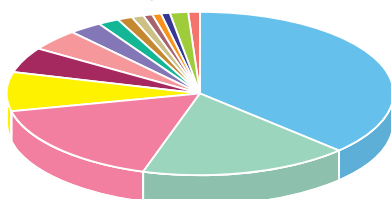
Загальний обсяг транскордонних переказів з використанням міжнародних систем переказу коштів між фізичними особами в Україні у 2008 році складається з переказів, здійснених за допомогою:

- міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами;
- міжнародних систем переказу коштів, створених резидентами;
- співпраці українських міжнародних систем переказу коштів з міжнародними системами, створеними нерезидентами.

МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ НЕРЕЗИДЕНТАМИ

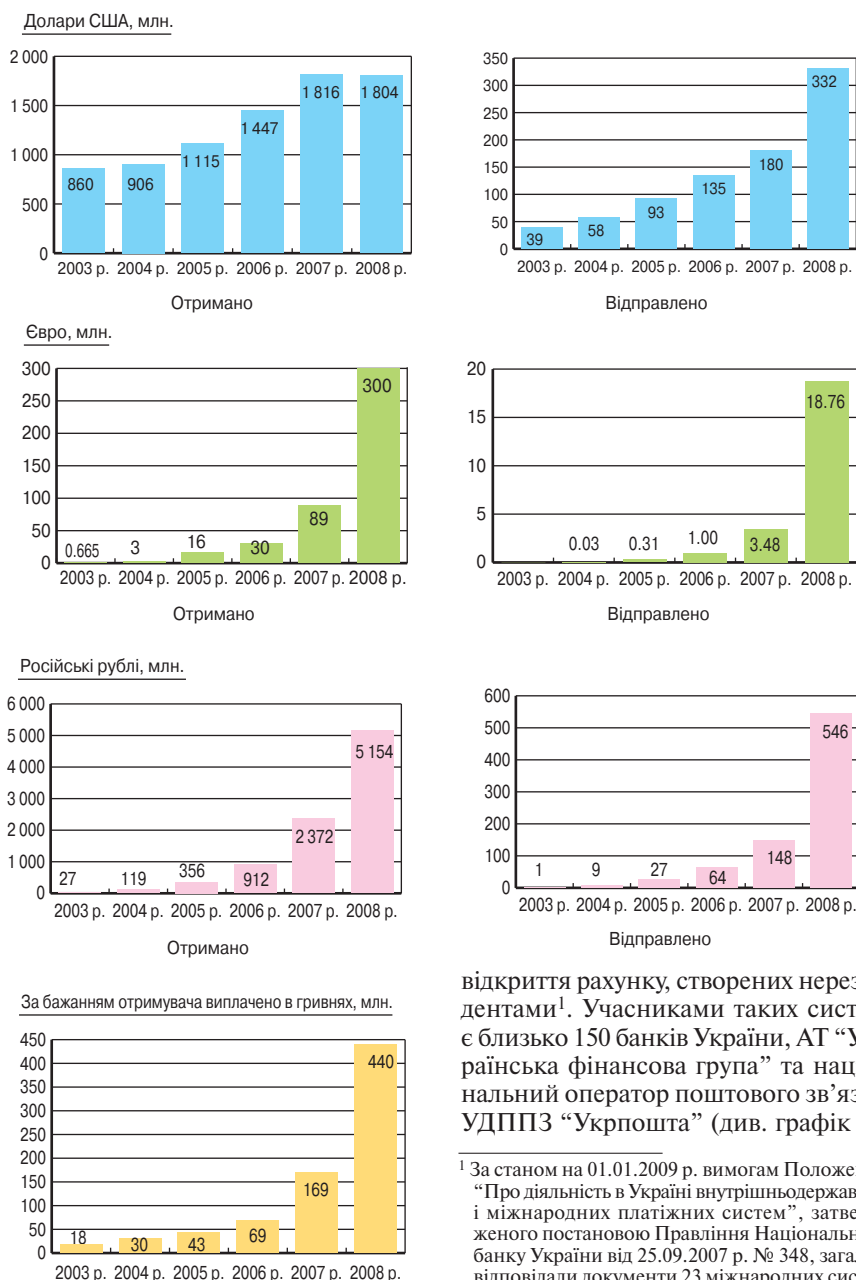
За станом на 01.01.2009 р. на території України функціонувало 20 міжнародних систем переказу коштів між фізичними особами без

Графік 1. Розподіл міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, за кількістю учасників (у тому числі субагентів) в Україні у 2008 році

- WESTERN UNION — 17 (+ субагентських договорів — 132)
- "Анелик" — 8 (+ субагентських договорів — 62)
- MoneyGram — 22 (+ субагентських договорів — 47)
- "Юністрим" — 31
- CONTACT — 20
- "ЛИДЕР" — 17
- "Быстрая почта" — 10 (+ субагентських договорів — 1)
- Coinstar — 6 (+ субагентських договорів — 1)
- BLIZKO — 5
- Migom — 4
- Xpress Money — 3
- "Золотая корона" — 3
- Caspian — 3
- Три системи мають по 2 учасники — 6
- Чотири системи мають по 1 учаснику — 4

Графік 2. Динаміка загальних сум переказів, отриманих в Україні та відправлених за її межі у 2003–2008 роках із використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами

відкриття рахунку, створених нерезидентами¹. Учасниками таких систем є близько 150 банків України, АТ "Українська фінансова група" та національний оператор поштового зв'язку УДППЗ "Укрпошта" (див. графік 1).

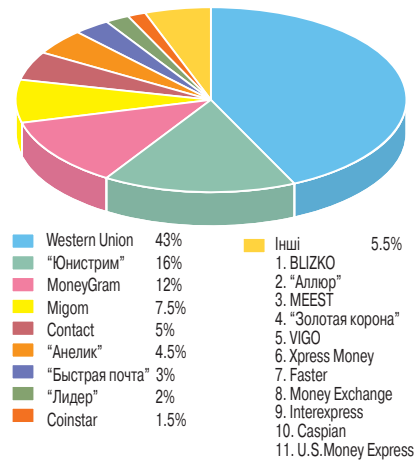
¹ За станом на 01.01.2009 р. вимогам Положення "Про діяльність в Україні внутрішньодержавних і міжнародних платіжних систем", затвердженого постановою Правління Національного банку України від 25.09.2007 р. № 348, загалом відповідали документи 23 міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами.

Таблиця 1. Загальні обсяги транскордонних переказів, здійснених у 2008 році з використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами

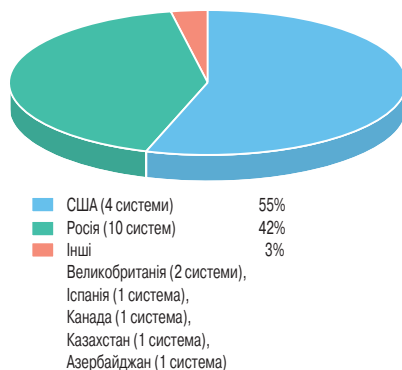
Назва міжнародної системи переказу коштів	Код валюти	В Україну		З України	
		Кількість переказів	Сума переказів (в одиницях валюти)	Кількість переказів	Сума переказів (в одиницях валюти)
Western Union	USD	1 796 433	938 569 723	268 973	164 053 322
"Юнистрим"		334 546	301 241 422	56 261	39 226 505
"Анелик"		188 380	122 859 541	93 615	48 036 919
MoneyGram		152 983	109 342 729	0	0
MIGOM		94 741	86 543 577	26 995	17 627 135
CONTACT		135 463	72 067 464	42 168	17 298 217
"Быстрая почта"		74 674	69 692 463	23 747	18 849 533
"ЛИДЕР"		27 256	29 906 151	20 989	22 786 418
"АЛЛЮР"		29 945	24 027 078	329	193 114
MEEST		34 933	17 885 216	0	0
BLIZKO		15 722	11 620 686	2 538	2 600 676
VIGO		9 995	6 206 463	0	0
Coinstar		5 824	5 569 162	1 744	1 136 305
Xpress Money		3 331	2 873 880	4	4 078
"Золотая корона"		2 376	2 437 499	0	0
Faster		969	1 660 931	337	465 582
Interexpress		2 204	1 011 436	82	63 466
U.S.Money Express		492	298 333	0	0
Caspian		94	283 784	38	37 570
УСЬОГО		2 910 361	1 804 097 538	537 820	332 378 839
MoneyGram	EUR	264 061	132 592 667	19 079	11 764 714
"Юнистрим"		70 272	53 307 823	4 888	3 067 840
Western Union		130 340	50 335 652	0	0
Coinstar		48 775	27 077 763	921	554 366
CONTACT		40 224	19 982 810	2 653	1 076 795
"ЛИДЕР"		7 093	6 066 041	1 503	1 337 400
"Быстрая почта"		5 770	5 231 029	773	536 714
BLIZKO		2 288	2 112 159	388	264 917
"АЛЛЮР"		1 879	1 519 323	61	65 222
MONEY EXCHANGE		2 090	1 110 401	0	0
"Анелик"		153	206 193	48	77 453
Faster		75	122 235	13	14 600
Interexpress		152	75 683	1	100
Caspian		11	36 672	0	0
УСЬОГО		573 183	299 776 450	30 328	18 760 120
MIGOM	RUR	202 886	2 688 586 181	25 181	274 896 784
"Юнистрим"		44 960	843 030 300	3 454	39 684 654
CONTACT		67 752	823 421 732	3 895	32 819 668
BLIZKO		20 322	390 884 531	2 102	47 818 509
"ЛИДЕР"		14 925	282 046 971	7 506	150 133 847
"Золотая корона"		7 503	123 287 111	0	0
Interexpress		177	2 186 530	7	141 120
Faster		39	531 250	69	883 128
Caspian		0	0	4	25 000
УСЬОГО		358 564	5 153 974 607	42 218	546 402 710
MEEST	CAD	4 248	3 330 893	0	0
УСЬОГО		4 248	3 330 893	0	0
Western Union	UAH*	254 584	439 912 280	0	0
УСЬОГО		254 584	439 912 280	0	0

* За бажанням отримувача переказ видано банком у гривнях.

Графік 3. Розподіл загальних сум міжнародних переказів, отриманих у 2008 році фізичними особами в Україні, за міжнародними системами переказу коштів, створеними нерезидентами

Графік 4. Розподіл загальних сум транскордонних переказів, отриманих в Україні у 2008 році, в розрізі країн місцезнаходження платіжних організацій міжнародних систем переказу коштів

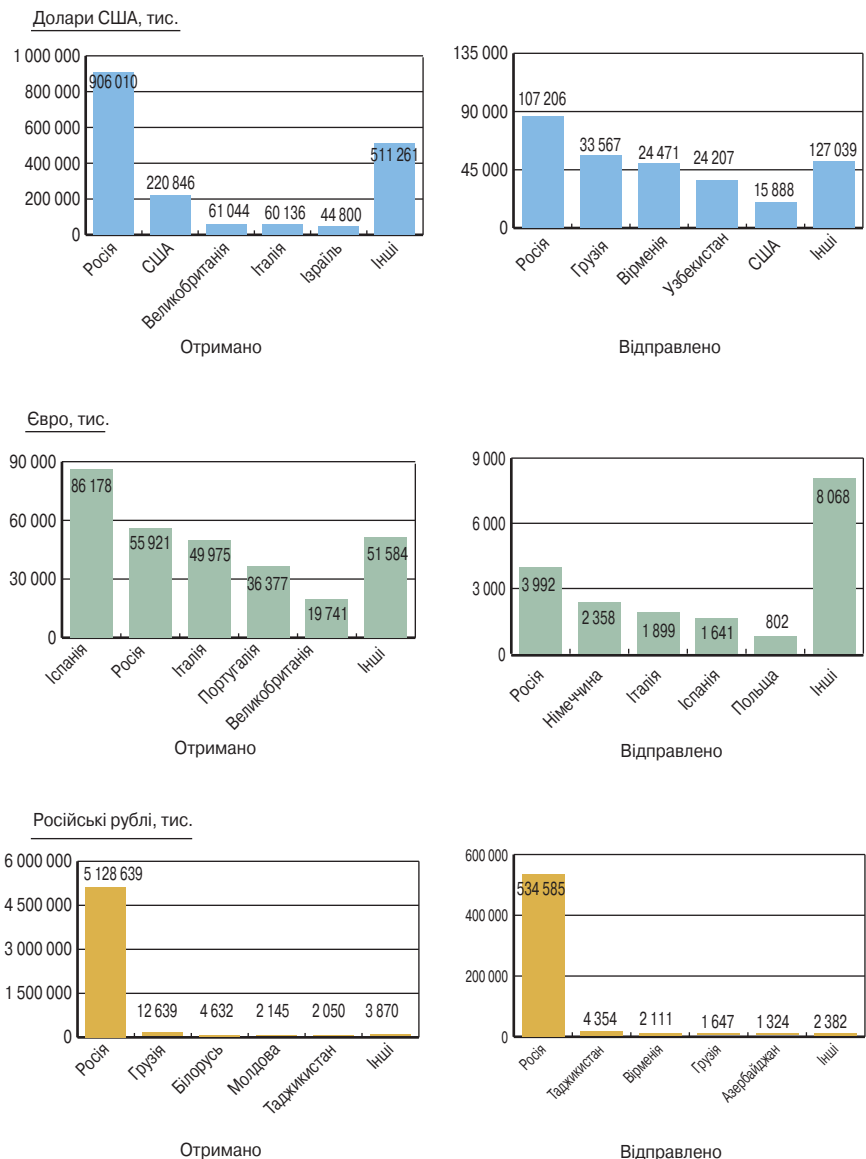
У 2008 році загальна сума транскордонних переказів, отриманих в Україні з використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, порівняно з попереднім роком зросла на 23% і сягнула **2 535 млн. доларів США**. Сума переказів, відправлених за межі України, збільшилася на 100% і становила **382 млн. доларів США** в еквіваленті (див. таблицю 1).

Порівняно з 2007 роком суттєво зросли кількість та сума переказів у євро та рубль: сума переказів в Україну в євро збільшилася у 3.4 раза, в рубль — у 2 рази, сума переказів з України в євро зросла у 5.4 раза, в рубль — у 3.7 раза (див. графік 2).

Найбільші обсяги коштів переказано в Україну за допомогою таких міжнародних систем:

- Western Union (США) — 43%;
- "Юністрим" (Росія) — 16%;

Графік 5. Суми транскордонних переказів, здійснених у 2008 році з використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, у розрізі валют і країн установ відправників/отримувачів

реказаних коштів (див. графік 3).

Частка переказів, що надійшли в Україну з використанням систем, запроваджених резидентами США (4 системи), становить 55%, а запроваджених резидентами Росії (10 систем) — 42% від загальної суми переказаних коштів (див. графік 4).

Найбільші суми коштів переказано в Україну з таких країн:

- Росія — 48%;
- США — 9%;
- Італія — 6.5%;
- Іспанія — 6%;
- Великобританія — 3.5%.

З інших країн світу надійшло 27% від загальної суми переказаних коштів.

Водночас з України найбільші суми коштів відправлено до таких країн:

- Росія — 35%;

- MoneyGram (США) — 12%;
- Migom (Росія) — 7.5%;
- CONTACT (Росія) — 5%.

З використанням інших 15 міжнародних систем переказу в нашу країну надійшло 16.5% від загальної суми пе-

Таблиця 2. Обсяги переказів, здійснених у 2008 році з використанням міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, в межах України

Назва міжнародної системи переказу коштів	Код валюти	Кількість переказів	Сума переказів
"Юнистрим"	USD	230	148 709
CONTACT		522	299 276
Western Union		3 493	1 499 976
MoneyGram		2	1 500
Анелик		172	65 140
"Быстрая почта"		154	66 808
Interexpress		5	770
"ЛИДЕР"		115	51 517
BLIZKO		2	200
УСЬОГО		4 695	2 133 896
"Юнистрим"	EUR	11	5 072
CONTACT		51	26 445
MoneyGram		89	36 277
"Быстрая почта"		9	3 946
Coinstar		3	310
"ЛИДЕР"		12	2 690
УСЬОГО		175	74 740
"Юнистрим"	RUR	1	29 000
CONTACT		17	179 830
"ЛИДЕР"		24	280 145
УСЬОГО		42	488 975
Western Union	UAH	120 785	142 249 846
УСЬОГО		120 785	142 249 846

- Грузія — 9%;
- Вірменія — 6.5%;
- Узбекистан — 6.5%;
- США — 4%.

До інших країн світу з України відправлено 39% від загальної суми переказаних коштів (див. графік 5).

Середня сума переказу в Україну у 2008 році зросла на 69 доларів США порівняно із середньою сумою 2007 року та становила **618 доларів США** в еквіваленті. Середня сума переказу за межі України зросла на 244 долари США і становила **625 доларів США** в еквіваленті.

Найбільшу кількість договорів про участь у міжнародних системах переказу коштів уклали:

- ВТБ-банк¹ (10 договорів);
- Приватбанк (8 договорів);
- Ощадбанк, Фольксбанк, СКБ (по 7 договорів).

З урахуванням обсягів здійснених транскордонних переказів найактивніше на ринку працювали Приватбанк і Райффайзен банк "Аваль".

Приватбанк уклав договори про участь у восьми міжнародних системах переказу коштів і обслуговує 25 українських банків-субагентів та один банк — резидент Грузії. З використан-

ням Приватбанку та його субагентів в Україну надійшло 27.5%, а відправлено — 22% від загальних сум переказаних коштів.

Райффайзен банк "Аваль" бере участь у двох міжнародних системах переказу й обслуговує 35 українських банків-субагентів. Його частка з урахуванням субагентів становить 11% отриманих та 10% відправлених транскордонних переказів.

Відчутну роль у сфері транскордонних переказів відіграє небанківська установа АТ "Українська фінансова група", яка є учасником п'яти міжнародних систем, створених нерезидентами. Як агент системи Western Union ця небанківська установа обслуговує 28 українських банків-субагентів. Упродовж 2008 року з використанням АТ "Українська фінансова група" та її субагентів у нашу країну надійшло 10%, а відправлено за її межі — 8% від загальної суми переказаних коштів.

Частка УДППЗ "Укрпошта" (агента системи MoneyGram, субагента Western Union), як і в 2007 році, не є суттєвою.

Упродовж 2008 року міжнародні системи переказу коштів, запроваджені нерезидентами, використовувалися фізичними особами також для переказів у межах України як національної, так і іноземної валюти (див. таблицю 2).

МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ РЕЗИДЕНТАМИ

За станом на 01.01.2009 р. в Україні функціонувало дві міжнародні системи переказу коштів, платіжними організаціями яких є банки — резиденти України. Це система PrivatMoney, створена Приватбанком, яка налічує 28 банків-учасників нерезидентів, та система "АВЕРС ВАТ" "Банк "Фінанси та кредит", створена банком "Фінанси та кредит", яка має три банки-учасники нерезиденти.

Упродовж 2008 року з використанням PrivatMoney в Україну надійшло **297 млн. доларів США**, відправлено за її межі — **58.5 млн. доларів США** в еквіваленті.

За сприяння системи "АВЕРС ВАТ" "Банк "Фінанси та кредит" в Україну надійшло **0.05 млн. доларів США**, відправлено за її межі — **0.26 млн. доларів США** в еквіваленті.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ СИСТЕМ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ З МІЖНАРОДНИМИ СИСТЕМАМИ, СТВОРЕНИМИ НЕРЕЗИДЕНТАМИ

Дякі банки України, які створили власні системи переказу коштів між фізичними особами, уклали договори про співпрацю з міжнародними системами переказу коштів, платіжними організаціями котрих є нерезиденти України. Так, банк "Фінанси та кредит" (система "АВЕРС ВАТ" "Банк "Фінанси та кредит", 33 учасники-резиденти) співпрацює із системами "ЛИДЕР", Interexpress, CG PAY, Euro Financial Corporated, "Золотая корона"; Укрсоцбанк (система СОФТ, 16 учасників-резидентів) — із системою CONTACT.

У результаті такої співпраці в минулому році в Україну переказано **68 млн. доларів США**, а за її межі — **38 млн. доларів США** в еквіваленті.

Отже, у 2008 році з використанням міжнародних систем переказу коштів між фізичними особами, створеними як резидентами, так і нерезидентами, в Україну надійшло **2 900 млн. доларів США**, а відправлено за її межі — **479 млн. доларів США** в еквіваленті. □

Матеріал підготовлено департаментом платіжних систем Національного банку України.

¹ Робочі назви банків подано з урахуванням норм правопису української мови.

Монети України

Про введення в обіг пам'ятної монети “Василь Симоненко”

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, 25 грудня 2008 року ввів в обіг пам'ятну монету номіналом 2 гривні, присвячену поетові, прозаїку, журналісту, який посів гідне місце в плеяді “шістдесятників”, Василю Андрійовичу Симоненку. Творчість поета відіграє значну роль в українській літературі ХХ ст. і є взірцем високої громадянськості. У ній важливе місце посідає патріотична тема — любові до України та українців.

Монету виготовлено з нейзильберу. Категорія якості карбування — спеціальний анциркулейтед, маса монети — 12,8 г, діаметр — 31,0 мм, тираж — 35 000 штук. Гурт монети — рифлений.

На аверсі вгорі розміщено малий Державний герб України, під яким праворуч напис: **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК УКРАЇНИ**; номінал — **2 / ГРИВНІ**, рік карбування монети — **2008** (унизу) та зображено стилізовану композицію,

що ілюструє вірш поета “Лебеді материнства”, розміщено логотип Монетного двору Національного банку України (ліворуч).

На реверсі зображено портрет Василя Симоненка, праворуч на тлі стилізованого вербового листа розміщено напис: **ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО / 1935 — 1963**, по колу — напис: **МОЖНА ВСЕ НА СВІТІ ВИБИРАТИ, СИНУ, (вгорі), ВИБРАТИ НЕ МОЖНА ТІЛЬКИ БАТЬКІВЩИНУ (внизу)**.

Художники: Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук. Скульптор — Святослав Іваненко.

Пам'ятна монета номіналом 2 гривні “Василь Симоненко” є дійсним платіжним засобом України та обов'язкова до приймання без будь-яких обмежень за її номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Про введення в обіг ювілейної монети “Марія Примаченко”

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, 26 грудня 2008 року ввів в обіг ювілейну монету номіналом 5 гривень, присвячену самотній художниці народного декоративного живопису — Марії Овксентіївні Примаченко, творчість якої належить до унікальних явищ у світовому мистецтві. Її творчість відіграла важливу роль у розвитку народно-декоративного мистецтва України, а “звірині серії” стали винятковим явищем, якому не було аналогів у світовому мистецтві.

Монету виготовлено зі срібла 925 проби. Категорія якості карбування — пруф, маса дорогоцінного металу в чистоті — 15,55 г, діаметр — 33,0 мм, тираж — 5 000 штук. Гурт монети — гладкий із заглибленим написом, яким зазначено метал, його пробу — **Ag 925**, масу дорогоцінного металу в чистоті — **15,55**; на гурті розміщено також логотип Монетного двору Національного банку України.

На аверсі вертикально розміщено компо-

зицію: вгорі — малий Державний герб України, під яким напис: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК / УКРАЇНИ**, стилізований твір Марії Примаченко 1983 року “Космічний кінь...”, під яким — номінал і рік карбування монети: **5 ГРИВЕНЬ / 2008**.

На реверсі монети зображено портрет Марії Примаченко на тлі її твору 1991 року “Український соняшник...”, над яким розміщено напис півколом — **МАРІЯ ПРИМАЧЕНКО**, ліворуч вертикально роки життя: **1908 — 1997**.

Художник і скульптор — Анатолій Дем'яненко.

Ювілейна монета номіналом 5 гривень “Марія Примаченко” є дійсним платіжним засобом України та обов'язкова до приймання без будь-яких обмежень за її номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Про введення в обіг пам'ятної монети “Рік Бика”

Національний банк України, продовжуючи серію “Східний календар”, 5 січня 2009 року ввів в обіг пам'ятну монету номіналом 5 гривень, присвячену року Бика — одній із тварин східного календаря, який засновано на дванадцятирічному циклі Юпітера — найбільшій планеті Сонячної системи.

Монету виготовлено зі срібла 925 проби. Категорія якості карбування — пруф, маса дорогоцінного металу в чистоті — 15.55 г, діаметр — 33.00 мм, тираж — 20 000 штук. Гурт монети — рифлений.

На аверсі в оточенні стилізованого рослинного орнаменту розміщено написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК / УКРАЇНИ / 5 / ГРИВЕНЬ**; угорі — малий Державний герб України, внизу — рік карбування монети: **2009**, зазначено метал, його пробу — **Ag 925**, масу дорогоцінного металу в чистоті — **15.55** та логотип Монетного

двору Національного банку України.

На реверсі в оточенні стилізованого рослинного орнаменту зображено в лубочному стилі бика (очі його оздоблені 2 рубінами масою по 0.01 карата). Над цією композицією і під нею розміщено абрисні фігурки всіх 12 символів східного календаря.

Художники — Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.

Скульптори — Анатолій Дем'яненко, Володимир Атаманчук.

Пам'ятна монета номіналом 5 гривень “Рік Бика” є дійсним платіжним засобом України та обов'язкова до приймання без будь-яких обмежень за її номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Про введення в обіг ювілейної монети “Павло Чубинський”

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, 14 січня 2009 року ввів в обіг ювілейну монету номіналом 2 гривні, присвячену Павлу Чубинському — етнографу, фольклористу, поетові, громадському та культурному діячеві, автору Гімна України “Ще не вмерла України...” Павлу Платоновичу по праву належить одне з найпочесніших місць у плеяді громадських і наукових діячів другої половини XIX ст., завдяки титанічним зусиллям котрих стало можливе національне відродження України. Він один із основоположників української етнографічної науки, очолював етнографічні експедиції по Україні, Білорусії та Молдавії.

Монету виготовлено з нейзильберу. Категорія якості карбування — спеціальний анциркулейтед, маса монети — 12.8 г, діаметр — 31.0 мм, тираж — 35 000 штук. Гурт монети — рифлений.

На аверсі вгорі розміщено малий Державний герб України, праворуч і ліворуч від якого — стилізований рос-

линний орнамент, у центрі — композиція, що символізує етнографічні дослідження науковця — народні музичні інструменти, гетьманські клейноди тощо, над нею напис — **НАЦІОНАЛЬНИЙ / БАНК / УКРАЇНИ**, внизу — **2 / ГРИВНІ / 2009** та логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі зображено портрет Чубинського в орнаментальному обрамленні та розміщено напис: **ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ** (угорі півколом), роки життя — **1839** (ліворуч), **1884** (праворуч).

Художник і скульптор — Володимир Атаманчук.

Ювілейна монета номіналом 2 гривні “Павло Чубинський” є дійсним платіжним засобом України та обов'язкова до приймання без будь-яких обмежень за її номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

ЕКСКЛЮЗИВ/

Основні показники діяльності банків України на 1 лютого 2009 року

№ п/п	Назва показника	01.01. 2002 р.	01.01. 2003 р.	01.01. 2004 р.	01.01. 2005 р.	01.01. 2006 р.	01.01. 2007 р.	01.01. 2008 р.	01.01. 2009 р.	01.02. 2009 р.
1	Кількість зареєстрованих банків	189	182	179	181	186	193	198	198	198
2	Вилучено з Державного реєстру банків (з початку року)	9	12	8	4	1	6	1	7	7
3	Кількість банків, що перебувають у стадії ліквідації	35	24	20	20	20	19	19	13	13
4	Кількість діючих банків	152	157	158	160	165	170	175	184	185
4.1	із них: з іноземним капіталом;	21	20	19	19	23	35	47	53	53
4.1.1	у тому числі зі 100-відсотковим іноземним капіталом	6	7	7	7	9	13	17	17	17
5	Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків, %	12.5	13.7	11.3	9.6	19.5	27.6	35.0	36.7	34.7
Активи, млн. грн.										
1	Загальні активи (не скориговані на резерви за активними операціями)	50 785	67 774	105 539	141 497	223 024	353 086	619 004	973 332	953 929
1.1	Чисті активи (скориговані на резерви за активними операціями)	47 591	63 896	100 234	134 348	213 878	340 179	599 396	926 086	902 954
2	Високоліквідні активи	7 744	9 043	16 043	23 595	36 482	44 851	63 587	79 702	73 998
3	Кредитний портфель	32 097	46 736	73 442	97 197	156 385	269 688	485 507	792 384	776 063
3.1	У тому числі: кредити, надані суб'єктам господарювання;	26 564	38 189	57 957	72 875	109 020	167 661	276 184	472 584	464 055
3.2	кредити, надані фізичним особам	1 373	3 255	8 879	14 599	33 156	77 755	153 633	268 857	263 270
4	Довгострокові кредити	5 683	10 690	28 136	45 531	86 227	157 224	291 963	507 715	499 752
4.1	У тому числі довгострокові кредити, надані суб'єктам господарювання	5 125	9 698	23 239	34 693	58 528	90 576	156 355	266 204	262 349
5	Проблемні кредити (прострочені та сумнівні)	1 863	2 113	2 500	3 145	3 379	4 456	6 357	18 015	18 900
6	Вкладення в цінні папери	4 390	4 402	6 534	8 157	14 338	14 466	28 693	40 610	41 139
7	Резерви за активними операціями банків	3 194	3 905	5 355	7 250	9 370	13 289	20 188	48 409	52 040
	Відсоток виконання формування резерву	85.4	93.3	98.2	99.7	100.1	100.1	100.0	100.1	100.1
7.1	У тому числі резерв на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями	2 963	3 575	4 631	6 367	8 328	12 246	18 477	44 502	47 279
Пасиви, млн. грн.										
1	Пасиви, всього	47 591	63 896	100 234	134 348	213 878	340 179	599 396	926 086	902 954
2	Власний капітал	7 915	9 983	12 882	18 421	25 451	42 566	69 578	119 263	124 013
2.1	У тому числі: сплачений зареєстрований статутний капітал	4 575	6 003	8 116	11 648	16 144	26 266	42 873	82 454	87 440
2.2	частка капіталу в пасивах	16.6	15.6	12.9	13.7	11.9	12.5	11.6	12.9	13.7
3	Зобов'язання банків	39 676	53 913	87 352	115 927	188 427	297 613	529 818	806 823	778 941
3.1	У тому числі кошти суб'єктів господарювання;	15 653	19 703	27 987	40 128	61 214	76 898	111 995	143 928	134 106
3.1.1	із них строкові кошти суб'єктів господарювання	4 698	6 161	10 391	15 377	26 807	37 675	54 189	73 352	64 778
3.2	Кошти фізичних осіб;	11 165	19 092	32 113	41 207	72 542	106 078	163 482	213 219	205 110
3.2.1	із них строкові кошти фізичних осіб	8 060	14 128	24 861	33 204	55 257	81 850	125 625	175 142	167 654
Довідково										
1	Регулятивний капітал, млн. грн.	8 025	10 099	13 274	18 188	26 373	41 148	72 265	123 066	127 263
2	Адекватність регулятивного капіталу (H2)	20.69	18.01	15.11	16.81	14.95	14.19	13.92	14.01	14.72
3	Доходи, млн. грн.	8 583	10 470	13 949	20 072	27 537	41 645	68 185	122 580	12 839
4	Витрати, млн. грн.	8 051	9 785	13 122	18 809	25 367	37 501	61 565	115 276	13 082
5	Результат діяльності, млн. грн.	532	685	827	1 263	2 170	4 144	6 620	7 304	-243
6	Рентабельність активів, %	1.27	1.27	1.04	1.07	1.31	1.61	1.50	1.03	-0.31
7	Рентабельність капіталу, %	7.50	7.97	7.61	8.43	10.39	13.52	12.67	8.51	-2.35
8	Чиста процентна маржа, %	6.94	6.00	5.78	4.90	4.90	5.30	5.03	5.30	5.85
9	Чистий спред, %	8.45	7.20	6.97	5.72	5.78	5.76	5.31	5.18	5.18

На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено працівниками управління аналізу діяльності системи банків департаменту нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду Національного банку України.

Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у січні 2009 року

Обсяги кредитів, наданих Національним банком для підтримання ліквідності банків України у січні 2009 р. (в розрізі інструментів)

Відсотки		
Показники	2009 р.	У тому числі за січень
Обсяги рефінансування банків, усього	100.00	100.00
У тому числі через:		
— кредити “овернайт”, надані через постійно діючу лінію рефінансування	47.06	47.06
— кредити рефінансування, надані шляхом проведення тендера	—	—
— кредити рефінансування під заставу майнових прав на кошти банківського вкладу (депозиту), розміщеного в НБУ	—	—
— операції своп	—	—
— операції прямого РЕПО	—	—
— інші короткострокові кредити	6.62	6.62
— стабілізаційний кредит	46.32	46.32

Середньозважена процентна ставка за кредитами, наданими Національним банком для підтримання ліквідності банків України у січні 2009 р.

Відсотки річні		
Показники	2009 р.	У тому числі за січень
Середньозважена процентна ставка за кредитами рефінансування, всього	17.0	17.0
У тому числі за:		
— кредитами "овернайт", наданими через постійно діючу лінію рефінансування	16.8	16.8
— кредитами, наданими шляхом проведення тендера	—	—
— кредитами рефінансування під заставу майнових прав на кошти банківського вкладу (депозиту), розміщеного в НБУ	—	—
— операціями своп	—	—
— операціями прямого РЕПО (розрахунково)	—	—
— за іншими короткостроковими кредитами	18.5	18.5
— стабілізаційним кредитом	16.9	16.9

Процентні ставки банків за кредитами та депозитами у національній валюті у січні 2009 р. *

		Відсотки річні
	Показники	Січень 2009 р.
На міжбанківському ринку:	за кредитами, наданими іншим банкам	26.5
	за кредитами, отриманими від інших банків	26.6
	за депозитами, розміщеними в інших банках	31.6
	за депозитами, залученими від інших банків	32.1
На небанківському ринку:	за кредитами**	26.5
	за депозитами	15.9

* За щоденною звітністю банків; з урахуванням вартості пролонгованих кредитів (депозитів).
 ** Без урахування ставок за кредитами "овердрафт".

Темпи зростання грошової маси у січні 2009 р.

Агрегати грошової маси	01.01.2009 р., %	01.02.2009 р.	
		%	Млн. грн.
Готівка. Гроші поза банками			
M0, % до початку року	100.0	97.0	—4 584.6
M0 + переказані кошти в національній валюті			
M1, % до початку року	100.0	95.5	—10 194.8
M1 + переказані кошти в іноземній валюті та інші кошти			
M2, % до початку року	100.0	95.5	—22 915.1
M2 + цінні папери власного боргу банків			
M3, % до початку року	100.0	95.5	—230 002.5

Примітка. Облікова ставка Національного банку України у січні 2009 р. не змінювалася і починаючи з 30 квітня 2008 р. становить 12% річних.

Починаючи з 05.01.2009 р. встановлено такі нормативи обов'язкового резервування для формування банками обов'язкових резервів (постанова Правління Національного банку України від 22.12.2008 р. № 442): за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних і фізичних осіб у національній валюті — 0; за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних і фізичних осіб у іноземній валюті — 4; за коштами вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб у національній валюті на вимогу та коштами на поточних рахунках — 0; за коштами вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб у іноземній валюті на вимогу та коштами на поточних рахунках — 7.

Починаючи з 01.02.2009 р. встановлено такі нормативи обов'язкового резервування для формування банками обов'язкових резервів (постанова Правління Національного банку України від 30.01.2009 р. № 33): за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних і фізичних осіб у національній валюті — 0; за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних і фізичних осіб у іноземній валюті — 4; за коштами вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб у національній валюті на вимогу та коштами на поточних рахунках — 0; за коштами вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб у іноземній валюті на вимогу та коштами на поточних рахунках — 7; за коштами, які залучені банками від банків-нерезидентів та фінансових організацій-нерезидентів — 2.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріали підготовлено працівниками департаменту монетарної політики Національного банку України.

Структура активів банків України

№ п/п	Назва банку	Кошти в НБУ та готівкові кошти банку	Цінні папери, що рефінансу- ються НБУ	Резерви під зне- цінення боргових цінних паперів, що рефі- нансують- ся НБУ	Кошти в інших банках	Резерви під забор- гованість інших банків	Цінні папери у торговому портфелі банку	Цінні папери в портфелі банку на продаж	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	Кредити, що надані	У тому числі		
											юридичним особам	фізичним особам	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Група I (кількість банків у групі – 18)													
1	ПРИВАТБАНК	3 175 356	12 225	0	7 992 269	419 496	551 512	159 458	3 047	72 788 727	47 002 784	25 785 942	
2	РАЙФФАЙЗЕНБАНК АВАЛЬ	3 679 408	1 237 602	0	5 139 295	26 891	91 185	86 472	17 925	54 727 538	29 191 896	25 535 642	
3	ОЩАДБАНК	2 593 350	15 386 912	0	3 142 878	57 555	0	112 985	19 666	34 883 269	27 809 480	7 073 789	
4	УКРСИББАНК	2 606 571	99 624	0	1 605 217	12 065	0	804 790	20 437	50 412 435	19 907 754	30 504 681	
5	УКРСОЦБАНК	1 652 941	4 290	0	1 710 111	3 723	676 487	32 578	5 612	43 688 696	19 511 318	24 177 378	
6	УКРЕКСІМБАНК	2 770 041	1 315 364	0	4 383 784	32 087	0	788 851	68 205	38 332 383	36 249 136	2 083 246	
7	ОТП БАНК	1 453 911	148 419	0	1 598 236	17 327	0	110 997	4 958	31 241 435	14 481 518	16 759 916	
8	АЛЬФА-БАНК	935 142	0	0	4 077 832	40 141	0	425 131	47 301	28 037 193	19 808 703	8 228 490	
9	"НАДРА"	422 482	702 012	0	2 027 116	16 942	1 076 631	4 342	162	24 391 894	7 941 316	16 450 577	
10	ВТБ БАНК	890 806	0	0	1 979 919	14 582	0	119 201	6 493	24 909 223	21 524 326	3 384 897	
11	ПРОМІНВЕСТБАНК	1 548 799	0	0	391 385	23 371	0	423 603	27 088	24 093 128	21 075 722	3 017 406	
12	"ФОРУМ"	887 882	0	0	2 023 553	16 591	438 894	243 530	2 959	16 861 611	11 606 115	5 255 496	
13	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	763 320	0	0	3 144 551	11 613	0	428 228	14 409	15 412 273	10 953 335	4 458 938	
14	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	733 866	10 851	0	1 287 760	2 662	625 882	41 007	6 582	15 739 840	9 499 756	6 240 083	
15	УКРПРОМБАНК	340 782	89 820	0	1 428 490	454	0	1	0	12 554 118	9 159 055	3 395 063	
16	СВЕДБАНК	488 437	235 126	0	551 948	3 375	21 471	33 909	859	13 999 417	8 318 890	5 680 528	
17	УКРГАЗБАНК	535 644	2 721	0	3 490 277	12 286	57 097	643 896	4 683	9 259 833	5 602 524	3 657 309	
18	БРОКБІЗНЕСБАНК	547 634	56 417	0	1 316 006	2 184	138 029	634 222	10 738	10 664 121	7 917 290	2 746 830	
Усього по групі		26 026 371	19 301 382	0	47 290 627	713 345	3 677 188	5 093 199	261 125	521 997 132	327 560 920	194 436 211	
Група II (кількість банків у групі – 20)													
19	КРЕДИТПРОМБАНК	248 451	35 536	0	1 340 958	523	0	1 088 065	0	11 811 790	8 106 416	3 705 374	
20	РОДОВІД БАНК	126 701	183 682	0	1 365 577	912	246 765	452 564	1 399	9 872 020	6 528 572	3 343 448	
21	"ПІВДЕННИЙ"	558 907	0	0	950 543	2 788	0	33 754	486	9 152 360	7 764 349	1 388 011	
22	ЕРСТЕ БАНК	515 573	255 865	0	3 003 740	8 320	0	39 389	0	6 691 383	2 265 710	4 425 672	
23	УНІКРЕДИТ БАНК	522 315	12 892	0	976 035	181	239	17 137	26	9 096 142	7 732 238	1 363 905	
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	358 667	21 442	0	1 547 980	1 111	332 425	3 026	0	7 049 712	6 908 599	141 113	
25	УНІВЕРСАЛ БАНК	388 235	91 216	0	554 495	5 690	0	51 838	0	6 710 412	1 737 750	4 972 662	
26	ДОНГОРБАНК	525 223	91 557	0	1 572 018	9 318	0	197 483	5 226	5 219 908	3 572 680	1 647 228	
27	ВІЕЙБІ БАНК	563 341	81 815	0	666 470	980	0	39 061	5	6 147 473	4 216 698	1 930 775	
28	ПРАВЕКС-БАНК	451 698	0	0	378 208	1 774	0	58	0	5 954 134	295 847	5 658 287	
29	КРЕДОБАНК	310 135	39 466	0	385 676	1 650	0	115 288	14 345	5 148 169	3 488 508	1 659 661	
30	ІМЕКСБАНК	207 285	0	0	1 976 561	2 564	0	35	0	3 615 912	2 902 974	712 938	
31	"ДЕЛЬТА"	613 763	0	0	1 355 710	1 353	0	167 427	0	3 111 772	928 437	2 183 335	
32	СВЕДБАНК ІНВЕСТ	211 688	0	0	165 442	697	4 913	19 651	5 000	5 175 852	3 426 357	1 749 496	
33	КАЛІОН БАНК УКРАЇНА	328 234	27 624	0	1 025 534	300	0	935	0	3 750 279	3 743 067	7 212	
34	"ХРЕЩАТИК"	199 523	207 037	0	1 010 366	1 126	0	95 644	25	3 400 715	2 549 774	850 941	
35	СІТІБАНК (УКРАЇНА)	94 228	734 298	0	922 020	864	21 578	0	0	3 077 107	3 050 761	26 346	
36	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	64 504	0	0	306 270	10 808	324 716	0	0	4 519 961	4 512 652	7 310	
37	ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	160 816	0	0	716 241	7 329	0	127 716	9 971	3 770 572	2 301 784	1 468 788	
38	ІНДУСТРІАЛБАНК	226 891	0	0	916 560	2 694	0	357 598	5 194	2 682 253	2 298 361	383 892	
Усього по групі		6 676 180	1 782 430	0	21 136 402	60 984	930 635	2 806 669	41 676	115 957 927	78 331 534	37 626 394	
Група III (кількість банків у групі – 24)													
39	"КИЇВ"	39 844	0	0	328 820	1 472	0	175 606	1 230	3 563 704	3 004 780	558 924	
40	ІНДУСТРІАЛЬНО-ЕКСПОРТНИЙ БАНК	226 160	0	0	354 483	1 559	0	18 906	845	3 801 216	1 562 065	2 239 151	
41	"КИЇВСЬКА РУСЬ"	105 167	0	0	921 616	993	0	5 894	1	3 041 407	2 253 582	787 825	
42	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	153 239	0	0	665 762	1 920	0	265 917	5 835	3 014 854	2 384 178	630 675	
43	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	212 691	115 000	0	255 472	11 825	0	10 843	4 389	3 381 025	2 199 489	1 181 536	
44	ПРОКРЕДИТ БАНК	153 312	0	0	329 286	2 599	0	250	0	2 858 905	806 216	2 052 689	
45	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	49 336	0	0	755 457	975	0	115 429	1 116	2 370 808	2 092 119	278 689	
46	БТА БАНК	168 331	30 537	0	1 506 045	552	0	133 986	1 622	1 287 598	738 016	549 581	
47	БМ БАНК	148 178	0	0	505 631	1 198	0	58 413	1 001	2 364 522	1 879 019	485 503	
48	ФОЛЬКСБАНК	108 952	0	0	236 432	1 173	0	77	0	2 595 698	660 519	1 935 179	
49	МЕГАБАНК	58 406	0	0	173 354	72	0	193 901	898	2 368 377	1 631 253	737 124	
50	ПІРЕУС БАНК МКБ	108 801	6 947	0	134 619	294	0	1 512	1 481	2 292 534	1 641 133	651 401	

¹ Резерви під зменшення корисності інвестицій в АК та ДК, що утримуються з метою продажу.

за станом на 01.01.2009 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

	Резерви під заборгованість за кредитами	Цінні папери, що утримуються до погашення	Резерви під знецінення цінних паперів, що утримуються до погашення	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	Основні засоби	Нематеріальні активи	Нараховані доходи до отримання	У тому числі		Резерви під заборгованість за нарахованими доходами	Відстрочений податковий актив	Інші активи	Резерви під інші активи	Довгострокові активи, призначені для продажу	Резерви під зменшення корисності інвестицій в АК та ДК... ¹	Усього активів
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	8 368 126	255 642	2	555 650	1 460 628	5 147	1 838 561	792 393	24 822	239 098	32 461	356 078	37 791	49 446	135	80 165 465
	3 639 559	6 551	0	44 833	3 053 867	99 821	636 574	258 431	112 870	288 284	85 159	475 054	29 148	0	0	65 361 554
	704 551	352 019	753	0	1 808 645	11 696	188 192	83 276	300	63 973	0	164 681	10 048	0	0	57 788 082
	2 704 949	0	0	255 719	1 474 431	140 786	817 971	207 107	13 780	187 819	60 296	356 348	12 175	0	0	55 696 742
	1 689 193	288	288	6 786	2 713 743	44 205	760 195	182 805	12 730	132 979	0	248 373	12 117	0	0	49 694 781
	1 410 991	0	0	0	1 459 080	10 560	529 156	2 519	9 090	9 557	0	324 667	68 337	0	0	48 324 707
	1 861 350	0	0	5 749	459 207	67 041	260 134	43 517	55 434	69 195	198 968	130 702	4 674	0	0	33 717 298
	2 216 975	0	0	0	389 844	11 498	542 854	121 946	0	76 621	20 857	251 871	1 086	0	0	32 310 096
	1 522 659	0	0	0	1 728 823	4 443	1 209 730	506 965	17 712	406 754	40	961 846	35 360	0	0	30 547 480
	724 226	0	0	0	924 234	9 023	245 606	61 235	49 110	79 927	28 919	64 315	2 406	0	0	28 343 611
	2 285 172	397	397	16 303	2 938 668	16 563	307 364	174 439	0	122 006	51 341	168 428	8 719	257	0	27 489 483
	709 764	0	0	0	469 562	23 062	259 231	83 863	90	59 803	0	95 029	198	0	0	20 513 038
	994 982	0	0	0	1 131 740	18 662	157 892	38 760	0	38	0	131 944	8 361	0	0	20 159 205
	625 742	0	0	0	147 619	6 113	345 258	36 345	27 968	43 552	5 236	174 857	307	0	0	18 439 441
	668 370	0	0	29 699	720 985	1 560	432 731	56 503	0	28 819	0	1 115 751	16 121	259	0	16 000 433
	794 907	0	0	411 025	20 255	234 202	45 179	42 721	70 736	45 104	129 492	1 478	15	0	0	15 984 207
	434 485	0	0	0	919 085	6 364	175 180	30 398	202	24 864	31 431	161 274	3 165	0	0	14 803 319
	391 527	0	0	0	686 853	6 575	446 628	33 360	7 566	35 240	84	184 951	37 798	0	0	14 204 031
	31 747 530	614 896	1 439	1 325 764	23 172 174	503 373	9 387 457	2 759 043	374 396	1 939 264	559 896	5 495 662	289 288	49 977	135	629 542 973
	557 082	0	0	0	278 231	34	262 715	67 532	0	59 871	0	86 116	143	0	0	14 534 276
	190 089	0	0	7	828 528	3 447	232 507	74 715	0	38 125	0	117 969	3 527	0	0	13 195 714
	384 921	0	0	126 805	562 837	1 051	32 637	16 219	0	7 479	0	71 648	8 500	0	0	11 086 369
	406 948	0	0	0	727 383	104 358	82 326	15 440	165	8 884	0	39 463	5 417	0	0	11 029 912
	251 157	0	0	2 757	122 830	11 469	71 846	16 271	171	13 103	11 956	36 811	240	0	0	10 617 723
	21 898	0	0	0	76 745	17 936	56 358	1 829	0	1 448	26 872	39 405	260	0	0	9 505 850
	297 923	0	0	0	375 527	14 457	138 495	30 124	27	8 464	21 042	71 038	3 737	0	0	8 100 941
	317 242	947	947	0	404 332	4 821	56 466	14 045	0	10 830	0	23 100	90	0	0	7 752 201
	237 774	0	0	21 513	277 443	50 456	142 682	86 874	2 030	65 869	326	64 493	1 919	0	0	7 748 528
	285 968	0	0	0	517 849	7 733	249 901	169 850	0	157 660	21 203	137 008	4 376	0	0	7 268 015
	312 934	0	0	0	557 100	14 551	97 280	44 837	9 188	40 896	26 657	79 467	20 077	0	0	6 383 885
	71 991	0	0	0	399 863	10 641	33 793	10 895	3 697	8 851	0	40 082	15	0	0	6 200 752
	110 089	0	0	0	154 977	13 071	265 002	118 682	0	94 485	1 691	67 550	1 954	0	0	5 543 082
	386 755	60 958	68	0	68 690	284	167 017	9 668	5 345	6 612	2 290	11 701	1 761	0	0	5 487 593
	21 913	0	0	0	101 078	498	22 943	0	0	0	315	15 165	0	0	0	5 250 392
	39 638	0	0	0	267 069	7 165	29 474	1 799	998	1 600	5 028	43 900	3 034	0	0	5 220 497
	56 666	0	0	0	37 305	1 219	44 419	3	0	3	2 795	212 746	445	0	0	5 089 738
	428 051	0	0	0	73 005	1 529	4 719	27	2	24	0	29 518	272	0	0	4 885 068
	255 703	0	0	0	262 941	379	71 101	23 239	0	16 660	9 517	9 738	11	0	0	4 839 346
	180 762	68 916	1 443	0	199 358	10 254	46 184	1 478	5 006	5 206	2 157	61 086	190	0	0	4 375 768
	4 815 505	130 821	2 458	151 082	6 293 092	275 355	2 107 865	703 528	26 630	546 070	131 848	1 258 003	55 969	0	0	154 115 648
	191 920	0	0	0	646 717	1 443	261 556	8 471	10 254	17 262	45 645	34 807	10 803	11 960	0	4 887 415
	420 616	20	20	5 704	356 808	27 140	169 721	75 826	0	66 232	7 960	33 140	1 861	0	0	4 510 125
	120 802	0	0	0	162 037	1 480	52 904	19 897	0	5 974	0	6 538	5	0	0	4 169 269
	262 658	0	0	0	163 748	3 164	42 424	24 150	0	16 692	2 431	34 416	81	0	0	4 058 769
	302 241	0	0	0	86 064	2 011	17 084	5 355	0	2 956	0	20 304	51	0	0	3 779 032
	106 668	0	0	794	172 040	7 648	30 993	8 051	12	6 349	0	17 335	1 033	0	0	3 453 914
	192 596	2 115	2 115	0	133 496	866	49 941	6 310	0	6 099	298	1 801	310	0	0	3 276 336
	91 777	0	0	0	115 937	2 561	28 382	18 000	0	17 122	5 603	16 994	6 470	0	0	3 178 432
	26 484	0	0	0	36 330	1 606	20 960	890	183	363	0	17 326	51	0	0	3 123 909
	127 401	8 072	266	0	112 710	2 180	31 609	2 184	590	1 331	0	5 554	0	0	0	2 971 111
	58 335	0	0	0	137 161	2 017	46 988	14 501	0	11 123	0	31 365	298	0	0	2 940 843
	49 396	1	1	0	157 018	4 418	56 466	11 924	5 730	12 258	198	83 177	317	0	0	2 781 946

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
51	ЕКСПРЕС-БАНК	430 056	0	0	386 539	271	34 309	0	0	1 735 146	955 490	779 657	
52	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	92 281	225 876	0	1 186 701	7 975	0	63 512	7 764	1 087 981	796 809	291 172	
53	СЕБ БАНК	115 709	47 077	0	291 209	132	0	4 161	35	1 833 298	1 102 000	731 298	
54	БАНК РЕНЕСАНС КАПІТАЛ	57 832	0	0	1 131 895	8 874	0	0	0	1 251 059	0	1 251 059	
55	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	35 285	0	0	582 115	214	294	36 129	1 853	1 505 855	905 971	599 885	
56	АКТИВ БАНК	40 361	8 550	0	333 126	492	0	129	0	1 439 187	824 233	614 955	
57	ЕКСПОБАНК	40 128	0	0	166 571	913	53 147	55 369	1 436	1 699 361	1 279 425	419 936	
58	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	51 297	0	0	200 544	4 152	193 762	916	0	1 374 663	1 159 393	215 270	
59	ХОУМ КРЕДИТ БАНК	108 478	71 628	0	112 764	91	0	52	0	1 556 267	119 735	1 436 532	
60	УКРІНБАНК	85 551	88	0	127 542	502	0	874	323	1 163 595	855 376	308 219	
61	АСТРА БАНК	24 418	197 000	0	956 256	20 539	0	0	0	391 156	137 501	253 655	
62	ФІНАНСОВИЙ СОЮЗ БАНК	56 887	0	0	69 094	570	0	12 030	1 663	1 355 787	1 299 653	56 134	
	Усього по групі	2 670 701	702 703	0	11 711 335	69 356	281 513	1 153 907	31 490	49 334 004	30 287 953	19 046 051	
	Група IV (кількість банків у групі – 120)												
63	"ТАВРИКА"	76 108	0	0	172 486	1 420	459	14 351	0	1 627 156	1 382 409	244 747	
64	БАНК КІПРУ	68 930	36 984	0	355 341	54	0	1 048	1	1 357 127	778 696	578 431	
65	ФАКТОРІАЛ-БАНК	78 357	0	0	157 820	161	0	7 342	25	1 315 784	445 742	870 041	
66	"БІГ ЕНЕРГІЯ"	21 307	0	0	281 110	366	0	74 087	0	1 044 497	867 649	176 849	
67	"ДІАМАНТ"	80 989	0	0	186 582	242	0	22 687	2 187	1 074 199	924 778	149 421	
68	ІПОБАНК	7 734	0	0	179 836	3 501	0	24 991	0	1 291 884	1 178 874	113 010	
69	"ДНІСТЕР"	42 599	0	0	167 547	272	0	5 846	96	1 091 751	820 945	270 806	
70	БГ БАНК	86 971	18 923	0	305 295	4 250	0	40 968	4	912 299	552 437	359 862	
71	УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС БАНК	48 043	40 000	0	293 860	6 199	0	9 448	0	932 263	406 989	525 275	
72	ЗАХІДІНКОМБАНК	118 335	0	0	31 316	136	0	0	0	1 298 784	945 299	353 485	
73	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	66 311	0	0	310 422	671	0	52 558	18	929 534	501 098	428 436	
74	МІСТО-БАНК	41 506	0	0	135 080	308	39 504	0	0	969 151	652 608	316 544	
75	"АРКАДА"	121 896	0	0	5 716	0	0	7 230	2 047	922 554	701 158	221 397	
76	МІЖНАРОДНИЙ ІПОТЕЧНИЙ БАНК	7 607	0	0	139 408	1 554	0	250	250	1 138 795	0	1 138 795	
77	ЕНЕРГОБАНК	51 520	10 000	0	25 992	88	0	58 253	123	1 036 945	709 977	326 968	
78	ТРАНСБАНК	50 498	26 933	0	118 715	268	0	40 409	11	963 809	811 212	152 597	
79	"БАЗИС"	69 727	20 000	0	34 306	3 120	0	6 756	2	956 491	675 831	280 660	
80	"ДЕМАРК"	30 895	0	0	132 817	2 285	0	63 152	65	1 033 735	895 324	138 411	
81	ФОРТУНА БАНК	41 674	0	0	102 866	172	0	0	0	976 266	915 635	60 631	
82	ПОЛТАВА БАНК	64 999	0	0	133 010	71	0	43 097	3 527	715 743	559 197	156 545	
83	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	19 748	0	0	93 843	2	4 156	56 885	170	909 816	571 850	337 966	
84	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	62 931	0	0	151 450	197	9 525	18 917	264	822 848	503 705	319 143	
85	БАНК ПЕТРОКОМЕРЦ-УКРАЇНА	79 596	0	0	326 972	4 272	0	2 181	0	688 415	560 861	127 554	
86	ІНПРОМБАНК	62 154	0	0	18 914	43	10 606	0	0	915 052	596 588	318 464	
87	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	21 368	0	0	352 131	151	0	0	0	681 622	663 973	17 649	
88	"НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ"	5 176	0	0	107 058	194	0	0	0	916 181	273 775	642 407	
89	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	54 491	0	0	20 619	189	16 000	0	0	902 692	392 099	510 593	
90	"КАПІТАЛ"	29 945	34 229	0	176 779	528	52 997	3 019	12	671 397	405 789	265 608	
91	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	22 311	0	0	148 011	1 014	0	91 784	3	587 057	562 557	24 500	
92	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	76 951	0	0	64 918	7 540	295	29 241	1 972	807 464	606 730	200 734	
93	"МЕРКУРІЙ"	43 572	0	0	38 388	188	19 621	20 149	50	742 208	425 342	316 866	
94	"БІЗНЕС СТАНДАРТ"	16 751	0	0	161 451	3 999	4 001	9 472	2 806	701 797	376 564	325 233	
95	"ДАНІЕЛЬ"	22 438	3 237	0	157 141	91	0	60 309	287	449 816	204 666	245 149	
96	ФІНБАНК	22 184	0	0	312 946	505	0	16 353	3 533	458 493	417 511	40 982	
97	ЗЛАТОБАНК	37 390	0	0	104 067	4 850	0	0	0	756 656	706 558	50 098	
98	СОЦКОМБАНК	21 251	1 021	0	39 756	3 705	0	0	0	725 568	501 273	224 295	
99	"ЛЬВІВ"	35 445	0	0	7 106	1 501	20 350	0	0	699 390	392 500	306 890	
100	АКЦЕНТ-БАНК	3 731	0	0	52 769	213	0	0	0	808 557	12 440	796 117	
101	"ПІВДЕНКОМБАНК"	15 686	0	0	156 164	327	0	43 554	0	587 520	507 842	79 678	
102	"КАМБІО"	36 009	0	0	157 773	2 625	12 872	12 350	0	511 870	338 420	173 449	
103	ПАРТНЕР БАНК	193 674	0	0	114 128	2	0	25 298	0	350 052	267 427	82 625	
104	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	20 583	0	0	17 537	85	0	81 787	17 007	545 400	501 160	44 240	
105	"АРМА"	12 004	1 013	0	116 935	361	71 310	0	0	456 954	384 171	72 784	
106	"АВТОКРАЗБАНК"	25 862	0	0	38 089	4 014	34 568	46 732	297	528 424	460 659	67 765	
107	УКРГАЗПРОМБАНК	34 390	35 000	0	156 450	9 498	0	214	6	442 831	359 243	83 588	
108	"СИНТЕЗ"	22 061	0	0	118 417	2 012	0	121	121	550 867	132 403	418 464	
109	ТЕРРА БАНК	10 447	15 274	0	140 587	15	3 600	15 654	0	385 259	137 872	247 388	
110	"ГЛОБУС"	10 850	0	0	144 458	125	98 964	0	0	372 396	371 234	1 163	
111	ОДЕСА-БАНК	8 926	0	0	173 878	2 399	15 353	7 562	16	421 974	347 149	74 825	
112	"МЕТАЛУРГ"	33 768	54 000	0	34 920	15	45	2 108	2 104	508 856	262 161	246 694	
113	ПЛЮС БАНК	26 276	6 000	0	71 950	2 314	0	138	126	466 621	72 858	393 763	
114	АРТЕМ БАНК	24 763	0	0	220 863	9 185	0	58 527	90	291 516	199 776	91 741	
115	АГРАРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	19 174	0	0	165 459	990	25 480	10 216	0	322 787	231 088	91 699	
116	"ЮНЕКС"	10 925	0	0	32 616	1	0	46 311	0	462 459	442 801	19 658	
117	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	39 788	0	0	141 296	465	0	3 096	1 054	328 867	153 451	175 416	

БАНКИ УКРАЇНИ

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	54 525	500	275	4	126 255	1 487	21 332	5 790	1 405	6 693	910	33 246	38	0	0	2 707 983
	64 641	0	0	0	47 302	4 776	19 079	3 715	0	2 352	0	6 360	6	0	0	2 651 130
	49 992	8	8	9 538	222 049	1 460	16 670	7 257	0	5 993	2 398	9 080	345	0	0	2 496 152
	197 777	0	0	0	19 384	4 509	45 662	6 222	23 051	24 021	21 728	86 164	454	0	0	2 387 107
	56 920	0	0	0	65 186	1 869	31 972	10 439	0	7 477	0	8 564	22	0	0	2 200 784
	66 227	0	0	0	302 507	2 647	20 368	3 949	5 041	7 327	5 194	3 071	276	0	0	2 080 820
	135 870	0	0	0	139 338	1 192	34 070	8 034	0	4 478	3 704	6 771	1 158	0	0	2 055 797
	55 756	0	0	0	27 090	173	11 496	3 084	0	2 535	72	15 684	63	0	0	1 813 191
	153 623	0	0	0	36 353	1 259	52 640	30 292	4 004	25 154	1 922	11 326	1 185	0	0	1 772 636
	62 761	0	0	0	322 477	1 203	35 289	22 860	3 574	24 557	0	42 441	1 395	357	0	1 689 880
	19 392	0	0	0	51 097	1 461	8 474	655	0	343	815	12 380	15	0	0	1 602 768
	93 077	0	0	0	2 833	657	3 025	752	0	547	0	9 661	155	0	0	1 413 962
	2 961 455	10 716	2 684	16 040	3 641 974	79 228	1 109 106	298 607	53 843	275 239	98 879	547 505	26 392	12 317	0	68 003 311
	47 234	0	0	0	46 621	1 138	6 608	2 557	39	2 224	0	29 293	4	0	0	1 923 336
	45 459	1 172	0	0	73 435	1 341	20 078	12 994	0	10 143	0	1 272	72	0	0	1 861 000
	24 915	0	0	0	254 780	8 161	31 385	23 767	0	22 773	0	6 181	911	0	0	1 811 024
	38 685	0	0	0	83 369	1 396	47 416	3 528	3	3 063	45	11 268	547	0	0	1 521 835
	34 878	0	0	1 261	111 486	514	4 885	1 691	0	48	0	9 374	948	0	0	1 453 675
	78 586	0	0	0	9 835	1 370	12 846	12	2	6	0	1 498	0	0	0	1 447 900
	30 420	0	0	0	121 786	2 358	17 856	5 402	0	3 029	297	15 139	433	0	0	1 430 930
	91 351	0	0	0	49 431	1 463	16 113	1 701	377	1 057	0	19 483	237	0	0	1 354 045
	30 486	164	164	0	44 225	303	14 364	1 091	1 488	1 492	297	1 836	175	0	0	1 346 287
	166 803	0	0	0	28 876	844	6 407	2 191	8	929	0	5 135	521	0	0	1 321 307
	44 398	95	0	0	1 467	78	9 695	2 094	3 056	4 711	0	351	0	0	0	1 320 714
	39 097	0	0	0	138 001	1 034	25 244	3 440	2 897	4 679	0	4 459	419	0	0	1 309 476
	46 725	0	0	0	250 955	369	6 647	314	0	172	19	7 707	821	0	0	1 273 329
	89 490	0	0	0	43 445	352	8 537	1 406	2 549	2 769	3 383	8 840	1	0	0	1 256 553
	70 140	0	0	0	89 033	3 089	17 941	3 007	0	1 894	0	11 010	2	0	0	1 231 534
	48 262	1	1	0	32 537	732	29 412	929	3 132	3 417	982	2 003	13	0	0	1 214 058
	23 136	10 000	0	0	112 153	420	12 886	5 808	79	5 263	950	11 865	354	0	0	1 203 679
	127 914	0	0	0	54 124	1 149	15 337	9 589	0	7 957	0	1 618	144	0	0	1 194 461
	32 093	0	0	0	62 036	153	6 370	932	0	251	165	851	26	0	0	1 157 840
	28 708	35 000	0	0	160 122	736	9 142	5 826	373	5 151	38	8 913	13	0	0	1 133 330
	11 995	0	0	0	34 430	180	14 954	5 575	0	4 034	1 608	3 335	8	0	0	1 122 746
	21 457	5 550	0	0	27 773	1 024	19 251	3 599	0	1 750	47	7 456	16	0	0	1 103 089
	32 231	0	0	0	8 475	876	37 006	26 731	3 155	27 678	454	7 089	2 731	0	0	1 084 151
	27 242	0	0	0	74 476	471	9 146	1 513	273	764	20	2 189	264	0	0	1 064 716
	19 833	0	0	0	24 199	762	1 713	136	0	87	0	1 002	12	1 812	0	1 064 526
	48 624	0	0	0	30 939	1 490	5 110	2 066	0	1 911	8	2 191	4	0	0	1 017 418
	25 208	0	0	0	30 581	1 248	16 475	7 199	2 922	6 550	257	1 588	9	0	0	1 011 996
	35 548	0	0	0	38 117	185	12 496	2 644	0	1 797	0	4 489	322	0	0	985 445
	18 792	0	0	0	3 933	261	4 792	23	195	195	13	147 174	1	0	0	985 331
	73 737	0	0	0	31 342	1 140	25 408	17 728	1 109	18 615	4 420	7 162	233	0	0	946 246
	9 402	0	0	0	69 196	2 028	14 792	4 191	2	2 919	0	3 070	0	0	0	940 465
	31 558	0	0	0	69 722	799	10 356	1 795	657	1 614	0	3 232	88	0	0	937 517
	12 546	0	0	0	102 744	410	10 176	5 133	0	4 517	0	117 864	29	0	0	906 665
	15 228	0	0	0	102 124	756	859	322	0	152	1 011	3 315	0	0	0	898 624
	25 935	0	0	0	941	523	2 696	0	0	0	23	177	0	0	0	871 687
	4 330	8 167	857	28	37 376	325	13 405	1 669	1 439	1 857	0	4 437	67	0	0	840 518
	11 416	0	0	0	55 543	899	4 515	476	1 517	1 988	0	29 116	3	0	0	837 456
	90 123	0	0	0	11 195	21	26 885	19 411	0	12 052	0	2 196	33	0	0	802 933
	27 870	0	0	0	14 632	1 594	7 895	1 586	2 735	3 459	1 127	3 076	454	0	0	799 138
	15 406	0	0	0	52 535	269	8 571	2 060	0	1 200	549	5 183	0	0	0	778 750
	7 832	0	0	0	35 517	222	6 078	1 465	0	1 220	27	3 937	434	0	0	719 445
	14 272	0	0	0	59 811	210	10 116	253	23	90	0	896	2	0	0	704 882
	29 601	0	0	0	42 180	434	17 698	4 398	1 868	3 315	621	3 801	356	0	0	689 317
	34 616	0	0	0	36 551	494	9 150	5 295	0	4 984	1 544	1 411	185	0	0	678 729
	43 500	0	0	0	39 269	173	13 486	1 314	0	866	0	1 203	51	0	0	669 096
	46 001	0	0	0	7 571	266	15 025	4 843	0	3 395	432	754	65	0	0	663 921
	3 901	0	0	0	14 849	262	7 812	3 203	283	1 055	0	59 010	0	0	0	647 783
	6 690	0	0	0	3 186	539	5 586	381	0	0	0	412	0	0	0	629 576
	27 101	0	0	0	7 075	6	9 209	549	7	375	0	13 903	103	0	0	627 893
	61 918	41	41	0	38 271	362	15 364	6 755	0	6 232	20	2 465	284	0	0	619 626
	43 195	0	0	0	67 620	2 290	13 206	7 608	35	6 606	3 346	5 673	437	0	0	610 441
	5 359	0	0	0	26 279	183	1 241	90	0	53	0	248	0	0	0	608 934
	20 597	0	0	0	61 131	796	8 592	690	702	1 094	66	5 636	40	0	0	596 615
	6 991	0	0	0	44 168	519	2 456	1 041	0	36	0	1 784	3	0	0	594 205
	14 489	0	0	0	62 685	915	2 535	71	86	148	665	14 419	114	0	0	577 995

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
118	"ПРЕМІУМ"	189 489	0	0	82 456	176	0	0	0	279 767	239 760	40 007	
119	"ІНТЕГРАЛ"	27 562	0	0	151 137	10 616	0	15 748	86	369 619	283 399	86 221	
120	СТАРОКІІВСЬКИЙ БАНК	30 604	0	0	96 859	133	0	16 342	25	306 866	112 422	194 444	
121	"НОВИЙ"	20 561	0	0	132 128	378	20 783	7 904	1	341 458	289 858	51 600	
122	"ПОРТО-ФРАНКО"	25 039	0	0	67 883	44	4 997	0	0	339 149	181 990	157 158	
123	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	4 096	0	0	1 087	0	0	0	0	475 330	358 813	116 517	
124	"ГРАНТ"	33 301	0	0	55 681	146	0	4 370	222	345 882	239 492	106 390	
125	КООПІНВЕСТБАНК	62 338	0	0	115 170	78	0	210	210	287 338	214 587	72 751	
126	БАНК "БОГУСЛАВ"	21 000	10 804	0	99 667	5 727	0	0	0	376 614	308 769	67 845	
127	УКРКОМУНБАНК	48 508	0	0	5 487	33	1 412	0	0	322 880	211 011	111 870	
128	"СТОЛИЦЯ"	24 199	0	0	5 323	6	0	16 565	0	309 000	220 195	88 805	
129	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	23 443	10 000	0	185 732	6 166	0	0	0	257 408	164 412	92 996	
130	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	19 738	0	0	115 606	872	0	26 918	0	250 388	136 359	114 029	
131	"ВОЛОДИМИРСЬКИЙ"	8 176	0	0	65 027	186	4 396	0	0	355 676	157 146	198 531	
132	ПРОМЕКОНОМБАНК	21 223	0	0	35 588	39	4 970	5 818	0	348 186	246 888	101 298	
133	"КОНТРАКТ"	38 206	0	0	57 358	23	44 329	0	0	241 534	214 829	26 705	
134	ЛЕГБАНК	24 699	0	0	93 273	1 452	0	20 729	1 152	263 899	233 807	30 092	
135	"МОРСЬКИЙ"	20 854	0	0	83 778	33	0	200	0	241 144	155 192	85 952	
136	"ТРАСТ"	13 789	0	0	31 863	24	0	0	0	276 256	51 708	224 548	
137	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	3 967	0	0	95 637	541	0	0	0	263 860	0	263 860	
138	СИГМАБАНК	5 149	0	0	40 930	11	0	12 007	0	312 766	312 667	99	
139	УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА ГРУПА	7 511	368	0	66 998	149	0	1	0	286 179	240 443	45 736	
140	"ТК КРЕДИТ"	23 299	0	0	63 955	46	0	16 524	0	226 275	191 527	34 748	
141	ФІНРОСТБАНК	9 349	0	0	16 559	0	8 663	0	0	315 614	288 402	27 212	
142	ЄВРОГАЗБАНК	6 752	0	0	66 229	23	50 395	0	0	210 415	134 400	76 015	
143	РЕАЛ БАНК	15 801	0	0	98 363	1 572	0	24 118	66	187 257	175 391	11 866	
144	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	4 038	0	0	55	0	26 830	10 964	0	284 108	274 526	9 582	
145	ІНВЕСТБАНК	9 291	0	0	54 369	21	180	0	0	231 715	180 966	50 749	
146	ЕРДЕ БАНК	7 767	0	0	84 106	1 204	39 272	0	0	134 815	87 627	47 189	
147	ІНТЕРБАНК	11 836	0	0	32 130	77	22 827	115	78	196 190	171 198	24 992	
148	ПОЛІКОМБАНК	16 761	0	0	39 839	273	0	3 196	1 327	191 309	172 707	18 602	
149	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	27 143	0	0	15 116	234	0	117	102	184 542	144 028	40 514	
150	РЕГІОН БАНК	16 612	0	0	44 877	1 210	0	27	27	202 829	130 139	72 690	
151	ПРОФІНБАНК	50 821	0	0	20 790	12	0	26	0	128 108	17 975	110 133	
152	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	21 817	70	0	53 083	5 335	0	52	39	142 360	117 694	24 666	
153	АКТАБАНК	28 715	23 850	0	32 240	23	7 935	0	0	117 881	104 040	13 841	
154	"УКООПСІЛКА"	11 802	0	0	1 318	0	0	25	0	142 705	112 154	30 550	
155	ФІНЕКСБАНК	19 780	0	0	42 132	44	0	0	0	153 361	116 863	36 498	
156	"КОНКОРД"	1 642	0	0	29 330	2	12 027	4 933	1 612	163 683	156 656	7 026	
157	"СТОЛИЧНИЙ"	6 777	0	0	1 771	1 351	0	4 457	130	182 998	176 010	6 987	
158	КРЕДИТВЕСТ БАНК	8 446	23 000	0	25 773	31	0	0	0	118 199	101 845	16 354	
159	ДІАЛОГБАНК	6 190	0	0	8 522	54	0	7 096	847	179 857	150 329	29 528	
160	АКОРДБАНК	12 624	0	0	44 166	2	0	2 451	0	98 947	46 483	52 465	
161	ТММ-БАНК	11 751	6	0	10 228	0	0	0	0	92 537	60 916	31 622	
162	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	47 019	0	0	75 688	2 198	0	0	0	28 541	19 930	8 611	
163	"ОЛІМПІЙСЬКА УКРАЇНА"	3 087	0	0	10 120	0	0	3 515	503	153 983	125 487	28 495	
164	ЄВРОБАНК	26 836	0	0	16 703	0	0	18 712	0	85 083	49 146	35 937	
165	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	12 739	0	0	17 322	4	0	1 499	0	109 097	75 560	33 536	
166	ПРАЙМ-БАНК	18 399	0	0	33 716	80	9 918	0	0	77 295	52 332	24 963	
167	УНІКОМБАНК	17 744	0	0	13 470	8	0	1 000	0	120 139	108 626	11 512	
168	"ГАЛС"	14 878	0	0	73 861	560	0	0	0	53 348	49 061	4 288	
169	"ВЕЛЕС"	15 530	0	0	29 912	140	7 577	10	10	88 044	78 757	9 287	
170	МОТОР БАНК	2 573	0	0	84 849	3 066	0	0	0	44 308	43 453	855	
171	"КРЕДИТ-ОПТИМА"	4 162	0	0	56 070	12	0	0	0	57 857	41 859	15 997	
172	РАДАБАНК	2 395	55 000	0	29 812	1 962	0	0	0	28 718	24 210	4 508	
173	"ФАМІЛЬНИЙ"	5 586	8 423	0	12 066	20	0	1 406	1 405	58 784	5 720	53 064	
174	ЄВРОПРОМБАНК	4 519	0	0	20 819	1	0	0	0	81 331	79 442	1 889	
175	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	2 956	0	0	25 252	858	0	17 084	0	54 350	37 270	17 081	
176	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	1 362	0	0	9 034	1	15 466	0	0	49 056	6 062	42 994	
177	УКРБУДІНВЕСТБАНК	4 341	0	0	3 258	400	0	0	0	83 047	39 089	43 958	
178	"ПРИВАТІНВЕСТ"	1 009	0	0	88 265	150	0	0	0	0	0	0	
179	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	11 093	0	0	1 565	0	0	819	818	70 205	46 827	23 379	
180	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	5 478	0	0	13 811	0	0	0	0	72 036	71 822	214	
181	"АЛЬЯНС"	15 965	0	0	7 368	16	0	0	0	50 543	37 437	13 107	
182	КЛАСИКБАНК	1 526	0	0	139	0	0	8	0	55 798	30 797	25 001	
Усього по групі		3 580 283	434 135	0	10 698 083	136 576	721 685	1 379 417	46 935	54 526 915	36 778 862	17 748 053	
Усього по системі банків		38 953 536	22 220 650	0	90 836 447	980 261	5 611 020	10 433 193	381 226	741 815 978	472 959 269	268 856 709	

БАНКИ УКРАЇНИ

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	27 730	0	0	0	41 590	115	4 971	37	0	34	0	251	0	0	0	570 699
	37 596	0	0	0	3 690	491	10 087	598	0	315	0	4 912	1	0	0	534 632
	4 886	0	0	0	54 901	330	4 022	85	44	105	0	11 250	15	0	0	516 009
	41 501	0	0	0	18 995	454	11 057	7 626	0	7 586	1 566	3 022	69	0	0	508 393
	12 690	0	0	0	40 709	268	6 530	258	1 154	1 243	0	11 813	21	15 190	0	497 581
	20 020	0	0	0	9 986	1 406	6 212	3 295	0	1 553	209	2 064	145	0	0	478 673
	5 220	0	0	0	41 470	91	753	117	0	117	24	1 129	1	0	0	476 995
	24 745	0	0	0	31 649	312	2 701	598	1 410	1 908	0	1 968	0	0	0	474 744
	37 173	0	0	0	4 126	600	3 272	598	0	363	0	441	6	0	0	473 256
	20 711	0	0	0	89 238	794	21 332	13 014	19	7 771	1 615	3 140	118	0	0	465 774
	25 839	0	0	0	111 594	671	27 164	9 463	3 919	13 308	0	1 850	4	0	0	457 210
	37 161	0	0	0	18 470	40	3 122	920	0	648	0	1 884	0	0	0	456 124
	12 688	0	0	0	52 242	225	617	406	0	401	0	136	0	0	0	451 910
	32 624	0	0	0	35 611	214	7 114	674	357	383	137	2 802	40	0	0	445 922
	10 329	0	0	0	21 924	573	8 309	2 045	1 026	2 067	876	9 435	30	0	0	444 437
	22 450	0	0	0	52 759	315	4 273	2 184	0	1 612	0	2 275	1 264	0	0	415 701
	11 299	0	0	0	6 942	100	10 631	1 043	1 422	2 444	0	2 532	2	0	0	406 456
	6 972	958	191	0	33 321	347	4 838	1 367	778	866	0	20 361	8	0	0	397 730
	4 845	0	0	0	62 911	1 883	3 086	700	0	425	0	2 615	0	0	0	387 108
	32 426	0	0	0	25 957	2 039	9 291	4 976	0	4 041	1 067	12 982	7	0	0	377 784
	14 125	0	0	0	234	220	279	172	0	70	2	2 298	1	0	0	359 679
	14 441	0	0	0	2 974	205	6 861	2 634	410	1 713	0	4 702	28	0	0	359 468
	13 908	23 390	131	0	5 224	79	10 642	4	6 569	6 572	2 240	3 491	5	0	0	354 455
	12 588	0	0	0	2 390	4	3 061	282	392	548	30	438	167	0	0	342 804
	1 802	0	0	0	2 742	596	3 322	5	0	1	0	365	0	0	0	338 990
	843	0	0	0	10 396	413	433	0	0	0	13	1 171	2	0	0	335 480
	33 202	0	0	0	8 677	339	3 516	135	2	54	0	872	2	0	0	306 142
	13 312	0	0	0	16 507	471	1 547	26	200	201	46	846	13	83	0	301 509
	18 407	0	0	0	50 652	547	3 112	85	892	905	33	394	0	0	0	300 184
	6 754	0	0	0	38 262	439	2 741	138	0	106	0	2 481	19	0	0	299 985
	21 886	0	0	0	57 823	771	3 166	147	353	425	11	579	26	0	0	289 518
	37 470	0	0	0	18 864	104	8 571	0	0	0	102	6 209	0	60 347	0	283 310
	7 251	84	84	0	11 654	105	675	124	227	237	174	744	0	15	0	268 986
	27 552	0	0	0	56 518	812	1 769	708	2	276	0	16 639	448	0	0	247 195
	7 735	0	0	0	3 119	26	2 000	65	584	588	906	3 767	310	0	0	213 194
	5 622	0	0	0	4 326	755	1 902	0	0	0	93	978	0	0	0	213 029
	4 261	0	0	0	57 543	304	1 677	616	0	517	362	395	9	0	0	211 344
	14 713	0	0	0	3 634	330	3 430	512	390	584	98	563	4	0	0	207 982
	12 177	0	0	0	723	75	1 402	0	0	0	0	8	0	0	0	200 031
	21 500	0	0	0	9 901	73	1 932	344	0	0	0	82	0	0	0	185 009
	9 342	0	0	0	3 107	540	607	82	0	41	0	10 077	7	0	0	180 327
	33 670	4 849	0	0	235	3	5 078	2 322	1 129	2 828	18	103	0	0	0	174 552
	1 099	0	0	0	9 335	502	95	1	0	0	4	947	0	0	0	167 971
	9 308	0	0	0	57 496	23	506	13	219	219	0	1 949	0	0	0	164 969
	2 993	0	0	675	14 780	237	58	0	0	0	23	607	29	0	0	162 408
	19 111	0	0	3 400	3 398	5	1 813	714	0	477	88	530	0	0	0	159 848
	1 785	0	0	0	4 485	243	800	87	0	36	0	239	14	0	0	151 266
	1 615	0	0	0	6 663	401	524	28	0	14	108	545	0	0	0	147 265
	8 325	0	0	0	14 396	116	1 416	0	0	0	0	287	0	0	0	147 139
	12 002	0	0	0	4 489	70	1 613	0	422	422	0	689	500	0	0	146 284
	1 680	0	0	0	888	74	678	0	0	0	16	150	0	0	0	141 655
	8 945	0	0	0	4 597	213	940	18	101	115	30	31	0	0	0	137 675
	866	0	0	0	1 677	138	899	1	0	0	15	139	0	0	0	130 664
	891	0	0	0	1 391	155	324	293	0	90	0	621	101	0	0	119 487
	1 091	0	0	0	1 056	82	360	0	170	170	42	221	0	0	0	114 462
	8 009	0	0	0	33 948	194	2 302	450	870	1 142	0	905	2	0	0	113 038
	121	0	0	0	173	287	1 437	0	0	0	2	78	0	0	0	108 524
	122	0	0	0	4 344	600	554	0	0	0	655	278	18	0	0	105 074
	438	0	0	0	27 629	302	531	255	6	214	0	1 423	0	0	0	104 149
	5 471	0	0	0	6 626	7	536	55	0	46	204	58	0	0	0	92 161
	0	0	0	0	280	6	46	0	0	0	0	122	0	0	0	89 578
	5 450	826	906	0	9 460	477	2 331	46	1 983	2 006	13	306	206	0	0	87 709
	7 817	0	0	0	2 839	12	447	361	0	0	2	106	0	0	0	86 914
	5 218	0	0	0	1 971	61	970	40	862	863	0	84	0	0	0	70 866
	2 578	0	0	0	1 499	12	4 066	372	0	372	54	865	60	0	0	60 957
	2 929 722	90 296	2 377	5 364	4 471 165	72 627	943 576	291 240	56 917	272 674	33 311	794 230	15 686	77 447	0	74 424 566
	42 454 212	846 729	8 958	1 498 250	37 578 404	930 582	13 548 004	4 052 418	511 786	3 033 247	823 934	8 095 401	387 334	139 742	135	926 086 498

Структура зобов'язань банків України за станом на 01.01.2009 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

№ п/п	Назва банку	Кошти банків	Кошти юридич- них осіб	Кошти фізичних осіб	Ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком	Боргові цінні папери, емітовані банком	Нараховані витрати, що мають бути сплачені	Відстро- чені по- даткові зобов'я- зання	Інші зобов'я- зання	Усього зобов'я- зань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Група I (кількість банків у групі – 18)										
1	ПРИВАТБАНК	9 778 526	23 630 965	33 457 490	4 006	1 750 591	1 472 953	39 640	1 835 611	71 969 781
2	РАЙФФАЙЗЕНБАНК АВАЛЬ	27 825 794	9 137 142	18 103 598	0	680 434	523 856	365 471	1 289 353	57 925 648
3	ОЩАДБАНК	23 157 471	3 787 061	13 409 769	72	494 595	384 020	294 199	788 953	42 316 139
4	УКРСИББАНК	30 457 724	8 763 472	8 098 696	4	49 982	810 267	0	2 646 948	50 827 093
5	УКРСОЦБАНК	26 964 267	6 908 779	7 360 983	50	588 803	879 333	446 638	1 370 213	44 519 068
6	УКРЕКСІМБАНК	22 064 719	10 925 264	7 651 193	0	1 051 320	732 947	177 070	1 216 361	43 818 875
7	ОТП БАНК	1 018 806	25 565 769	2 789 380	6	0	584 667	49 849	1 222 535	31 231 012
8	АЛЬФА-БАНК	8 144 736	17 096 769	2 051 236	0	370 612	541 263	42 932	754 670	29 002 219
9	"НАДРА"	12 296 683	5 221 369	9 551 862	272	0	420 481	49 102	1 169 242	28 709 012
10	ВТБ БАНК	19 935 278	3 369 018	1 680 066	0	0	142 848	52 740	650 414	25 830 365
11	ПРОМІНВЕСТБАНК	6 986 562	5 864 508	9 177 599	166 583	0	240 563	574 828	1 216 516	24 227 159
12	"ФОРУМ"	9 414 421	3 801 144	4 077 593	2 751	0	253 725	8 482	1 065 767	18 623 883
13	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	8 423 721	3 965 723	3 486 178	0	285 076	279 834	155 277	76 042	16 671 850
14	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	5 272 496	3 725 037	6 598 936	0	0	244 722	1 735	120 093	15 963 020
15	УКРПРОМБАНК	3 444 148	2 285 074	7 920 929	27 050	0	297 107	79 824	20 534	14 074 665
16	СВЕДБАНК	8 058 469	3 122 240	1 518 582	77	0	64 175	48 239	826 066	13 637 849
17	УКРГАЗБАНК	4 789 851	2 402 361	5 484 939	43 678	211 225	216 827	104 770	96 671	13 350 323
18	БРОКБІЗНЕСБАНК	2 790 427	4 923 583	3 635 628	0	146 900	147 587	75 916	167 489	11 887 529
Усього по групі		230 824 102	144 495 280	146 054 657	244 549	5 629 537	8 237 175	2 566 714	16 533 477	554 585 489
Група II (кількість банків у групі – 20)										
19	КРЕДИТПРОМБАНК	3 327 043	3 982 691	3 650 160	6 191	1 277 208	235 723	45 578	305 508	12 830 102
20	РОДОВІД БАНК	5 007 845	2 778 640	3 534 769	0	181 915	154 227	46 050	82 036	11 785 481
21	"ПІВДЕННИЙ"	2 933 552	3 272 546	3 065 145	96 891	105 000	152 542	40 257	16 372	9 682 306
22	ЕРСТЕ БАНК	8 646 978	249 524	241 694	0	0	42 053	4 408	484 752	9 669 408
23	УНІКРЕДИТ БАНК	7 747 962	1 377 511	287 359	0	78 242	50 891	0	239 235	9 781 199
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	5 883 203	1 913 109	63 999	0	0	95 755	0	720 695	8 676 760
25	УНІВЕРСАЛ БАНК	4 304 077	713 057	1 714 820	0	0	94 963	0	407 314	7 234 232
26	ДОНГОРБАНК	671 417	3 605 224	2 102 715	0	22 054	43 432	26 844	200 640	6 672 326
27	ВІЕЙБІ БАНК	2 086 996	2 218 898	2 199 358	0	72 332	84 232	19 730	165 081	6 846 627
28	ПРАВЕКС-БАНК	1 744 468	522 444	3 305 126	1	22 002	152 388	69 007	128 808	5 944 243
29	КРЕДОБАНК	1 872 570	1 093 802	2 376 633	0	74 522	79 033	51 721	299 722	5 848 004
30	ІМЕКСБАНК	1 767 113	1 157 171	2 298 131	0	77 684	19 671	1 795	73 531	5 395 095
31	"ДЕЛЬТА"	1 204 685	1 413 320	2 030 808	38 500	99 937	133 003	0	39 589	4 959 843
32	СВЕДБАНК ІНВЕСТ	2 781 387	1 361 246	511 538	0	18 000	54 877	10 293	127 154	4 864 495
33	КАЛІОН БАНК УКРАЇНА	1 454 739	2 783 626	59 182	0	3 000	46 534	412	278 657	4 626 151
34	"ХРЕЩАТИК"	1 315 644	1 069 038	2 010 674	3	27 130	22 115	12 187	7 040	4 463 831
35	СІТІБАНК (УКРАЇНА)	473 649	3 590 488	5 661	0	0	12 527	0	158 099	4 240 423
36	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	1 621 210	1 649 787	246 109	0	98 329	9 037	133	2 264	3 626 868
37	ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	1 400 959	1 438 434	657 028	0	0	56 669	39 337	173 832	3 766 258

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
38	ІНДУСТРІАЛБАНК	466 164	2 230 266	1 015 473	0	0	22 450	35 827	47 826	3 818 007
	Усього по групі	56 711 662	38 420 821	31 376 382	141 586	2 157 354	1 562 120	403 580	3 958 156	134 731 661
Група III (кількість банків у групі – 24)										
39	"КІІВ"	1 216 812	650 308	2 232 561	0	0	65 973	117 812	13 676	4 297 142
40	ІНДУСТРІАЛЬНО-ЕКСПОРТНИЙ БАНК	1 506 377	490 147	1 569 924	1	0	100 426	0	444 720	4 111 596
41	"КИЇВСЬКА РУСЬ"	1 195 273	681 120	1 873 073	0	1 729	22 105	20 240	4 596	3 798 135
42	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	589 423	1 447 842	1 187 984	0	125 586	39 120	24 112	130 567	3 544 634
43	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	1 879 762	729 196	568 065	0	0	53 155	6 628	23 845	3 260 652
44	ПРОКРЕДИТ БАНК	204 134	1 654 643	1 101 691	0	52 571	61 007	6 826	112 891	3 193 763
45	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	450 883	1 905 001	362 017	0	5 000	12 980	20 521	3 420	2 759 822
46	БТА БАНК	1 044 521	134 542	404 191	0	0	10 791	3 756	48 454	1 646 256
47	БМ БАНК	1 282 024	1 148 637	297 576	0	7 115	28 577	638	1 977	2 766 544
48	ФОЛЬКСБАНК	2 102 236	162 390	280 055	0	0	6 759	8 256	80 422	2 640 118
49	МЕГАБАНК	429 072	708 729	1 183 899	0	109 096	46 427	11 080	119 522	2 607 825
50	ПІРЕУС БАНК МКБ	1 788 754	179 842	313 839	0	0	18 971	9 631	1 452	2 312 490
51	ЕКСПРЕС-БАНК	212 727	1 156 295	917 637	0	12 000	15 402	7 085	12 808	2 333 954
52	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	1 863 791	218 778	16 879	0	0	37 521	562	3 001	2 140 532
53	СЕБ БАНК	1 180 680	624 495	315 278	0	0	36 575	39 383	9 392	2 205 803
54	БАНК РЕНЕСАНС КАПІТАЛ	997 071	792 852	110 752	0	138 203	26 375	0	168 848	2 234 100
55	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	515 795	622 105	702 436	0	2 255	17 467	1 337	18 617	1 880 013
56	АКТИВ БАНК	329 456	735 869	424 876	0	0	24 812	44 696	4 346	1 564 054
57	ЕКСПОБАНК	272 182	397 748	794 882	222 024	0	43 687	26 777	13 808	1 771 108
58	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	339 782	335 708	656 296	0	23 281	11 766	0	3 181	1 370 013
59	ХОУМ КРЕДИТ БАНК	361 355	340 978	409 511	0	300 000	33 913	0	3 723	1 449 479
60	УКРІНБАНК	245 702	352 221	590 401	0	0	2 461	63 211	3 407	1 257 403
61	АСТРА БАНК	467 845	25 236	51 672	0	0	1 196	0	5 470	551 419
62	ФІНАНСОВИЙ СОЮЗ БАНК	226 993	666 713	101 137	167 848	0	15 250	1 192	13 388	1 192 520
	Усього по групі	20 702 649	16 161 395	16 466 634	389 872	776 835	732 713	413 744	1 245 532	56 889 375
Група IV (кількість банків у групі – 120)										
63	"ТАВРИКА"	227 399	670 718	784 771	4 007	0	32 624	33	1 653	1 721 205
64	БАНК КІПРУ	388 850	525 236	289 564	0	0	7 716	6 668	21 458	1 239 492
65	ФАКТОРІАЛ-БАНК	950 802	243 687	327 571	0	600	32 788	25 801	9 930	1 591 179
66	"БІГ ЕНЕРГІЯ"	281 238	348 448	599 084	62 778	0	29 155	6 069	13 842	1 340 614
67	"ДІАМАНТ"	267 733	393 325	599 526	0	0	11 940	222	22 632	1 295 378
68	ІПОБАНК	863 639	186 785	13 449	0	158 152	6 514	346	507	1 229 392
69	"ДНІСТЕР"	270 184	313 747	594 560	58 685	140	22 584	15 784	2 418	1 278 102
70	БГ БАНК	453 658	209 815	378 445	0	20	21 939	143	4 366	1 068 385
71	УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС БАНК	1	764 466	339 227	0	0	15 780	7 773	126 795	1 254 041
72	ЗАХІДІНКОМБАНК	131 002	287 311	706 067	0	0	13 258	0	4 815	1 142 453
73	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	251 318	421 952	515 432	18	0	10 421	1 433	37 377	1 237 951
74	МІСТО-БАНК	281 888	474 816	371 005	0	0	13 743	18 834	333	1 160 618
75	"АРКАДА"	175 800	377 505	337 949	0	0	5 798	3 565	149 523	1 050 140
76	МІЖНАРОДНИЙ ІПОТЕЧНИЙ БАНК	0	634 095	33 868	0	0	10 445	0	216 228	894 636
77	ЕНЕРГОБАНК	117 160	512 777	286 676	0	15 000	8 308	9 015	73 899	1 022 835
78	ТРАНСБАНК	79 719	449 124	514 840	0	0	17 687	1 547	64 652	1 127 569
79	"БАЗИС"	17 000	398 350	472 505	106 736	0	20 783	9 755	66 692	1 091 821
80	"ДЕМАРК"	185 385	271 428	477 224	0	45 000	23 534	2 653	880	1 006 104
81	ФОРТУНА БАНК	118 875	624 848	208 114	0	0	16 293	8 425	1 764	978 320
82	ПОЛТАВА БАНК	134 040	267 319	435 530	0	50 000	10 437	22 131	11 180	930 636
83	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	173 367	275 594	516 303	13 594	0	22 263	777	23 449	1 025 347
84	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	166 003	156 368	491 109	0	0	7 623	2 018	192 152	1 015 273
85	БАНК ПЕТРОКОМЕРЦ-УКРАЇНА	321 968	339 956	259 724	0	0	6 141	49	4 004	931 843

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
86	ІНПРОМБАНК	67 484	261 005	502 009	95 807	0	10 754	0	16 727	953 786
87	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	360 450	258 675	260 551	0	0	3 572	132	424	883 805
88	"НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ"	322 419	406 446	172 549	0	0	5 728	2 715	7 304	917 160
89	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	81 000	256 832	533 453	0	0	12 498	0	12 763	896 547
90	"КАПІТАЛ"	283 028	132 096	433 132	0	10 000	10 969	758	1 403	871 385
91	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	136 530	377 816	183 950	481	22 160	5 572	142	538	727 188
92	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	34 688	399 147	233 252	0	0	4 393	0	5 066	676 546
93	"МЕРКУРІЙ"	98 361	210 055	495 330	0	0	19 457	115	29 097	852 415
94	"БІЗНЕС СТАНДАРТ"	100 363	456 417	202 457	0	58 742	9 653	5 759	653	834 045
95	"ДАНІЕЛЬ"	143 677	293 068	325 078	0	0	11 148	17 914	1 222	792 107
96	ФІНБАНК	69 594	420 692	226 139	0	40 018	3 587	10 446	1 121	771 596
97	ЗЛАТОБАНК	0	633 865	68 796	0	0	5 610	0	84	708 355
98	СОЦКОМБАНК	81 833	226 872	318 975	0	0	5 903	0	75 645	709 227
99	"ЛЬВІВ"	39 646	409 363	172 608	0	40 000	13 394	0	33 837	708 848
100	АКЦЕНТ-БАНК	462 018	114 482	67 779	0	0	7 008	0	608	651 895
101	"ПІВДЕНКОМБАНК"	184 004	123 787	326 691	624	0	16 548	106	15 833	667 592
102	"КАМБІО"	84 795	268 524	305 146	4 815	0	7 684	8 228	11 969	691 162
103	ПАРТНЕР БАНК	45 294	305 659	228 333	36 208	0	3 697	0	162	619 353
104	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	27 515	118 868	261 244	109 959	0	6 589	0	296	524 472
105	"АРМА"	146 120	165 367	240 422	0	0	14 107	0	33 230	599 246
106	"АВТОКРАЗБАНК"	80 500	186 153	288 106	0	0	5 596	9 583	4 286	574 224
107	УКРГАЗПРОМБАНК	48 499	233 833	240 236	0	0	3 989	2 560	10 981	540 097
108	"СИНТЕЗ"	251 170	135 387	159 997	0	0	3 305	325	14 558	564 743
109	ТЕРРА БАНК	183 679	121 862	264 693	0	176	6 867	3 155	17 256	597 688
110	"ГЛОБУС"	253 068	113 965	74 537	0	20 129	1 801	0	147	463 646
111	ОДЕСА-БАНК	195 163	155 589	167 368	0	0	3 986	199	9	522 315
112	"МЕТАЛУРГ"	22 637	119 740	353 303	0	0	16 869	1 560	2 043	516 151
113	ПЛЮС БАНК	30 800	105 399	247 606	0	27 020	6 151	9 726	1 204	427 905
114	АРТЕМ БАНК	28 612	259 478	197 584	0	0	3 617	176	38 973	528 440
115	АГРАРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	194 892	156 796	117 323	1 675	1 000	2 976	4 248	1 580	480 489
116	"ЮНЕКС"	11 550	212 740	34 168	0	0	801	9 141	774	269 174
117	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	58 956	188 628	231 152	0	0	4 468	8 098	9 911	501 213
118	"ПРЕМІУМ"	39 616	422 679	34 316	0	0	2 421	2	258	499 291
119	"ІНТЕГРАЛ"	60 732	171 108	209 429	0	0	6 733	912	1 144	450 058
120	СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	80 318	115 920	236 524	0	0	4 638	8 479	2 471	448 351
121	"НОВИЙ"	14 317	220 971	206 341	0	0	6 704	0	7 142	455 475
122	"ПОРТО-ФРАНКО"	107 105	52 386	224 085	0	0	1 390	49	2 859	387 874
123	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	0	206 867	160 563	41 900	0	862	0	2 207	412 398
124	"ГРАНТ"	61 682	101 262	199 811	0	0	649	6 904	961	371 269
125	КООПІНВЕСТБАНК	104 407	80 804	199 403	0	0	563	1 000	1 279	387 456
126	БАНК "БОГУСЛАВ"	35 208	188 510	70 004	0	0	5 355	127	251	299 455
127	УКРКОМУНБАНК	18 800	136 763	197 119	0	0	7 847	10 842	1 217	372 588
128	"СТОЛИЦЯ"	44 721	73 961	165 627	0	0	3 436	10 791	1 911	300 448
129	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	98 546	229 002	36 253	0	0	1 702	4 712	29 265	399 480
130	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	145 943	39 297	156 347	0	0	2 770	9 174	270	353 802
131	"ВОЛОДИМИРСЬКИЙ"	196 559	35 782	118 333	0	0	5 217	4 501	25 679	386 072
132	ПРОМЕКОНОМБАНК	36 734	109 200	191 912	12 763	0	4 831	0	4 328	359 769
133	"КОНТРАКТ"	109 874	62 301	141 511	0	10 000	3 566	7 892	10 608	345 752
134	ЛЕГБАНК	75 439	137 850	96 153	1 043	0	2 925	960	20 913	335 282
135	"МОРСЬКИЙ"	39 326	122 488	159 933	0	0	2 913	0	399	325 059

БАНКИ УКРАЇНИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
136	"ТРАСТ"	253 929	12 012	6 160	0	0	527	6 128	27 147	305 904
137	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	166 694	19 139	8 813	0	100 545	10 831	0	31 680	337 702
138	СИГМАБАНК	17 823	195 258	3 362	0	0	3 050	569	22	220 085
139	УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА ГРУПА	50 284	98 954	131 064	0	0	3 848	400	188	284 738
140	"ТК КРЕДИТ"	80 416	110 929	40 412	0	0	1 695	0	3 891	237 343
141	ФІНРОСТБАНК	69 000	93 372	88 362	0	0	2 829	150	13 948	267 660
142	ЄВРОГАЗБАНК	93 844	43 677	90 958	0	5 294	1 799	48	25 297	260 916
143	РЕАЛ БАНК	69 708	65 548	78 754	0	0	1 035	562	367	215 974
144	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	8 614	31 048	132 372	0	2 981	5 850	8 310	685	189 858
145	ІНВЕСТБАНК	45 165	39 709	135 942	0	10 000	117	1 039	11 404	243 376
146	ЕРДЕ БАНК	68 592	31 165	94 665	0	0	3 292	908	262	198 884
147	ІНТЕРБАНК	24 500	52 610	126 568	0	0	2 935	18	30 013	236 644
148	ПОЛІКОМБАНК	54 500	39 437	90 683	0	0	2 413	14 905	840	202 779
149	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	15 734	33 708	17 312	0	0	39	0	26 589	93 381
150	РЕГІОН БАНК	37 087	45 814	119 652	0	0	3 811	1 770	832	208 965
151	ПРОФІНБАНК	0	92 946	57 512	0	0	641	8 599	15 752	175 450
152	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	14 112	60 685	52 578	0	0	1 413	449	23 512	152 749
153	АКТАБАНК	0	93 788	38 671	0	0	254	0	484	133 197
154	"УКООПСІЛКА"	0	56 336	50 729	0	0	1 517	14 146	3 727	126 456
155	ФІНЕКСБАНК	0	37 359	84 851	0	0	1 529	0	17 643	141 381
156	"КОНКОРД"	0	33 141	52 813	0	0	608	698	771	88 031
157	"СТОЛИЧНИЙ"	22 000	35 908	50 441	0	0	3 294	35	219	111 897
158	КРЕДИТВЕСТ БАНК	0	34 846	29 130	0	0	1 403	176	38 874	104 428
159	ДІАЛОГБАНК	7 884	38 602	58 671	0	0	1 318	0	154	106 629
160	АКОРДБАНК	23 100	15 834	38 225	0	0	1 307	4	8 789	87 259
161	ТММ-БАНК	0	39 285	36 540	0	0	359	452	40 820	117 456
162	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	0	55 768	17 025	0	0	1 084	1 145	16 006	91 027
163	"ОЛІМПІЙСЬКА УКРАЇНА"	45 668	27 415	18 395	0	0	495	112	3 299	95 383
164	ЄВРОБАНК	0	41 019	67 711	0	0	4 205	16	10 258	123 209
165	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	2 000	36 297	61 376	0	2 160	1 397	451	1 524	105 206
166	ПРАЙМ-БАНК	0	19 183	69 051	7 328	0	598	2 718	271	99 149
167	УНІКОМБАНК	42 960	19 705	15 191	0	0	242	0	122	78 221
168	"ТАЛС"	0	30 516	29 239	0	0	275	1	901	60 932
169	"ВЕЛЕС"	28 108	21 180	14 157	0	0	173	0	15 197	78 814
170	МОТОР БАНК	23 100	18 816	2 063	0	0	36	0	273	44 288
171	"КРЕДИТ-ОПТИМА"	36 862	2 160	12 830	0	0	521	23	106	52 502
172	РАДАБАНК	0	20 087	6 280	0	0	202	0	962	27 531
173	"ФАМІЛЬНИЙ"	4 221	8 961	17 464	0	0	502	3 575	30 873	65 596
174	ЄВРОПРОМБАНК	7 315	10 799	15 248	0	0	289	0	91	33 742
175	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	17 740	6 003	8 782	0	0	77	0	764	33 366
176	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	0	19 857	4	0	0	438	0	12 539	32 838
177	УКРБУДІНВЕСТБАНК	0	19 593	9 701	0	0	359	0	107	29 760
178	"ПРИВАТІНВЕСТ"	0	179	121	0	0	17	0	15 174	15 490
179	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	5	9 522	22 261	0	0	1 424	1 861	16 756	51 828
180	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	10 000	12 755	15 117	0	0	254	5	4 025	42 156
181	"АЛЬЯНС"	2 310	11 786	4 434	0	0	94	0	5 023	23 647
182	КЛАСИКБАНК	1 900	7 910	5 665	0	0	590	3	1 003	17 070
Усього по групі		12 599 875	21 334 040	22 417 529	558 421	619 136	741 579	373 752	1 972 594	60 616 925
Усього по системі банків		320 838 288	220 411 536	216 315 201	1 334 428	9 182 862	11 273 587	3 757 789	23 709 759	806 823 449

Структура власного капіталу банків

№ п/п	Назва банку	Статутний капітал	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	Емісійні різниці	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	Резерви переоцінки основних засобів	
1	2	3	4	5	6		
Група I (кількість банків у групі – 18)							
1	ПРИВАТБАНК	5 684 882	0	0	409 820	237 533	
2	РАЙФАЙЗЕНБАНК АВАЛЬ	2 419 935	0	2 683 602	755 789	1 096 411	
3	ОЩАДБАНК	13 892 000	0	0	376 469	898 656	
4	УКРСИББАНК	4 005 000	0	0	425 943	8 677	
5	УКРСОЦБАНК	1 070 000	0	701 011	1 210 326	1 392 313	
6	УКРЕКСІМБАНК	3 062 633	0	0	110 905	708 562	
7	ОТП БАНК	2 068 195	0	2 754	352 715	0	
8	АЛЬФА-БАНК	2 976 565	0	6	67 518	128 801	
9	"НАДРА"	390 363	0	638 910	640 710	142 186	
10	ВТБ БАНК	2 158 784	1 312	0	123 873	158 615	
11	ПРОМІНВЕСТБАНК	200 175	0	0	1 227 328	1 715 027	
12	"ФОРУМ"	1 621 000	0	1 926	38 124	101 094	
13	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	2 522 842	0	98 129	362 814	461 117	
14	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	2 000 000	0	0	316 088	15 137	
15	УКРПРОМБАНК	1 560 000	0	0	74 788	159 301	
16	СВЕДБАНК	2 159 100	0	0	63 251	87 531	
17	УКРГАЗБАНК	700 000	0	135 942	171 343	242 907	
18	БРОКБІЗНЕСБАНК	1 864 800	0	0	43 742	287 656	
Усього по групі		50 356 275	1 312	4 262 280	6 771 547	7 841 527	
Група II (кількість банків у групі – 20)							
19	КРЕДИТПРОМБАНК	1 350 000	0	58 336	180 401	90 591	
20	РОДОВІД БАНК	435 000	0	535 524	107 369	291 296	
21	"ПІВДЕННИЙ"	646 550	0	335 564	85 599	92 264	
22	ЕРСТЕ БАНК	1 360 500	0	0	1 738	0	
23	УНІКРЕДИТ БАНК	653 508	0	2 018	116 903	43	
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	304 761	0	0	297 529	0	
25	УНІВЕРСАЛ БАНК	837 712	0	0	24 191	599	
26	ДОНГОРБАНК	771 650	0	3 531	195 221	91 355	
27	ВІЕЙБІ БАНК	341 424	0	430 119	15 950	60 809	
28	ПРАВЕКС-БАНК	991 499	0	672	15 958	203 293	
29	КРЕДОБАНК	526 869	0	38	40 176	155 164	
30	ІМЕКСБАНК	645 000	0	0	94 584	3 795	
31	"ДЕЛЬТА"	510 000	0	0	8 226	0	
32	СВЕДБАНК ІНВЕСТ	381 997	0	0	7 957	30 698	
33	КАЛІОН БАНК УКРАЇНА	172 929	0	0	112 510	67 984	
34	"ХРЕЩАТИК"	540 000	0	0	127 941	17 601	
35	СІТБАНК (УКРАЇНА)	66 500	0	253 091	156 727	0	
36	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	1 200 000	0	0	43 837	0	
37	ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	839 929	0	0	64 387	117 780	
38	ІНДУСТРІАЛБАНК	334 667	25	8 022	85 871	10 387	
Усього по групі		12 910 495	25	1 626 915	1 783 076	1 233 658	
Група III (кількість банків у групі – 24)							
39	"КИЇВ"	225 000	0	847	88 921	237 276	
40	ІНДУСТРІАЛЬНО-ЕКСПОРТНИЙ БАНК	400 000	0	0	31 826	0	
41	"КИЇВСЬКА РУСЬ"	276 080	0	0	17 428	73 055	
42	"КРЕДИТ-ДНІПРО"	275 000	0	0	130 316	72 335	
43	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	330 000	0	80 212	45 860	35 434	
44	ПРОКРЕДИТ БАНК	150 000	0	778	53 765	49 648	
45	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	439 693	11 612	0	10 778	37 527	
46	БТА БАНК	1 500 000	0	3	8 059	11 269	
47	БМ БАНК	340 658	0	0	333	0	
48	ФОЛЬКСБАНК	260 000	0	864	12 911	40 619	
49	МЕГАБАНК	200 000	0	138	78 254	36 086	
50	ПІРЕУС БАНК МКБ	400 000	0	0	25 358	27 814	
51	ЕКСПРЕС-БАНК	75 613	0	0	164 381	40 443	
52	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	505 000	0	0	0	0	

України за станом на 01.01.2009 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

	У тому числі		Резерви переоцінки цінних паперів	Прибуток/збиток минулих років	Прибуток/збиток поточного року	Усього власного капіталу	Усього пасивів
	резерви переоцінки нерухомості	резерви переоцінки нематеріальних активів					
	7	8	9	10	11	12	13
	190 190	0	0	571 672	1 291 776	8 195 683	80 165 465
	1 093 233	0	-80 707	33 481	527 395	7 435 906	65 361 554
	895 145	0	-2 220	1 259	305 777	15 471 943	57 788 082
	6 376	262	-16 036	18 445	427 621	4 869 649	55 696 742
	1 391 378	0	5 705	4 563	791 795	5 175 713	49 694 781
	708 438	0	1 575	17	622 141	4 505 833	48 324 707
	0	0	-13 973	0	76 595	2 486 286	33 717 298
	128 801	0	-23 276	0	158 262	3 307 877	32 310 096
	142 186	0	0	442	25 857	1 838 469	30 547 480
	158 221	0	-2 697	20 215	55 767	2 513 246	28 343 611
	1 711 425	0	19 726	764	99 303	3 262 323	27 489 483
	101 094	0	-897	117 637	10 271	1 889 155	20 513 038
	460 994	0	-5 002	34 355	13 100	3 487 356	20 159 205
	12 782	0	0	2 605	142 592	2 476 422	18 439 441
	159 301	0	0	113 766	17 912	1 925 767	16 000 433
	87 531	0	-3 122	0	39 597	2 346 358	15 984 207
	242 657	0	-3 223	1 786	204 242	1 452 997	14 803 319
	287 656	0	5 213	45 078	70 013	2 316 502	14 204 031
	7 777 410	262	-118 933	966 084	4 880 016	74 957 484	629 542 973
	90 591	0	-3 154	-3 494	31 494	1 704 174	14 534 276
	285 585	0	6 435	0	34 609	1 410 233	13 195 714
	92 264	0	-1 748	68 345	177 489	1 404 063	11 086 369
	0	0	-3 525	0	1 791	1 360 504	11 029 912
	0	0	-1 730	20 866	44 915	836 524	10 617 723
	0	0	0	0	226 800	829 089	9 505 850
	599	0	-731	759	4 179	866 709	8 100 941
	91 355	0	-5 958	0	24 076	1 079 874	7 752 201
	60 809	0	-2 731	54 286	2 042	901 900	7 748 528
	200 940	0	0	111 907	443	1 323 772	7 268 015
	155 164	0	-17 433	0	-168 932	535 881	6 383 885
	3 795	0	0	0	62 277	805 657	6 200 752
	0	0	-2 111	0	67 124	583 239	5 543 082
	30 698	0	-254	58 874	143 825	623 098	5 487 593
	67 984	0	0	0	270 819	624 241	5 250 392
	17 601	0	-1 223	0	72 347	756 667	5 220 497
	0	0	-20 721	0	393 717	849 314	5 089 738
	0	0	0	0	14 362	1 258 199	4 885 068
	117 780	0	232	0	50 760	1 073 088	4 839 346
	3 617	0	-5 641	24 421	100 059	557 761	4 375 768
	1 218 781	0	-60 293	335 965	1 554 197	19 383 987	154 115 648
	237 034	0	328	1 970	35 931	590 273	4 887 415
	0	0	-839	-34 845	2 386	398 528	4 510 125
	73 055	0	0	249	4 322	371 134	4 169 269
	72 335	0	735	0	35 748	514 135	4 058 769
	35 434	0	404	0	26 469	518 380	3 779 032
	49 648	0	0	4 734	1 226	260 151	3 453 914
	37 527	0	197	0	39 931	516 513	3 276 336
	11 269	0	1 602	579	10 664	1 532 176	3 178 432
	0	0	857	5 416	10 102	357 365	3 123 909
	40 521	0	0	551	16 049	330 994	2 971 111
	36 086	0	-3 370	10	21 900	333 018	2 940 843
	27 814	0	-288	0	16 573	469 457	2 781 946
	40 435	0	0	42 327	51 265	374 029	2 707 983
	0	0	-4 540	7 362	2 776	510 598	2 651 130

1	2	3	4	5	6	
53	СЕБ БАНК	113 577	0	0	53 569	124 113
54	БАНК РЕНЕСАНС КАПІТАЛ	143 400	0	0	423	0
55	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	287 000	0	3 365	12 493	2 606
56	АКТИВ БАНК	312 750	0	0	69 735	125 338
57	ЕКСПОБАНК	188 895	0	0	7 331	75 192
58	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	380 000	0	9 540	10 718	95
59	ХОУМ КРЕДИТ БАНК	307 350	0	0	625	0
60	УКРІНБАНК	204 423	0	12	17 165	198 441
61	АСТРА БАНК	1 050 000	0	0	0	0
62	ФІНАНСОВИЙ СОЮЗ БАНК	197 526	0	7 000	9 870	1 313
Усього по групі		8 561 966	11 612	102 758	850 119	1 188 605
Група IV (кількість банків у групі – 120)						
63	"ТАВРИКА"	140 000	0	0	55 805	0
64	БАНК КІПРУ	541 000	6	41	49 919	16 440
65	ФАКТОРІАЛ-БАНК	102 112	0	2	12 984	108 440
66	"БІГ ЕНЕРГІЯ"	100 000	0	0	53 361	17 696
67	"ДІАМАНТ"	100 000	0	0	45 858	0
68	ІПОБАНК	200 000	0	0	8 611	0
69	"ДНІСТЕР"	61 500	0	0	32 011	44 898
70	БГ БАНК	265 000	0	0	6 423	0
71	УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС БАНК	34 160	0	11 436	14 702	21 345
72	ЗАХІДІНКОМБАНК	133 710	0	0	4 137	17 534
73	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	50 000	0	0	26 933	0
74	МІСТО-БАНК	75 800	0	0	13 476	54 702
75	"АРКАДА"	146 445	0	13	29 462	0
76	МІЖНАРОДНИЙ ІПОТЕЧНИЙ БАНК	380 567	0	0	15	0
77	ЕНЕРГОБАНК	169 451	0	0	11 067	16 199
78	ТРАНСБАНК	40 042	0	0	29 337	6 420
79	"БАЗИС"	66 749	0	0	14 602	31 878
80	"ДЕМАРК"	152 000	0	393	20 388	6 424
81	ФОРТУНА БАНК	120 000	0	0	20 896	25 275
82	ПОЛТАВА БАНК	70 500	0	60	42 981	76 659
83	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	84 683	0	0	14 365	0
84	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	60 000	0	0	14 602	5 786
85	БАНК ПЕТРОКОМЕРЦ-УКРАЇНА	113 040	0	124	34 675	0
86	ІНПРОМБАНК	43 648	0	0	27 209	31 116
87	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	150 000	0	0	17 293	0
88	"НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ"	82 160	0	17	9 079	6 313
89	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	111 240	0	0	1 131	1
90	"КАПІТАЛ"	104 074	0	1 049	4 584	2 275
91	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	230 000	0	2 295	1 993	0
92	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	200 000	0	17 924	47 212	0
93	"МЕРКУРІЙ"	69 470	0	0	4 519	5 180
94	"БІЗНЕС СТАНДАРТ"	85 000	0	0	294	22 406
95	"ДАНІЕЛЬ"	58 412	0	0	546	51 549
96	ФІНБАНК	85 050	0	44	11 923	28 574
97	ЗЛАТОБАНК	162 500	0	0	0	0
98	СОЦКОМБАНК	114 592	0	0	15 394	0
99	"ЛЬВІВ"	80 305	0	230	9 567	38 137
100	АКЦЕНТ-БАНК	125 560	0	41	1 345	3 075
101	"ПІВДЕНКОМБАНК"	85 000	0	0	35 501	4 519
102	"КАМБІО"	60 180	0	0	347	24 685
103	ПАРТНЕР БАНК	95 890	0	0	219	4 530
104	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	143 000	0	0	11 965	0
105	"АРМА"	75 000	0	0	10 707	0
106	"АВТОКРАЗБАНК"	80 000	0	1 525	16 580	9 194
107	УКРГАЗПРОМБАНК	24 200	0	5	56 052	6 997
108	"СИНТЕЗ"	72 800	0	0	984	0
109	ТЕРРА БАНК	37 141	0	0	5 598	5 866
110	"ГЛОБУС"	160 000	0	0	0	0
111	ОДЕСА-БАНК	86 260	0	0	6 977	1 221
112	"МЕТАЛУРГ"	19 551	44	1 612	72 185	5 090
113	ПЛЮС БАНК	147 000	0	0	7 178	26 458
114	АРТЕМ БАНК	69 000	0	0	5 645	0
115	АГРАРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	93 112	0	1	9 329	13 842
116	"ЮНЕКС"	292 000	0	4 161	1 524	27 859
117	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	45 007	0	0	6 380	24 295

БАНКИ УКРАЇНИ

	7	8	9	10	11	12	13
	124 089	0	-4 813	1 027	2 876	290 349	2 496 152
	0	0	0	8 027	1 157	153 007	2 387 107
	2 606	0	0	14 686	620	320 771	2 200 784
	125 338	0	-1 138	0	10 082	516 767	2 080 820
	75 120	0	1	9 561	3 709	284 689	2 055 797
	0	0	0	0	42 826	443 179	1 813 191
	0	0	-102	11 509	3 775	323 157	1 772 636
	198 441	0	0	265	12 169	432 476	1 689 880
	0	0	0	0	1 348	1 051 348	1 602 768
	1 313	0	0	0	5 734	221 443	1 413 962
	1 188 066	0	-10 967	73 429	359 638	11 113 936	68 003 311
	0	0	-630	258	6 698	202 131	1 923 336
	14 986	0	-16	5	14 125	621 507	1 861 000
	108 440	0	-5 784	0	2 092	219 845	1 811 024
	17 609	0	3	6 292	3 870	181 221	1 521 835
	0	0	0	0	12 439	158 297	1 453 675
	0	0	0	0	9 897	218 508	1 447 900
	44 898	0	-298	0	14 718	152 828	1 430 930
	0	0	-13 852	14 626	13 463	285 660	1 354 045
	21 345	0	0	2 381	8 222	92 246	1 346 287
	17 534	0	0	754	22 719	178 854	1 321 307
	0	0	-1 648	0	7 479	82 764	1 320 714
	54 702	0	0	0	4 880	148 858	1 309 476
	0	0	0	31 473	15 795	223 189	1 273 329
	0	0	0	-19 417	752	361 917	1 256 553
	16 199	0	-3 657	1 279	14 360	208 700	1 231 534
	6 216	0	384	10 000	306	86 489	1 214 058
	31 878	0	-12 771	0	11 399	111 858	1 203 679
	6 286	0	0	2 276	6 876	188 358	1 194 461
	25 275	0	0	0	13 350	179 521	1 157 840
	76 659	0	0	0	12 493	202 694	1 133 330
	0	0	-1 796	0	147	97 399	1 122 746
	5 786	0	-3 640	0	11 068	87 816	1 103 089
	0	0	-1 306	0	5 775	152 308	1 084 151
	31 110	0	0	0	8 956	110 930	1 064 716
	0	0	0	0	13 427	180 720	1 064 526
	6 313	0	0	0	2 689	100 259	1 017 418
	0	0	0	638	2 439	115 449	1 011 996
	2 275	0	0	0	2 078	114 060	985 445
	0	0	54	15 295	8 506	258 143	985 331
	0	0	-39	3	4 600	269 700	946 246
	5 180	0	0	2 179	6 703	88 051	940 465
	22 406	0	-196	-8 042	4 010	103 472	937 517
	51 549	0	0	0	4 052	114 558	906 665
	28 574	0	0	360	1 078	127 028	898 624
	0	0	0	0	832	163 332	871 687
	0	0	0	0	1 304	131 290	840 518
	38 137	0	0	0	369	128 609	837 456
	3 075	0	0	0	21 017	151 037	802 933
	4 421	0	0	2	6 525	131 546	799 138
	24 685	0	0	0	2 376	87 588	778 750
	4 530	0	-1 445	0	898	100 093	719 445
	0	0	0	0	25 445	180 410	704 882
	0	0	0	0	4 364	90 071	689 317
	6 613	0	-112	0	-2 683	104 505	678 729
	6 997	0	-334	33 997	8 082	128 999	669 096
	0	0	0	17 400	7 994	99 178	663 921
	5 866	0	-51	0	1 542	50 096	647 783
	0	0	0	0	5 930	165 930	629 576
	1 221	0	0	0	11 120	105 578	627 893
	4 569	0	90	2 950	2 041	103 475	619 626
	26 458	0	0	343	1 556	182 536	610 441
	0	0	0	0	5 849	80 494	608 934
	13 842	0	-3 256	0	3 098	116 126	596 615
	27 859	0	360	-5 522	4 650	325 031	594 205
	24 295	0	0	0	1 100	76 783	577 995

1	2	3	4	5	6	
118	"ПРЕМІУМ"	70 000	0	0	301	0
119	"ІНТЕГРАЛ"	62 700	0	14	18 000	0
120	СТАРОКІЇВСЬКИЙ БАНК	30 210	0	0	3 148	28 261
121	"НОВИЙ"	55 000	0	0	2 150	2 393
122	"ПОРТО–ФРАНКО"	99 154	0	0	7 262	154
123	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	28 085	173	0	38 240	0
124	"ГРАНТ"	60 000	0	0	14 051	30 517
125	КООПІНВЕСТБАНК	75 856	0	0	6 840	2 391
126	БАНК "БОГУСЛАВ"	170 000	0	0	175	0
127	УКРКОМУНБАНК	49 700	0	0	4 712	35 590
128	"СТОЛИЦЯ"	120 000	0	0	1 190	31 308
129	"ТРАСТ–КАПІТАЛ"	33 250	0	0	5 985	6 216
130	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	60 000	0	0	5 455	27 805
131	"ВОЛОДИМИРСЬКИЙ"	35 860	0	0	8 453	13 504
132	ПРОМЕКОНОМБАНК	76 200	0	0	6 537	943
133	"КОНТРАКТ"	36 226	0	0	6 683	23 850
134	ЛЕГБАНК	46 000	0	0	16 297	2 720
135	"МОРСЬКИЙ"	48 461	0	0	5 378	16 721
136	"ТРАСТ"	69 000	0	0	18	12 121
137	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	40 000	0	0	0	0
138	СИГМАБАНК	136 000	0	0	756	0
139	УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА ГРУПА	74 200	0	0	275	46
140	"ТК КРЕДИТ"	101 829	0	5	10 978	865
141	ФІНРОСТБАНК	70 000	0	0	975	0
142	ЄВРОГАЗБАНК	73 390	0	0	1 930	0
143	РЕАЛ БАНК	100 000	0	0	10 485	1 979
144	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	85 000	0	0	24 900	4 862
145	ІНВЕСТБАНК	43 280	0	0	3 695	6 742
146	ЕРДЕ БАНК	96 941	0	0	56	0
147	ІНТЕРБАНК	36 050	0	0	26 432	311
148	ПОЛІКОМБАНК	34 000	0	0	7 549	35 198
149	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	153 000	2	0	5 877	13 394
150	РЕГІОН БАНК	36 310	0	12	2 088	5 663
151	ПРОФІНБАНК	35 000	0	3	1 758	25 727
152	ПРОМИСЛОВО–ФІНАНСОВИЙ БАНК	45 000	0	609	10 259	1 348
153	АКТАБАНК	79 000	0	0	0	0
154	"УКООПСПІЛКА"	35 626	496	0	514	42 308
155	ФІНЕКСБАНК	55 974	0	0	7 723	0
156	"КОНКОРД"	108 000	0	0	1 735	0
157	"СТОЛИЧНИЙ"	72 335	0	0	1 856	5
158	КРЕДИТВЕСТ БАНК	72 175	0	2 902	272	0
159	ДІАЛОГБАНК	62 450	0	0	498	54
160	АКОРДБАНК	80 000	0	0	0	0
161	ТММ–БАНК	31 000	0	95	11 226	0
162	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	61 277	0	0	2 739	3 435
163	"ОЛІМПІЙСЬКА УКРАЇНА"	56 650	0	7	5 588	0
164	ЄВРОБАНК	26 670	0	0	27	0
165	СХІДНО–ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	38 660	0	0	1 252	0
166	ПРАЙМ–БАНК	28 600	0	3 920	5 804	8 127
167	УНІКОМБАНК	63 692	0	0	636	0
168	"ГАЛС"	80 000	0	0	0	0
169	"ВЕЛЕС"	43 000	0	5 200	6 917	3 536
170	МОТОР БАНК	85 000	0	0	0	0
171	"КРЕДИТ–ОПТИМА"	63 000	0	0	0	0
172	РАДАБАНК	80 000	0	0	4 547	462
173	"ФАМІЛЬНИЙ"	33 587	0	0	2 449	10 725
174	ЄВРОПРОМБАНК	74 500	0	0	0	0
175	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	75 750	0	0	0	0
176	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	72 000	0	0	679	0
177	УКРБУДІНВЕСТБАНК	58 777	0	0	255	0
178	"ПРИВАТІНВЕСТ"	60 000	0	27	12 627	0
179	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	25 688	0	0	1 037	5 603
180	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	41 856	0	0	2 267	0
181	"АЛЬЯНС"	39 990	0	0	5 116	0
182	КЛАСИКБАНК	40 635	0	0	1 187	0
Усього по групі		10 625 505	721	53 769	1 291 711	1 197 764
Усього по системі банків		82 454 241	13 671	6 045 722	10 696 453	11 461 555

БАНКИ УКРАЇНИ

7	8	9	10	11	12	13
0	0	0	0	1 107	71 408	570 699
0	0	34	0	3 826	84 574	534 632
28 261	0	202	1 121	4 716	67 658	516 009
2 359	0	3	2 934	-9 561	52 918	508 393
0	0	0	1 107	2 030	109 708	497 581
0	0	0	0	122	66 275	478 673
30 113	0	0	1	1 157	105 726	476 995
2 391	0	0	0	2 201	87 288	474 744
0	0	0	519	3 106	173 801	473 256
35 590	0	0	1 351	1 833	93 186	465 774
31 308	0	-1 166	0	5 431	156 762	457 210
6 216	0	0	0	11 194	56 645	456 124
27 805	0	17	50	4 780	98 108	451 910
10 331	0	0	0	2 032	59 850	445 922
943	0	3	0	985	84 668	444 437
23 850	0	0	0	3 191	69 950	415 701
2 620	0	759	0	5 399	71 174	406 456
16 721	0	0	0	2 111	72 671	397 730
12 121	0	0	0	65	81 204	387 108
0	0	0	-1 738	1 820	40 082	377 784
0	0	0	0	2 838	139 595	359 679
46	0	-7	128	87	74 730	359 468
621	0	4	122	3 308	117 112	354 455
0	0	0	2 776	1 393	75 144	342 804
0	0	0	0	2 754	78 074	338 990
556	0	762	4 198	2 082	119 506	335 480
4 862	0	-3	0	1 524	116 284	306 142
6 742	0	0	0	4 415	58 132	301 509
0	0	0	1 073	3 228	101 300	300 184
311	0	0	1	546	63 341	299 985
35 198	0	0	9 518	473	86 739	289 518
13 394	0	0	15 761	1 898	189 928	283 310
5 535	0	0	10 061	5 887	60 020	268 986
25 727	0	0	8 157	1 100	71 745	247 195
1 348	0	0	0	3 229	60 445	213 194
0	0	0	0	833	79 833	213 029
42 308	0	0	4 331	2 604	84 888	211 344
0	0	0	0	2 904	66 601	207 982
0	0	0	0	2 265	112 000	200 031
0	0	0	-1 417	334	73 112	185 009
0	0	0	0	550	75 899	180 327
0	0	0	3 931	989	67 923	174 552
0	0	-24	0	737	80 713	167 971
0	0	0	0	5 193	47 513	164 969
3 435	0	0	0	3 930	71 381	162 408
0	0	0	95	2 125	64 465	159 848
0	0	1 075	113	172	28 057	151 266
0	0	-1	0	2 148	42 060	147 265
8 127	0	0	0	1 540	47 990	147 139
0	0	0	0	3 734	68 062	146 284
0	0	0	-573	1 295	80 723	141 655
3 536	0	0	0	208	58 860	137 675
0	0	0	0	1 377	86 377	130 664
0	0	0	0	3 985	66 985	119 487
462	0	0	0	1 921	86 931	114 462
10 725	0	0	663	19	47 442	113 038
0	0	0	0	282	74 782	108 524
0	0	-1 236	0	-2 806	71 708	105 074
0	0	0	-2 509	1 141	71 311	104 149
0	0	0	1 444	1 924	62 400	92 161
0	0	0	0	1 434	74 087	89 578
5 582	0	0	3 466	87	35 881	87 709
0	0	0	327	308	44 759	86 914
0	0	0	0	2 113	47 219	70 866
0	0	0	2 035	29	43 886	60 957
1 186 933	0	-49 517	178 576	510 554	13 807 641	74 424 566
11 371 191	262	-239 710	1 554 054	7 304 404	119 263 048	926 086 498

Фінансові результати діяльності банків України

№ п/п	Назва банку	Процент-ний дохід	Процентні витрати	Чистий процент-ний дохід	Комісій-ний дохід	Комісійні витрати	Чистий комісій-ний дохід	Торгове-льний дохід	Дохід у ви-гляді диві-дендів	Дохід від участі в ка-піталі	Інший дохід	Усього доходів	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Група I (кількість банків у групі – 18)													
1	ПРИВАТБАНК	9 059 300	–5 066 715	3 992 585	5 811 594	–447 260	5 364 334	329 412	68	0	158 137	9 844 535	
2	РАЙФФАЙЗЕНБАНК АВАЛЬ	6 255 516	–2 687 431	3 568 084	1 325 268	–151 252	1 174 016	282 627	22	224	78 079	5 103 052	
3	ОЩАДБАНК	2 591 804	–1 082 036	1 509 768	778 654	–135 636	643 018	146 094	10	0	150 384	2 449 274	
4	УКРСИББАНК	5 366 865	–2 946 313	2 420 551	571 724	–39 678	532 046	656 141	12	0	15 238	3 623 988	
5	УКРСОЦБАНК	4 580 089	–2 455 607	2 124 481	658 166	–59 312	598 854	836 831	13	0	104 443	3 664 624	
6	УКРЕКСІМБАНК	4 032 991	–2 417 978	1 615 013	440 447	–46 489	393 958	682 010	64	0	65 192	2 756 236	
7	ОТП БАНК	2 703 154	–1 208 767	1 494 387	217 428	–49 359	168 069	710 731	0	0	33 382	2 406 569	
8	АЛЬФА–БАНК	3 031 549	–1 766 842	1 264 707	622 982	–53 967	569 014	749 802	0	0	151 042	2 734 565	
9	"НАДРА"	3 263 708	–2 150 382	1 113 326	642 045	–94 477	547 569	829 424	0	0	90 776	2 581 095	
10	ВТБ БАНК	2 136 979	–1 319 529	817 450	233 992	–14 710	219 282	258 540	0	0	13 033	1 308 305	
11	ПРОМІНВЕСТБАНК	3 441 703	–2 087 004	1 354 699	784 710	–60 410	724 300	905 734	40	2 118	131 615	3 118 506	
12	"ФОРУМ"	1 942 844	–1 236 095	706 749	160 632	–19 682	140 950	115 355	13	0	10 511	973 578	
13	ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК	1 738 387	–1 006 274	732 112	260 997	–64 485	196 512	89 965	0	0	36 744	1 055 333	
14	"ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"	1 871 343	–1 377 091	494 252	419 719	–39 180	380 539	266 316	233	0	75 532	1 216 873	
15	УКРПРОМБАНК	1 987 476	–1 405 406	582 070	209 016	–39 511	169 504	63 751	0	0	7 388	822 713	
16	СВЕДБАНК	1 429 979	–694 386	735 593	164 421	–15 692	148 729	214 405	2 978	0	12 871	1 114 576	
17	УКРГАЗБАНК	1 598 669	–1 132 915	465 755	166 211	–24 095	142 116	370 966	38	0	150 398	1 129 272	
18	БРОКБІЗНЕСБАНК	1 384 872	–1 023 508	361 365	190 960	–14 090	176 871	110 759	12	0	23 039	672 046	
	Усього по групі	58 417 227	–33 064 279	25 352 948	13 658 966	–1 369 284	12 289 682	7 618 863	3 503	2 342	1 307 804	46 575 140	
Група II (кількість банків у групі – 20)													
19	КРЕДИТПРОМБАНК	1 640 922	–1 119 961	520 961	106 782	–13 965	92 817	231 080	2	0	17 713	862 573	
20	РОДОВІД БАНК	1 471 024	–1 213 149	257 876	195 599	–15 394	180 205	140 681	2	0	11 689	590 453	
21	"ПІВДЕННИЙ"	1 107 865	–695 022	412 843	192 968	–26 364	166 604	112 171	1	1 084	2 362	695 065	
22	ЕРСТЕ БАНК	699 076	–199 982	499 094	55 066	–8 147	46 919	42 190	0	0	17 124	605 328	
23	УНІКРЕДИТ БАНК	680 709	–346 053	334 656	84 070	–16 460	67 610	116 667	0	0	8 516	527 449	
24	ІНГ БАНК УКРАЇНА	593 615	–188 881	404 734	83 698	–74 747	8 951	130 717	0	0	6 690	551 093	
25	УНІВЕРСАЛ БАНК	733 348	–301 124	432 224	37 523	–6 802	30 721	249 667	100	0	8 987	721 698	
26	ДОНГОРБАНК	724 673	–469 829	254 845	62 600	–14 347	48 252	20 321	0	0	16 094	339 512	
27	ВІЕЙБІ БАНК	841 171	–526 624	314 547	212 887	–32 736	180 151	89 488	1 827	0	66 499	652 512	
28	ПРАВЕКС–БАНК	792 102	–454 371	337 731	442 907	–5 241	437 666	152 985	8	0	70 896	999 286	
29	КРЕДОБАНК	678 011	–415 462	262 549	110 471	–10 110	100 360	21 328	0	0	3 620	387 857	
30	ІМЕКСБАНК	652 661	–465 508	187 153	105 262	–8 555	96 708	34 591	0	0	5 871	324 323	
31	"ДЕЛЬТА"	521 786	–590 604	–68 817	788 022	–100 949	687 073	–13 002	0	0	175 892	781 146	
32	СВЕДБАНК ІНВЕСТ	608 338	–288 636	319 703	14 802	–4 550	10 252	70 814	0	0	–228	400 541	
33	КАЛІОН БАНК УКРАЇНА	296 438	–83 722	212 716	88 073	–26 069	62 004	157 725	0	0	194	432 639	
34	"ХРЕЩАТИК"	730 093	–457 196	272 897	103 786	–10 069	93 717	39 724	0	0	3 496	409 834	
35	СІТБАНК (УКРАЇНА)	386 949	–103 166	283 784	15 387	–7 471	7 916	295 351	0	0	1 126	588 178	
36	"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	709 600	–437 799	271 801	9 734	–401	9 333	12 179	0	0	65	293 378	
37	ДОЧІРНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	418 673	–185 808	232 865	38 590	–7 886	30 704	96 749	0	0	4 532	364 850	
38	ІНДУСТРІАЛБАНК	457 046	–265 720	191 326	89 817	–10 341	79 477	104 437	0	0	6 989	382 228	
	Усього по групі	14 744 102	–8 808 616	5 935 485	2 838 045	–400 604	2 437 441	2 105 865	1 940	1 084	428 127	10 909 943	
Група III (кількість банків у групі – 24)													
39	"КІІВ"	554 489	–434 257	120 232	83 371	–3 487	79 883	35 363	3 607	0	14 399	253 484	
40	ІНДУСТРІАЛЬНО–ЕКСПОРТНИЙ БАНК	392 691	–229 755	162 936	180 936	–7 273	173 663	109 523	0	0	280 504	726 626	
41	"КІІВСЬКА РУСЬ"	499 954	–343 898	156 055	55 223	–4 536	50 687	55 343	0	0	5 168	267 253	
42	"КРЕДИТ–ДНІПРО"	402 577	–235 294	167 283	61 265	–10 256	51 009	40 476	0	0	4 340	263 109	
43	МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК	282 669	–97 538	185 131	83 188	–10 576	72 612	153 332	0	0	1 993	413 068	
44	ПРОКРЕДИТ БАНК	418 012	–197 008	221 004	48 056	–4 598	43 458	9 265	0	0	7 213	280 940	
45	"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	311 927	–121 844	190 084	14 574	–735	13 839	40 443	0	0	763	245 128	
46	БТА БАНК	200 684	–95 024	105 659	33 301	–1 764	31 537	64 082	0	0	74 177	275 455	
47	БМ БАНК	240 807	–126 314	114 493	24 130	–5 538	18 592	20 216	0	0	255	153 555	
48	ФОЛЬКСБАНК	223 221	–94 411	128 811	40 984	–1 021	39 963	13 784	0	0	4 696	187 254	
49	МЕГАБАНК	323 377	–219 102	104 275	94 811	–2 930	91 881	17 407	136	0	7 959	221 658	
50	ПІРЕУС БАНК МКБ	237 731	–98 684	139 047	43 965	–6 144	37 821	10 333	0	0	527	187 727	
51	ЕКСПРЕС–БАНК	287 934	–153 382	134 552	220 784	–8 383	212 401	60 388	0	0	1 239	408 580	
52	КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	229 383	–90 879	138 504	7 825	–2 820	5 005	34 315	0	0	2 066	179 890	

за станом на 01.01.2009 р. (у розрізі банків)

Тис. грн.

	Загальні адміністративні витрати	Витрати на персонал	Втрати від участі в капіталі	Інші витрати	Прибуток від операцій	Чисті витрати на формування резервів	Дохід/збиток від довгострокових активів, призначених для продажу	Прибуток до оподаткування	Витрати на податок на прибуток	Прибуток після оподаткування	Чистий прибуток/збиток від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	Чистий прибуток/збиток банку
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	-1 282 473	-2 014 587	0	-1 189 786	5 357 688	-3 472 875	0	1 884 813	-593 037	1 291 776	0	1 291 776
	-786 807	-1 323 649	0	-452 257	2 540 339	-1 820 463	0	719 876	-192 593	527 283	111	527 395
	-295 785	-1 207 286	0	-131 071	815 133	-365 440	0	449 693	-143 916	305 777	0	305 777
	-507 745	-977 153	0	-343 954	1 795 135	-1 195 487	0	599 648	-172 027	427 621	0	427 621
	-446 302	-723 551	0	-122 529	2 372 242	-1 248 864	0	1 123 378	-331 584	791 795	0	791 795
	-195 885	-613 221	-6 633	-36 748	1 903 749	-1 046 365	0	857 384	-235 243	622 141	0	622 141
	-234 560	-395 727	0	-161 621	1 614 661	-1 420 404	0	194 257	-117 662	76 595	0	76 595
	-244 920	-455 372	0	-227 045	1 807 228	-1 605 096	0	202 131	-43 869	158 262	0	158 262
	-423 750	-499 884	0	-330 136	1 327 325	-1 217 996	0	109 328	-83 471	25 857	0	25 857
	-196 839	-355 623	0	-107 333	648 510	-563 137	0	85 374	-29 607	55 767	0	55 767
	-484 145	-860 068	-2	-159 717	1 614 573	-1 478 419	0	136 155	-37 388	98 767	536	99 303
	-166 116	-323 273	0	-88 288	395 902	-366 758	0	29 144	-18 873	10 271	0	10 271
	-153 740	-200 006	0	-80 133	621 453	-599 285	0	22 169	-9 069	13 100	0	13 100
	-187 496	-364 673	0	-150 665	514 039	-336 679	0	177 360	-34 768	142 592	0	142 592
	-181 301	-308 938	0	-91 158	241 316	-173 876	0	67 440	-49 527	17 912	0	17 912
	-125 272	-237 446	0	-148 492	603 366	-532 788	0	70 577	-30 980	39 597	0	39 597
	-196 613	-357 451	0	-81 426	493 782	-267 011	0	226 770	-22 528	204 242	0	204 242
	-120 842	-185 835	0	-33 688	331 681	-230 918	0	100 763	-30 751	70 013	0	70 013
	-6 230 591	-11 403 743	-6 635	-3 936 047	24 998 122	-17 941 861	0	7 056 260	-2 176 893	4 879 368	647	4 880 016
	-142 701	-202 007	0	-90 870	426 995	-381 367	0	45 628	-14 134	31 494	0	31 494
	-126 238	-175 175	0	-110 144	178 896	-136 069	0	42 827	-8 334	34 493	117	34 609
	-133 958	-163 561	0	-31 569	365 977	-121 047	0	244 930	-67 441	177 489	0	177 489
	-106 998	-167 233	0	-90 802	240 294	-237 395	0	2 899	-1 108	1 791	0	1 791
	-118 157	-100 286	0	-56 017	252 989	-172 902	0	80 086	-35 171	44 915	0	44 915
	-90 882	-113 121	0	-40 999	306 090	-701	0	305 390	-78 590	226 800	0	226 800
	-172 826	-162 539	0	-133 329	253 004	-238 411	0	14 593	-10 414	4 179	0	4 179
	-50 342	-57 533	0	-21 178	210 459	-171 707	0	38 752	-14 676	24 076	0	24 076
	-141 977	-191 935	0	-96 514	222 086	-205 287	0	16 799	-14 757	2 042	0	2 042
	-189 061	-458 327	0	-105 646	246 252	-228 911	0	17 341	-16 898	443	0	443
	-127 241	-140 528	0	-64 671	55 418	-240 300	0	-184 882	16 049	-168 832	-100	-168 932
	-83 056	-86 952	0	-45 421	108 894	-32 972	0	75 922	-13 645	62 277	0	62 277
	-168 494	-255 242	0	-161 408	196 002	-98 381	0	97 621	-30 497	67 124	0	67 124
	-11 401	-43 942	0	-5 563	339 635	-168 465	0	171 170	-27 345	143 825	0	143 825
	-10 469	-28 180	0	-15 918	378 073	-16 184	0	361 889	-91 070	270 819	0	270 819
	-86 568	-161 047	0	-48 522	113 696	-13 824	0	99 873	-27 526	72 347	0	72 347
	-15 299	-33 368	0	-16 493	523 018	-1 881	0	521 137	-127 420	393 717	0	393 717
	-17 290	-25 295	0	-40 123	210 669	-195 523	0	15 147	-784	14 362	0	14 362
	-25 434	-51 856	0	-17 905	269 654	-200 241	0	69 413	-18 653	50 760	0	50 760
	-78 167	-92 741	-4 444	-19 601	187 276	-47 497	0	139 779	-41 152	98 627	1 432	100 059
	-1 896 559	-2 710 868	-4 444	-1 212 693	5 085 377	-2 909 065	0	2 176 314	-623 566	1 552 748	1 449	1 554 197
	-65 116	-70 633	0	-7 090	110 645	-77 860	0	32 785	963	33 748	2 183	35 931
	-127 701	-288 535	-6	-67 491	242 894	-220 706	0	22 188	-19 801	2 386	0	2 386
	-53 664	-104 805	0	-37 759	71 025	-63 071	0	7 954	-3 633	4 322	0	4 322
	-35 313	-54 207	0	-16 596	156 993	-104 416	0	52 577	-16 774	35 803	-55	35 748
	-43 196	-83 780	0	-31 667	254 425	-219 133	0	35 292	-8 823	26 469	0	26 469
	-85 004	-134 634	0	-44 322	16 980	-14 996	0	1 983	-758	1 226	0	1 226
	-20 598	-24 590	0	-8 468	191 473	-133 535	0	57 938	-18 007	39 931	0	39 931
	-48 973	-81 474	0	-45 142	99 866	-90 753	0	9 113	1 551	10 664	0	10 664
	-31 079	-52 778	0	-35 660	34 039	-20 493	0	13 546	-3 445	10 102	0	10 102
	-20 712	-42 485	0	-25 921	98 136	-70 867	0	27 270	-11 220	16 049	0	16 049
	-41 952	-74 776	-3	-31 202	73 725	-40 013	0	33 712	-11 812	21 900	0	21 900
	-30 848	-59 720	0	-26 843	70 317	-39 117	0	31 201	-14 628	16 573	0	16 573
	-91 170	-145 471	-196	-56 920	114 823	-31 204	0	83 619	-32 354	51 265	0	51 265
	-27 225	-49 171	0	-23 404	80 090	-73 662	0	6 427	-3 652	2 776	0	2 776

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
53	СЕБ БАНК	151 943	-64 308	87 636	31 388	-2 783	28 606	23 774	0	0	4 539	144 554	
54	БАНК РЕНЕСАНС КАПІТАЛ	220 362	-148 834	71 528	229 002	-434	228 568	8 979	0	0	110 692	419 768	
55	"ЄВРОПЕЙСЬКИЙ"	261 623	-184 369	77 255	34 510	-9 393	25 117	22 989	2	0	8 532	133 893	
56	АКТИВ БАНК	228 168	-155 452	72 716	43 576	-1 671	41 905	20 162	1	0	179	134 964	
57	ЕКСПОБАНК	216 157	-148 340	67 817	39 111	-2 005	37 106	16 243	0	0	9 772	130 937	
58	УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	259 395	-162 041	97 354	20 169	-1 857	18 312	26 360	0	0	1 909	143 935	
59	ХОУМ КРЕДИТ БАНК	196 696	-120 435	76 261	187 324	-30 299	157 025	23 647	0	0	109 295	366 229	
60	УКРІНБАНК	170 276	-87 035	83 242	62 721	-14 259	48 462	28 499	444	0	20 075	180 722	
61	АСТРА БАНК	68 028	-6 077	61 951	9 153	-175	8 977	23 139	0	0	7 407	101 474	
62	ФІНАНСОВИЙ СОЮЗ БАНК	150 931	-78 136	72 795	12 039	-4 283	7 757	4 493	0	0	255	85 300	
Усього по групі		6 529 037	-3 692 417	2 836 620	1 661 407	-137 220	1 524 186	862 555	4 189	0	677 954	5 905 503	
Група IV (кількість банків у групі – 120)													
63	"ТАВРИКА"	244 951	-164 137	80 814	15 885	-666	15 219	13 821	1	0	3 130	112 984	
64	БАНК КІПРУ	156 731	-78 908	77 823	16 286	-401	15 885	9 247	0	0	3 313	106 268	
65	ФАКТОРІАЛ-БАНК	150 383	-99 261	51 121	44 174	-2 696	41 478	18 079	0	0	9 978	120 655	
66	"БІГ ЕНЕРГІЯ"	201 051	-149 309	51 741	14 052	-5 230	8 823	11 629	0	0	10 569	82 762	
67	"ДІАМАНТ"	193 428	-128 764	64 665	39 988	-2 920	37 068	27 269	0	0	6 764	135 765	
68	ІПОБАНК	207 943	-137 477	70 466	1 420	-290	1 130	14 647	0	0	194	86 437	
69	"ДНІСТЕР"	157 312	-119 491	37 822	26 050	-1 215	24 835	8 407	0	0	6 013	77 077	
70	БГ БАНК	160 760	-89 652	71 108	18 694	-4 043	14 651	39 083	0	0	1 196	126 039	
71	УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС БАНК	138 076	-89 778	48 298	28 448	-1 770	26 678	9 700	0	0	2 540	87 216	
72	ЗАХІДІНКОМБАНК	213 363	-132 304	81 059	52 098	-5 236	46 862	10 484	0	0	746	139 150	
73	"НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ"	144 765	-92 140	52 625	11 437	-3 866	7 571	14 927	0	0	134	75 257	
74	МІСТО-БАНК	120 178	-85 646	34 532	13 398	-1 351	12 047	10 589	0	0	1 487	58 655	
75	"АРКАДА"	157 151	-84 296	72 855	96 041	-25 461	70 580	2 735	0	0	2 726	148 897	
76	МІЖНАРОДНИЙ ІПОТЕЧНИЙ БАНК	101 613	-39 221	62 392	65 550	-3 374	62 176	85	0	0	2 766	127 420	
77	ЕНЕРГОБАНК	158 795	-87 992	70 803	19 658	-1 671	17 987	52 971	36	0	5 741	147 539	
78	ТРАНСБАНК	176 796	-118 579	58 217	23 036	-2 687	20 349	12 940	0	0	10 830	102 337	
79	"БАЗИС"	153 668	-94 071	59 597	38 946	-2 671	36 275	13 548	11	0	1 564	110 996	
80	"ДЕМАРК"	211 302	-111 110	100 192	19 277	-338	18 939	40	0	0	2 511	121 681	
81	ФОРТУНА БАНК	115 816	-70 006	45 809	8 754	-666	8 088	13 711	0	0	187	67 796	
82	ПОЛТАВА БАНК	133 426	-91 894	41 532	37 061	-1 159	35 903	12 820	0	1 268	4 665	96 187	
83	БАНК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	139 682	-96 470	43 211	20 674	-1 399	19 275	9 268	0	0	2 791	74 545	
84	СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК	111 438	-77 192	34 247	29 137	-3 185	25 952	14 667	34	0	659	75 559	
85	БАНК ПЕТРОКОМЕРЦ-УКРАЇНА	107 011	-55 638	51 372	36 200	-3 568	32 632	27 372	0	0	816	112 192	
86	ІНПРОМБАНК	152 115	-108 400	43 715	30 698	-8 724	21 974	19 061	0	0	1 136	85 885	
87	БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	120 323	-78 669	41 653	3 914	-288	3 625	29 253	0	0	815	75 347	
88	"НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ"	157 604	-95 582	62 022	24 847	-5 945	18 901	27 679	0	0	881	109 483	
89	"ЗОЛОТІ ВОРОТА"	131 860	-111 703	20 157	23 924	-1 078	22 845	17 991	0	0	1 586	62 579	
90	"КАПІТАЛ"	131 086	-88 620	42 466	12 022	-1 998	10 024	3 983	0	0	259	56 732	
91	ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК	101 548	-70 356	31 192	11 212	-2 477	8 735	4 330	0	0	9 775	54 033	
92	ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	110 412	-49 284	61 128	24 216	-2 287	21 930	15 739	0	0	2 792	101 589	
93	"МЕРКУРІЙ"	128 340	-96 251	32 088	21 316	-491	20 825	12 059	0	0	506	65 479	
94	"БІЗНЕС СТАНДАРТ"	118 154	-74 617	43 537	9 922	-706	9 216	12 804	0	0	933	66 490	
95	"ДАНІЕЛЬ"	93 262	-78 481	14 781	11 911	-1 120	10 791	8 102	0	0	14 298	47 972	
96	ФІНБАНК	84 265	-65 956	18 310	7 173	-860	6 312	11 178	0	0	4 210	40 009	
97	ЗЛАТОБАНК	52 088	-24 090	27 998	2 807	-56	2 752	4 312	0	0	39	35 100	
98	СОЦКОМБАНК	90 634	-63 294	27 340	8 684	-1 167	7 517	3 067	0	0	1 496	39 420	
99	"ЛЬВІВ"	89 906	-59 403	30 503	9 626	-936	8 690	1 369	0	0	1 054	41 615	
100	АКЦЕНТ-БАНК	90 310	-19 933	70 376	63 708	-41	63 667	10 532	0	0	-7 417	137 159	
101	"ПІВДЕНКОМБАНК"	117 758	-63 981	53 777	49 486	-18 902	30 584	13 534	0	0	2 095	99 990	
102	"КАМБІО"	82 755	-63 517	19 237	17 312	-2 120	15 193	7 811	0	0	552	42 793	
103	ПАРТНЕР БАНК	65 456	-43 994	21 463	16 068	-3 205	12 863	7 887	0	0	7 034	49 247	
104	"УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ СВІТ"	93 384	-53 294	40 090	6 729	-511	6 218	-3 265	0	0	2 428	45 470	
105	"АРМА"	112 897	-66 182	46 715	7 807	-309	7 498	20 671	0	0	877	75 762	
106	"АВТОКРАЗБАНК"	69 366	-51 348	18 019	16 934	-4 732	12 201	22 394	0	0	262	52 876	
107	УКРГАЗПРОМБАНК	77 882	-38 911	38 971	8 251	-644	7 608	14 475	0	0	220	61 273	
108	"СИНТЕЗ"	96 621	-44 752	51 869	12 704	-13 197	-493	38 116	0	0	290	89 782	
109	ТЕРРА БАНК	57 794	-45 905	11 889	17 865	-5 554	12 311	8 052	0	0	2 760	35 012	
110	"ГЛОБУС"	66 155	-46 576	19 579	835	-182	654	9 303	0	0	80	29 615	
111	ОДЕСА-БАНК	80 565	-55 901	24 664	7 228	-1 294	5 934	14 841	0	0	637	46 076	
112	"МЕТАЛУРГ"	92 275	-50 677	41 598	26 532	-676	25 856	8 244	0	0	2 345	78 043	
113	ПЛЮС БАНК	81 644	-32 969	48 675	34 271	-7 056	27 216	1 898	0	0	21 724	99 512	
114	АРТЕМ БАНК	67 763	-45 968	21 795	6 362	-2 780	3 581	4 707	0	0	272	30 355	
115	АГРАРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	67 148	-41 241	25 907	13 082	-4 079	9 004	6 403	175	0	324	41 813	
116	"ЮНЕКС"	45 326	-13 179	32 148	6 027	-1 595	4 432	1 875	0	0	104	38 558	
117	ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ	66 737	-42 626	24 111	16 429	-1 241	15 187	5 314	0	0	825	45 438	
118	"ПРЕМІУМ"	45 603	-6 025	39 577	29 607	-31 273	-1 665	253	0	0	122	38 288	

БАНКИ УКРАЇНИ

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	-34 250	-49 573	0	-12 309	48 422	-34 913	0	13 509	-10 633	2 876	0	2 876
	-47 406	-83 688	0	-130 020	158 654	-153 561	0	5 093	-3 936	1 157	0	1 157
	-27 236	-44 533	0	-15 956	46 168	-43 695	0	2 473	-1 853	620	0	620
	-27 598	-43 660	0	-19 341	44 364	-31 131	0	13 233	-3 151	10 082	0	10 082
	-20 066	-29 396	0	-8 578	72 897	-64 625	0	8 273	-4 563	3 709	0	3 709
	-19 518	-25 687	0	-9 950	88 780	-35 153	0	53 627	-10 801	42 826	0	42 826
	-44 299	-107 787	0	-54 612	159 531	-140 302	0	19 229	-15 453	3 775	0	3 775
	-40 546	-80 889	0	-15 025	44 262	-26 858	0	17 404	-5 235	12 169	0	12 169
	-12 515	-22 717	0	-25 400	40 843	-38 499	0	2 344	-996	1 348	0	1 348
	-4 160	-3 983	0	-11 621	65 536	-58 363	0	7 173	-1 439	5 734	0	5 734
	-1 000 145	-1 758 972	-205	-761 297	2 384 888	-1 826 926	0	557 963	-200 453	357 510	2 128	359 638
	-25 014	-50 753	0	-18 121	19 096	-6 827	0	12 269	-5 571	6 698	0	6 698
	-13 052	-27 488	0	-9 410	56 317	-32 793	0	23 524	-9 399	14 125	0	14 125
	-24 741	-53 021	0	-14 182	28 711	-26 339	0	2 372	-281	2 092	0	2 092
	-17 809	-30 861	0	-14 645	19 447	-14 344	0	5 103	-1 233	3 870	0	3 870
	-34 474	-60 776	0	-13 835	26 680	-10 898	0	15 782	-3 343	12 439	0	12 439
	-6 336	-12 234	0	-4 277	63 589	-53 086	0	10 503	-606	9 897	0	9 897
	-20 038	-25 565	0	-2 643	28 832	-7 888	0	20 944	-6 226	14 718	0	14 718
	-20 582	-55 078	0	-15 452	34 927	-14 518	0	20 410	-6 947	13 463	0	13 463
	-16 541	-26 897	0	-11 261	32 516	-20 921	0	11 595	-3 374	8 222	0	8 222
	-31 271	-21 429	0	-20 778	65 672	-33 280	0	32 392	-9 673	22 719	0	22 719
	-18 849	-14 995	0	-10 463	30 949	-17 963	0	12 986	-5 507	7 479	0	7 479
	-15 209	-20 264	0	-4 023	19 159	-12 831	0	6 328	-1 448	4 880	0	4 880
	-34 286	-71 213	0	-5 901	37 496	-11 352	0	26 144	-10 348	15 795	0	15 795
	-11 540	-39 955	0	-36 879	39 046	-36 256	0	2 789	-2 038	752	0	752
	-17 148	-37 498	0	-24 453	68 439	-49 326	0	19 113	-4 753	14 360	0	14 360
	-22 686	-41 989	0	-13 975	23 687	-22 890	0	797	-491	306	0	306
	-23 762	-36 589	0	-14 627	36 017	-20 141	0	15 877	-4 478	11 399	0	11 399
	-21 109	-33 705	0	-12 494	54 374	-45 848	0	8 526	-1 650	6 876	0	6 876
	-6 473	-16 599	0	-3 037	41 687	-23 223	0	18 464	-5 114	13 350	0	13 350
	-17 940	-36 561	0	-8 020	33 667	-13 806	0	19 861	-6 101	13 760	-1 267	12 493
	-11 861	-38 651	0	-15 397	8 636	-7 160	0	1 476	-1 329	147	0	147
	-17 000	-26 245	0	-8 416	23 898	-10 965	0	12 933	-1 865	11 068	0	11 068
	-21 469	-32 977	0	-14 584	43 162	-27 931	0	15 231	-9 456	5 775	0	5 775
	-16 958	-27 194	0	-16 959	24 774	-12 431	0	12 343	-3 386	8 956	0	8 956
	-28 027	-15 313	0	-8 482	23 525	-7 814	0	15 711	-2 284	13 427	0	13 427
	-23 514	-32 657	0	-12 374	40 938	-34 680	0	6 258	-3 569	2 689	0	2 689
	-16 446	-17 119	0	-13 359	15 655	-13 164	0	2 491	-52	2 439	0	2 439
	-14 410	-18 582	0	-8 897	14 843	-11 388	0	3 455	-1 377	2 078	0	2 078
	-6 566	-11 708	0	-10 549	25 210	-13 458	0	11 752	-3 246	8 506	0	8 506
	-17 647	-35 508	0	-15 432	33 003	-25 533	0	7 470	-2 871	4 600	0	4 600
	-16 149	-24 927	0	-3 857	20 546	-9 168	0	11 378	-4 675	6 703	0	6 703
	-8 517	-24 727	0	-6 536	26 709	-20 372	0	6 337	-2 327	4 010	0	4 010
	-11 857	-19 440	0	-3 052	13 623	-8 645	0	4 979	-927	4 052	0	4 052
	-9 822	-14 105	0	-6 819	9 263	-7 723	0	1 540	-462	1 078	0	1 078
	-2 011	-2 506	0	-774	29 809	-28 561	0	1 248	-416	832	0	832
	-14 991	-9 813	0	-8 539	6 077	-3 246	0	2 831	-1 526	1 304	0	1 304
	-9 621	-15 329	0	-5 810	10 855	-9 021	0	1 834	-1 465	369	0	369
	-10 350	-24 590	0	-9 034	93 186	-61 659	0	31 526	-10 509	21 017	0	21 017
	-13 923	-32 201	0	-22 968	30 899	-21 516	0	9 382	-2 858	6 525	0	6 525
	-12 095	-13 533	0	-7 175	9 990	-6 921	0	3 069	-693	2 376	0	2 376
	-14 152	-20 495	0	-5 351	9 248	-8 052	0	1 196	-298	898	0	898
	-6 719	-8 053	0	-3 583	27 115	-1 173	0	25 942	-497	25 445	0	25 445
	-12 041	-21 837	0	-13 451	28 432	-23 943	0	4 489	-125	4 364	0	4 364
	-10 962	-12 432	0	-7 464	22 017	-19 598	0	2 419	-5 102	-2 683	0	-2 683
	-10 993	-16 080	0	-4 287	29 914	-18 614	0	11 300	-3 219	8 082	0	8 082
	-14 967	-18 818	0	-9 296	46 700	-36 130	0	10 570	-2 576	7 994	0	7 994
	-8 857	-15 066	0	-7 831	3 259	-1 477	0	1 782	-240	1 542	0	1 542
	-8 526	-1 783	0	-6 496	12 811	-6 808	0	6 003	-73	5 930	0	5 930
	-6 922	-13 049	0	-5 224	20 882	-9 354	0	11 528	-408	11 120	0	11 120
	-15 094	-30 431	0	-8 353	24 166	-17 543	0	6 623	-4 582	2 041	0	2 041
	-15 059	-27 678	0	-11 234	45 541	-42 881	0	2 660	-1 104	1 556	0	1 556
	-10 557	-6 916	0	-7 444	5 437	2 558	0	7 996	-2 146	5 849	0	5 849
	-5 900	-15 392	0	-3 870	16 651	-12 210	0	4 441	-1 342	3 098	0	3 098
	-5 565	-9 503	0	-2 764	20 727	-13 186	0	7 541	-2 890	4 650	0	4 650
	-19 104	-15 013	0	-5 301	6 019	-3 854	0	2 165	-1 065	1 100	0	1 100
	-5 445	-4 486	0	-1 005	27 353	-25 817	0	1 536	-429	1 107	0	1 107

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
119	"ІНТЕГРАЛ"	67 512	-39 108	28 404	12 463	-915	11 547	7 042	0	0	3 089	50 082	
120	СТАРОКИЇВСЬКИЙ БАНК	43 191	-27 142	16 049	9 796	-964	8 832	6 267	0	0	116	31 263	
121	"НОВИЙ"	57 793	-40 074	17 719	29 406	-7 865	21 541	4 800	0	0	1 421	45 481	
122	"ПОРТО-ФРАНКО"	42 657	-30 743	11 914	9 371	-1 392	7 979	5 181	0	0	1 202	26 275	
123	"НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ"	97 693	-47 662	50 031	22 401	-1 851	20 551	5 200	0	0	483	76 264	
124	"ГРАНТ"	55 707	-51 820	3 887	15 018	-1 528	13 490	7 682	0	0	175	25 233	
125	КООПІНВЕСТБАНК	45 733	-32 949	12 784	15 947	-776	15 171	10 793	0	0	59	38 807	
126	БАНК "БОГУСЛАВ"	49 207	-10 512	38 696	3 049	-264	2 785	12 301	0	0	29	53 811	
127	УКРКОМУНБАНК	60 709	-37 795	22 913	38 822	-3 760	35 062	5 209	0	0	2 689	65 874	
128	"СТОЛИЦЯ"	58 117	-25 450	32 667	14 941	-365	14 576	11 032	0	0	392	58 667	
129	"ТРАСТ-КАПІТАЛ"	40 437	-21 486	18 951	1 110	-877	234	4 507	0	0	13 840	37 531	
130	"УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ"	50 598	-28 748	21 850	5 829	-736	5 093	2 939	0	0	943	30 825	
131	"ВОЛОДИМИРСЬКИЙ"	59 728	-33 001	26 727	7 658	-1 403	6 255	6 603	0	0	36	39 620	
132	ПРОМЕКОНОМБАНК	63 498	-43 978	19 520	15 136	-1 895	13 241	7 185	0	0	641	40 587	
133	"КОНТРАКТ"	56 482	-38 304	18 178	12 221	-3 014	9 207	12 461	0	0	174	40 020	
134	ЛЕГБАНК	39 282	-19 644	19 639	7 024	-3 215	3 809	4 566	0	0	1 122	29 136	
135	"МОРСЬКИЙ"	36 415	-23 767	12 647	4 935	-234	4 702	3 212	2	0	1 727	22 289	
136	"ТРАСТ"	35 675	-23 676	11 999	6 751	-106	6 645	2 595	0	0	17 499	38 738	
137	БАНК "РУСКИЙ СТАНДАРТ"	34 154	-31 717	2 437	41 151	-3 619	37 532	2 214	0	0	71 353	113 537	
138	СИГМАБАНК	24 475	-11 888	12 587	744	-209	535	642	0	0	21	13 785	
139	УКРАЇНСЬКА ФІНАНСОВА ГРУПА	43 743	-37 492	6 251	27 844	-469	27 375	3 590	0	0	541	37 756	
140	"ТК КРЕДИТ"	36 250	-18 538	17 711	7 977	-1 624	6 353	-2 422	0	0	1 243	22 886	
141	ФІНРОСТБАНК	47 477	-36 334	11 143	4 818	-445	4 373	1 151	0	0	526	17 192	
142	ЄВРОГАЗБАНК	36 605	-22 201	14 404	1 667	-114	1 553	5 489	0	0	63	21 508	
143	РЕАЛ БАНК	29 097	-15 330	13 767	6 448	-1 249	5 199	5 582	0	0	785	25 332	
144	"ПРИЧОРНОМОР'Я"	55 818	-26 091	29 726	9 610	-3 059	6 550	1 871	0	0	253	38 401	
145	ІНВЕСТБАНК	40 862	-24 601	16 262	6 286	-501	5 785	3 779	0	0	356	26 181	
146	ЕРДЕ БАНК	30 825	-17 089	13 736	9 614	-218	9 396	4 368	0	0	38	27 539	
147	ІНТЕРБАНК	30 202	-28 280	1 922	23 951	-10 033	13 918	9 843	0	0	463	26 146	
148	ПОЛКОМБАНК	33 420	-19 546	13 874	6 418	-145	6 273	5 226	1	0	1 606	26 980	
149	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ	19 221	-3 893	15 328	3 346	-1 009	2 337	6 999	0	0	225	24 890	
150	РЕГІОН БАНК	35 692	-19 543	16 148	7 477	-1 039	6 438	7 297	0	0	223	30 107	
151	ПРОФІНБАНК	22 601	-9 348	13 253	6 544	-502	6 043	-2 059	0	0	38 768	56 004	
152	ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	34 078	-15 120	18 958	8 268	-2 220	6 048	2 555	0	0	184	27 746	
153	АКТАБАНК	12 815	-2 987	9 829	4 558	-3 995	563	249	0	0	587	11 228	
154	"УКООПСІЛКА"	24 231	-10 922	13 309	6 242	-1 395	4 847	2 484	0	0	124	20 765	
155	ФІНЕКСБАНК	36 535	-14 461	22 074	4 097	-1 403	2 695	2 081	0	0	302	27 151	
156	"КОНКОРД"	23 499	-10 410	13 089	552	-38	514	-1 291	0	0	56	12 367	
157	"СТОЛИЧНИЙ"	33 066	-13 484	19 582	693	-17	675	390	0	0	157	20 804	
158	КРЕДИТВЕСТ БАНК	17 941	-4 540	13 401	1 969	-219	1 750	1 200	0	0	6 248	22 599	
159	ДІАЛОГБАНК	23 712	-9 755	13 957	6 208	-3 536	2 672	-955	0	0	-585	15 089	
160	АКОРДБАНК	9 980	-2 502	7 478	1 210	-110	1 100	3 978	0	0	71	12 626	
161	ТММ-БАНК	16 232	-8 122	8 110	3 846	-1 007	2 838	3 952	0	0	75	14 975	
162	КОМЕРЦІЙНИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ БАНК	17 495	-4 058	13 437	5 346	-1 492	3 855	8 002	0	0	6	25 299	
163	"ОЛІМПІЙСЬКА УКРАЇНА"	22 382	-6 552	15 830	530	-9	521	2 747	0	0	662	19 759	
164	ЄВРОБАНК	16 796	-10 980	5 816	3 928	-230	3 698	-238	0	0	5 752	15 027	
165	СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК	22 573	-12 550	10 022	5 089	-141	4 948	206	0	0	88	15 264	
166	ПРАЙМ-БАНК	16 839	-6 662	10 177	3 662	-886	2 776	5 855	0	0	12	18 820	
167	УНІКОМБАНК	12 267	-3 420	8 847	8 450	-2 642	5 808	1 792	0	0	707	17 153	
168	"ГАЛС"	6 391	-376	6 015	167	-17	150	875	0	0	20	7 060	
169	"ВЕЛЕС"	8 610	-1 431	7 180	1 970	-396	1 574	-2 457	0	0	368	6 664	
170	МОТОР БАНК	14 461	-1 287	13 174	1 699	-55	1 644	-40	0	0	2	14 780	
171	"КРЕДИТ-ОПТИМА"	14 948	-1 162	13 787	377	-18	359	2 168	0	0	3	16 316	
172	РАДАБАНК	13 578	-3 298	10 280	2 193	-131	2 062	3 029	0	0	57	15 427	
173	"ФАМІЛЬНИЙ"	17 676	-7 972	9 703	2 698	-71	2 626	405	0	0	1 568	14 303	
174	ЄВРОПРОМБАНК	5 472	-529	4 943	367	-42	325	-50	0	0	29	5 247	
175	МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	9 373	-680	8 693	359	-48	311	3 252	0	0	102	12 358	
176	УКРАЇНСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	11 277	-2 213	9 064	79	-26	53	2 225	0	0	46	11 388	
177	УКРБУДІНВЕСТБАНК	13 403	-1 110	12 294	1 134	-13	1 122	4 552	0	0	121	18 089	
178	"ПРИВАТІНВЕСТ"	8 440	-1 938	6 502	10	-8	2	250	0	0	441	7 195	
179	"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	11 769	-4 125	7 644	3 042	-357	2 685	2 709	0	0	135	13 173	
180	БАНК "НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"	11 203	-3 137	8 067	2 508	-351	2 157	-298	0	0	14	9 939	
181	"АЛЬЯНС"	7 706	-2 111	5 595	444	-18	426	996	0	0	69	7 086	
182	КЛАСИКБАНК	9 632	-2 106	7 526	542	-11	530	181	0	0	38	8 276	
Усього по групі		8 679 929	-5 252 773	3 427 156	1 713 783	-279 686	1 434 097	935 952	260	1 268	336 194	6 134 929	
Усього по системі банків		88 370 294	-50 818 084	37 552 210	19 872 201	-2 186 795	17 685 406	11 523 234	9 894	4 694	2 750 079	69 525 515	

БАНКИ УКРАЇНИ

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	-8 231	-14 751	0	-6 254	20 846	-14 777	0	6 069	-2 242	3 826	0	3 826
	-9 640	-10 878	0	-2 587	8 158	-2 542	0	5 616	-900	4 716	0	4 716
	-7 670	-17 308	0	-6 111	14 392	-24 349	0	-9 957	395	-9 561	0	-9 561
	-5 262	-7 127	0	-1 513	12 374	-9 344	0	3 030	-1 000	2 030	0	2 030
	-16 517	-36 237	0	-9 262	14 249	-13 088	0	1 161	-1 039	122	0	122
	-9 098	-9 512	0	-1 874	4 749	-2 714	0	2 035	-878	1 157	0	1 157
	-8 850	-14 489	0	-3 998	11 471	-7 525	0	3 946	-1 745	2 201	0	2 201
	-3 447	-3 807	0	-3 983	42 574	-38 609	0	3 965	-859	3 106	0	3 106
	-16 259	-31 881	0	-7 710	10 023	-8 047	0	1 976	-143	1 833	0	1 833
	-10 476	-20 176	0	-4 369	23 645	-15 326	0	8 319	-2 888	5 431	0	5 431
	-3 603	-2 599	0	-1 540	29 790	-14 760	0	15 030	-3 836	11 194	0	11 194
	-8 196	-11 159	0	-2 126	9 344	-3 227	0	6 117	-1 337	4 780	0	4 780
	-7 057	-9 957	0	-2 852	19 754	-17 287	0	2 467	-435	2 032	0	2 032
	-9 539	-17 049	0	-9 961	4 038	-3 039	0	999	-14	985	0	985
	-4 770	-12 666	0	-2 725	19 858	-16 137	0	3 721	-530	3 191	0	3 191
	-5 233	-13 840	0	-5 000	5 063	3 293	0	8 355	-2 957	5 399	0	5 399
	-6 692	-7 546	0	-1 419	6 632	-3 167	0	3 465	-1 354	2 111	0	2 111
	-7 203	-19 565	0	-4 888	7 081	-4 899	0	2 182	-2 118	65	0	65
	-21 210	-54 104	0	-19 186	19 036	-12 784	0	6 252	-4 432	1 820	0	1 820
	-608	-1 139	0	-1 205	10 834	-7 230	0	3 604	-765	2 838	0	2 838
	-9 522	-10 927	0	-9 327	7 981	-7 409	0	572	-484	87	0	87
	-2 748	-7 061	0	-7 580	5 497	-1 507	0	3 989	-681	3 308	0	3 308
	-3 072	-4 857	0	-2 618	6 646	-4 471	0	2 175	-782	1 393	0	1 393
	-6 761	-7 893	0	-3 451	3 404	-27	0	3 378	-624	2 754	0	2 754
	-6 217	-10 283	0	-5 017	3 816	-774	0	3 042	-959	2 082	0	2 082
	-5 290	-10 205	0	-6 472	16 433	-13 000	0	3 434	-1 909	1 524	0	1 524
	-6 560	-6 344	0	-2 325	10 952	-4 530	0	6 422	-2 006	4 415	0	4 415
	-5 132	-5 429	0	-2 828	14 150	-10 134	0	4 015	-787	3 228	0	3 228
	-8 890	-8 494	0	-4 884	3 878	-2 831	0	1 048	-502	546	0	546
	-7 518	-11 385	0	-2 166	5 911	-4 146	0	1 765	-1 293	472	0	472
	-4 732	-4 847	0	-555	14 755	-11 895	0	2 860	-962	1 898	0	1 898
	-4 988	-8 955	0	-3 829	12 335	-4 527	0	7 808	-1 921	5 887	0	5 887
	-4 022	-11 812	0	-2 724	37 446	-26 720	0	10 726	-9 626	1 100	0	1 100
	-7 374	-9 452	0	-4 737	6 183	-1 221	0	4 961	-1 733	3 229	0	3 229
	-2 912	-631	0	-1 143	6 541	-5 646	0	895	-62	833	0	833
	-4 284	-10 144	0	-1 618	4 718	-982	0	3 735	-1 131	2 604	0	2 604
	-4 474	-13 403	0	-2 678	6 596	-1 923	0	4 672	-1 768	2 904	0	2 904
	-872	-3 179	0	-1 889	6 427	-3 540	0	2 887	-622	2 265	0	2 265
	-2 848	-4 002	0	-2 945	11 009	-10 376	0	632	-298	334	0	334
	-3 046	-7 444	0	-4 560	7 549	-6 708	0	841	-292	550	0	550
	-1 538	-3 716	0	-928	8 907	-7 022	0	1 886	-896	989	0	989
	-4 073	-5 364	0	-711	2 478	-1 101	0	1 377	-640	737	0	737
	-1 531	-2 080	0	-196	11 168	-3 929	0	7 239	-2 047	5 193	0	5 193
	-5 470	-9 289	0	-1 954	8 587	-3 304	0	5 283	-1 353	3 930	0	3 930
	-2 232	-2 909	0	-1 948	12 670	-9 723	0	2 947	-822	2 125	0	2 125
	-2 544	-6 772	0	-4 360	1 352	-1 011	0	342	-170	172	0	172
	-2 992	-7 242	0	-1 459	3 571	-576	0	2 995	-847	2 148	0	2 148
	-6 740	-6 408	0	-2 452	3 220	-623	0	2 597	-1 057	1 540	0	1 540
	-1 758	-4 042	0	-2 396	8 958	-3 743	0	5 215	-1 480	3 734	0	3 734
	-1 502	-1 307	0	-484	3 766	-2 248	0	1 518	-386	1 132	0	1 132
	-1 914	-986	0	-2 669	1 096	-353	0	743	-536	208	0	208
	-2 013	-3 572	0	-2 857	6 339	-3 604	0	2 735	-1 358	1 377	0	1 377
	-3 983	-3 082	0	-2 701	6 550	-1 059	0	5 491	-1 506	3 985	0	3 985
	-2 803	-6 528	0	-2 291	3 804	-591	0	3 213	-1 291	1 921	0	1 921
	-3 182	-6 783	0	-1 754	2 584	-2 596	0	-12	31	19	0	19
	-1 386	-1 025	0	-2 419	417	-122	0	295	-13	282	0	282
	-3 504	-8 036	0	-2 702	-1 884	-1 164	0	-3 049	243	-2 806	0	-2 806
	-1 388	-6 838	0	-1 909	1 253	-107	0	1 146	-6	1 141	0	1 141
	-2 744	-4 103	0	-3 717	7 525	-4 722	0	2 804	-879	1 924	0	1 924
	-980	-2 253	0	-1 833	2 130	-90	0	2 040	-606	1 434	0	1 434
	-1 891	-4 933	0	-779	5 570	-4 773	0	797	-710	87	0	87
	-1 767	-3 724	0	-1 922	2 527	-1 759	0	767	-459	308	0	308
	-2 454	-1 420	0	-1 615	1 597	584	0	2 181	-68	2 113	0	2 113
	-3 056	-2 868	0	-1 324	1 028	-590	0	438	-409	29	0	29
	-1 187 225	-1 965 444	0	-779 732	2 202 532	-1 446 119	0	756 413	-244 755	511 658	-1 267	510 391
	-10 314 520	-17 839 027	-11 284	-6 689 769	34 670 919	-24 123 971	0	10 546 949	-3 245 665	7 301 284	2 957	7 304 241

На замовлення “Вісника НБУ” матеріал підготовлено працівниками управління аналізу діяльності системи банків департаменту нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду Національного банку України.

АННОТАЦИИ

Анатолий Шаповалов. *Национальный банк Украины действовал и будет действовать адекватно общеэкономической ситуации.*

Изложение материалов, которые легли в основу выступления исполняющего обязанности Председателя Национального банка Украины, первого заместителя Председателя НБУ А.В.Шаповалова на пленарном заседании Верховной Рады Украины 26 января 2009 года.

Андрей Скрипник, Сергей Марченко. *Основные аспекты и параметры оценки вероятности дефолта Украины в условиях финансового кризиса.*

Проанализирована вероятность дефолта Украины на основе методологических расчетов спредов еврооблигаций и кредитно-дефолтных свопов, которые в условиях кризиса служат индикаторами суверенного риска и дают возможность оценить способность государства обслуживать выполнение долговых обязательств.

Светлана Мищенко. *Проблемы реализации монетарной политики в условиях структурных дисбалансов (на примере Исландии).*

Проанализированы особенности проведения монетарной политики в условиях роста глобальных диспропорций, исследован механизм взаимодействия финансовой и экономической систем, а также роль мегарегуляторов и центральных банков в обеспечении эффективного развития финансовой системы.

Роман Подвысоцкий. *Для выхода из кризиса необходимы макроэкономические структурные изменения.*

По итогам 2008 года президент Ассоциации украинских банков Александр Сугоняко и председатель Совета АУБ Станислав Аржевитин проанализировали состояние банковской системы и перспективы выхода из кризиса, предложив ряд мер по оздоровлению банковских учреждений.

Изменения и дополнения к Государственному реестру банков, внесенные в январе 2009 г.

Основные показатели деятельности банков Украины на 1 февраля 2009 года.

Структура активов, обязательств, собственного капитала, финансовые результаты деятельности банков Украины по состоянию на 01.01.2009 г. (в разрезе банков).

Официальный курс гривни к иностранным валютам, устанавливаемый Национальным банком Украины один раз в месяц (за январь 2009 года).

Официальный курс гривни к иностранным валютам, устанавливаемый Национальным банком Украины ежедневно (за январь 2009 года).

Задолженность по долгосрочным кредитам в иностранной валюте от нерезидентов (по состоянию на 31.12.2008 г.)

Общий внешний долг Украины по состоянию на 31.12.2008 года.

Рынок государственных ценных бумаг Украины в январе 2009 года.

Основные монетарные параметры денежно-кредитного рынка Украины в январе 2009 года.

Объемы кредитов, предоставленных Национальным банком для поддержания ликвидности банков Украины, средневзвешенная процентная ставка по кредитам, предоставленным Национальным банком для поддержания ликвидности банков Ук-

раины, процентные ставки банков по кредитам и депозитам в национальной валюте, динамика роста денежной массы по состоянию на 01.02.2009 г.

Лариса Вийтева. *Некоторые практические вопросы банковской деятельности.*

На вопросы читателей отвечает специалист юридического департамента Национального банка Украины.

Елена Герасимова, Виктор Денисов. *Специализированный подход для оценок экономической эффективности основных бизнес-процессов на примере платежной системы коммерческого банка.*

Рассматриваются новейшие методологические аспекты активного анализа для оценок экономической эффективности клиентоориентированных бизнес-процессов финансово-кредитного учреждения, где постановки и реализация задач для таких оценок предполагают использование нетривиальных идей относительно теории устойчивых полиномов и теории нечетких множеств.

Итоги работы НСМЭП в 2008 году.

Анализируется выполнение Программы развития Национальной системы массовых электронных платежей за 2008 год, рассказывается о новых технологиях, основных проектах внедрения платежных карточек в разных отраслях народного хозяйства, социальной сфере, образовании и пр.

Трансграничные переводы в 2008 году.

Аналитические данные, касающиеся трансграничных переводов, осуществленных в Украине на протяжении 2008 года с использованием международных систем перевода денег между физическими лицами.

О выпуске в обращение памятной монеты “Василь Симоненко”.

Официальное сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание памятной монеты номиналом 2 гривни, посвященной известному украинскому поэту, журналисту Василию Андреевичу Симоненко (1935–1963). Фотоизображение аверса и реверса монеты.

О выпуске в обращение юбилейной монеты “Марія Примаченко”.

Официальное сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание юбилейной монеты номиналом 5 гривень, посвященной выдающейся украинской народной художнице Марии Примаченко (1908–1997). Фотоизображение аверса и реверса монеты.

О выпуске в обращение памятной монеты “Рік Бика”.

Официальное сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание памятной монеты номиналом 5 гривень, посвященной году Быка, одного из животных восточного календаря, основанного на двенадцатилетнем цикле Юпитера. Фотоизображение аверса и реверса монеты.

О выпуске в обращение юбилейной монеты “Павло Чубинський”.

Официальное сообщение о выпуске в обращение и нумизматическое описание юбилейной монеты номиналом 2 гривни, посвященной Павлу Платоновичу Чубинскому (1839–1884) — украинскому этнографу, фольклористу, поэту, общественному и культурному деятелю, автору Гимна Украины “Ще не вмерла України...” Фотоизображение аверса и реверса монеты.

ANNOTATIONS

Anatolii Shapovalov. *The National Bank of Ukraine operated and will operate in accordance with the general economic situation.*

Given are the materials on the ground whereof the acting Governor of the National Bank of Ukraine, NBU First Deputy Governor Anatolii Shapovalov made a report at the plenary meeting of the Verkhovna Rada of Ukraine on 26 January 2009.

Andrii Skrypnyk, Serhii Marchenko. *Main aspects and parameters of estimated probability of Ukraine's default in the context of the financial crisis.*

The probability of Ukraine's default is analyzed on the basis of methodological calculations of Eurobond spreads and loan and default swaps which are the indicators of sovereign risk in the context of the crisis and allow to assess Ukraine's ability to service debt liabilities.

Svitlana Mischenko. *Difficulties with monetary policy implementation under conditions of structural imbalances (by example of Iceland).*

Discussed are the peculiarities of monetary policy implementation under conditions of growing global disproportions. Studied is the mechanism for financial and economic system interaction as well as the role of megaregulators and central banks in assuring the efficient development of the financial system.

Roman Pidvysotskyi. *To escape the crisis macroeconomic structural changes are necessary.*

President of the Association of Ukrainian Banks (AUB) Oleksandr Suhoniako and Chairman of AUB Council Stanislav Arzhevitin discussed the situation in Ukraine's banking system in 2008 and prospects for escaping the crisis. Offered were measures for banking institutions improvement.

Amendments to the State Register of Banks made in January 2008.

Main indicators of activities of Ukrainian banks as of 1 February 2009.

Pattern of assets, liabilities, equity capital, and financial results of Ukrainian banks as of 1 January 2009.

Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies established monthly by the National Bank of Ukraine (in January 2009).

Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies established daily by the National Bank of Ukraine (in January 2009).

Debts on foreign currency long-term loans granted by non-residents at 31 December 2008.

Total external debt of Ukraine at 31 December 2008.

Government securities market in Ukraine in January 2009.

Major monetary parameters of the monetary market of Ukraine in January 2009.

Volumes of NBU credits for support of banks' liquidity, average

weighted interest rates on NBU credits for support of banks' liquidity, interest rates of banks on national currency credits and deposits, dynamics of money supply growth as of 1 February 2009.

Larysa Viitieva. *Some practical issues of banking.*

The NBU Legal Department officer answers the readers questions.

Olena Herasymova and Viktor Denysov. *Special approach to assessment of the economic efficiency of business processes by example of a commercial bank payment system.*

Considered are the latest methodological aspects of the analysis essential for assessment of the economic efficiency of customer-oriented business processes in a financial institution. These assessments envisage the use of nontrivial ideas based on steady polynomial and fuzzy set theory.

Results of NSMEP operation in 2008.

Discussed is the fulfillment of the Program for the National System of Electronic Payments development in 2008. Considered are new technologies and main projects of payment card implementation in various branches of the national economy, social sphere, education, etc.

Transboundary transfers in 2008.

Analytical data on the transboundary transfers effected in Ukraine in 2008 through international money transfer systems.

Putting into circulation the commemorative coin "Vasyl Symonenko".

Official report on putting into circulation and numismatic description of the 2 hryvnia commemorative coin dedicated to Vasyl Symonenko (1935 – 1963), a famous Ukrainian poet and journalist. The photos of the coin obverse and reverse are given.

Putting into circulation the commemorative coin "Mariia Prymachenko".

Official report on putting into circulation and numismatic description of the 2 hryvnia commemorative coin dedicated to Mariia Prymachenko (1908 – 1997), a Ukrainian distinctive painter and representative of folk decorative painting. The photos of the coin obverse and reverse are given.

Putting into circulation the commemorative coin "The Year of the Ox".

Official report on putting into circulation the 5 hryvnia commemorative coin from the "Oriental Calendar" series dedicated to the Year of the Ox. The photos of the coin obverse and reverse are given.

Putting into circulation the commemorative coin "Pavlo Chubynskyi".

Official report on putting into circulation and numismatic description of the 2 hryvnia commemorative coin dedicated to Pavlo Chubynskyi (1839 – 1884), a famous Ukrainian ethnographer, folklorist, poet, and public figure, the author of the National Anthem of Ukraine "Still has not died the glory and liberty of Ukraine". The photos of the coin obverse and reverse are given.